920

Brian Glanville

OLIMPICUL

Editura Sport-Turism

Lei 17

Olimpicul

1.99 lei

21071500101479

ISBN 973-41-0001-7

Coperta de CONSTANTIN GULUȚĂ

BRIAN GLANVILLE
The OLYMPIAN
Secker & Warburg
London, 1969
© Brian Glanville, 1969

ISBN 973-41-0001-7

BRIAN GLANVILLE

OLIMPICUL

În românește de IOANA VOIA
Prefața de VICTOR BĂNCIULESCU

EDITURA SPORT-TURISM
București, 1989

PREFAȚĂ

Mult prea legat de realitatea stadioanelor, Brian Glanville risca să rămînă înscris în istoria literaturii sportive ca cel mai autorizat exponent al prozei fotbalistice. În acest domeniu, celebritatea îi vine de la romanul „Ascensiunea lui Gerry Logan" (tradus și în românește, sub același titlu, la editura CNEFS, București, 1968), povestea pasionantă a unui jucător profesionist, devenită best-seller european. La această operă se adaugă „Portarii sînt trăsniți" (1961), o culegere de 23 de schițe fotbalistice (dintre care unele tălmăcite și publicate în almanahuri sportive românești). Bibliografia de specialitate a scriitorului englez e completată cu „Istoria Cupei mondiale" (1973 și 1980) și „Soccer" (1968, o istorie a jocului cu balonul rotund, a jucătorilor și a strategiei sale).

Propensiunea prozatorului britanic pentru fotbal nu e întîmplătoare. În 1949, în timpul unei vacanțe școlare la Roma, devine — la vîrsta de 18 ani — corespondentul englez al cotidianului italian Corriere dello Sport. *Trei ani mai tîrziu, revine în Italia și rămîne pînă în 1955, la Florența și Roma, unde își desăvîrșește condeiul ca ziarist. Din 1958 este angajat comentator de fotbal al săptămînalului londonez* The Sunday Times, *în coloanele căruia își consolidează renumele de expert în materie de* soccer. *Pentru această publicație a scris reportajele tuturor turneelor finale ale campionatelor mondiale de fotbal, începînd din 1958. Este și autorul scenariului filmului „Goal !", scris după „World Cup '66" și distins cu premiul „Robert Flaherty". În 1967, cînd nord-americanii s-au hotărît să introducă jocul de factură europeană în obișnuința cetățenilor S.U.A., Brian Glanville a fost invitat să treacă Oceanul și să facă oficiul de cicerone, scriind o serie de articole lămuritoare și comentarii săptămînale la primele meciuri ale proaspăt înființatei Ligi americane de fotbal, în* The New York Times.

Toate aceste date confirmau pe connaisseur, *calitate care-i conferă ușurința de a se mișca în lumea fotbalului fără grija de a călca strîmb. Dar, în același timp, circumstanțele biografice îl desemnau drept un exclusivist în lumea literelor consacrate*

sportului. Apoi, cînd a publicat și volumul „Soccer Nemesis", l-am fi putut considera de-a binelea un justițiar al arenei fotbalistice...

Ei bine, frecventarea Jocurilor Olimpice, începînd din 1960 și pînă nu de mult, a lărgit considerabil orizontul inspirației lui Brian Glanville. Întîi gazetarul, mai apoi romancierul, a înțeles că nu „fotbalul este o alegorie a vieții", ci sportul în genere. Cantonarea între două porți cu plasă, pe un teren de o sută de metri lungime, nu ar fi fost suficientă pentru a descoperi întregul dramatism al unei lumi (pînă la un punct) închise. Acțiunile omenești nu sînt comparabile doar cu tribulațiile fotbaliștilor. Figuri cu valoare simbolică se află și în alte medii specifice ale sportului.

Din asemenea considerente — și poate ca o provocare la adresa monotematicii fotbalistice — s-a născut, în 1969, The Olympian (Olimpicul). Acum, autorul sondează, într-o altă zonă, aspecte esențiale ale condiției umane, folosind tot un fundal sportiv.

Metafora stăpînește și această creație a lui Brian Glanville, chiar dacă s-a trecut de la bocancii cu crampoane la pantofii cu cuie. În ambianța atletică atît de tipic britanică, autorul narează o cursă ce nu stă sub semnul destinului (și nici al cronometrului), ci al vieții omenești. Cursa (literară), sinuoasă ca un maraton, începe într-un univers artificial plin de tentații, pentru a se încheia într-un paradis pierdut. O încrîncenare teribilă mînă pe erou, scoțîndu-l adesea din limitele realității și aruncîndu-l, prăbușindu-l într-un abis al dezumanizării, acolo unde numai ambiția sa nemăsurată îl poartă spre eșec.

Olimpicul este un original roman caleidoscopic, în care, pe rînd, vorbesc cînd eroul-atlet, cînd soția-atletă, cînd prietenul, cînd antrenorul, cînd cronicarii sportivi — dar niciodată autorul ! Descoperim aici un fel bizar al autorului de a se ascunde, cu o discreție care încearcă să-l absolve de orice răspundere față de întîmplările din carte. Dar Brian Glanville nu poate scăpa atît de ușor de obligație. El rămîne răspunzător pentru acest „Faust semifondist", el este CREATORUL. Iar după lectura romanului, trebuie să mărturisim că prozatorul englez nu are deloc motive să se rușineze. Opera sa este o reușită deplină.

Iată în cîteva cuvinte trama acestui roman cu personaje-cheie : El (Ike) = omul (de ce nu Faust II ?) în urmărirea încăpățînată a progresului, a perfecțiunii ; antrenorul (Sam) = modelatorul demoniac (de ce nu Mefisto II ?), cel care „îți cere și

trupul, și sufletul", „îmboldindu-l din pisc în pisc" pe atlet ; ea (Jill) — soția, îngerul bun (de ce nu Margareta II ?).

În tînărul alergător Ike Low, antrenorul Sam Dee întrevede un mare talent pentru cursele de semifond. Îi promite acestuia cele mai mari satisfacții olimpice, în cazul în care ar fi dispus să se supună fără crîcnire indicațiilor sale. Îi cere tînărului sportiv, ca suprem sacrificiu, renunțarea ascetică la toate micile plăceri ale vieții cotidiene, pentru a fi în stare să depășească la fiecare antrenament (și mai apoi la fiecare cursă) ceea ce singur numește „limita suferinței", cu scopul de a putea împinge din ce în ce mai departe această limită. Tînărul este decis să semneze pactul suferinței atletice, pentru a scăpa de mediocritatea deprimantă a unei existențe familiale umile, aruncînd toată ființa sa carnală și spirituală în balanța gloriei sportive. Adică un nou pact între Faust și Mefisto, căruia își vinde sufletul în schimbul adevărului și al tinereții veșnice. În fond, o reeditare modernă (și sportivă) a nemuritoarei legende faustiene a lui Goethe. Nu este de mirare că legenda l-a tentat pe Brian Glanville, întrucît se pare că, la origine, acest mit s-a născut pe pămînt englez, cu mult înainte de a-l fi ispitit pe Goethe și mai în urmă pe Thomas Mann. Dar povestea nu ar fi fost completă doar cu un Faust și un Mefisto, mai lipsea și o Margareta, precum și un famulus al lui Faust. În romanul lui Brian Glanville, Margareta este o tînără atletă, Jill, care consimte să-l ia de bărbat pe Ike-Faust, iar famulul este un alt atlet, prieten cu eroul, Alan.

După multe strădanii, încep anii de ascensiune sportivă care-l duc pe Ike în fruntea semifondiștilor lumii, ba chiar mai departe, pînă la recordurile mondiale pe o milă și pe distanța de 1 500 m. Dar pomii nu cresc pînă la cer. Ruperea tuturor punților cu viața, uitarea totală de sine, o existență pusă exclusiv în slujba performanței, cu neglijarea dezvoltării personalității și în alte direcții, trebuia să se răzbune pînă la urmă. Nu vom merge mai departe cu incursiunea noastră în subiectul romanului, lăsînd pe cititor să-i deducă singur motivațiile, în partea sa de deznodămînt și concluzie.

Se înțelege că pentru a savura deplin povestea și a-i reține învățămintele, trebuie să depășim cadrul anecdoticii pure. Sportivul rupt de viața societății, care sacrifică totul pentru glorie, ca Ike Low, este sortit ratării. Sportivi fără atașe solide și emoționale cu familia lor, fără prieteni de nădejde, fără preocupare pentru cultură, pentru o profesie socialmente utilă, se ratează iremediabil prin ruperea de viață, prin dezumanizare. În acest

sens, destinul tragic al eroului lui Brian Glanville are valabilitate generală, conținînd o morală nu fără aplicabilitate la destinul multor sportivi de oriunde, care, bazîndu-se numai pe talentele lor sportive, nu s-au putut încadra în societate potrivit meritelor lor în sport, după încheierea carierei sportive. Un sportiv care nu este decît sportiv rămîne în fond un infirm, o jumătate de om, iar sportul practicat de indivizi care nu sînt decît sportivi este amenințat în orice moment de degradare, nefiind susținut de piloni unei poziții etice și intelectuale. Un sport practicat în acest fel riscă să degenereze într-o bătălie surdă, oarbă, într-o încăierare între indivizi mînați de instincte primitive, în disprețul convențiilor sociale.

N. Brașoveanu are dreptate cînd spune (Sportul, *septembrie 1969) : „Ratarea eroului faustian al lui Brian Glanville devine și un eșec al sportivului dezumanizat, îmbătat de propria sa glorie, dar care a neglijat să-și dezvolte multilateral personalitatea, poate din comoditate, poate din naivitate, dar și din vina unor admiratori care în realitate nu-i sînt și binevoitori".*

Cititorul simte la lectură o scriitură cu nerv, lipsită de descriptivism, un limbaj uneori frust, viguros, copiind realitatea pînă la exagerare. Adesea, autorul — atît de absent în narațiune — are note cinice și accente umoristice, atît de proprii celui pe care iubitorii români de literatură bună îl cunosc și din romanele „Jelania greierilor captivi" sau „Fidelitate" (traduse la Editura Univers în 1981, respectiv 1987).

Fără îndoială, Brian Glanville (născut la Londra în 1931) își valorifică în romanele sportive propria experiență de viață. La colegiul Charterhouse va fi jucat probabil cricket, va fi alergat în curse școlare de o milă. Dar este sigur că în 1988, cînd l-am întîlnit ultima oară la București (oraș pe care l-a vizitat de 4—5 ori), juca încă fotbal (la vîrsta de 57 de ani) în echipa amatoare a clubului „The Chelsea Casuals", la fondarea căruia a contribuit încă în 1957. Cu asemenea antecedente, nu e de mirare că poate scrie cele mai pasionante și mai originale pagini sportive ale literaturii engleze contemporane. După cum singur mărturisește, el încearcă să scrie interesant, pentru că a trăit interesant, ducînd deliberat „o viață de scriitor", călătorind mult, avînd o mulțime de îndeletniciri, cunoscînd tot felul de oameni. La încheierea lecturii romanului său Olimpicul, *cititorul va putea spune : se vede !*

Victor Bănciulescu

1.

Cînd l-am întîlnit întîia oară, mi-am zis că precis e nebun. Un idiot bătrîn, care-și pierde vremea pe terenurile de sport, sprijinit de balustradă și strigînd la oamenii care treceau prin fața lui. „Da' taci odată, taci dracului din gură, neghiob bătrîn ce ești !...", cam asta i-am spus în gînd, pe cînd alergam prin dreptul lui. La a doua tură l-am găsit în același loc. Striga în continuare și am prins și vreo două vorbe : „... coatele *jos !*" Ce naiba-l interesau pe *el* coatele mele ? Alergînd mai departe, m-a pufnit rîsul. Deodată mi-a răsărit în minte moșul ăla de-acasă, care tot bătea Strada Mare strigînd la mașini și amenințîndu-le cu bățul, de parc-ar fi fost oameni. Încă mai rîdeam cînd am ajuns din nou în dreptul lui și asta l-a scos din sărite. Numai să-l fi auzit cu ce furie țipa la mine : „Las' c-o să-ți arăt eu ție să mai rîzi !" și mai apoi, după ce trecusem de el, ceva cum că niciodată n-o să fac eu mare scofală.

Am mai alergat două ture și mi-am strîns lucrurile. A venit după mine în vestiar, la dușuri. Cu barba lui mică și albă, cu privirea aia ciudată a lui. Ochi spălăciți, de un albastru foarte șters, niște ochi cum n-am mai văzut niciodată. Parcă era un profet, așa, ca-n pozele colorate din Biblia de acasă.

— Mi-a spus : „De ce rîdeai ?" și i-am răspuns : „Cine, eu? Nu știu, rîdeam de pomană..." Tare i-aș mai fi spus să se ducă dracului, dar n-aveam cum să fac una ca asta, prea era pătruns. I-am zis : „Mi se-ntîmplă de multe ori să rîd în timpul antrenamentului", iar el : „E clar. N-o să te-alegi cu mare lucru de pe urma unor antrenamente ca *astea*. Cine-i antrenorul tău ?" I-am răspuns : „Păi n-am. Adică, doar antrenorul clubului" și m-a întrebat din nou : „Care club ?" I-am zis : „Spartacus", iar el a pufnit : „E scos din rîndul celor competitive de vreo cincizeci de ani. Azi n-ar putea să-nvețe nici un cerb s-alerge".

Uitîndu-mă la el, ascultîndu-l, îmi ziceam în sinea mea că trebuie să fie vreun maniac sau cam așa ceva. E ciudat cum lucrurile se repetă, pentru că am acum aceeași impresie și le dau dreptate celor care pe-atunci îl luau drept nebun. Numai că a

existat o bucată de vreme, o lungă bucată de vreme, cînd am crezut cu totul altceva despre el, ca de altfel şi mai tîrziu. Îmi dau seama că Jill a avut mare dreptate cînd a spus că omul ăsta a reuşit să mă hipnotizeze. De la bun început m-au impresionat ochii lui ; cum am mai zis, nişte ochi de un albastru atît de deschis, de parc-ar fi tot stat cu ei în soare. Iar cînd ajungeai să-l cunoşti mai bine, chiar că ţi-l şi imaginai făcînd-o, adică înfruntînd soarele cu ochii, sfidîndu-l, neadmiţînd să fie vreodată înfrînt. Te privea fără să clipească şi privirea lui parcă trecea prin tine, arzînd prin iradierea ei tot ce nu-i convenea, tot ce-l nemulţumea. Obrajii supţi, smocul ăla de păr alb, felul în care îşi îndrepta faţa către tine.

Alan, alergătorul de viteză care cîştigase o medalie de bronz, îi zicea în glumă Bătrînul Marinar. „Cu barba-ţi lungă şi-argintie, cu ochii tăi scînteietori, de ce m-opreşti acum din drum ?“ * obişnuia el să spună. Dar asta nu de faţă cu Sam, nu lui Sam. Era de neconceput să-i spună lui aşa ceva.

Şi mai era desigur şi felul lui ciudat de a vorbi. De fapt nu lucrurile pe care le spunea el erau ciudate, ci felul său de a le spune, ritmul cuvintelor care veneau, veneau neîncetat, ca un şuvoi. Trebuia să i te supui, căci altfel te-ar fi măturat din cale. Chiar şi acum îmi vin în minte frînturi din cele ce mi-a spus el atunci, în vestiarul strîmt şi întunecos. Eu, abia ieşit de sub duş, cu apa încă picurînd de pe mine, iar el vorbindu-mi, vorbindu-mi fără încetare. M-a întrebat : „Pe ce distanţă alergi ?“ I-am spus : „220 yarzi, sfertul de milă **“, iar el mi-a spus : „Eşti făcut să alergi o milă. Eşti o combinaţie perfectă între tipul ectomorf şi mezomorf. Gambe lungi, coapse şi braţe subţiri, dar musculoase, pieptul între treizeci şi şapte şi treizeci şi opt ***, umeri largi şi zvelţi. Alergătorul de o milă este aristocratul probelor de alergare. Alergătorul de o milă este unicul biped care se poate compara cu un cal de curse pur sînge. Uită-te la mine: un adevărat alergător de cursă lungă, vînos şi musculos, antrenat pînă la ultimul zgîrci. În cursele de alergare, noi sîntem *infanteria*. Cei care aleargă 440 şi 880 sînt cavaleria uşoară, iar sprinterii sînt trupele de şoc, comandourile“.

Un tip, care era de la un alt club şi care se schimba şi el într-un colţ, l-a întrebat : „Bine amice, da' noi, mărşăluitorii,

* Celebre versuri din poezia „The Rhyme of the Ancient Mariner“ de Samuel T. Coleridge (1772—1834).

** Unităţi engleze de măsură : 1 *yard* = 0,9144 m ; 1 *milă* = 1 609,34 m.

*** În *inches* ; 1 inch = 25,40 mm.

ce-om fi ?“. Bătrînul i-a răspuns : „Mărşăluitorii sînt cam ceea ce spunea Chesterton despre măgar : lucrătura diavolului. Adică sînteţi o parodie umblătoare a bipezilor“. Şi începu să-i imite, plimbîndu-se ţanţoş prin vestiar cu coatele depărtate de trup, unduindu-se exact aşa cum fac cei de la marş, pînă cînd toţi izbucnirăm în rîs, iar mărşăluitorul zîmbi şi el fără să se mai poată abţine.

Bătrînul spuse : „*Nu am nimic* cu mărşăluitorii. Fiecărui om i se potriveşte o anumită activitate fizică. Dinspre partea mea, n-au decît să le dea medalii şi celor care se *tîrăsc*. Poftim, doar există şi săritori de triplu. Dar în orice trebuie să existe un echilibru. Aşa cum un copil merge mai întîi de-a buşilea, apoi învaţă să umble şi în sfîrşit să alerge, tot aşa şi atleţii cunosc o ierarhie în locomoţie“.

Ca să spun drept, nu-nţelegeam mare lucru din tot ce zicea el. Eu, care ieşisem din şcoală la cincisprezece ani, care tot lenevisem fără să-mi bat capul cu nimic. Folosea cuvinte pe care în viaţa mea nu le mai auzisem, însă te fermeca, ăsta era marele lui secret, ştia să te vrăjească.

Vrei să spui, Ike, că Sam şi cu tine eraţi foarte apropiaţi, nu-i aşa ?

Da, cam aşa ceva.

Foarte apropiaţi ? Ca tată şi fiu ?

Nu ştiu, n-aş putea să spun.

Dar pentru tine, el este mai mult decît un simplu antrenor ?

Eu nu sînt *antrenor*. Un antrenor este un exploatator al celor tineri. Eu sînt *instructor*.

Ce fel de instructor, Sam ?

Un instructor al *campionilor*. Al unor oameni care *vor* să devină campioni.

E vreo diferenţă ?

Nici nu suferă comparaţie. Meseria mea nu este să fabric alergători, adică roboţi care nu au decît asemănare omenească, ci să produc fiinţe umane de excepţie. Să găsesc asemenea oameni şi apoi să-i ajut să se descopere pe ei înşişi.

Dar *pe tine*, Ike, unde te-a găsit ?

Într-un parc.

Într-un parc ? Alergai într-un parc ?

Alergam pe o pistă *dintr-un* parc.

Şi acolo te-a descoperit Sam ?

Mda. M-a urmărit în timpul antrenamentului.

Și ai intuit în el, Sam, un posibil viitor campion ?

Da, mi-am dat seama imediat. După felul în care se mișca, deși nu știa de fapt *cum* să se miște. După felul în care își ținea capul.

Poți să-ți dai seama de asta după felul în care își ține cineva capul ?

După cum își ține cineva capul poți să-ți dai seama de modul în care se prețuiește pe sine.

După ce m-am schimbat, am mers împreună să bem o ceașcă cu ceai, sau mai bine zis eu am băut ceai, în timp ce el a băut un pahar cu lapte, și asta la Lyons, pe Edgware Road. Am mers acolo și ne-am așezat la una din mesele alea de piatră, jilave din cauza ceaiului vărsat și pline de cești goale. M-a întrebat de ce beau ceai și mi-a spus : „Un atlet este bun atunci cînd are un regim alimentar bun. Ceaiul este nociv. Cafeaua este nocivă. Alcoolul este mai rău decît amîndouă. Obișnuiești să bei băuturi alcoolice ?“ I-am răspuns : „Da, o bere din cînd în cînd“, iar el a izbit atît de tare cu pumnul în masă, încît toată lumea a întors capul. Era jenant. Mi-a spus : „Te otrăvești cu bună știință. Îți slăbești stimulenții naturali pe care îi produce sistemul tău nervos. Corpul omenesc își are propriul stimulent, și acesta este adrenalina. Producerea lui poate fi provocată. Frica produce adrenalină. Emoția așteptării produce adrenalină. În schimb, alcoolul îți va încețoșa mintea, îți va încetini reflexele, îți va afecta plămînii, îți va submina inima. Fumezi ?“

Am vrut să spun că nu, ceea ce ar fi fost ridicol. În definitiv, cine era tipul ăsta — îl cunoscusem doar de o jumătate de oră — și în definitiv de-a cui viață era vorba aici, de-a lui ori de-a mea ? De multe ori, în decursul perioadei care avea să urmeze, am revenit asupra acestei întrebări : viața asta, de fapt, a cui este, al cui este trupul ăsta, al lui sau al meu ? Pînă cînd am decis — al meu. I-am răspuns : „Ei bine, fumez, dar foarte puțin“ și mi-a spus : „Cu țigările nu e de făcut nici un compromis. Tutunul este dușmanul corpului. Ce se întîmplă cu un coș pe care iese fum mereu ?“. I-am zis : „Se înfundă ?“, iar el mi-a răspuns : „Dacă fumezi, plămînii tăi sînt ca un horn și n-ai să poți să chemi coșarul. Acum ai țigări la tine ?“ Și cum eu am încuviințat, așa, pe jumătate, a întins mîna spre mine cu palma în sus, o mînă subțire cu vene albăstrii, cu degete lungi, ca o gheară, iar eu, dracu' știe de ce, mi-am băgat mîna în buzunar

și l-am scos afară, pachetul, cu tot ce mai era în el, vreo patru sau cinci țigări, pe care i le-am pus în palmă. Iar el a început să le strivească, ținîndu-le între degete ca între fălcile macaralelor de pe Charing Cross Road, amestecîndu-le, fărîmițîndu-le. Îmi venea să-i trag una, dar n-am făcut-o, ci doar i-am spus : „Hei !“. Și am continuat să mă uit la el cum își desface degetele încet și lasă să cadă pe podea, ca un gunoi, țigările fărîmițate și pachetul.

Apoi a trecut la regimul alimentar. Dacă mănînc carne, că nu ar trebui să mănînc carne, că *el* e vegetarian, bea și lapte, desigur, dar nu lapte din ăsta, care a trecut prin prea multe procese de prelucrare. Cel mai bun este laptele proaspăt muls. I-am spus : „Un alergător trebuie să aibă putere, nu-i așa ?“ Mi-a răspuns : „Încearcă să-mi dobori brațul“ și și-a suflecat mîneca pînă sus, oferindu-mi brațul său drept, tot numai tendoane și vene, ca o rădăcină de copac, din acelea care cresc la suprafață, întortocheate și răsucite. Mă uitam la brațul lui și nu-mi venea să-l ating. Mi-a spus : „Hai, încearcă“ și am încercat. Mi-am pus amîndouă mîinile pe brațul lui. Era tare ca lemnul, de parcă n-ar fi avut carne pe el deloc. Și am început să apăs. Nu aveam decît optsprezece ani, dar eram puternic, foarte, foarte bine dezvoltat și-mi imaginam c-o să-mi vie foarte ușor, aproape că-mi părea rău pentru el. Dar n-am putut să-l clintesc oricît am încercat, pînă cînd, într-un tîrziu, m-am trezit în picioare, cu sudoarea șiroindu-mi pe frunte, cu oamenii ăia care se holbau la noi ; dar de asta nici nu-mi păsa, ba din contră, îmi păsa chiar foarte mult pentru că trebuia să reușesc, doar mă făceam de rîs. Și deodată, ridicînd capul, i-am întîlnit privirea aceea ca un zîmbet — un adevărat zîmbet de triumf — și care în plus îmi spunea : „Vezi... Așa e cum am zis eu. Știam că n-ai să reușești niciodată să mă învingi“. Chestie care m-a făcut să apăs cît puteam de tare, uitîndu-mă tot timpul la el, dar degeaba, abia de-a clipit o dată și-atîta tot ; iar eu, pînă la urmă, m-am dat bătut și m-am așezat înapoi pe scaun. I-am spus : „Nu-mi dau seama cum de reușești să faci una ca asta“. Mi-a răspuns : „Nu-i chiar atît de rău să trăiești numai cu legume, nu-i așa ? Legumele sînt mai importante decît carnea ! Puterea unui om — a continuat el — nu înseamnă numai puterea trupului, ci și puterea minții. Puterea voinței domină slăbiciunea trupului. Voința duce trupul dincolo de ceea ce trupul își imaginează că ar putea face. De aceea, un mare atlet trebuie să-și hrănească nu numai trupul, ci și mintea. Cît de mare să fi fost

Paavo Nurmi * ? Cît de mare să fi fost Sydney Wooderson ** ? Era notar, iar în tricoul de concurs chiar şi *arăta* ca un biet notar, dar, în timpul cursei, puterea minţii era mai mare decît cea a trupului". Şi tot aşa, minute şi minute în şir.

De ce au fost grecii atleţi adevăraţi, autentici ? Pentru că grecii au descoperit *Aurita cale de mijloc* spre atingerea perfecţiunii. Ei nu au neglijat trupul omenesc de dragul minţii. În timpurile noastre, noi am neglijat trupul de dragul maşinii. Trebuie să redescoperim trupul, să încetăm a-l otrăvi cu stimulente înşelătoare, să încetăm a-l îndopa cu substanţe nocive, să încetăm a-l privi ca pe un simplu mijloc de satisfacere a *plăcerilor* proprii. Aşa cum o plantă are nevoie de apă, un corp are nevoie de mişcare. Dacă lipseşti o plantă de apă, ea moare. Dacă nu-ţi exersezi corpul, el se deteriorează, iar mintea se degradează o dată cu el. Priveşte politicienii, intelectualii, oamenii de afaceri, priveşte-i pe toţi cei care conduc lumea asta a noastră şi care ne spun ce trebuie să facem. Aceştia sînt oameni care *nu* au trupuri, ci numai minţi. Şi mulţi dintre atleţi nu au minte, ci numai trup. Un adevărat campion este acela care-şi antrenează atît trupul, cît *şi* mintea, care a învăţat să-şi înfrîngă durerea şi să o folosească în atingerea scopurilor sale. Un mare atlet trăieşte în bună pace cu sine şi cu întreaga lume. S-a realizat. Nu invidiază pe nimeni. Războaiele sînt provocate de oameni nerealizaţi ; le-am făcut pe amîndouă şi ştiu. Ia uită-te aici, chiar deasupra buricului ; asta-i din Flandra. Uită-te şi aici, pe umărul drept ; asta-i de la Murmansk. Dar n-am purtat pică nimănui, pentru că ştiam că o să supravieţuiesc. Poţi ucide trupul, dar nu şi spiritul. Nu există limite pentru ceea ce poate face trupul atunci cînd spiritul este tare. Acum douăzeci de ani se spunea că este de neconceput să parcurgi o milă în patru minute ***. Le-am zis atunci : o să vedeţi că se poate şi în trei minute patruzeci de secunde. Au rîs. Şi cum a fost pînă la urmă ? O milă în patru minute a devenit un lucru banal. Atleţii o fac în fiecare săptămînă. Chiar şi copiii de şcoală. O să ajungem să vedem şi o milă în trei minute patruzeci de secunde, şi o sută de metri în

* Paavo Nurmi (1897—1973), port-stindard al atletismului finlandez în anii '20, a deţinut 9 titluri de campion olimpic.

** Sydney Wooderson, cunoscut alergător englez de semifond din perioada postbelică şi campion european pe 5 000 m în 1946.

*** Pentru prima oară sub patru minute a alergat atletul englez Roger Bannister în anul 1954, cu timpul 3 : 59,4. Actualul record mondial pe o milă : Sebastian Coe (Marea Britanie) 3 : 47,33 — 1981.

nouă secunde, şi sărituri în înălţime de nouă picioare * şi sărituri cu prăjina de douăzeci de picioare. Totul e să cuprinzi cu mintea. Odată ce ajungi să crezi că aceste lucruri sînt posibile, aproape că se transformă în realitate. Iată în ce constă importanţa atletismului, a recordurilor. Ele demonstrează amploarea posibilităţilor omeneşti, care sînt nelimitate. Ceea ce părea de neconceput devine posibil şi apoi se realizează.

Uită-te la mine. Era de neconceput ca braţul meu să reziste în timp ce tu îl apăsai cu amîndouă mîinile. Şi totuşi aşa s-a întîmplat. Acum ţi se pare de neconceput să-mi poţi doborî braţul, chiar şi cu amîndouă mîinile. Lucrurile astea sînt însă arbitrare. Materia e arbitrară. Este vorba de voinţa ta împotriva voinţei mele, de puterea minţii tale împotriva puterii minţii mele. Totul depinde de voinţă. Am fost în India şi am văzut un fachir care îşi înfigea cuţite în trup. Şi le împlînta în carne şi apoi le scotea, fără să lase vreo urmă. L-am văzut umblînd prin flăcări. Numai să vrea, şi oameni ca ei ar putea ridica greutăţi care l-ar face să pălească pe cel mai puternic halterofil olimpic. De pildă, Vlasov ** ar apărea ca un biet nevolnic, deşi e de trei ori cît ei. Şi asta-ţi spun, antrenează-te. Îngrijeşte-ţi trupul. Obişnuieşte-l cu durerea. Iar el te va uimi, va realiza lucruri pe care nici nu le visezi. De aceea sînt importante cursele de alergări. De aceea sînt importante Olimpiadele. Nu pentru medaliile de aur — nişte mici galbeni lipsiţi de valoare —, ci pentru înţelesul lor profund, pentru ceea ce simbolizează. Flacăra olimpică este sacră pentru că reprezintă flacăra aspiraţiilor omeneşti.

Am simţit cum încep să mă-nfierbînt ascultîndu-l, înţelegînd cîte ceva din cele ce-mi spunea, mai mult ne-nţelegînd, dar totuşi, cum să vă spun, ca subjugat şi de vorbele lui, şi de felul în care le rostea. Aveam, adică, optsprezece ani şi pe cine oare mai auzisem eu vreodată vorbindu-mi în felul acesta, la cine oare mai întîlnisem eu asemenea gînduri, cine ar mai fi putut, ca el, să mă facă să cred în ceea ce aş putea realiza, să mă încurajeze în ceea ce fac ?

Pînă atunci alergasem pentru că nu aveam altceva mai bun de făcut, participasem ici şi colo la cîte o cursă, cîştigasem în vreo cîteva rînduri, pierdusem de cele mai multe ori, neştiind ceea ce-mi doream într-adevăr nici în atletism şi nici chiar în viaţa de toate zilele. Dar stînd şi ascultîndu-l acolo, în ceainăria

* 1 foot (picior) = 0,3048 m.

** Iuri Vlasov, halterofil sovietic, a stabilit 28 recorduri mondiale la categoria grea în perioada 1959—63.

ria aia, am înțeles ce voiam și mi-am dat seama că această dorință sălășluise mereu undeva, în adîncul ființei mele, zbătîndu-se să răzbească la suprafață. Mi se întîmplase de vreo cîteva ori ca în plină cursă să simt cum mă străfulgeră o ambiție, ca și cînd ar fi trecut prin mine un curent electric. Alteori avusesem același sentiment în timpul antrenamentului, de obicei singur fiind, în pădurea Epping, sau dis-de-dimineață pe pistă, tot singur, după ce lucrasem de noapte. Aveam impresia că mă mișc atît de bine, atît de ușor, îmi simțeam trupul atît de minunat, încît știam că i-aș bate pe toți ; pe Elliot *, pe Bannister, pe oricine. Același lucru îl simțeam și acuma, cu toate că nu alergam, cu toate că ședeam pe scaun ; *știam* că pot să fiu cineva, că vreau să fiu cineva și încă un lucru : că el poate să-mi arate cum.

Stați puțin. O să ziceți probabil că așa era el, că asta-i era marfa și cu ea ieșea pe piață, iar eu n-o să vă contrazic. Ce vreau însă să vă spun este că asta făcea parte din însăși ființa lui, că una fără alta nu s-ar fi putut.

Cînd am ieșit în stradă, pe Edgware Road, abia dacă mai vedeam mulțimea de oameni. Eram în treningul meu albastru — cu ecusonul clubului pe buzunar — trening pe care-l cumpărasem de curînd și de care eram tare mîndru, iar Sam purta ce poartă el de obicei cînd nu e pe pistă, puloverul lui gri și o pereche de blugi. Fie soare sau ploaie, zăpadă ori grindină.

Mi-aduc aminte că am traversat Hyde Park-ul, și Sam îi tot zicea-nainte. Cînd am ajuns în dreptul Colțului Oratorilor, unde vorbeau toți de-a valma, și negrii, și irlandezii, și toți nebunii, el a privit deodată în jur și a spus cu vocea lui puternică : „Niște lunatici. Toți. Nu fac altceva decît să-și reverse prejudecățile și ura". Și brusc mi-a trecut prin minte că tocmai ăsta era lucrul pe care mi-l sugerase și el cît timp vorbise. Tonul cu care rostea cuvintele și faptul că parcă ținea un discurs în fața unui public al cărui unic reprezentant erai tu.

Cît am traversat parcul a vorbit fără oprire, iar eu am ascultat. Se pare că pentru amîndoi era de la sine înțeles că mă va antrena el. Mi-a spus că mai avea vreo trei sau patru băieți : un alergător de o milă, un semifondist și cîțiva sprinteri. Se antrenau duminica la Hampstead Heath, iar în celelalte zile totul depindea de lumină și de ora la care erau liberi băieții. Mi-a spus că fusese angajat de către Consiliul orășenesc să țină ore de educație fizică — abia mai tîrziu avea el să deschidă cursul ăla

* Herbert Elliott, australian, campion olimpic la 1 500 m (1960), recorduri mondiale la 1 000 m și o milă.

de gimnastică pentru oameni de afaceri — și că se ocupa de chestia asta de un an de zile, iar cînd avea să se plictisească, o să se apuce de altceva. Mi-a spus : „Pot să fac rost de bani oricînd, dacă am chef. E foarte ușor să faci bani. Nu te lăsa niciodată stăpînit ori amăgit de importanța banului ; asta e o problemă cu totul secundară. Am fost și marinar, și soldat, și fermier, și poștaș, și curier. Am fost bucătar în restaurantele celor mai elegante hoteluri, am lucrat și într-un garaj, ca mecanic. Am scris articole pentru ziare și am vîndut ziare pe stradă. Nevastă-mea, draga de ea, a murit, nu am copii și mă simt minunat trăind în aer liber".

M-a întrebat apoi cu ce mă ocup și i-am zis că lucrez într-o fabrică de cartonaje, cam imaginîndu-mi ce avea să spună în continuare. Și asta pentru că, într-un fel, așa gîndeam și eu. Pentru un sportiv era o meserie nesănătoasă, nepotrivită, care în final nu putea să ducă la nimic bun. Trebuie să spun că, oricum, de cînd părăsisem școala, avusesem vreo cinci sau șase slujbe : lucrasem într-o brutărie, apoi într-o măcelărie, fusesem ucenic la un electrician, apoi la telefoane și acum lucram în fabrică ; nimic însă nu mă atrăsese prea mult.

Mi-a spus : „O slujbă ca asta îți macină voința, îți înțepenește corpul. Ieși la aer. Ai putea să te faci taxator sau îngrijitor de parc, om de serviciu la un bazin de înot sau chiar măturător de stradă ! Încearcă să faci ceva care să-ți pună corpul în mișcare. Cum îți închipui c-ai să poți alerga, dacă toată ziua ți-o petreci stînd nemișcat ? Cum poți să speri că ai să-ți stăpînești propriul trup, dacă trupul tău e robul unei mașini ?" Avea perfectă dreptate și am fost de acord cu el. În tot ce spunea, nimic nu mi s-a părut caraghios, nici măcar deplina lui siguranță că tocmai ăsta era lucrul pe care mi-l doream, să devin un mare alergător. Deși pînă acum nu alergasem decît așa, ca să mă aflu-n treabă, la fel cum în timpul iernii mai jucam și fotbal la Marshes.

I-am promis că am să vin duminică la Hampstead Heath, pentru un antrenament. Între timp străbătusem parcul și ne oprisem pe podul de peste rîul Serpentine. Am stat de vorbă privind apa și sălciile plecate deasupra ei, apoi ne-am întors la Colțul Oratorilor din Hyde Park. După ce ne-am despărțit, totul mi s-a părut un pic ciudat — nu prea erau ele din „lumea" mea, părțile astea ale Londrei —, dar atîta timp cît te aflai în preajma lui, oriunde ai fi fost, nu mai luai seama la lucrurile din jur. Înainte de a pleca, mi-a strîns mîna cu putere, privindu-mă ca un îmblînzitor de animale, drept în ochi. Mi-a spus : „Pot să

fac din tine un mare alergător de o milă. Asta numai dacă vrei şi tu să devii un mare alergător de o milă". Apoi a plecat, lăsîndu-mă acolo complet uluit.

Îndreptîndu-mă spre casă, îmi venea s-alerg, ba chiar să zbor şi n-am putut dormi toată noaptea. Alergam în concursuri cîştigam medalii şi auzeam glasul lui cum ajunge la mine din bezna nopţii. Nu cred să fi-nchis ochii mai mult de-o oră.

Această apropiere între Ike Low şi Sam Dee, atît de ridicată în slăvi, s-a arătat a fi aproape catastrofală încă din ziua în care se născuse. Luîndu-l la Hampstead Heath pe micul cockney în vîrstă de optsprezece ani şi supunîndu-l la o istovitoare şedinţă de antrenament, pe viaţă şi pe moarte, Dee s-a trezit deodată faţă în faţă cu un răzvrătit. „Trebuia să aflu din ce aluat e plămădit", rosteşte scurt cel mai controversat antrenor de alergări, omul pe care toţi specialiştii îl detestă cu cea mai mare plăcere. „Sam a fost nemaipomenit", o trînteşte Low, născut în Hackney, înalt de şase picioare *, copilul minune al probei de o milă. „Sam venise cu bicicleta..."

Ne-am întîlnit acolo, la lac ; întîrziasem vreo cîteva minute, iar el mă aştepta călare pe bicicletă, lucru la care nu mă aşteptasem. Îmi imaginasem probabil că o să alerge alături de mine. Nu eram decît noi doi, singuri, adică fără nici unul dintre alergătorii pe care îmi spusese că-i antrenează. Pînă atunci nu mai fusesem niciodată la Hampstead Heath şi m-am lăsat furat de priveliştе, deşi spre sfîrşitul antrenamentului puţin îmi păsa dacă o s-o mai revăd vreodată sau nu. Dar soarele strălucea şi totul era de-un verde proaspăt şi luminos ; iarba, copacii, chiar şi buruienile. Iar terenul nu era neted ca într-un parc, ci vălurit. Vîlcele şi deluşoare rotunde, movile şi păduri de un verde viu; parcă erai la ţară. M-am întrebat dacă nu cumva stă prin apropiere, căci fusese cam misterios în privinţa locuinţei sale. Mi-l imaginam trăind într-un cort, sau poate într-o rulotă.

Am străbătut drumul fără grabă, el pedalînd pe bicicletă, şi, cînd am ajuns de partea cealaltă a parcului, a scos un cronometru din buzunar şi mi-a spus : „Iată-ţi duşmanul. Iată fiara pe care trebuie s-o dobori". Voia s-alerg pe un anumit traseu, mi-a spus, unul la care se gîndise el şi care mergea de-a lungul potecilor, ca să poată şi el pedala alături de mine. Mi-a zis : „O să vedem ce rezistenţă ai. Şi după ce ne-am lămurit, o să-ţi putem

* Aproximativ 1,83 m.

întocmi un program de antrenament. Fiecare sportiv are necesităţi specifice, care diferă nu numai comparînd alergătorul de fond cu semifondistul, sau alergătorul de o milă cu sprinterul. Ele sînt mereu altele pentru fiecare alergător de o milă sau pentru fiecare alergător de viteză în parte".

Aşa că am pornit, el călare pe bicicletă, cu cronometrul în mînă şi tot spunîndu-mi : „Acum sprintează !" şi apoi : „Stop !", iar eu alergînd de-a lungul potecilor, ocolind şi ferind copiii, căruţurile şi tot soiul de oameni, trecînd peste pietre, uneori peste rădăcini de copaci, pînă cînd într-un tîrziu ajunsesem să-mi zic c-aş fi dat orice, numai să nu fi încălţat pantofii cu cuie, tot coborînd pante abrupte pînă în fundul vîlcelelor şi urcînd apoi pe partea cealaltă. Niciodată n-am putut suferi crosul şi am făcut tot posibilul să mă eschivez ori de cîte ori clubul organiza aşa ceva. Dar chestia asta era pur şi simplu ucigătoare, nici o cursă nu mi se mai păruse pînă acum atît de epuizantă. Nu era chip să-ncetinesc ritmul sau să-mi trag sufletul o clipă, pentru că *el* era mereu acolo, cînd în urma mea, cînd puţin mai în faţă, întorcîndu-se şi chemîndu-mă, vorbindu-mi, vorbindu-mi mereu, spunîndu-mi să alerg mai repede, să fac paşii mai mari, să-mi ţin capul mai sus, să mă ajut mai mult de braţe, să ţin coatele mai strîns lipite de corp. Şi asta pînă cînd am început să-l urăsc, silindu-mă să nu-l mai aud, concentrîndu-mă asupra unui pîlc de copaci, încercînd să ghicesc cam ce-ar putea fi, sau asupra unui nor cu o formă mai caraghioasă, sau străduindu-mă să-mi închipui cam cîţi paşi mi-ar trebui pînă s-ajung la stejarul ăla, sau pînă la lac, sau pînă la vreunul dintre cei care se plimbau.

Dar chestia asta nu se întîmpla să ţină prea mult, pentru că el ridica deodată vocea, strigînd : *„Sprintează !"* sau cine ştie ce altceva, sau mă depăşea cu bicicleta trecîndu-mi în faţă, în aşa fel încît să nu mai pot face abstracţie de el, oricît aş fi vrut. Ar fi fost şi imposibil avîndu-l acolo, înaintea mea, cu faţa lui bătrînă şi păroasă aplecată spre mine. Dar tocmai în momentul în care mă gîndeam că singurul lucru pe care aş fi vrut să-l fac într-adevăr ar fi fost să-l prind din urmă şi să-l pocnesc, se întorcea brusc şi dispărea în spate. Colac peste pupăză, mai era şi o după-amiază călduroasă, iar eu eram cu treningul pe mine. Tare m-aş mai fi oprit să-l scot, dar în acelaşi timp nu voiam să-i cer nici cea mai mică favoare, nu voiam *nimic* de la el. Doar atît, să termin cursa asta blestemată, să plec acasă, iar pe el să nu-l mai văd în ochi niciodată. Mai era ceva în afară de asta. Aveam senzaţia că aşa vrea el să mă facă

să gîndesc, că *asta* vrea, să-l urăsc. Nu știu de unde mi se năzărise ; expresia feței, privirea aia batjocoritoare sau poate sunetul vocii lui, atunci cînd nu-l mai aveam în fața ochilor.

La un moment dat m-a întrebat : „Ți-e cald ?", iar eu i-am răspuns : „Mi-e *bine*", deși sudoarea îmi curgea pe frunte, îmi intra în ochii care mă usturau, mi se strecura sărată printre buze, mi se prelingea de la subțiori pe sub trening. Mi-a zis : „Chestia asta pentru tine e mai bună ca o baie turcească". La un moment dat l-am întrebat : „De cît timp alergăm ?" Mi-a răspuns : „Treizeci și opt de minute. Ai obosit ?". I-am zis : „Nu, n-am obosit", în același timp încercînd să mă păcălesc și pe mine. Dar pe măsură ce alergam, totul devenea din ce în ce mai îngrozitor, gura mi-era iască, iar inima-mi bătea atît de tare, încît oamenii, îmi închipui eu, trebuie s-o fi auzit de la o poștă. Îmi spuse apoi : „Vrei să bei ?" și-n clipa aia zău dacă nu-mi fu drag. Avea în mînă butelia aia de plastic, pe care mi-o întinse. Mi-a zis : „Să nu bei prea mult", și apa aceea mi s-a părut mai bună decît orice șampanie. Apoi : „Mai bine ți-ai da jos treningul" și-așa am și făcut, l-am dat jos de pe mine. Pe alocuri, aproape că mi se lipise de piele. Odată ce am scăpat de el și după cele cîteva înghițituri de apă pe care le sorbisem, mi-am zis că acum o să alerg mile în șir, o să-i arăt eu lui. Și o bucată de vreme, poate în primul sfert de oră, m-am simțit mai bine, aproape că-mi făcea plăcere să alerg, fapt de care probabil că și-a dat și el seama, pentru că nu după multă vreme lucrurile au început să se înrăutățească, au apărut mult mai multe dealuri de urcat și la un moment dat a trebuit s-o iau chiar prin iarbă. Mi-a zis : „Coboară în vîlceaua aceea și urcă pe partea cealaltă. Ne întîlnim acolo. Eu te cronometrez". Și a pornit-o călare pe bicicletă, luînd-o pe cărăruia care ocolea, pe cînd eu a trebuit să cobor pînă în fundul vîlcelei și să urc dealul ăla nenorocit, de parcă mergem la asalt. Mă aștepta acolo cu cronometrul în mînă și-mi zise : „E bine. E foarte bine. Hai mai departe". Și începu să pedaleze fără să se mai uite în urmă, lăsîndu-mă să mă țin după el ca un cîine.

Așa că toate sentimentele mele cel bune s-au dus pe apa sîmbetei. După scurt timp am început să mă simt la fel ca înainte, ba chiar mult mai rău, atîta doar că-mi scosesem porcăria aia de pe mine. Picioarele mă dureau, pieptul mă durea, inima îmi bătea cu disperare. Cîteva înghițituri de apă erau tot ce-mi mai doream, tot ce mai așteptam, singurul lucru care mă putea ajuta să merg mai departe. Dar numai dacă-mi oferea el. Eu nu i-am cerut niciodată, indiferent de ce simțeam, și nici

de oprit nu m-am oprit decît cînd nemernicul ăla bătrîn mi-a spus că pot să mă opresc. Afară doar de vreo două ori, cînd mi s-a făcut rău. A stat tot timpul uitîndu-se la mine cum vomit, fără să spună nimic, pur și simplu stînd acolo, așteptînd s-o pornesc din nou, în timp ce eu îmi ziceam, doamne, o să mor, precis c-o să-mi dau duhul...

Pînă la urmă s-a lăsat întunericul, a început să se facă frig. Iar eu mă bălăbăneam pe picioare, aproape izbindu-mă de oameni, nezărindu-i decît în ultima clipă și într-un tîrziu, chiar în vîrful unui alt deal nenorocit, sau poate-n vîrful unuia dintre aceleași dealuri nenorocite, dracu mai știe, i-am auzit vocea din spate : „E bine, ajunge". Și m-am prăbușit chiar în locul în care mă aflam și m-am pus pe plîns, trîntit acolo, fără să mă pot stăpîni, fără să-mi mai pese de nimic, așa, zăceam acolo și plîngeam.

N-a zis nici un cuvînt, pur și simplu a stat tot timpul lîngă bicicletă cu spatele la mine, așteptînd să termin, ca atunci cînd mi se făcuse rău. Nu cred că am urît vreodată pe cineva așa cum l-am urît atunci pe el. Nu făcea nimic ca să m-ajute și doar el mă adusese în halul ăsta. Oamenii treceau și se uitau la mine, unul sau doi s-au și oprit, dar mie nici nu-mi păsa. L-am auzit pe unul că întreabă : „Da' ce, i-e rău ?" și apoi vocea lui Sam : „Nu, n-are nimic". Și mi-am spus, cine naiba ești tu să zici că n-am nimic, afurisitule ? Corpul ăsta al cui e și cine a alergat pe traseul ăsta tîmpit ? Pînă cînd, într-un tîrziu, m-am oprit din plîns și mi s-a făcut rușine de mine. Simțeam că nu pot să mai dau ochii cu el. Mi-am îngropat fața în mîini și am rămas culcat acolo, tot sperînd că pînă la urmă o pleca el. Dar cînd în sfîrșit am ridicat ochii, era tot acolo, tot cu spatele la mine, ca și cum ar fi fost ferm hotărît să rămînă acolo o veșnicie. Așa că m-am sculat, și cum m-am sculat s-a și întors către mine, cu cronometrul pe care îl ținea tot în mînă. Mi-a spus : „Ai alergat două ore și șaptesprezece minute. Aș putea spune că în prima oră ai parcurs zece mile și un sfert, în a doua nouă mile și jumătate, iar în ultimele șaptesprezece minute ceva mai puțin de două mile, ceea ce, cumulat, ar reprezenta ceva mai puțin de douăzeci și nouă de mile, deci cu patru mile mai puțin decît distanța maratonului. Asta desigur cu aproximație". Nici tu că e bine, e rău, sau bravo, sau cum îți e. Și înapoi, pe drumul de întoarcere, el tot călare pe bicicleta aia nenorocită, în timp ce pe mine mă dureau picioarele, de-abia mă mai mișcam, iar mușchii pulpelor îi simțeam de parcă mă bătuse cineva cu bîta. Într-un tîrziu îmi spuse : „Nu sînt pentru antrenamentele pînă la epuizare, în stilul

lui Zatopek *. Zatopek a fost un mare campion, dar rezultatele lui sînt depășite. Ce-am făcut azi n-a fost un antrenament, a fost testarea rezistenței și a voinței. De cîteva ori m-am îndoit de voința ta. Dar sînt mulțumit că ai scos maximum din tine. Acest așa-zis maximum poate fi îmbunătățit, după cum și rezistența ta *trebuie* să se îmbunătățească".

Nici nu știu cum am ajuns acasă, cu autobuzul cred. Mai tot timpul am dormit. În noaptea aceea am visat că zburam. Era și el pe undeva pe-acolo. Zburam datorită lui.

Întrebare : Care credeți că sînt elementele esențiale în antrenamentul unui sportiv ?

Răspuns : Rezistența, tehnica și voința.

Î : Și în ce ordine ?

R : Voință, rezistență și tehnică.

Î : Ce importanță considerați că are tehnica ?

R : O importanță covîrșitoare.

Î : Antrenori ca Franz Stampf ** consideră că tehnica este ceva relativ lipsit de importanță, că de multe ori alergătorii obțin rezultate bune prin forță, antrenament și dîrzenie, chiar dacă nu au un stil frumos. Dumneavoastră ce părere aveți ?

R : Un alergător care nu-și folosește corpul în mod adecvat își risipește energia. Stilul nu poate înlocui forța, forța nu poate înlocui dîrzenia. Un om puternic va alerga mai repede dacă e inițiat în mișcarea ritmică, un om agil va alerga mai repede dacă devine mai puternic. Și nici unul dintre ei nu va reuși să devină campion dacă nu își întărește voința.

Î : Credeți că există mijloace prin care poate fi întărită voința unui sportiv ?

R : Da.

Î : Și care ar fi acestea ?

R : Sînt de ordin psihologic. Țin de legătura dintre sportiv și antrenor. Sportivul este de cele mai multe ori tînăr, încă necopt. Datoria antrenorului este să-l facă să devină conștient de posibilitățile sale.

Î : Ați putea descrie programul de antrenament pe care l-ați urma cu un elev nou ?

R : Asta ar fi în funcție de atletul respectiv. Mai întîi trebuie să-i testez posibilitățile intelectuale și fizice. Mă decid apoi

* Emil Zatopek, cunoscut alergător cehoslovac, campion olimpic în cursele de fond (1948—1952).

** Franz Stampf, cunoscut antrenor de atletism al anilor '50, a contribuit la succesele alergătorilor britanici R. Bannister, Ch. Chataway și Ch. Brasher.

asupra cărei zone trebuie să mă concentrez : mintea, voința sau stilul. Fiecare sportiv trebuie să fie inițiat în cinetica trupului, în fiziologia propulsiei. Alergătorii mei nu învață să alerge, ci învață să plutească, în așa fel încît să obțină un rezultat maxim cu un efort minim, ca păsările.

Î : Sînteți adeptul aceluiași stil, indiferent de distanța alergării ?

R : Principiul deplasării, cel al economiei de efort, rămîne întotdeauna același. Dinamica specifică depinde de fiecare cursă.

Î : Puneți mare accent pe dezvoltarea părții de sus a corpului. Înseamnă oare că sînteți adeptul opiniei împărtășite în anumite cercuri postbelice, conform căreia pentru un alergător brațele sînt mai importante decît picioarele ?

R : Este imposibil ca brațele să fie mai importante decît picioarele, tot așa cum șasiul unei mașini nu poate fi mai important decît roțile. Dar brațele și partea de sus a corpului au o anumită contribuție în procesul de locomoție. De aceea mă interesează ca alergătorii mei să și le dezvolte prin intermediul halterelor.

Î : Dar aveți și anumite rezerve în ceea ce privește un asemenea antrenament ?

R : Trebuie păstrate proporțiile, echilibrul între forță, voință și tehnică. La ora actuală se impune credința că prin intermediul forței se poate obține orice. Forța brută poate fi hotărîtoare în probele de aruncări, deși chiar și în acest caz voința și tehnica au un rol de jucat. În probele de alergări însă, forța nu poate deține locul privilegiat.

Detestam halterele și nici la club nu-mi prea bătusem capul cu așa ceva. Sălile vechi de gimnastică duhnind a sudoare, coloșii ăia, halterofilii, scrîșnind din dinți și asudînd, gata să-și dea duhul. Mi se părea că e ca un ritual. Toți trebuiau să treacă prin asta, indiferent dacă erau aruncători de ciocan sau jucători de țintar. Nebunie curată.

El însă a insistat foarte mult. M-a dus la sala aia de gimnastică, la o școală din Holloway, unde ținea ore de educație fizică. Am mers acolo într-o seară. Pe podea era o bară imensă, de culoare roșiatică, avînd pe ea discuri strălucitoare și părînd atît de mare, că abia îndrăzneam să mă uit la ea, d-apăi s-o mai și ridic, iar el mi-a spus : „Așa. Uită-te la mine, asta-i mișcarea". Și și-a pus mîinile pe bară, s-a aplecat și a ridicat-o apoi la piept, hop, cu brațele ca niște odgoane, roșu la față, cu ochii aproape ieșindu-i din orbite. După aceea a pus-o jos îna-

poi, un-doi, şi mi-a spus : „Acum e rîndul tău". Mai erau şi cîţiva tipi care se adunaseră în jurul nostru şi rînjeau, băieţi care foloseau sala de gimnastică seara, marea majoritate sub douăzeci de ani, ca şi mine, şi chestia asta nu prea mi-a plăcut, m-am codit un pic, dar pînă la urmă m-am aplecat, aproape că am reuşit să salt porcăria aia şi apoi i-am dat drumul la loc. Mi-a spus : „Bine. Pentru tine o s-o mai uşurăm". A scos discurile mari şi a pus două mai mici, douăzeci şi cinci de pfunzi * şi de data asta m-am descurcat binişor, numai că imediat mi-a zis : „Încă o dată !" şi apoi : „Încă o dată !", pînă cînd m-am simţit din nou în Hampstead Heath, alergînd în neştire, cu tălpile carne vie şi cu picioarele care voiau s-o ia care încotro. Dar după asta mi-a spus : „Ajunge. Repaus" şi numaidecît a început să meşterească la discurile alea, zicîndu-mi : „Acuma împingi".

A încărcat bara cu şaptezeci şi cinci de pfunţi şi m-a pus să ridic porcăria aia deasupra capului pînă au început să mă doară braţele, acompaniindu-mă cu veşnicul comentariu : „Orice antrenament trebuie făcut cu o intensitate bine determinată. Efortul şi intervalele de repaus trebuie cîntărite cu precizie. Antrenamentul care nu se realizează la o intensitate optimă nu are nici o valoare".

Între timp, toţi ăia care erau în sală se adunaseră în jurul nostru. Se pare că Sam îi amuza, dar într-un fel îl şi respectau. Iar lui îi plăcea grozav să aibă spectatori, de asta sînt absolut convins. Făcea pe clovnul, arăta cum trebuie şi cum nu trebuie să ridici bara. Însă pe mine chestia asta nu mă încînta deloc, adică să particip la spectacolul ăsta în chip de figurant.

Doi dintre băieţii din sală erau alergători pe care îi antrena el. Un alergător de un sfert de milă, pe nume Tony Dash şi pe care îl cunoşteam, luase un loc trei în concursul Southern Counties — era din Clapham, sau cam aşa ceva — şi un băiat din Yorkshire, Tom Burgess, care alerga în cursele mai lungi, cursele acelea nebuneşti, cum ar fi cea de trei şi de şase mile. Tom zicea că venise la Londra de dragul lui Sam. Îl întîlnise pe cînd alerga pentru clubul său, la Chiswick. Era foarte, foarte subţirel şi nu trăia decît pentru atletism. Tot ce făcea era în strînsă legătură cu sportul. Şi slujba pe care o avea, şi unde locuia, şi ce mînca, şi ce bea, şi dacă urma să se însoare sau nu. Odată i-am spus lui Tony : „Pun pariu că nici nevoile nu şi le face fără să se gîndească dacă nu cumva asta o să-l ajute să

* 1 pfund sau o livră engleză (pound) = 435,592 grame.

obţină un timp mai bun", iar Tony mi-a răspuns : „Dacă şi-ar închipui că asta poate să-l ajute, nu şi le-ar mai face deloc".

Am mers apoi toţi patru undeva, să luăm un ceai — lapte pentru Sam —, iar Tom şi Sam s-au pus să discute despre timpi finali şi despre timpi intermediari, şi ce-au mai făcut americanii anul ăsta, şi ce-au mai făcut şi sovieticii, care ar trebui să fie obiectivul tău în prima milă dacă vrei să obţii un timp care să-ţi aducă o calificare olimpică la proba de trei mile, dacă e mai bine să alergi a doua milă mai repede şi să-i depăşeşti pe toţi, sau să-ţi păstrezi o rezervă la-ndemînă pentru un sprint final, dacă-ntr-o competiţie trebuie să te concentrezi mai curînd asupra cronometrului decît asupra celorlalţi alergători şi tot aşa, pînă cînd m-am întrebat dacă şi eu o să ajung la fel ca ei, dacă n-o să mă mai gîndesc decît la aşa ceva. Pentru că mie mi se părea că e ca un ritual. Numai că o dată sau de două ori am surprins o privire a lui Tony şi mi s-a părut că-l văd zîmbind, ceea ce m-a mai liniştit un pic.

Sam era foarte pornit împotriva fumatului lui Tony şi-i tot spunea ce-mi spusese şi mie, adică chestia aia cu trupul care se transformă într-un horn. Tony îi zise : „Cinci pe zi, Sam, le-am redus la cinci şi asta pornind de la douăzeci. Nu pot să mă las de tot, aşa, dintr-o dată. Zău, Sam. Aş muri". Sam i-a răspuns „O să mori şi mai iute dacă tot continui să-ţi îndopi plămînii cu mizeria aia".

Tony alerga la clubul Poly Harriers, iar Tom ţinea de Woodford. Pentru Sam, cluburile nu aveau nici o importanţă, părea să-şi culeagă sportivii ori de pe unde şi-i găsea. L-am auzit odată spunînd : „N-o să depind niciodată de vreun club anume. Talentul meu e la dispoziţia celor mai buni sportivi, oricare ar fi ei. Un club pentru atleţi este o contradicţie între termeni. Atletismul e un sport individual, pe cînd un club alcătuieşte o entitate colectivă. Un club este ca un convoi de vase care se deplasează cu viteza celui care merge cel mai încet. Cursa însă e cîştigată de cel care aleargă cel mai iute".

În vremea aceea, Tom locuia pe lîngă Chigwell, aşa c-am mers împreună cu autobuzul o bucată de drum. Mi-a spus : „Sam e un geniu, cred că-ţi dai seama de asta. Îşi depăşeşte cu mult epoca" şi era cît se poate de serios, de altfel nu aveai prea des ocazia să-l vezi zîmbind. I-am zis : „Cu toate astea, nu se ocupă de tine cine ştie ce..." Mi-a răspuns : „Numai să te primească pe lîngă el şi tot ai mare noroc. Ştiu unii care au venit la el în genunchi să-l roage. Dac-ar exista dreptate pe lumea asta, ar antrena echipa Marii Britanii. Dar o groază de

antrenori îl urăsc, îl invidiază. O să-ți dai tu seama, ai să vezi". Și într-un fel am și văzut, poate chiar prea curînd.

Chestia era că Sam voia să mă vadă alergînd într-o cursă ; și nu în orice fel de întrecere, ci tocmai în cursa de o milă. Așa că într-o zi m-am dus la antrenorul clubului, Des Tompkins, și l-am rugat să mă lase s-o fac, i-am spus : „Vreau să alerg o milă". S-a uitat la mine. Era un bărbat înalt, cu mustață, totdeauna foarte elegant, spilcuit, zău așa, ca un plutonier-major. Și mi-a zis : „Cine, tu ? Și de ce mă rog vrei tu să alergi o milă ? Abia faci față la sfertul de milă". I-am zis : „Uite ce e, am și eu ideea asta. Doar atît. Vreau să-ncerc". Mi-a răspuns : „Bine. Uite, avem în seara asta trei alergători de o milă — asta se întîmpla la Paddington — și, în definitiv, de ce n-ai alerga cu ei ?" I-am zis : „Păi, ca să spun drept, eu voiam s-alerg în condiții de concurs, ca să văd cum mă descurc". Mi-a răspuns : „Fără supărare, dar n-ai s-alergi pentru clubul acesta în cursa de o milă decît dacă-mi dovedești că ești mai bun decît băieții pe care-i am deja". Ceea ce era foarte corect, deși pe moment nu mi s-a părut a fi așa.

Deci altă soluție nu era, decît să mă duc și să alerg împreună cu ei, ceea ce am și făcut, deși trebuie să vă spun că ideea în sine nu-mi surîdea deloc. Nu c-ar fi fost ei grozavi. Nici unul nu scosese vreun timp sub patru minute, maximum 4 : 08 sau cam așa ceva. Dar pentru mine era o experiență nouă, nu prea știam ce ritm să adopt și foarte ușor s-ar fi putut întîmpla ca pînă la urmă să mă fac de rîs.

Cu toate astea, am alergat. Des le-a spus : „Acesta este noul nostru alergător de o milă. Zice c-o să vă facă praf pe toți", ceea ce nu mi-a ușurat cu nimic situația. Toți m-au privit cu răceală și apoi s-au uitat unul la altul. Am spus : „Vreau numai să văd cum e. Asta-i tot" și unul dintre ei mi-a răspuns : „Ai să vezi tu, nici o grijă. Nu-i ca la sfertul de milă, unde mergi ca la plimbare". Apoi Des ne-a chemat la start și am pornit.

Mi-am dat seama că lucrul cel mai bun și cel mai sigur pe care-l aveam de făcut era să mă țin de ei și-apoi să văd dacă în final nu pot să scot din mine un plus de viteză prin care să-i întrec. Și, bineînțeles, primul tur a fost floare la ureche, fiindcă eram obișnuit cu alergarea pe un sfert de milă. De fapt, dificultatea consta în a nu-ți da drumul înainte glonț, de unul singur. La cea de-a doua tură, unul dintre ei, Jack Brogan, un roșcovan înalt și deșirat, a sprintat deodată înaintea noastră și m-am gîndit, oare să-l prind din urmă, sau să rămîn cu ceilalți.

Dar cum se-ndepărta din ce în ce mai mult, am început să mă îngrijorez și mi-am spus că e mai bine să mă iau după el, așa c-am accelerat ritmul, deși nu-mi venea prea ușor. Începusem să mă resimt de pe urma efortului făcut în acest al doilea tur, căpătasem senzația aia oribilă, cînd încep să te doară plămînii și cînd lucrurile din jur nu-ți mai sînt foarte clare, o chestie care nu ți se-ntîmplă niciodată în cursa de un sfert de milă.

Am reușit să-l prind din urmă și în aceeași clipă mi s-a părut că încetinește puțin, am alergat un timp unul alături de celălalt, dar imediat ce am intrat în turul al treilea am început să-mi dau seama că între ei trebuie să fi fost o înțelegere, pentru că Brogan a rămas în urmă, în timp ce Roger Coomb, unul scund, a trecut pe lîngă mine glonț. Atunci m-am prins : voiau să mă „omoare". Așa că dîndu-mi seama de asta, l-am lăsat să se ducă înainte și am continuat s-alerg alături de ceilalți, făcînd astfel un tur de pistă mult mai lent decît primul, și Jack s-a întors către mine și mi-a spus : „Ce-i cu tine, nu mai poți ?" și eu i-am răspuns : „Las' că vezi tu ce pot, n-ai grijă".

Cînd Roger și-a dat seama că nu m-am luat după el a încetinit pasul, rămînînd la vreo douăzeci de yarzi înaintea noastră, sperînd că totuși o să vin din urmă și o să-l depășesc. Dar n-am făcut-o. Așteptam să înceapă ultimul tur și cînd am intrat în el, Des era acolo, pe margine, strigînd : „Ultimul tur. Cling — cling — cling", asta fiind, chipurile, sunetul clopotului. I-am spus celui de-al patrulea, Charlie Cooper : „Hai, acum e rîndul tău", fiind aproape sigur c-o s-o pornească, ceea ce de altfel a și făcut. Dar bineînțeles că acum era puțin cam tîrziu, nu reușiseră să scoată sufletul din mine, așa cum se-nțeleseseră la-nceput și deodată m-am trezit că începe să-mi placă toată afacerea asta. Și provocarea lor și felul în care se desfășuraseră lucrurile, chiar și ceea ce mai rămînea de făcut, alergarea în sine ; poate pentru că după-amiaza aceea de alergare cu Sam îmi făcuse mult mai mult bine decît crezusem. În definitiv, după așa ceva, nimic nu putea să mi se pară prea greu.

Așa că eram toți grupați, unul alături de celălalt, fiecare din noi temîndu-se să se desprindă. Atunci am simțit eu — cred, ba chiar sînt sigur — că mai am o oarecare rezervă, dar nu puteam să risc un atac, neștiind cum stau ei. Și atunci Jack, băiatul acela cu părul roșu, a sprintat cu vreo sută de yarzi înaintea liniei de sosire, prin interior, și privindu-l din spate, mi s-a părut că e ceva provocator în felul în care-și ține umerii și capul, așa, ca un cocoș, chestie care m-a făcut să-mi sară țandăra. Mi-am zis, bine, ți-arăt eu ție, ticălosule, și mi-am dat

drumul ; totul sau nimic. S-a uitat puțin în jur cînd m-a auzit venind în urma lui și cred că, văzîndu-mă, asta l-a făcut să se ambiționeze și mai mult, pentru că a accelerat ritmul. Știam însă c-o să-l învinge, mă apropiam din ce în ce mai mult — de ceilalți nici nu-mi mai păsa — și deodată am ajuns în dreptul lui. I-am privit chipul, fața albă de spaimă, am trecut apoi de el și-mi venea să rîd ; știam c-o să ajung la linia de sosire fără nici o problemă, că n-o să mă mai poată ajunge din urmă în vecii vecilor. La ultima turnantă am simțit cum mă loveau pe picioare mici bucățele de zgură, apoi în linia dreaptă am început să mă sufoc, dar continuam să alerg, să alerg tot înainte, pînă cînd brusc, a apărut și linia de sosire. Am trecut peste ea și m-am oprit acolo, gîfîind printre sughițuri, iar Des, cu cronometrul în mînă, mi-a spus : „Nu-i rău deloc, 4 : 11". Au apărut și Jack, și ceilalți doi, iar Jack s-a prăbușit pe iarbă și a rămas trîntit acolo jos, de parcă-i trăsese cineva un glonte-n cap.

O săptămînă mai tîrziu, într-o zi de sîmbătă, am alergat în cursa de o milă la Eton Manor.

Un stadion la marginea cartierului de răsărit al Londrei, urban și periferic în același timp, ascuns la umbra unui zid înalt de cărămidă. Aici, iarba crește timid, ca un simplu accesoriu. O pistă de alergări de un roșu cărămiziu înconjură terenul. Pe-o parte se află o tribună modestă din lemn, iar pe partea cealaltă, cîteva barăci, asemănătoare celor care-și fac o apariție efemeră pe șantierele de construcții. În tribună, cam vreo duzină de spectatori răzlețiți în mici grupuri și insulițe, adevărată metaforă a imposibilității de comunicare. Ceva mai mulți s-au adunat în apropierea terenului, în spatele zăbrelelor verzi care despart pista de alergări de restul publicului. Pe iarbă se încălzesc cîțiva sportivi în treninguri albastre, verzi, purpurii, negre. Țîșnind înainte într-o mișcare bruscă, nervoasă, trunchiată, stînd cu picioarele depărtate și aplecîndu-se să atingă pămîntul cu brațele, sau așezați cu picioarele larg desfăcute, întinzîndu-se elastic cu mîinile spre vîrful picioarelor sau făcînd mici salturi în aer, ca balerinele. Alții se relaxează pe iarbă, pe cînd alți cîțiva alcătuiesc mici grupuri în jurul unor oameni mai în vîrstă, îmbrăcați în blazere albastre, antrenorii.

Nimic nu-ți vorbește aici de triumfuri, medalii, cununi de lauri, stadioane ticsite cu mii de oameni intonînd cîntece. Dacă se poate spune că sportivii au stil, eleganță, ocazia în sine este complet lipsită de așa ceva, iar sportivii, ei înșiși, de cele mai multe ori nu au stil decît în mișcare. În repaus, cu membrele

lor puternice ascunse de treninguri, îți creează impresia unei stîngăcii de periferie. Și totuși, din mijlocul acestor umbre cenușii apar campionii, așa cum boxerii provin din mahalale și jucătorii de fotbal din mine de cărbune. Cu singura diferență că, pentru atleți, asemenea locuri constituie mediul obișnuit în care evoluează în cea mai mare parte a anului. Unii dintre ei nu vor merge niciodată mai departe, alții o vor face cînd și cînd, iar cei mai norocoși vor ieși cu regularitate din acest decor. Mai ales în Anul Olimpic, care este un an cu totul deosebit, produsul unei alchimii profund modificatoare. Atunci, pentru o clipă, se vor transforma în lei și vor înfiora cu glasul lor arena.

În mijlocul terenului, un tînăr înalt, îmbrăcat într-un trening albastru deschis, se încălzește cu grație, dar și cu neliniște. Aleargă cu pași mărunți, sprintează, dar se oprește numaidecît, ca cineva care și-ar fi dat seama că se îndreaptă într-o direcție greșită. Începe din nou să alerge relaxat : IKE LOW. *Are părul negru și sîrmos, un păr care în copilărie trebuie să fi fost tot numai cîrlionți. Acum însă, la prima vedere, pare o claie încîlcită. Are un nas frumos, drept, dar tinerețea feței e oarecum dezmințită de obrajii supți ai sportivului în plin antrenament. O gură mare, cu buze subțiri. Ochii cenușii și vioi, destul de mici și afundați în orbite, străbat întreg stadionul, îndreptîndu-se într-o mișcare des repetată spre poarta de intrare, care însă e ascunsă privirilor sale. Oricine poate intui, chiar și din mișcările acestea simple pe care le face, puterea plină de nerv, eleganța calului de rasă. Într-adevăr, tensiunea sa pare a unui cal de curse gata de start.*

O voce răsună în megafoane.

VOCEA : Concurenții pentru proba de o milă, vă rog ! Concurenții pentru proba de o milă sînt rugați să-și ocupe locurile la start.

IKE LOW *începe mecanic să-și dezbrace treningul, dîndu-și la iveală umerii largi, zvelți, brațele suple, musculoase, un piept nu prea lat, dar bine dezvoltat. Trupul, deși bine proporționat și puternic, dă impresia unui potențial încă neutilizat, rămîne totuși trupul unui adolescent, nu al unui bărbat ; și intuiești că bărbatul va fi mai puternic decît adolescentul de acum. Deodată, pare că ochii săi au găsit în sfîrșit ceea ce căutau. Se fixează asupra unui bărbat uscățiv, cu părul alb, care a apărut la intrarea pe pistă, sprinten și hotărît, cu un mers pe care parcă ar vrea să-l dea lumii întregi de exemplu. Un mers care parcă ar spune că toți oamenii de vîrsta lui ar trebui să fie într-o formă excelentă,*

la fel de bine conservați. Bărbatul — SAM DEE — *poartă un pulover gri cu guler întors, blugi și espadrile. Are o barbă albă, mică, bine îngrijită, o posibilă emblemă a sfidării sau a unei excentricități pline de dezinvoltură.*

Scoțîndu-și acum pantalonii de trening, dezvelindu-și niște coapse musculoase, funcționale, pulpe puternice, ușor acoperite de păr, IKE LOW *ridică mînă, ca și cînd ar vrea să facă un semn, dar imediat o lasă în jos. Un bărbat înalt, îmbrăcat într-un blazer, se îndreaptă către el. Spate foarte drept, mustață mică, o față prelungă, părul pieptănat cu grijă, un aer milităresc. Este* DES TOMPKINS, *antrenorul clubului de care aparține* IKE.

TOMPKINS : Haide Ike, să te vedem. Dar ce-i cu tine, îți lipsește ceva ?

LOW *(oarecum stînjenit)* : Nu, e-n regulă.

TOMPKINS : Fii cu ochii pe Mander. Are întotdeauna un finiș foarte puternic. Nu-ți epuiza toate resursele în primul tur. Și ai grijă să nu rămîi închis în pluton.

LOW *(absent)* : Da, bine. O să am grijă.

TOMPKINS *îi urmărește privirile și îl vede pe* SAM DEE, *care acum s-a oprit în dreptul liniei de start și se uită în jur, căutîndu-l pe* LOW.

TOMPKINS *(bănuitor)* : Ăsta-i Sam Dee, nu-i așa ?

LOW *(pe un ton voit neutru)* : Mda, am impresia că-i chiar el.

TOMPKINS : Ce caută *el* aici ?

LOW *(pe un ton speculativ)* : O fi venit să se uite.

Împreună, LOW *și* TOMPKINS *se îndreaptă către linia de start.*

TOMPKINS : O fi venit mai curînd să vadă dacă n-ar putea înhăța sportivii vreunui alt antrenor. Te spetești muncind și pe urmă apare el să-și asume meritele. *(aruncîndu-i lui* LOW *o privire rapidă)* Nu cumva ți-a dat și ție tîrcoale ?

LOW *(neliniștit)* : Ne-am *întîlnit* de vreo cîteva ori.

TOMPKINS : *De-aia* ai vrut tu s-alergi în cursa de o milă.

LOW : Oarecum.

TOMPKINS : Trebuia să-mi dau eu seama că nu-ți venea ție singur așa o idee.

IKE : Și, mă rog, de ce nu ?

TOMPKINS : Bine, despre asta o să vorbim noi mai tîrziu. Dar ar face bine să se ferească din calea mea.

Trece fără să se oprească pe lîngă DEE, *care acum se sprijină de balustrada din fața liniei de start, uitîndu-se atent la ei. Se îndreaptă spre un alt alergător de-al său, roșcovanul* JACK BROGAN, *care urmează să alerge și el în cursa de o milă. Aruncîndu-i o privire rapidă și prudentă lui* TOMPKINS, LOW *se apropie de* SAM DEE, *care zîmbește.*

DEE : Nu s-a prea bucurat să mă vadă, nu-i așa ?

LOW : Nu prea.

DEE : Da, antrenorii ăștia sînt toți la fel. Niște oameni meschini. Niște oameni mici. Obsedați de propria lor importanță. Acum să-ți spun cum ai să cîștigi cursa asta. Cel mai bun alergător este Walder. Are viteză, însă nu are rezistență. Metoda ideală de a-l învinge este să-i epuizezi resursele înainte de ultimul tur, dar tu ești mult prea lipsit de experiență pentru a face asta.

Continuă să zîmbească în timp ce vorbește, cu aerul plin de complicitate al unui vrăjitor. LOW *îl ascultă cu atenție. Întregul său trup musculos pare că aude, absoarbe cuvintele, ca și cum ar fi în transă. Trupul cel tînăr posedat, înrobit de cel vîrstnic.*

LOW : Și atunci, ce să fac ?

DEE : Primul tur se va alerga în ritm lent. Probabil în jur de 58,5. Al doilea va fi ceva mai rapid. Îl vei ataca pe Walder nu în ultimul tur, ci în cel de-al treilea. La sfîrșitul acestui al treilea tur, vreau să fii înaintea lui *Walder,* chiar dacă asta nu înseamnă că vei fi și primul. În ultimul tur...

Vorbește STARTERUL, *sumbru, cu pistolul în mînă, asemeni unui călău indiferent. Este scurt și îndesat, îmbrăcat într-un blazer albastru cu nenumărate tigheluri.*

STARTERUL : Pe locuri.

TOMPKINS *(autoritar)* : Ike, vino-ncoace.

DEE *(aruncîndu-i lui* TOMPKINS *o privire disprețuitoare)* : În ultimul tur, la ultima turnantă ai să mă auzi strigînd.

Îl bate ușor pe braț, iar LOW, *ocupîndu-și locul pe culoarul al doilea, alături de culoarul „interior", se apleacă împreună cu ceilalți, luînd poziția rituală de start, cu mîinile pe zgură, cu brațele drepte și paralele, un genunchi îndoit. Siluete înghețate, golite de viață, pozînd în amintirea cursei. Se poate vedea cum* LOW *își umezește buzele cu limba într-o mișcare rapidă, dar fața lui este liniștită.* STARTERUL *ridică pistolul spre cer.*

STARTERUL : Fiți gata.

Se aude în sfîrșit pocnetul pistolului, alergătorii se ridică din aplecarea încremenită și pornesc însoțiți de cîteva îndemnuri slabe și răzlețe. Printre strigăte se poate distinge clar : „Hai, John ! Hai, Ted, arată-le ce poți !". Cum e vorba de

patru ture de stadion, patru minute bune, startul nu are nimic din dramatismul și irevocabilul sprinturilor, dar nu se ascamănă nici cu cel al probei de zece mii de metri, sau al maratonului, la care alergătorii stau în picioare într-o falangă dezordonată, pur și simplu la întîmplare, ținînd un picior puțin înaintea celuilalt. Acum, ritmul alergătorilor este mai curînd alert, decît grăbit. Pentru un specialist, în aceste prime ture, interesul este de ordin pur stilistic, tactic. Răspîndiți de-a lungul pistei, antrenorii urmăresc cursa îngrijorați, strigînd îndemnuri scurte.

TOMPKINS *(în timp ce grupul compact de alergători încheie primul tur de pistă)* : Foarte bine, Ike. Păstrează-ți poziția !

DEE *(în timp ce* LOW *trece prin dreptul lui)* : Să ții minte, să ții minte !

TOMPKINS : Ce să țină minte ? *Eu* sînt antrenorul lui !

DEE *(eliptic)* : Să ții minte, Ike !

TOMPKINS se uită la el cu furie, pieptul începe să i se umfle, sîngele i se urcă în obraji ca la un coleric, dar pînă la urmă nu spune nimic. Între timp, SAM DEE *se uită cu atenție la cronometrul pe care-l ține în palmă ca pe o amuletă sau ca pe un talisman. Cu o smucitură plină de exasperare,* TOMPKINS *își scoate și el cronometrul, la care începe să privească într-o provocare fără cuvinte. Cum alergătorii de o milă se apropie de începutul celui de-al treilea tur, amîndoi își ridică privirile. Acum conduce roșcovanul* JACK BROGAN, *care aleargă cu mișcări crispate, lipsite de grație, ridicînd genunchii puțin prea sus, ținînd coatele prea tare depărtate, avînd întipărită pe chip expresia unei izolări interioare. În spatele lui, stăpîn pe sine și ferm, alergînd într-o aură aproape palpabilă de optimism, de așteptare plină de eleganță, se găsește* WALDER, *un tînăr robust, îmbrăcat într-un tricou negru și galben, avînd pulpele cu mușchi bine dezvoltați ale sprinterului, mai curînd decît ale alergătorului de o milă. Face pași scurți, sprinteni, plini de siguranță, care par să-i reflecte nu numai condiția fizică, ci și o anumită stare sufletească.* IKE LOW *aleargă al cincilea, mișcările sale sînt ritmice și economice, ca ale unei feline. Prin contrast cu primii doi alergători lasă impresia unei totale lipse de conștientizare. Aleargă cît se poate de simplu și de natural, fără a avea despre sine ideea de om în plină alergare.*

TOMPKINS *(în timp ce trece* JACK BROGAN) : Păstrează-ți poziția, Jack !

DEE *(în timp ce trece* IKE LOW) : *Acuma,* Ike !

IKE LOW *accelerează aproape instantaneu, de la un pas la altul. Picioarele lungi, albe, ca niște fuse, care pînă acum s-au mișcat ritmic, cu o atît de evidentă lipsă de efort, adoptă deodată un ritm mai rapid, impetuos, ca o tobă de rit care-și înteține bătăile. În jurul terenului se aud slab cîteva exclamații de surpriză. Ritmul acesta nou și febril îl face să treacă ușor de al patrulea alergător, apoi de al treilea, ajungîndu-l din urmă pe* JACK BROGAN, *pe care în sfîrșit îl depășește. Pentru o clipă, după vreo doi-trei pași, ritmul său pare să slăbească, apoi se aude din nou vocea lui* SAM DEE.

DEE : Continuă, Ike !

Ca răspuns, picioarele lui IKE LOW *își reiau ritmul mai rapid, și tînărul se distanțează inexorabil de ceilalți alergători, ca cineva care ar trage de un imens elastic. Acum pista, ca un caleidoscop în mișcare, își regrupează protagoniștii, impunînd o anumită ierarhie.* WALDER, *în negru și galben, pornește în urmărirea lui* IKE LOW — *elasticul se strînge — fiind la rîndul său urmărit de* JACK BROGAN. *Ceilalți cinci alergători, cîte unul, cîte doi, s-au risipit în urma lor.*

TOMPKINS *(într-un monolog rostit cu glas tare)* : E nebun. Se curăță.

DEE *(strigînd)* : Rămîi în *frunte,* Ike !

TOMPKINS *(săgetîndu-l cu privirea pe* DEE) : E curată nebunie !

Acum, cînd alergătorii s-au angajat în cel de-al patrulea tur și ultimul, unul din oficiali, îmbrăcat într-un blazer albastru și cu o pălărie moale de culoare gri, trage de șnurul clopotului, care își face auzită rituala-i cacofonie, ca un vapor pierdut în ceață. IKE LOW *continuă să fie în frunte, dar* WALDER *e acum la o distanță de numai zece yarzi în urma lui.* IKE *își menține ritmul, însă în mod evident cu prețul unui efort care i-a secătuit energia. O arată felul în care i se clatină capul, expresia profund modificată a feței. Grija i-a săpat pe frunte brazde adînci, în ochi i se citește o neliniște prematură, ca și cînd în acest al treilea tur ar fi făcut niște descoperiri tulburătoare.*

DEE : Rămîi în frunte, Ike !

TOMPKINS *(cu dispreț)* : Cine, el ? Nu mai are nici un pic de vlagă.

DEE : Acum !

În acest moment, WALDER *este la numai zece yarzi în spatele lui* IKE LOW, *la numai cinci, iar acum, cînd sînt la a treia turnantă, aproape că l-a ajuns din urmă. Pare a fi o înfruntare între două voințe, între două puteri de rezistență,* IKE LOW *dorind din tot sufletul ca trupul său să-și păstreze ritmul,* WALDER *vrînd să-l vadă eșuînd. Sînt acele cîteva secunde în care trebuie să se decidă soarta cursei, în care* IKE LOW *va ceda, va rămîne în urmă, sau provocarea lui* WALDER *se va spulbera în vînt. Și în încercarea de față nu atît* IKE LOW *cîștigă teren, cît* WALDER *rămîne treptat în urmă, distanța dintre cei doi mărindu-se de la lățimea unei palme la lungimea unui pas, de la un pas la doi pași, pînă cînd, ajuns în linie dreaptă,* IKE LOW *are un avantaj clar de doi yarzi, se îndreaptă inexorabil spre linia de sosire, în timp ce* SAM DEE *și însuși* TOMPKINS *strigă încurajîndu-l. Distanța dintre cei doi ajunge acum la trei yarzi, la cinci yarzi și trebuie să fie de zece yarzi în clipa în care* IKE LOW *rupe panglica la linia de sosire, avînd în priviri o teamă plină de cucernicie, o suferință îmblînzită de certitudinea răsplatei. Numaidecît devine punctul de convergență al unor oameni și voci care îl înconjură, îl copleșesc.* TOMPKINS *se năpustește asupra lui, un oficial binevoitor îi aruncă o pătură pe umeri,* SAM DEE *sare peste balustradă, dă buzna în mijlocul grupului.*

VOCI : Patru-zero-unu !... Nu poate fi adevărat... Prima cursă de o milă pe care o aleargă... La mine s-a înregistrat patru-zero-doi... Prima milă competitivă... Patru și opt zecimi.

SAM DEE *și* TOMPKINS *se înfruntă pe deasupra lui* IKE LOW *ca doi cîini care se bat pe un os ;* TOMPKINS *care ridică pretențiile posesorului de drept și* DEE, *cîinele vagabond, care vrea să i-l ia. Nici unul dintre ei nu cedează. După cîteva clipe de tăcere se decid amîndoi să adopte un armistițiu precar.*

TOMPKINS *(emoționat) :* Ike, ai alergat o milă în patru minute și o secundă.

DEE : Sînt mîndru de tine, Ike ! Sînt mîndru, mai ales pentru că te ții pe picioare. *(Privește cu dispreț la* JACK BROGAN *care, consolat de cîțiva simpatizanți, abia a reușit să adopte poziția șezînd).* Un adevărat campion nu ajunge niciodată la epuizare în finalul unei curse.

IKE LOW *are capul căzut în piept ; oboseala și un sentiment brusc de indiferență se contopesc, învăluindu-l într-o însingurare de moment. Cînd* WALDER, *făcîndu-și loc prin mulțime, se apropie de el să-l felicite și să-i strîngă mîna, pur și simplu îl lasă, moale, să i-o ia. Buzele i se mișcă rostind în mod reflex o formulă de politețe, dar ochii îi rămîn pironiți în pămînt.*

TOMPKINS *(cu aerul proprietarului) :* Gata, Ike, hai să te duc la vestiar.

Luîndu-l cu brațul pe după umeri, îl pilotează prin mulțimea de oameni spre una din porți.

DEE *(către toți cei din jur, în timp ce se pregătește să-i însoțească pe cei doi) :* Și acesta e doar începutul ! Într-o lună va doborî bariera celor patru minute ! În șase luni, va alerga în echipa Marii Britanii ! De prima oară cînd l-am văzut antrenîndu-se, l-am convins că are calitățile înnăscute ale alergătorului de o milă.

Indiferent la privirile ucigașe pe care i le-aruncă TOMPKINS, *la aura sa de tăcere încărcată de ostilitate,* DEE *se repede să-l apuce pe* IKE LOW *de brațul rămas liber.*

DEE *(către* IKE LOW) : Ține minte ! Sîntem abia la început !

2.

La o săptămînă după acea primă milă alergată în condiţii de competiţie m-au dat afară de la fabrică. Nu-mi aduc bine aminte ce-a fost de fapt ; m-am certat pare-mi-se cu maistrul, ceva cum c-aş fi lipsit prea mult... În orice caz, eram foarte bucuros c-am scăpat de-acolo. Am şomat timp de o lună şi m-am simţit minunat ; nu făceam altceva decît să mă duc la Forţele de Muncă, îmi încasam banii şi pretindeam că-mi caut o slujbă. Pe-atunci, lucrurile nu mergeau prea grozav, era perioada micşorării creditelor, iar cei necalificaţi, ca mine, nu îşi găseau prea uşor de lucru.

Drept să spun, asta nu mă îngrijora prea tare, pentru că singurul lucru pe care-l doream acum era să alerg. Mă antrenam în fiecare zi, uneori pe pistă, alteori la Hampstead Heath cu Sam şi cu ceilalţi băieţi şi, practic, în fiecare săptămînă luam parte la cîte o cursă, ba chiar două.

Sam era încîntat ; pentru el, totul era foarte limpede, îmi spunea : „Te pregăteşti să aperi prestigiul ţării tale, aşa că de ce să nu plătească statul pentru tine ? Şi-aşa nu face mai nimic pentru atleţi". Dar bătrînul meu vedea lucrurile în mod diferit Şomaj, ei bine, pentru el asta era ceva umilitor, un lucru de care trebuia să-ţi fie ruşine şi care-i amintea de vremurile de dinainte de război. Acum lucra ca magaziner la o fabrică din Walthamstow, dar în zilele premergătoare războiului rămăsese odată fără slujbă timp de optsprezece luni. Bineînţeles, fusese încîntat că mă descurcasem atît de bine în cursa aia de o milă, dar îmi zicea : „Şi ce-o să faci tu cu asta ? Nu-i ca fotbalul sau ca boxul, nu poţi trăi din aşa ceva" şi mama, ca întotdeauna, era de acord cu el.

Pînă la urmă l-am adus acasă pe Sam. El a vrut să vină, a fost de fapt ideea lui. A început să vorbească chiar din clipa în care a intrat pe uşă şi cît a stat acolo nu i s-a oprit gura o secundă. Ai mei nu mai întîlniseră niciodată un astfel de om şi au stat să-l asculte cu gurile căscate.

Le-a spus : „Doamnă Low, domnule Low, fiul dumneavoastră are şansa de a deveni unul dintre cei mai celebri oameni din lume. Este unul dintre puţinii aleşi ai sorţii, e hărăzit cu un talent pe care nimic nu-l poate suplini. Talentul îl poţi cultiva, dar nu-l înlocuieşti cu nimic. Oameni cu un asemenea talent au datoria de a şi-l fructifica".

Tata i-a răspuns : „Toate bune, dar din ce-o să trăiască ? Asta nu-l duce la nimic. Mai întîi de toate ar trebui să-şi asigure o pîine". Şi aşa mai departe.

SAM : În ţările din răsărit, un mare atlet nu este *obligat* să-şi cîştige existenţa. Importanţa lui pentru societate este recunoscută.

Dl LOW : Mda, dar aici nu sîntem într-o ţară socialistă.

SAM : Nu. Şi de aceea, atleţii trebuie să se zbată pînă şi pentru cel mai mărunt lucru. Aceasta e una din libertăţile garantate de o democraţie ca a noastră — libertatea de a te zbate.

D-na LOW : Bine, dar ce, aţi prefera să trăiţi *acolo* ?

SAM : Ca antrenor de atletism, da.

Dl LOW : Dar totul nu este decît propagandă, nu-i aşa ?

SAM : Sportul e întotdeauna propagandă. Marii sportivi vor contribui întotdeauna la bunul renume al ţării lor. Cînd spui Marea Britanie, la cine te gîndeşti ?

D-na LOW : La Winston Churchill ?

SAM : Da, dar nu numai la Winston Churchill. Ci şi la Roger Bannister, Fred Perry, Stanley Matthews *. Cine este primministru al Australiei ? Nu ştiţi. Dar oricine a auzit de Ken Rosewall ** şi de Herb Elliott. Finlanda e o ţară mică şi nu prea cunoscută. Dar cînd Paavo Nurmi a început să alerge, Finlanda şi-a cîştigat un renume mondial.

Dl LOW : Toate bune, dar nu poţi să trăieşti numai din medalii. *La aceste cuvinte,* SAM DEE, *îmbrăcat ca întotdeauna cu puloverul său gri cu guler întors şi perechea de blugi uzaţi, începe un dans ciudat în jurul micuţei camere, al cărei confort este alcătuit din lucruri ieftine şi ţipătoare. Canapeaua şi fotoliile din piele, nimicurile acelea din porţelan aşezate în vitrină, oglinda cu incrustaţii roz în care se reflectă miş-*

* F. Perry (tenis), S. Matthews (fotbal) — celebri sportivi englezi ai anilor '30—'40.

** Campion australian de tenis, nr. 2 mondial în 1955—56.

cările lui SAM *și care stă atîrnată deasupra șemineului electric cu buturugi artificiale.*

SAM : Dumneata și cu *mine* nu putem trăi din medalii, amîndoi știm că medaliile nu înseamnă nimic. Dar o *națiune* trăiește din medalii ! O națiune trăiește prin *eroii* săi ! Trăiește din exemplul pe care un erou îl dă generației tinere, fie el atlet sau general. Și un atlet este mai important decît un general, pentru că un mare atlet simbolizează viața, pe cînd un general simbolizează moartea ! Un general încununat de victorie îți inspiră, pe lîngă dragoste, și ură, în timp ce un mare atlet inspiră sentimente înalte lumii întregi.

Dl LOW *îl urmărește atent pe* SAM, *într-o tăcută uimire și pe jumătate cucerit. Este un bărbat uscățiv și destul de chel, cu un aer grav. Fumează pipă și e îmbrăcat într-o haină de culoare verde închis.* D-na LOW, *o femeie atrăgătoare, cu o înfățișare uimitor de tînără, cu o față luminoasă și un surîs îngăduitor, este cu totul și cu totul impresionată. Zîmbește cu buzele ușor depărtate.* IKE LOW *stă așezat cu picioarele larg depărtate, avînd aerul copilului mezin căruia i se iartă orice. Privește și ascultă cu încordare, deși pe față nu i se poate citi nici un gînd.*

SAM : Și totuși îi răsplătim pe oamenii care aduc moartea și nu-i luăm în seamă pe cei care ne aduc viață. Pentru un atlet, o medalie este de fapt o insultă ! Performanțele sale au o valoare intrinsecă. Dar *(către* TATA) dumneavoastră, domnule, aveți perfectă dreptate ! Un atlet trebuie să se hrănească, pentru un atlet este deosebit de important cu ce se hrănește. Un atlet trebuie să aibă un acoperiș deasupra capului, fie el și un simplu cort. De ce atunci, în țările noastre vestice, îi obligăm să recurgă la șiretlicuri umilitoare ca să-și asigure acel minimum necesar existenței ?

D-na LOW *clatină din cap zîmbind și lasă să-i scape o ușoară exclamație. Nu se știe bine dacă prin asta își exprimă admirația sau o dezaprobare plină de simpatie.*

SAM (D-lui LOW) : Domnule ! Chiar și aici, la noi, există modalități de a-ți asigura cele necesare, de a obține poate chiar și ceva în plus. Le cunosc foarte bine. Am acces la ele. Pentru mine însă sînt total lipsite de importanță. În ceea ce mă privește, consider că am tot ce-mi trebuie. Întotdeauna voi avea atît cît îmi trebuie. Dar cînd e vorba de atleții mei, nu am nici o mustrare de conștiință în a trage foloase de pe

urma unei societăți, care ea însăși trage foloase de pe urma *lor.*

Se referea desigur la acele sume de bani plătite sportivilor care participau la diferite competiții neoficiale, drept acoperire a cheltuielilor. Îi auzisem de multe ori vorbind despre asta pe băieții de la club, ba chiar și pe unul sau doi dintre cei care se antrenau cu Sam : cît a luat unul și cît a luat celălalt, dar mai ales cît auziseră ei că primiseră alții ; de pildă, tipul ăla din nord, care se pare că-și cumpărase o casă și și-o mobilase numai din bani cîștigați astfel.

De fapt, cam la o săptămînă după ce alergasem mila aia în patru minute și o secundă, mă sunase un tip de undeva din Midlands și mă-ntrebase dacă n-aș vrea să particip la o întîlnire sportivă pe care o organiza el. Și cînd i-am răspuns că trebuie să mă mai gîndesc — drumul pînă acolo era cam lung — s-a grăbit să adauge : „Să știi că-ți plătim o sumă frumușică pentru cheltuieli". I-am zis : „Zău așa ?" și, cum eu tăceam, a continuat : „Drumul, hotelul și orice alte cheltuieli care ar mai putea interveni. Hai să spunem cincisprezece lire, ce zici ?" Deplasarea se făcea numai pînă la Birmingham și cum puteam să termin totul într-o singură zi, asta însemna să ies cu un cîștig de zece lire, ceea ce nu era rău deloc. De data aceea nu m-am dus, dar mai tîrziu, în cursul sezonului, după ce am alergat pentru prima oară la White City, am mai primit oferte din astea, unele chiar cu mult mai avantajoase și în special din nordul Angliei. Aproape săptămînă de săptămînă. Cînd i-am zis și lui Sam, mi-a răspuns : „N-am auzit bine. Cincisprezece lire ?" și apoi, pe cînd alergam la Hampstead Heath : „Să ceri douăzeci". Sau venea chiar el la mine să-mi spună : „Săptămîna viitoare alergi la Hitchin. Dacă-ți vor da vreun plic, *mie* te rog să nu-mi spui".

Din cînd în cînd mă întreba cum mai stau cu banii și-mi strecura vreo două sau trei lire, sau apărea cu cîte-o pereche de pantofi de alergare ori cu un șort. Mi-a făcut rost pînă și de un set de extensoare. Mi l-a adus într-o dimineață un tip, care abia a reușit să urce scările cu el. Ceilalți băieți mi-au spus că primiseră și ei cîte unul. Avea Sam un aranjament cu tipii care făceau chestii dintr-astea. Cînd i-am mulțumit, mi-a făcut semn cu ochiul și mi-a spus : „Dacă treci de bariera celor patru minute, o să-ți fac cadou Jack Straw Castel", care era localul de la Hampstead Heath.

N-aș zice că antrenamentul propriu-zis îmi făcea plăcere — pot spune că nici un antrenament nu mi-a făcut vreodată plă-

cere —, dar n-a mai fost nici pe departe atît de groaznic ca prima oară, cînd Sam venise cu bicicleta. Acum alerga și el alături de noi, ceea ce pentru vîrsta lui era ceva uluitor, avea atîta ușurință în mișcări că te făcea să-ți fie rușine de tine. Zece mile într-o seară pentru el erau floare la ureche. Era un mare adept al colinelor, numind asta „antrenament de rezistență". Ne tot mîna în sus și-n jos, de pe-o coastă pe alta și uneori, cînd ajungeam în vîrf, striga : „Sprint !" — el nu sprinta niciodată —, iar alteori, cînd alergam în sus, pe vreun deal, ne cronometra și trebuia să te încadrezi într-un anumit număr de secunde.

Cîteodată mă ducea pe pistă la Paddington sau la Parliament Hill și acolo făceam mai mult sprinturi cu diferite schimbări de ritm. Alergai de jur-împrejur și deodată îți striga să accelerezi și trebuia s-o ții așa vreo cincizeci de yarzi, sau o sută, sau poate chiar mai mult, pînă cînd striga : „Relaxat !". Era foarte pornit împotriva celor pe care îi numea alergătorii cu un singur ritm, „roboții". Spunea : „Ăștia sînt paraziții curselor de alergări, șacalii care profită de pe urma slăbiciunii celorlalți, în loc să se bazeze pe propria lor forță. Uneori pot stabili și recorduri, dar niciodată nu vor cîștiga o cursă importantă, și asta pentru că nu au har. Mai bine *concurez* și pierd vitejește, decît să cîștig fără pic de glorie".

Mai era apoi și chestia aia cu mișcarea, poziția brațelor și a picioarelor. Te pisa cu asta ore în șir, oprindu-te și arătîndu-ți unde n-ai ținut brațele bine, unde ceva nu era în regulă cu pasul sau cu poziția umerilor. Spunea : „Antrenamentul este crisalida din care se va ivi minunatul fluture. Una fără alta nu se poate".

După prima mea cursă de o milă n-am mai alergat așa de bine, ceea ce m-a deprimat. Cînd ești foarte tînăr ți se întîmplă ușor să ai prea multă încredere în tine. Mă așteptam probabil ca a doua oară să fac o cursă de patru minute așa, cu ochii închiși. Ce s-a întîmplat de fapt, a fost c-am început să obțin în serie numai timpi de 4:05, 4:06. Cred că așa-i mereu ; reușești să faci un anumit lucru *tocmai* pentru că nu știi prea bine despre ce e vorba, iar cînd începi să afli și să cîntărești totul, ei bine, atunci ți se pare mult mai greu de făcut. Vreo cîțiva de la club cam începuseră să cîrtească, spunînd că probabil în ziua aia nu mersese bine cronometrul. Era firesc ca ceilalți alergători de o milă să fie oarecum porniți împotriva mea. Adică mă-nființasem și eu acolo, și cum apărusem, cum îi făcusem de baftă. La primul meu antrenament după cursa aia, Jack Brogan nu mi-a mai dat nici măcar bună ziua.

Marea majoritate a curselor care au urmat le-am cîștigat, dar am și pierdut vreo două.

Des Tompkins începuse ofensiva împotriva lui Sam, lucru la care de altfel mă și așteptam. Mi-a zis : „Îmi închipui că Sam Dee culege toți laurii de pe urma cursei tale de o milă. Ți-a spus probabil că i-o datorezi numai și numai lui".

I-am răspuns cu multă prudență : „Păi, cum să spun, într-un fel e adevărat, nu-i așa ? Adică el m-a pus s-o alerg".

N-a avut ce să-mi mai răspundă, pentru că era perfect adevărat, așa că asta i-a închis gura un timp, după care mi-a zis : „Ar trebui să te hotărăști odată cu cine te antrenezi. Sau cu mine, sau cu el. Să nu-ți închipui că le știi pe toate dac-ai alergat și tu o dată bine. Mai ai destule de învățat și pot să te asigur că n-o să le înveți de la el. Și pe urmă ce dracu facem, dacă eu îți zic una și tu te duci la el să-ți spună alta !"

Din punctul meu de vedere nu mai încăpea nici o îndoială în privința celui care era de fapt antrenorul meu, dar pe undeva îl înțelegeam și pe el ; și apoi nu voiam să plec de la club unde aveam tot felul de avantaje, mi se asigura participarea la competiții, puteam să mă impun mai ușor și chestii dintr-astea. Așa că nu i-am mai răspuns nimic. Mi-a zis : „Sam Dee nu e antrenor, este un simplu amator. Ce alergători a format el pînă acum ?"

I-am spus : „Păi, unul ar fi Tom Burgess, nu ?" și mi-a răspuns : „Nu el l-a descoperit. Alerga pentru Yorkshire pînă să pună Sam ochii pe el". I-am spus : „Da, dar acum aleargă mai bine", ceea ce pe Des aproape că l-a scos din minți. *„Mai bine ?* Pune mîna și uită-te la nenorocitele alea de fișe cu rezultate și ai să vezi ce bine mai aleargă. Ia vezi cum a alergat anul trecut la Melbourne, în proba de zece mii de metri. Al cîtelea a terminat cursa ? Îți spun eu : al douăzeci și optulea !"

I-am răspuns : „Bine, dar a avut o întindere de ligament, nu ?" și mi-a zis : „Păi sigur, e de-a dreptul uimitor cum toți alergătorii lui Sam, după ce pierd cursa, se dovedesc a fi avut o întindere de ligament". I-am spus : „Bine, atunci o să trebuiască să mă mai gîndesc la asta, nu-i așa ?", dar el a continuat : „Ce rezultate are el în atletism ? A făcut el vreodată ceva ? Întreabă orice antrenor din Londra și o să-ți spună că-i un escroc și nimic mai mult".

Nici la asta n-am mai zis nimic, pentru că aflasem toată tărășenia cu Sam și cu ceilalți antrenori, și cît erau ei de porniți împotriva lui. Oricum, înțelesesem foarte bine un lucru : sau erai de partea lui Sam, sau împotriva lui ; nu exista cale de

mijloc. Iar în ceea ce mă privea pe mine, eu eram de partea lui cu trup și suflet.

Într-o zi, după ce stătusem o lună de zile pe ajutor de șomaj, s-a întors către mine în timp ce alergam și mi-a spus : „Ți-ai găsit vreo slujbă ?“ I-am răspuns : „Nu“ și mi-a zis : „O să-ți găsesc eu“.

Două zile mai tîrziu m-a dus la tipul ăla, Stanley Ling, în apartamentul lui de lîngă Marble Arch. Era cel mai mare apartament în care intrasem vreodată, în viața mea nu mai văzusem așa ceva ; numai camera de zi era de trei ori cît locuința noastră de acasă. Covoare mari și pufoase întinse pe jos, pereții îmbrăcați în piele albă și un candelabru nemaipomenit de mare, și un bar plin de băuturi, și un televizor imens. Totul trebuie să fi costat al dracului de mult. Și lucrul cel mai amuzant era că omul avea o înfățișare foarte obișnuită, trebuie să fi fost de prin mahalalele orașului, era scund, avea umerii lați și fața aia a oamenilor de prin părțile noastre care au făcut box ; o față lată, o claie de păr negru și lung, niște ochi negri și mici care te priveau împietriți.

Mai auzisem eu cîte ceva despre el ; că-l interesa atletismul, sportul în general, că devenise milionar din afaceri cu deșeuri de metal, cu materiale rămase din timpul războiului sau cam așa ceva. S-a uitat la mine, s-a uitat apoi la Sam și i-a zis : „E bun ? Are să fie bun ?“ Sam i-a răspuns : „Stan, băiatul e deja bun și o să fie *foarte* bun. În prima lui cursă de o milă a obținut un timp de 4 : 01“. Celălalt i-a răspuns : „Bine, asta o știu, dar de atunci n-a mai făcut nimic“. Sam i-a zis : „Crede-mă, te rog, că pînă la finele sezonului o să spulbere bariera celor patru minute“.

Apoi Ling s-a ridicat cum v-am spus, era foarte scund și purta un fel de haină din păr de cămilă, ca un halat de casă — mi-au mai sărit în ochi și pantofii din piele de crocodil, care tare mi-ar mai fi plăcut și mie — și a pornit-o înspre bar *legănîndu-se* dintr-o parte în alta, altfel n-aveai cum să-i zici. A spus : „Da' celălalt ? Leneșul ăla bun de nimica. 4 : 08 și atîta tot. *Ăla* trebuia să devină recordman mondial, nu-i așa ?“ Sam i-a răspuns : „Asta s-a întîmplat pentru că toată munca mea a fost subminată. Pentru că l-au corupt oameni care mă pizmuiesc, pentru că i-a ascultat pe ei în loc să mă asculte pe mine și tot ce-am încercat să fac pentru el s-a irosit în van. I-am spus : «Dacă vrei să te iei după ceea ce-ți spune antrenorul de club în loc să faci ce-ți spun eu, dacă vrei să te scufunzi în mediocritate, atunci continuă. Dar ține minte că nu există

cale de întoarcere». Stan, bei prea mult“. Se apropie de el, îi pipăi abdomenul și spuse : „Condiția ta fizică s-a deteriorat în mod *manifest*“.

Ling nu păru să-l ia în seamă, își turnă jumătate de pahar de whisky și spuse : „Presupun că tînărul nu bea“. Apoi continuă : „Am făcut exercițiile alea infernale ale tale timp de două săptămîni și prefer să rămîn așa cum sînt, decît să le mai fac“. Sam i-a răspuns : „Dacă le-ai face în continuare, te-ai simți ca un nou-născut. De ce te încăpățînezi să-ți îngrijești mai bine mașina, decît propriul corp ?“, iar Ling dădu paharul peste cap și răspunse : „Sam, cu mine îți pierzi vremea degeaba. Dacă tot e să mă curăț, atunci mai bine-o fac așa cum îmi place mie“.

Pe urmă a intrat în cameră păsăruica aia blondă, o adevărată păpușă de două ori mai tînără ca el, îmbrăcată într-o bluză de mătase și pantaloni de aceeași culoare, de un verde pal, cu un păr auriu și bogat, strîns în vîrful capului, cu sîni mici și ascuțiți. Sam i-a zis : „Ce mai faci, frumoaso ? De cîte ori te văd, simt că întineresc“ și ea i-a răspuns : „Bine, dar tu *ești* tînăr. Vreau să spun, sufletește. Cît aș vrea ca Stanley să fie la fel de plin de sănătate ca și tine“.

Sam spuse : „I-auzi, Stan. Nici asta nu te ambiționează ?“, dar Stan se mulțumi s-o întrebe dacă vrea ceva de băut și apoi zise : „El este Ike Low, dragă, o nouă descoperire a lui Sam. E alergător de o milă“, iar ea îmi spuse : „O, dar e minunat“ și-mi întinse mîna, privindu-mă drept în ochi. Mîinile ei mici erau foarte calde și am avut senzația că mă place, că Ling își dăduse și el seama de asta și că era cu ochii pe mine. Și, întorcînd privirile, am văzut că așa era ; i-am întîlnit ochii aceia lipsiți de orice expresie, care mă cîntăreau. Nu era genul de om pe care să-l poți înșela ușor.

Îi spuse lui Sam : „Deci vrea o slujbă ?“ și Sam îi răspunse : „Stan, dacă poți să-i găsești ceva, ne-ai face un mare serviciu tuturor“. S-a uitat din nou la mine cu aceeași privire și m-a întrebat : „Cît vrei pe săptămînă ?“ Ei bine, cam ce poți răspunde la așa o-ntrebare ? Am tăcut din gură, simțindu-mă ca un idiot și sperînd că Sam o să intervină, ceea ce de altfel și făcu. Spuse : „Cît poți tu să-ți permiți, Stan. N-are nevoie de prea mult. Stă cu părinții. Dacă poți, plătește-l la fel ca pe Wally“.

Ling spuse : „Cinșpe lire pe săptămînă ? Bine“. Apoi mă întrebă : „Știi să conduci ?“. Din fericire știam. Avusesem vreo două—trei hîrburi, pe care le cumpărasem de la niște cunoscuți

și care nu mă costaseră nici una mai mult de zece lire. Acum însă, de cînd ultima își dăduse duhul, nu mai aveam mașină. Mi-a zis : „O.K. O să fii reprezentant comercial la firma mea din Tottenham. Îți zice Sam unde e. Mergi acolo luni și vorbești cu directorul comercial". De data asta, cînd se uită la mine aproape că zîmbea, deși n-ai fi putut afirma asta cu certitudine.

Chiar în momentul acela, un ceas de porțelan de pe șemineu, o chestie îngrozitor de mare și pictată în toate culorile curcubeului, ca o sorcovă, începu să bată, și asta îl făcu pe Sam să sară în picioare. Salută cu un gest scurt și dispăru.

Marele dușman este timpul. Luptăm împotriva timpului o viață întreagă, așa cum încercăm să-l învingem și în cursele de alergări. Marea bătălie nu se încheie niciodată. Dar ori de cîte ori obținem o cît de mică victorie, ori de cîte ori reușim să extindem limitele omenești, de tot atîtea ori demnitatea noastră de oameni triumfă. În văzduh, am ajuns să zburăm mai repede ca sunetul. Pe pămînt, am trecut de bariera celor patru minute în cursa de o milă. În sălile de operații și în laboratoare, am descoperit mijloace de a prelungi viața cu mult față de ceea ce am visat vreodată. Va veni ziua în care fiecare om va putea să hotărască singur cît vrea să trăiască, tot așa cum va veni și ziua în care vom călători mai repede nu numai decît viteza sunetului, dar și decît viteza luminii. Fiecare record pulverizat pe pista de atletism, pe apă, în aer, în cosmos, este o afirmare a noastră ca ființe independente. Va veni o zi în care vom sfărîma toate ceasurile de pe pămînt, căci nu vom mai avea nevoie de ele. Vom fi cucerit timpul.

Slujba pe care o primisem era într-adevăr de formă. Cînd m-am dus acolo la fabrică, directorul comercial s-a uitat la mine și a zis : „Aha, ești și tu unul din ăia, nu-i așa ?"

Am căpătat o mașină mică și drăguță, o *Cortina*, și n-aveam altceva de făcut decît să trec pe la vreo cîțiva distribuitori de prin Londra. Ai fi putut rezolva totul într-o singură zi, chiar și prin telefon, dar aveam obligația să lucrez trei zile pe săptămînă, adică dimineața, pentru că după-amiaza era toată a mea. Sau mai curînd a lui Sam, căci tot restul zilei mă antrenam cu el. Alergări, haltere, sau exercițiile alea de mișcare, lucrînd la ceea ce el numea condiția fizică a locomoției perfecte.

Cei de acasă începuseră să creadă că m-am cam țicnit. Nu mai mîncam carne deloc, doar legume în mare majoritate crude, după regimul la care mă pusese Sam. Pe de altă parte, cum

ajungeam acasă noaptea, eram atît de obosit că nu-mi mai ardea să mă mai duc pe nicăieri. Înainte obișnuiam să ies cu băieții la bowling, la cîrciumă, la vreo cafenea, iar vineri sau sîmbătă la dans. Acum nu mai ieșeam nicăieri. Ar fi fost și imposibil la stilul de viață pe care mi-l impusese Sam. Față de ceea ce făceam cu el, antrenamentul de la club mi se părea joc de copii. Se pare că Des Tompkins se hotărîse mai mult sau mai puțin să lase lucrurile așa cum erau. Asta probabil pentru că începusem să cîștig curse. Mama însă era puțin îngrijorată și odată m-a întrebat : „Ike, oare merită atîta osteneală ? Nu crezi că muncești prea mult ?" I-am răspuns : „Nu, nu cred", deși, ca să fiu sincer, erau și momente cînd nu mai aveam aceeași siguranță. Pînă cînd am alergat prima mea cursă de patru minute. Atunci am devenit într-adevăr sigur.

Și acum, cel de-al treilea tur al cursei de o milă la White City și iată că Ike Low, acest alergător de o milă în vîrstă de optsprezece ani, care concurează abia pentru a doua oară aici, reușește să-și păstreze o poziție deosebit de bună, într-o cursă foarte grea. Timpul înregistrat pentru acest ultim tur o să vi-l spunem numaidecît, timpul după cel de-al doilea tur a fost 58,2, nu se întrevede nici un record, dar ritmul cursei este destul de alert. Acum îl puteți vedea pe Ike Low, un băiat înalt, bine legat, are numai optsprezece ani, este din Hackney, lucrează ca reprezentant comercial, aleargă cu multă ușurință, păstrînd poziția a cincea. Wallace, cum ți se pare stilul lui ?

Da, Derek, aleargă cu *foarte* multă ușurință, liniștit și foarte ritmic. Pași lungi, siguri și economici, brațele se mișcă într-un ritm de *piston*. Pare a fi încă stăpîn pe situație. Este un concurent care prezintă *foarte* mult interes în această cursă.

În frunte se află deci Goetz din Statele Unite, Goetz din San José, care a și alergat trei curse de o milă sub patru minute în acest sezon, Goetz, favoritul acestei curse, urmat de Leroche din Franța, apoi de McAllister, care aleargă pentru culorile noastre, un concurent care întotdeauna se prezintă foarte bine, urmat de Iburu din Uganda, omulețul acesta care se avîntă cu impetuozitate, de meserie polițist, cu gradul de caporal, tată a unsprezece copii și bineînțeles, Ike Low din Hackney.

Ce pistă dificilă ; fiecare pas pe care-l faci îți cere un efort deosebit. Bună treabă ! Treci cotul și ești chiar în fața mulțimii care strigă pentru tine, te-ncurajează... Bătrînul Sam e acolo, cînd trec prin fața lui îl aud : „Menține-ți poziția ! Rămîi în

față cu ceilalți patru". Mi-e *bine*. Exact așa cum îmi spune el mereu. Parcă zbor, parcă altcineva aleargă în locul meu. Simt c-aș putea să le-o iau înainte chiar în momentul ăsta. Dar aștept întîi să sune clopotul, *cling-cling-cling* și *atunci* o pornesc. Numai atunci, așa mi-a spus. Și îi depășesc pe toți. Îl depășesc pe negrul ăsta mititel — ia uite la el ce plin de avînt e — și pe urmă trec și de yankeul ăla solid. Niciodată nu m-am simțit așa de bine. Totul a fost pus la punct. De către *el ;* el s-a gîndit la toate. Numai că eu sînt cel care aleargă. E-ngrijorat acuma, omulețul ăsta negru. Îmi dau seama, îl simt. Ia uite cum își mișcă umerii. Ar vrea să se uite înapoi, dar nu poate. Am să m-apropii un pic de el și pe urmă-l las din nou s-o ia înainte. Și yankeul ăla mare din față, căruia nu-i pasă de nimeni. E al dracului de sigur pe el c-o să cîștige fără probleme. *Mai vedem* noi. Mă-ntreb dac-or să strige și cînd trec de cotul *ăsta*... Așa. E nemaipomenit cînd știi că pentru tine strigă. Și acum Ike, clopotul, Des Tompkins, o groază de neisprăviți care strigă din răsputeri și semnalul de pornire, cînd a mai rămas un tur.

Cling-cling-cling !

În coșul pieptului, acolo ți se zbate ceva.

Și, la semnalul clopotului, Goetz începe să se distanțeze, americanul acesta puternic, bine legat, care s-a clasat al patrulea în finala olimpică la 1 500. Iată-l cum își accelerează ritmul. Nu cred ca cineva să-i reziste, tu ce părere ai, Wallace ?

Greu de spus. Apropo, după acest tur, cronometrele arată 58,10

Și Goetz se află acum cu zece yarzi înaintea lui Leroche, în spatele lui Leroche vine McAllister, iar Iburu cred că se pregătește să-i depășească pe amîndoi.

Acum, Ike. *Acum !*

Un bătrîn subțirel, care țopăie de-a lungul perimetrului exterior al pistei ca un doctor vrăjitor.

Dumnezeule, Low vine din urmă ! Țîșnește cu o viteză uimitoare ! Puteți să-l vedeți acum ; trece de McAllister, de Leroche, l-a ajuns din urmă pe Iburu, pe care îl depășește și se apropie de Goetz. A redus distanța dintre ei la cincisprezece yarzi. Zece. La înscrierea pe porțiunea în linie dreaptă nu-i mai despart decît cinci yarzi.

Cedează odată, blestematule, *cedează !* Picioarele, pieptul ! Nu mai pot...

Acum, acum, ACUM !

Ține-ți naibii cotu' jos, că te omor !

Tînărul englez se află chiar în dreptul lui Goetz. Mai sînt douăzeci de yarzi pînă la linia de sosire. Acum cred că l-a depășit. Da, l-a *depășit !* Cu un picior, cu un yard. În frunte e Low. Rupe panglica și trece linia cu un avans de cîțiva pași. O minunată victorie pentru tînărul englez în vîrstă de optsprezece ani. Ike Low a cîștigat această cursă de o milă pentru Marea Britanie.

Dumnezeule, o să-mi dau duhul.

Ike ai fost grozav... 3 : 59,2, Ike.

Am reușit ! Am doborît bariera asta nenorocită de patru minute !

Gata, acum liniștește-te. Nu vă apropiați de el. Vă rog, nu vă apropiați.

Ike, *felicitări.*

Mulțumesc. Da, mulțumesc.

Ike, îmi vine să te sărut.

Îți mulțumesc, Sam.

Puștiule, ai alergat bine. M-ai uimit.

Da, vă mulțumesc.

Ce-o fi vrînd idiotul ăsta cu microfonul ?

Ne aflăm chiar pe pista de alergări, alături de Ike Low, cîștigătorul acestei curse fantastice. Ike, ai fost într-adevăr extraordinar.

Mulțumesc. *De ce nu s-o fi cărînd ?*

Spune-mi Ike, ai alergat după un plan anume stabilit ?

Păi, într-un fel da.

Care era planul ?

Să încerc să mă mențin printre alergătorii din fruntea plutonului, asta pînă la mijlocul turului trei și pe urmă să sprintez.

Cine a hotărît asta ?

Antrenorul meu.

Adică antrenorul clubului Spartacus, Des Tompkins, un foarte, foarte bun antrenor...

Păi nu, nu el. Antrenorul meu. Ca să zic așa, un fel de antrenor personal.

Un antrenor *personal !* Ai un antrenor personal, Ike ?

Adică, vreau să spun că nu-i antrenorul clubului.

Ike, tu ți-ai imaginat că ai putea cîștiga această cursă, în același timp doborînd *și* bariera de patru minute ?

Am sperat.

Ai *sperat* să poți ?

Da.

Și cum te simți acum ?

Păi... ca să fiu sincer, foarte obosit.

Obosit, dar cred eu, foarte, *foarte* fericit.

Da.

Atunci, Ike, n-o să te mai reținem. O cursă minunată, o minunată victorie. Felicitări și-ți mulțumim foarte mult.

Vă mulțumesc.

Acum ceilalți, care așteaptă să le vină rîndul și lor. Pe vreo doi dintre ei îi știu : ăla care a cîștigat o medalie și celălalt, care e de la „Track Monthly". Slavă domnului că Sam e aici.

Bravo.

Felicitări.

Ai fost nemaipomenit.

Ai fost grozav, Ike.

Mulțumesc.

N-ai mai alergat niciodată sub patru minute, nu-i așa Ike ?

Nu.

Care era pînă acum timpul tău cel mai bun ?

Am alergat 4 : 01 în iulie, la Eton Manor.

Așa ți-ai plănuit tu cursa, Ike ?

Mda. Oarecum.

Care *era* de fapt planul tău ?

Păi, să mă țin de ei, știi... și pe urmă să văd ce pot să mai fac.

Și tipul ăla mătăhălos, care se tot bagă în mine cu fața lui rotundă și roșie.

Ike, unde locuiești ?

Ike, cîți ani ai ?

Ce meserie ai ?

Cine te antrenează ?

Eu îl antrenez.

Credeam că-i de la clubul Spartacus.

Da, *sînt* la clubul Spartacus.

Dar *tu* îl antrenezi, Sam ?

De cît timp îl antrenezi ?

Doar începînd cu sezonul acesta. Din momentul în care l-am descoperit.

Tu ai gîndit cursa de azi ?

Bineînțeles.

Te așteptai la un asemenea rezultat ?

Aleargă cu tine la Hampstead Heath ?

Ike, ai vreun *hobby* ?

Ce simte un învingător ?

Cum te simți acum, cînd ai doborît bariera celor patru minute ?

Stați băieți, luați-o mai încet.

Și a doua zi dimineață, apăream în ziarele de duminică. Eram celebru.

MULȚIMEA ÎL ACLAMĂ PE IKE LA WHITE CITY.
TÎNĂRUL DE OPTSPREZECE ANI ÎL ÎNVINGE
PE AMERICAN ȘI ALEARGĂ MILA
ÎN MAI PUȚIN DE PATRU MINUTE.

Ca să stai de vorbă cu Sam Dee, sprintenul antrenor britanic independent în vîrstă de cincizeci și patru de ani, trebuie să alergi. Așa că asta am și făcut la Hampstead Heath. Mi-am dat haina jos, mi-am scos cravata și am alergat alături de acest atît de original maestru al sportului, a cărui descoperire, tînărul Ike Low în vîrstă de optsprezece ani, a luat cu asalt recordul mondial în proba de o milă, la White City. La dreapta mea alerga însuși Low, la stînga lui Sam se afla Tom Burgess, titanul probei de zece mii de metri, iar împrejurul nostru mai erau încă vreo șase alergători. Sam însă ținea pasul cu toți.

„Pun pariu că și pentru tine cursa de sîmbătă a fost o surpriză", i-am spus acestui fost marinar pe vase comerciale, un bărbat bătut de vînturi și de ploi, cu mușchii de oțel.

„Da' de unde !", mi-a strigat el. „Singurul lucru care m-a surprins a fost că Goetz a putut opune atîta rezistență. Mi-am imaginat că Ike o să cîștige la cel puțin cinci secunde diferență".

Sărind peste un trunchi doborît, Ike a intervenit : „Nu-mi pasă de diferența cu care am cîștigat cursa. Important este că am ieșit primul".

Cea mai îndreptățită speranță a Marii Britanii în proba de o milă de la Bannister încoace îi acordă lui Dee tot creditul. „Sam e nemaipomenit !", spune el entuziasmat. „Sam are grijă de toate : cum trebuie să alergi, cum să te antrenezi, pînă și ce trebuie să mănînci. Înainte de a-l întîlni nu eram decît un oarecare alergător de un sfert de milă. Nu știam încotro mă îndrept

și ce trebuie să fac. Dar Sam s-a uitat la mine și mi-a spus : «Vei alerga în cursa de o milă». Nemaipomenit !"

Ai doborît bariera celor patru minute, dar mai ai încă de luptat împotriva barierei suferinței. Pînă cînd nu vei cunoaște durerea și nu vei învăța să o folosești în favoarea ta, pînă cînd nu vei lupta împotriva ei și n-o vei fi învins, nu poți deveni un adevărat campion. Nurmi, Zatopek, Kuț *. Toți acești oameni au învățat ce este suferința și au reușit să o domine. Suferința și timpul. Aceștia sînt adversarii tăi inseparabili, pentru că, învingînd suferința, învingi timpul și, învingînd timpul, înfrîngi suferința. Și mai mult decît atîta, trăsătura lor comună este aceea că nici o victorie repurtată asupra lor nu poate fi deplină. De fapt, o victorie definitivă nici măcar nu se *poate* concepe, pentru că trupul îmbătrînește și trupul moare. El nu va putea tinde spre această victorie decît atîta vreme cît este tînăr. Importanța care ți s-a dat, apariția ta la televizor, vorbăria din ziare, toate acestea nu valorează nimic. Eu sînt nevoit să am de-a face cu astfel de oameni, pentru că ei îmi pot scoate în evidență munca, deși întotdeauna vor denatura ceea ce le spun și ceea ce fac. Îi folosesc ca pe o armă împotriva birocraților, împotriva dușmanilor adevăratului progres uman. Ție însă nu-ți vor fi niciodată de vreun folos. Atîta timp cît ești puternic te vor linguși și te vor ameți cu zumzetul cuvintelor lor, iar cînd li se va părea că ești slab te vor lovi pe la spate. Pentru ei ești întotdeauna ceva ce se poate înlocui, tot așa cum *tu însuți* ai luat locul altuia, pe care pînă mai deunăzi îl ridicau în slăvi. De la ultima cursă pe care ai alergat-o deslușesc în tine semnele automulțumirii, o tendință spre relaxare. Ține bine minte că încă nici nu ai *început* să-ți valorifici potențialul. Ți-am spus că înainte de finele acestui sezon vei alerga cursa de o milă în patru minute. Ai muncit așa cum trebuie și ai reușit. Acum îți spun că îți stă în putință să obții rezultate cu mult mai valoroase, dar asta numai printr-o muncă plină de abnegație.

Povestea asta cu suferința, ei bine, îmi dădeam într-un fel seama cam ce vrea să spună, dar pe de altă parte n-o înțelegeam. Adică de ce să mai alergi, dacă asta te face să suferi ? Pentru mine, sportul era ceva care îți face plăcere, iar dacă nu, atunci renunți. Dar în același timp îmi dădeam seama că are dreptate, că atitudinea asta nu putea duce la nimic bun.

* Vladimir Kuț, celebru fondist sovietic al anilor '50.

Mai ales că erau atîția în jurul meu, care priveau lucrurile astea cu o seriozitate maximă, dedicîndu-li-se trup și suflet. Cum s-ar spune, ori o faci ca lumea, ori te lași păgubaș.

Și pe urmă, nu puteai spune că e o muncă searbădă, *complet* lipsită de satisfacții. Bineînțeles că antrenamentul era foarte greu și că trebuia să renunți la o groază de lucruri, dar întrecerile, ei bine, întrecerile puteau să fie nemaipomenite, asta dacă lucrurile mergeau așa cum trebuie. Puteau fi atît de captivante, încît orice altceva să ți se pară lipsit de importanță. Clipa aia în care trebuia să sprintezi, cînd simțeai că în tine se pornește o forță asemeni unei uriașe mașinării, cînd știai că ai să reușești, că ai să-i învingi pe toți. Într-un fel, senzația era mai *plăcută* decît faptul în sine. Ca atunci cînd ești în fața unei mese copioase sau cînd vrei să faci dragoste cu o fetișcană. Vreau să spun că, de obicei, ți se pare mai grozav înainte, decît după aceea. Cu toate că și să cîștigi e nemaipomenit. Să rupi panglica, să-i simți atingerea ușoară pe piept. Și senzația aia pe care o ai întotdeauna, oricît de obosit ai fi : un fior înlăuntrul ființei tale, care îți spune că ai reușit.

Un alt motiv care mă făcea să-mi dau seama că Sam are dreptate era faptul că în mod evident nu poți obține un lucru pe degeaba, doar numai dacă-l moștenești. Și să alergi bine, asta cu siguranță nu se poate moșteni. Și pe urmă, erau o sumedenie de lucruri pe care ți le puteai dori în atletism — să dobori recorduri, să alergi pentru Marea Britanie, să călătorești peste hotare și poate într-o zi, doamne-ajută, să obții o medalie olimpică. Fiindcă recordurile azi sînt, mîine se duc, dar nimeni nu-ți mai poate lua înapoi o medalie olimpică.

Și încă ceva. Orice ar fi spus Sam și oricîtă dreptate ar fi avut, era *totuși* plăcut să se facă vîlvă în jurul tău, cel puțin la-nceput. Te trezeai că deodată toți vor să te cunoască mai bine — ce ciudat cum se mai schimbaseră unii ! — și lumea se uita la tine cînd apăreai prin restaurante sau prin diferite locuri. Și fotografiile de prin ziare. Cînd ai optsprezece ani ar fi nefiresc să nu te lași impresionat.

Acasă, toți erau încîntați. Pînă și bătrînul meu a trebuit să admită că nu era rău deloc să ajungi o persoană atît de cunoscută, să mai ai și o slujbă pe deasupra și toate astea numai pentru că alergi bine.

Fusese și Stan Ling la White City în ziua în care am trecut de bariera celor patru minute, și asta l-a dat gata. O săptămînă mai tîrziu a organizat la el acasă o mică petrecere în cinstea lui Sam și a mea, ca să sărbătorim evenimentul, deși nici eu

nu beam nimic şi nici Sam. Era şi nevastă-sa pe-acolo şi se tot învîrtea în jurul meu. Cum că fusese minunat, că asistase şi ea din tribună, că văzuse totul. Dar la fel ca data trecută, simţeam privirea lui Stan Ling pironită asupra mea şi ştiam că şi Sam — fie vorba-ntre noi — e cu ochii pe mine, aşa că n-am încurajat-o deloc, deşi ei cred că i-ar fi făcut plăcere.

Sam mi-a vorbit şi despre fete destul de mult. Mi-a spus că acum, cînd devenisem un alergător cunoscut, or să roiască puzderie în jurul meu atît pe terenul de sport, cît şi în afara lui. Iar cele de pe teren sînt mai periculoase decît celelalte, pentru că într-un fel se amestecă în viaţa ta, pe cînd celelalte le iei şi le laşi după bunul tău plac. Scurt pe doi, pe fetele din atletism nu le lua în serios, în afară de una sau două. Considera că pentru cele mai multe nu e decît un joc, o distracţie, că o fac doar de dragul călătoriilor şi ca să aibă o groază de băieţi în jurul lor. Spunea : „Întîlnirile mixte sînt un fiasco. Iar atunci cînd în unele ţări se cumulează rezultatele obţinute la probele masculine şi feminine, stabilindu-se pe această bază o ierarhie, atunci e mai rău decît un fiasco, e o adevărată ruşine. Femeile sînt încîntătoare, sînt minunate în rolurile care li se potrivesc, dar adevăratul lor loc nu este pe pista de atletism. Acolo nu fac altceva decît să ridiculizeze noţiunea de feminitate şi să le distragă atenţia bărbaţilor. Femeia joacă un rol esenţial în viaţa bărbatului, cu condiţia ca rolul să fie cel care îi este destinat. Ea are menirea de a inspira şi nicidecum cea de a ispiti. Un lucru valabil mai ales pentru atlet, căci el se supune unei discipline fizice mult mai severe decît bărbatul obişnuit.

L-am întrebat dacă nu cumva vrea să spună că un alergător nu trebuie să aibă nimic de-a face cu fetele, ceea ce mi se părea puţin cam exagerat, dar mi-a răspuns că nu pretinde ca atleţii să ducă o viaţă de pustnic, că şi asta ar putea să le dăuneze. Totul în ultimă instanţă se reduce la o chestiune de priorităţi. Mi-a spus : „Dragostea este un lucru minunat atunci cînd trupul se află sub stăpînirea ei spre propriul lui bine. Dar cînd trupul ajunge să fie folosit numai în acest scop, cînd se subordonează complet activităţii sexuale, atunci devine un simplu instrument de corupţie. Sexul este *o parte* a trupului omenesc, nu trupul întreg, iar părţile niciodată nu trebuie să devină mai importante decît întregul".

M-am gîndit la asta cu multă seriozitate, aşa cum mă gîndeam la tot ce-mi spunea el, deşi pe-atunci problema asta nu mă afecta cine ştie ce. Cînd ajungeam seara acasă eram atît

de obosit, încît nu-mi mai ardea de nimic, cu atît mai mult cu cît nici nu aveam pe cineva la care să ţin cu adevărat foarte mult. Mai ieşeam şi eu din cînd în cînd ba cu o fată, ba cu alta.

Tom Burgess considera şi el că este o problemă care trebuie privită cu maximă seriozitate. Cînd i-am povestit ce-mi spusese Sam, mi-a zis : „Are dreptate. Trebuie să te hotărăşti odată pentru totdeauna ce anume vrei să faci cu corpul tău". El era logodit cu o fată care preda educaţia fizică la o şcoală din Tooting, o fată foarte frumoasă, înaltă, cu părul roşcat. Mi-a spus : „I-am explicat clar lui Mavis cum stau lucrurile şi m-a înţeles". I-am zis : „Adică ce anume ? Cînd să faceţi dragoste şi cînd nu ?" Mi-a răspuns : „Am vrut ca totul să fie limpede de la bun început. Atîta timp cît sînt atlet de performanţă, sportul e pe primul loc. A fost de acord cu mine". Şi am încercat să-mi imaginez o scenă în care ea se străduia să-l înduplece, iar el, cu privirea lui severă, o împinge de-o parte, deschide o cărţulie, o răsfoieşte şi apoi îi spune da sau nu. După cît se pare, mai curînd nu. N-aş fi vrut să ajung vreodată aşa ca el. În ceea ce mă privea, sau aveai într-adevăr chef s-o faci, sau nu. Vreau să spun, în cazul în care fata voia şi ea. Da' ce să mai vorbim, ăsta era Tom. La el totul se făcea după program.

Am fost selecţionaţi amîndoi în echipa care s-a deplasat la Leipzig în august, pentru întrecerea cu atleţii din Republica Democrată Germană. Era prima mea întîlnire în străinătate şi cînd am primit invitaţia am început să dansez prin casă de unul singur, zău aşa. Ţineam foaia aia în mînă şi-o fluturam prin toate părţile. Cînd m-am întîlnit în aceeaşi zi cu Sam, la Hampstead Heath, i-am strigat : „M-au chemat ! M-au chemat şi pe mine ! O să alerg pentru Marea Britanie". Iar Sam mi-a strîns mîna şi mi-a spus : „E minunat, Acum ai să *cîştigi* pentru Marea Britanie" şi a-nceput să mă frece cum n-o mai făcuse de săptămîni întregi.

Avea el ideea asta, că poţi foarte bine să alergi pînă la extenuare în timpul unui antrenament, dar că nu trebuie niciodată să fii epuizat la sfîrşitul unei curse. Că dacă te trînteşti pe jos după ce treci linia de sosire, ăsta-i un semn de slăbiciune, chiar şi în cazul în care ai fi cîştigat. Mi-a spus : „În timpul antrenamentului îţi *depăşeşti* limitele în mod deliberat, în aşa fel încît posibilităţile tale fizice să crească. Te lupţi cu suferinţa în mod conştient. Într-o întrecere însă, obiectivul principal este victoria, pe care o poţi obţine chiar şi fără să-ţi atingi sau să-ţi depăşeşti limitele. Principalul tău adversar este omul de lîngă tine, celălalt concurent. Dacă nu-l poţi învinge fără a te istovi

de tot, înseamnă de fapt că nu l-ai învins. Nu-i nici o rușine să fii înfrînt *dacă* ai făcut tot ce-ți stă în putință, *dacă* ai încercat din toate puterile să învingi suferința. Iar dacă te-ai antrenat așa cum trebuie, atunci nici din înfrîngere nu vei ieși istovit. Asta pentru că în timpul antrenamentului ai reușit să înmagazinezi cu mult mai mult decît ceea ce-ți este necesar pe distanța pe care concurezi ; un alergător de o milă nu trebuie să fie extenuat decît după ce a parcurs cel puțin cinci mile ; un alergător de trei mile bine pregătit nu trebuie să ajungă la capătul puterilor decît după zece mile".

Deci, pînă la urmă, m-am dus să-mi comand un blazer cu ecusonul Marii Britanii și în momentul în care a fost gata nu mai voiam să-l dau jos de pe mine ; mi-aduc aminte că am făcut kilometri întregi pe străzi, îmbrăcat cu el. Cînd ai optsprezece ani, chestiile astea ți se cam urcă la cap. Dacă nu mi-ar fi fost teamă că-l stric, păi cred c-aș fi și dormit în el.

Faptul că-l aveam în echipă și pe Tom era o chestie grozavă. Asta-nsemna că n-o să mi se mai pară atît de ciudat să fac deodată cunoștință cu-atîția oameni străini, să plec peste hotare pentru prima oară în viața mea și să zbor cu avionul, tot pentru prima oară. Ne întîlneam cu toții la hotelul ăla din Lancaster Gate, de lîngă parc. Trebuia să fim acolo într-o joi după-amiază. Nici la hotel nu mai stătusem niciodată și cred că m-am învîrtit prin fața intrării de vreo zece ori pînă să mă hotărăsc să intru. Chiar și așa, tot îmi mai tremurau picioarele. Tocmai le explicam ălora de la recepție ce-i cu mine, cînd a năvălit peste mine un tip mătăhălos, îmbrăcat cu blazerul Marii Britanii și mi-a spus : „Ike Low ? Eu sînt Jack Brady", adică antrenorul echipei. Și mi-a strîns mîna cam așa cum ai stoarce o lămîie.

Mi-a zis : „Felicitări și bine ai venit în echipă", dar asta într-un fel cam ciudat, de parcă, rostite de prea multe ori, cuvintele își pierduseră pentru el înțelesul și deveniseră un automatism. Mi-a spus : „La White City ai făcut o cursă foarte bună. Dacă și la Leipzig ai să alergi la fel, o să fiu foarte mulțumit". Mi-am zis că mulțumit o să fiu și eu, dar mi-am ținut gura. Mi-a spus : „Te antrenezi cu Sam Dee, la fel ca și Tom Burgess, nu-i așa ?" Și cînd i-am răspuns că da, mi-a zis : „Ei bine, să ții minte că atunci cînd alergi pentru Marea Britanie, antrenorul tău sînt *eu* și alergi pentru *mine*. Dacă poți să reții chestia asta, atunci totul o să fie în regulă". Cum s-ar spune, un început destul de promițător.

M-a dus apoi în holul ăla mare în care se strînseseră cu toții, practic întreaga echipă ; fete și băieți îmbrăcați în costume albastre, care se frămîntau nerăbdători. A făcut prezentările și am constatat că pe unii îi cunoșteam deja : pe Tom, bineînțeles, pe Peter McAllister, cu care alergasem la White City și care urma să fie vioara întîi acum, la Leipzig. Părea binevoitor și zîmbea tot timpul. Mi-a strîns mîna și mi-a spus : „De data asta, poate c-o să reușesc să mă țin mai bine de tine !" Mai erau și vreo două—trei fete drăguțe, iar Jane Cobham, aruncătoarea aia de disc înaltă și bine legată, mi-a zîmbit.

După ce am făcut oarecum turul încăperii, Brady a tras parcă aer în piept și mi-a spus : „Acum cred că e timpul să faci cunoștință cu *oficialii*". M-a dus într-un colț, unde se strînseseră în jurul unei mese vreo patru sau cinci bărbați cu capul pleșuv, îmbrăcați și ei în blazere albastre și care discutau ceva cu foarte, foarte multă seriozitate, de parc-ar fi fost singuri în încăpere. Brady s-a oprit în dreptul lor și le-a spus : „Domnilor, acesta este noul nostru alergător în proba de 1 500 metri", pentru că asta era de fapt proba pentru care urma să concurez la Leipzig. La care unul dintre ei a ridicat ochii și s-a uitat la mine ca la cine știe ce bîzdîganie și a zis : „Low ?". I-am spus : „Da, domnule" și mă-ntrebam dacă nu care cumva trebuie să mai fac și o plecăciune. Dar mi-a întins mîna politicos, deși nu s-a ridicat în picioare — de altfel toți au rămas așezați pe scaune — și mi-a zis : „Ei bine, mult succes, băiete !" și ceilalți mi-au spus și ei : „Da, succes". Brady mi-a explicat apoi cine erau tipii : cel care vorbise primul era vicepreședintele, Ted Arnold, iar alături de el, cu o față lungă și tristă de dulău, președintele Ron Vane, pe care îl văzusem și la televizor. Apoi Molloy, managerul echipei, și Atkinson, care era administrator sau cam așa ceva. În clipa în care tocmai ne pregăteam să ne întoarcem din nou spre grupul de sportivi, Ron Vane mi-a zis : „Tinere, nu uita că alergi pentru țară" și au reluat imediat discuția, de parcă nici n-o întrerupseseră.

Brady mi-a zis : „Aceștia sînt deci oficialii" și m-am uitat repede la el, să văd dacă nu cumva prin asta vrea să spună ceva mai mult ; dar n-am putut să-mi dau seama. Masa aia în jurul căreia se strînseseră parcă era o insulă a lor proprie, unde trăiau împreună foarte mulțumiți și nu mai aveau nevoie de nimeni. După expresia fețelor și după sunetul vocilor am avut impresia că se plîng de ceva. Și odată ajuns înapoi în mijlocul sportivilor, am constatat că *ăștia*, cel puțin, asta și făceau.

Cînd mă gîndesc cîte-am făcut...
Şi Ron, zău, cîte n-a făcut.
A făcut totul pentru sport
Fără ca să-l oblige nimeni.
Zile şi nopţi a tot pierdut.
Cîte contracte n-a-ncheiat.
Mereu s-a tot sacrificat.
Treizeci de ani, fără răgaz.
Fără să scoată vreun cîştig.
Pe cînd tot greul eu îl duc,
Tinerii vin şi-apoi se duc.
Şi deplasări de aranjat.
Şi antrenor de angajat.
Echipa de selecţionat.
Ce fac alteţii vreo cinci ani
Ron face de treiştrei de ani.
Şi-apoi mai cer şi louă lire,
Asta în chip de mulţumire.
O, doamne, e de necrezut !
În sport, fără Ron nu se poate.
Dacă-l mai supără mult, pleacă
Şi fără *el* ce-o să mai facă ?
Asta ca să-i înveţe minte !
O liră este prea destul.
Cînd mă gîndesc cîte-a făcut.
Zile şi nopţi cîte-a pierdut.
Să îl respecte-ar trebui !
Dar ce să faci, azi, tinerii...
Cîte poveri nu a purtat.
Mă mir cum de a rezistat.
Aş vrea eu să le dau o lecţie.
Nişte mucoşi, fără excepţie !

Auzitu-l-aţi pe Ron ?
Zău dac-ăsta mai e om !
Că două lire nu-i dă mîna
Şi să ne mulţumim cu una.
Păi nouă lira să ne-ajungă
Şi el s-adune sute-n pungă.
Iară lui Jack ştiţi ce i-a spus ?
„Eşti antrenor că *noi* te-am pus,
Vrei să-ţi aduc aminte iar ?"
Cînd de nimic nu au habar...

Toţi sînt bătrîni şi demodaţi.
Sînt toţi meschini şi intriganţi.
Şi cînd cîştigi, zău de e bine !
Atunci le e frică de tine.
Slujba se tem să nu şi-o piardă.
Călătorii, viaţă frumoasă...
Şi totul pe spinarea noastră.
Iar pentru sport nu fac nimica.

La hotel, eram coleg de cameră cu Tom. Am tot vorbit despre cum o să fie acolo, la Leipzig. Mulţimea de oameni străini, stadionul şi tot ce ne spusese Sam să facem. Mă simţeam însă foarte tulburat ştiind că Sam n-o să fie cu noi, era ca şi cînd aş fi rămas deodată fără tată. Abia de-am putut închide ochii toată noaptea, recitind iar şi iar instrucţiunile pe care mi le dăduse el. Mi le scrisese cu mîna lui, iar eu reuşisem deja să le-nvăţ pe dinafară, cuvînt cu cuvînt.

Problema era nu numai că participam pentru întîia oară la o întîlnire sportivă în străinătate, dar şi că pentru întîia oară alergam pe distanţa de 1 500 de metri, ceea ce reprezintă bineînţeles mai puţin de o milă. Mă antrenasem eu un pic pe pista de la Paddington, unde Sam scurtase distanţa pe care o parcurgeam de obicei, iar Danny Spence, unul dintre ceilalţi băieţi, alergase alături de mine. Sigur însă că nu era acelaşi lucru şi trebuie să recunosc că mi-era frică.

În seara aia au venit cu o petiţie pe care să o semnăm, ceva în legătură cu acoperirea cheltuielilor, zicînd că ar trebui să primim două lire pe zi. De fapt, în ceea ce mă privea, eram atît de încîntat că mă luaseră şi pe mine, încît aş fi fost gata să dau *eu* două lire pe zi. Iar pe de altă parte, fiind prima mea competiţie internaţională, mă temeam ca nu cumva să nu mă mai selecţioneze niciodată dacă semnez. Aşa că le-am zis : „Trebuie musai să semnez ? În definitiv eu nu mă prea pricep la chestiile astea". Dar tipul cu petiţia, un alergător de un sfert de milă pe care îl chema Harry Price, mi-a zis : „Dacă nu e unanimă, n-are nici un rost să o mai înaintăm" şi Tom mi-a spus : „Nu trebuie să-ţi faci griji. Dacă semnăm cu toţii, atunci nu mai au ce să ne facă".

Pe urmă, Harry Price a continuat : „Ai idee cam cît scoate din atletism unul ca Ron Vane ? Cu emisiunile la radio, la televiziune, cu articolele din ziare ? Cel puţin două mii cinci sute pe an. *Plus* faptul că deplasările cîteodată se potrivesc cu unele călătorii de afaceri, pe care altfel le-ar plăti din buzunarul lui.

Plus ce mai scoate și din afaceri". Așa că am semnat pentru că n-aveam încotro și a doua zi, pe cînd luam dejunul cu Tom, Ron Vane a trecut pe lîngă masa noastră și mi-a aruncat privirea aia înțepată a lui, care parcă voia să spună : „Nu mă așteptam la una ca asta din partea ta". Și de altfel, cum m-a prins o clipă singur, mi-a și trîntit-o : „Nu mă așteptam la una ca asta din partea ta".

Mi-a zis : „Trebuie să ai mare grijă să n-o apuci pe drumuri rele. Avem noi aici vreo cîțiva care se tot gîndesc cum să ne mai facă necazuri. N-au nici un pic de recunoștință pentru tot ce facem pentru ei, pentru cît muncim. Ești la prima ta selecționare. De ce să-ți strici viitorul ? În ceea ce-i privește, și-au dat toată osteneala să te convingă, nu-i așa ? Ar trebui să vezi și cealaltă parte a lucrurilor. Știi cam cîți bani pierdem în fiecare an ? Știi cît ne costă deplasarea unei echipe în străinătate ? Îți dai seama cam cît trebuie să te zbați ca să strîngi destui bani pentru a trimite sportivii la Jocurile Olimpice ? În alte țări, sportul este subvenționat de către stat. Dar ce ne dă nouă statul e ca o picătură de apă într-un ocean. Uite-te la mine și la ceilalți oficiali. Toți ne-am oferit serviciile benevol. Și toți muncim ca niște ocnași. Zău, nu glumesc. Numai dacă ți-aș spune cîte zile și cîte nopți am pierdut. Mi-am neglijat afacerile, mi-am neglijat pînă și viața de familie. De cîte ori nu m-a implorat soția mea să renunț. Mi-am înaintat demisia de trei ori. Nu-ți vine să crezi, nu-i așa ? De trei ori. Și de fiecare dată mi-au respins-o. Știi de ce ? Fiindcă își dau seama că în vecii vecilor n-or să găsească pe altcineva care să accepte postul ăsta. N-am nevoie de apreciere pentru munca pe care o fac, dar *cer* cooperare. Nu te lăsa influențat de ceilalți. Ești un bun alergător, mi-am dat seama de asta. Ai un viitor minunat. Ocupă-te de alergare și lasă restul în seama noastră".

Vă închipuiți cam ce-am simțit eu cînd am auzit toate astea. Tom ne-a văzut împreună și mi-a zis apoi : „S-a luat de tine, nu-i așa ? Exact așa mi-a făcut și mie cînd am venit prima oară în echipă. A lăsat să se-nțeleagă că n-o să mai fii selecționat dacă le faci necazuri. Să nu-l crezi. Dacă timpii pe care îi obții sînt buni, dacă cîștigi în competiții, *el* n-o să-ți poată face nimica. N-o să aibă îndrăzneala asta. Iar Jack o să se bată pentru tine".

De fapt, Jack Brady s-a purtat foarte prietenos cu mine în dimineața aceea în care ne îndreptam toți cu autobuzul spre aeroport. Aveam un avion mic, numai al nostru și în timp ce

urcam scările ne-au fotografiat, pe mine și pe Mary Baldwin, una dintre sprintere, și ea tot nouă în echipă.

În avion, toți și-au scos blazerele și au început să sporovăiască și să rîdă, iar asta îmi aducea aminte de excursiile pe care le făceam cu minicarul la Southend, pe cînd eram copil. M-am așezat la fereastră cu Tom alături de mine și m-am întrebat cum o să fie oare cînd avionul o să decoleze. Mi se pusese un nod în gît, dar asta nu pentru că mi-ar fi fost frică să nu ne prăbușim. Era altceva, era pur și simplu faptul că aveam să zbor.

Așa că stăteam acolo privind pe geam, uitîndu-mă la aripa mare și argintie a avionului, la motoarele de propulsie, abia auzind ce tot îmi spunea Tom. Apoi a apărut stewardessa, o tipă blondă, și se pare că centura mea nu era legată. Nici prin cap nu-mi trecuse că trebuie să fac așa ceva și de altfel nici măcar nu știam cum se face, așa că a trebuit să mi-o fixeze Tom, iar eu am început din nou să privesc pe fereastră. Am pornit să ne învîrtim în jurul aeroportului, dumnezeu știe cîtă vreme, pînă cînd am început să mă întreb de ce dracu nu mai decolăm odată. Și brusc, avionul s-a oprit, motoarele au pornit cu putere maximă și cu un zgomot asurzitor, înspăimîntător. Apoi a luat-o din nou înainte, de data asta însă cu o viteză mult mai mare și cît ai spune pește ne-am și ridicat în văzduh. Acu' mai eram încă pe cimentul pistei și-n clipa următoare priveam în jos spre peticele verzi și maronii și deodată mi-a trecut prin minte gîndul ăsta : oare ce rost mai are să alergi ?

Tom mi-a spus : „Cum te simți ?" și eu i-am răspuns : „Bine" și m-am sprijinit cu spatele de scaun. „Sînt unii care nu se obișnuiesc niciodată să zboare cu avionul", a continuat el.

Cred că și eu fac parte din categoria asta, pentru că niciodată n-am putut să mă obișnuiesc, niciodată n-am putut să-nțeleg, mi s-a părut întotdeauna uimitor faptul că ceva atît de mare și de greu, cum este un avion, poate să plutească în văzduh. Un adevărat miracol, zău așa. Desigur, nu mi s-a mai întîmplat să fiu atît de copleșit ca prima dată, nici chiar atunci cînd m-am întors de la Leipzig. E drept însă că atunci eram într-așa o stare, că nu mai simțeam nimic. Dar am păstrat mereu același sentiment, cum zice Tom, n-am reușit niciodată să mă obișnuiesc.

Oamenii se tot plimbau prin avion, își schimbau locurile, se așezau ba cu unul, ba cu altul, iar cînd Tom și tipul de lîngă el s-au ridicat și ei de pe scaune, Jack Brady, antrenorul, a venit și s-a așezat alături de mine. Mi-a spus : „Acuma o să-ți explic cum vreau să alergi. Trebuie să punem totul la punct foarte

bine. Krauss a obținut cel mai bun timp în Europa la proba de 1 500 de metri, iar Manfred e și el un concurent foarte bun. Să te ferești de coatele lui pe la turnante. Întotdeauna cînd sînt acasă la ei aleargă mai bine, cum de altfel i se întîmplă oricui". Pe urmă a început să-mi spună cum trebuie să parcurg fiecare tur de pistă, cum or să-ncerce să mă obstrucționeze și cum or să-ncerce să mă oboseasc㠄 și că nici nu trebuie să-mi treacă prin minte c-aș putea să alerg ca la White City, unde nimeni nu mă băgase prea mult în seamă. Mi-a spus : „Acuma toți te cunosc. Finiș puternic. Și au să facă tot posibilul să te plaseze într-o poziție din care să nu-ți mai poți folosi resursele pe care le ai".

Dar cu cît vorbea, cu atît devenea mai evident faptul că pe McAllister îl vedea cîștigătorul cursei. Treaba mea era să mă ocup de nemți și să-i fac *lui* jocul. Din tot ce-mi spunea el, ăsta era singurul lucru care reieșea și tactica pe care voia el să o adopt era complet diferită de cea a lui Sam, care privise cursa din punctul meu de vedere. Așa că în clipa în care a terminat tot ce avea de spus, nici nu mai știam pe ce lume sînt. Îmi tot zicea : „Ai înțeles ? Mă urmărești ?" și eu îi răspundeam : „Da" și dădeam din cap, așa, ca să-l fac fericit. Dar în momentul în care m-a părăsit am intrat în panică. Mă întrebam, ce dracu să mă fac acuma, să alerg pentru *el* sau să alerg cum îmi spusese Sam. Îmi dădeam seama că dacă alerg cum vrea *el* n-am nici o șansă, dar dacă alerg cum îmi zisese Sam s-ar cam putea să dau de necaz.

După ce a plecat Jack Brady și Tom s-a întors la locul lui, i-am povestit totul. A tăcut o vreme, așa cum făcea el întotdeauna, de ajungeai să te întrebi dac-o fi auzit ce i-ai spus și deodată te trezeai că-ți răspunde. Ca și de data asta, cînd mi-a zis : „Tu ești cel care trebuie să hotărască, nu-i așa ?" I-am răspuns : „Adică ce vrei să spui ?" M-a întrebat : „Cine e antrenorul tău, antrenorul tău adevărat, Sam sau Jack ?" I-am răspuns : „Sam" și a continuat : „Uite că ți-ai dat singur răspunsul". Numai că nu era chiar așa de ușor, adică ar fi putut fi pentru *el*, un sportiv cu experiență, dar nu și pentru un începător ca mine.

Vreo doi sau trei reporteri, care se aflau în avion, au venit să stea de vorbă cu mine. Mă preveniseră în care să am încredere și de care să mă feresc, dar cred că nici unul n-a scos mare lucru de la mine, pentru că pe vremea aceea eram încă foarte timid. Am observat însă că puneau un gen diferit de întrebări, exact ca tipii de la marile ziare, cum ar fi *The Times*. Voiau să

știe timpii intermediari, cum te-ai antrenat, ce tactică adopți și lucruri dintr-astea. În schimb, pe cei de la ziarele populare nu-i interesa așa ceva. Ei ar fi vrut să știe ce părere am despre cursă, ce a zis Sam înainte de plecare, dacă nu cumva am primit instrucțiuni secrete, dacă am vreo prietenă și tot soiul de chestii dintr-astea.

Orașul în sine nu mi-a plăcut. Nici nu s-ar fi putut face o alegere mai proastă pentru o primă ieșire în străinătate. Mi-am zis, fir-aș al naibii, păi dacă-i vorba pe-așa, atunci mai bine nici nu mai ies din Anglia. Era un oraș cu niște clădiri mari și dizgrațioase, în mare parte reconstruite, pentru că în timpul războiului fuseseră multe bombardamente. Dar mai neplăcută decît toate era atmosfera liniștită care te făcea să te crezi undeva la țară. Ne-au cazat însă într-un hotel foarte drăguț. Tom și cu mine am nimerit în aceeași cameră și în prima seară, pe cînd stăteam întins pe pat, citind pentru a mia oară instrucțiunile lui Sam — Tom era dus pe undeva — s-a auzit o bătaie în ușă și a intrat Jane Cobham, fata aia solidă, aruncătoarea de disc. Mi-a spus : „Te pricepi la robinete ?" și rîdea. I-am răspuns : „Nu, nu cine știe ce. N-am făcut niciodată pe instalatorul. Dar de ce mă-ntrebi ?" Mi-a zis : „Nu merge robinetul de apă caldă. De cîte ori încercăm să-l deschidem, totul începe să se zguduie și să uruie de parcă s-ar pregăti să sară în aer".

Ei bine, atunci nu mi-a căzut fisa și i-am zis : „Să văd ce pot să fac" și m-am dus după ea în camera alăturată. Cînd am intrat, am constatat că eram numai noi doi, iar ea mi-a zis : „Pam s-a dus să viziteze orașul. I-am spus că dacă-i face plăcere, n-are decît. În ceea ce mă privește am văzut destul" și a chicotit. S-a dus apoi la chiuveta care avea niște robinete vechi de aramă și a încercat să dea drumul la apa caldă. S-a auzit într-adevăr un zgomot infernal, de parcă o mulțime de omuleți ascunși în țevi ar fi început să bată cu ciocanul. M-a întrebat : „Ce părere ai ?" și i-am răspuns : „Habar n-am. Dacă aș fi în locul tău, aș cere la recepție să vină cineva să-l repare".

În momentul respectiv stăteam foarte aproape de ea și cînd m-am întors am văzut cum îmi zîmbește într-un anumit fel. S-a apropiat de mine mai mult și-n clipa următoare m-am trezit că ne sărutam, iar ea îmi spunea : „Ești atît de drăguț, atît de drăguț" și se lipea de mine și eu la o adică ce-aș fi putut să fac ? Îmi aduc aminte cum deodată mi-a răsunat în minte un nume — „Sam !" — dar asta numai pentru o clipă. M-a tras apoi spre pat, era foarte puternică, apoi s-a dus la ușă și a încuiat-o. În viața mea n-am mai pomenit pe cineva care să se dezbrace

așa de repede ca ea. Și mi-a plăcut. Făcea o groază de lucruri la care pînă atunci nici nu mă gîndisem și mă tot întreba : „Îți place așa ? Dar așa, îți place ?“ în momente în care alte fete pe care le cunoscusem eu ar fi ținut morțiș să-ți arate că-ți fac o mare favoare.

Apoi, pe cînd stăteam întinși, a început să mă mîngîie pe piept, pe picioare, peste tot trupul și mi-a spus „Ești nemaipomenit ! Sînt convinsă că o să fii un alergător minunat, o simt“. Și a început să mă sărute peste tot, bucățică cu bucățică și a urmat apoi ceva care la început m-a șocat, dar care apoi mi-a plăcut. Abia cînd am ajuns înapoi în camera mea și m-am întins pe pat, am început să mă frămînt. M-am gîndit la ceea ce făcusem, la urmările pe care asta ar putea să le aibă și la ce-o să zică Sam, dacă află Tom și-i spune.

Bineînțeles că Tom a aflat ; i-o fi spus cineva care mă văzuse intrînd la ea în cameră și nemaieșind. În dimineața următoare, după micul dejun, mi-a spus : „Ai făcut dragoste cu Jane Cobham, nu-i așa ?“ și i-am zis : „Adică cum ? Cine ți-a spus ?“. Mi-a răspuns : „Am aflat eu. Ar fi trebuit să te previn. Nu știam că stă în camera de alături. Mereu își caută cîte un nou iubit“ și i-am zis : „N-o să-i spui lui Sam, nu-i așa ?“. Mi-a răspuns : „Nu, dar ești nebun de legat. Dacă ții neapărat s-o faci, atunci fă-o măcar *după* concurs. Cel puțin o să te ajute să te relaxezi. Înaintea unei curse ai *nevoie* să fii sub tensiune. Te eliberezi în timpul competiției. Bineînțeles, din punct de vedere nervos“. Asta însemna ca acum s-o mai am și pe asta pe conștiință.

În dimineața aceea m-am antrenat pe stadion. Nu cine știe ce. M-am dezmorțit puțin, am încercat într-un fel să mă aclimatizez. Era un stadion foarte mare, la marginea orașului, cu bănci de lemn. Avea o capacitate de nouăzeci de mii, iar ei spuneau că se așteaptă cam la vreo șaizeci de mii de spectatori.

Peter McAllister și cu mine am stat puțin de vorbă, sfătuindu-ne cum să alergăm, și ăsta era un lucru nou, pentru că în afara cursei de 4X440 nu mai alergasem pînă acum decît de unul singur. Chiar și în echipa clubului, întotdeauna alergam pentru mine, ca să cîștig eu. Dar acum era cu totul altceva. Alergam pentru țară, alergam pentru puncte și, deși n-aveam nimic cu Peter, îmi stătea totuși ca un ghimpe în inimă ideea că el este vioara întîi. De fapt, asta mă îmboldea să încerc să-l învîng din nou, pentru că, dacă reușeam, *poate* deveneam eu vioara întîi și la următoarea cursă mi-aș fi făcut jocul meu și nu pe-al altcuiva.

Planul lui Sam era oarecum același ca la White City : să mă mențin printre primii și să sprintez în turul final, numai că, spunea el, nu-i așa de ușor cînd sînt numai patru pe pistă, nu prea ai cum să-ți ascunzi intențiile. În timp ce Brady voia să-i domin pe cei doi germani încă de la *începutul* cursei și să alerg foarte repede primul tur, ceea ce își închipuia el că avea să le dea o lovitură, eu fiind pentru ei o figură cu totul nouă. Trebuia să rămîn în frunte și în turul doi, în timp ce Peter urma să se pună în mișcare la sfîrșitul turului trei și să-și dea drumul abia la sunetul clopotului. Mie chestia asta mi se părea ridicolă, pentru că știam că am un finiș mai puternic decît Peter, doar o dovedisem la White City și pe urmă ce avea să se mai aleagă de *mine* după turul trei ? L-am întrebat pe Brady și mi-a spus : „În turul al treilea poți să slăbești puțin ritmul cînd vine Peter din spate. În turul patru, ajută-l și tu cum poți mai bine“, de unde am tras concluzia că puțin îi pasă de ce-o să se mai întîmple cu mine.

Jane a sosit mult mai tîrziu. Se postase în mijlocul terenului și mi-a zîmbit cînd am trecut pe lîngă ea. I-am zîmbit și eu, dar cam strîmb. În timp ce alergam, am observat cum arunca discul în aer, prinzîndu-l înapoi, făcînd apoi niște sprinturi scurte, ca și cînd ar fi vrut să spună : „Ia uită-te la mine !“ Mă simțeam cam stingherit din cauza ei, nu știam dacă o mai doresc, nu știam nici măcar dac-aș mai vrea să stau vreodată de vorbă cu ea. Pe de o parte da, îmi făcuse plăcere, dar pe de altă parte, văzînd-o cum se mișcă încoace și încolo cu coapsele ei mari și albe, frămîntîndu-mă din cauza cursei și întrebîndu-mă dacă nu cumva rezultatul o să aibă de suferit, îmi doream să nu fi dat niciodată cu ochii de ea.

Jack Brady ne-a luat în primire, pe Peter și pe mine, spunîndu-ne din nou ce voia de la noi ; același plan, fără nici o modificare. Și-n timp ce stăteam amîndoi acolo, a apărut tipul ăla, Alan Bell, sprinterul, și s-a așezat lîngă noi. Peter a făcut prezentările. Bineînțeles că știam cine e, cîștigase medalia de bronz la Melbourne în proba de 200 m, îl observasem și în timpul călătoriei, dar nu mai stătusem niciodată de vorbă cu el. Ca să spun drept, mai erau vreo doi sau trei tipi de genul ăsta în echipă, care mă făceau să nu prea mă simt bine, niște tipi de la Oxford și Cambridge, cu accentul ăla al lor și cu felul lor ciudat de a vorbi. Simțeam că nu fac parte din lumea mea, vorbeau o limbă cu totul diferită. Și Alan era de la Cambridge, deși pe vremea aceea cred că tocmai terminase studiile. Urma să fie avocat sau ceva în genul ăsta. Ce-i mai nostim e c-am aflat

mai tîrziu că bătrînu' lui lucra într-o fabrică la Birmingham, iar el își cîștigase o bursă de școlarizare, deși nici nu ți-ar fi putut trece prin cap una ca asta. Zicea lumea că acuma nu prea mai obișnuia să-și viziteze familia.

Era destul de scund, dar foarte musculos, cu părul blond, cu o groază de pistrui și niște ochi albaștri, mici și vioi, care parcă zîmbeau mereu ; ca și cum tot ce vedea sau auzea i s-ar fi părut deosebit de amuzant. Mi-a spus : „Ei, ce-a făcut bătrînul, și-a dat *ultimatumul* ?“ și Peter a zis : „Da“. Nici el nu prea se simțea în largul lui alături de Alan. Făcea parte dintre cei care țineau la Brady, de fapt se găseau prin echipa noastră vreo cîțiva de-a dreptul fanatici, care îl admirau fără nici o rezervă. Alan mi-a zis : „Te antrenezi cu Sam Dee, nu-i așa ?“ I-am răspuns : „Mda“ și a continuat : „Cum e cînd se schimbă dictatorul ?“ I-am răspuns : „Nu înțeleg ce vrei să spui“, iar Peter a intervenit : „Ei, tu acum nu te pune cu el. Decît medalia de bronz, mai bine-i dădeau un mănunchi de urzici la Melbourne“. Alan însă s-a mulțumit să zîmbească și a continuat : „Bine, atunci hai să le zicem despoți binevoitori“, ceea ce pentru mine tot n-avea nici un înțeles. Se părea însă că Sam îl interesează. Mi-a pus o groază de întrebări despre cum ne antrenam, mi-a spus că s-a dus și el o dată la Hampstead Heath — Sam îi ceruse să vină acum vreo cîțiva ani —, dar că nu i s-a părut o metodă potrivită pentru el, adică pentru un sprinter. Mi-a zis : „În orice caz, nu antrenamentul contează, nu-i așa, ci magnetismul personal“. Peter a spus : „Ce anume ?“ și Alan i-a răspuns : „Influența magică, puterea vrăjitorească și chestii dintr-astea. Sam e un bătrîn vrăjitor. Acum trei sute de ani, cred că l-ar fi ars pe rug. Problema, cred eu, se reduce la gradul de receptivitate pe care îl ai față de practicile hipnotice. La nevoia pe care o ai de a fi sub stăpînirea cuiva“.

Peter a zis : „Nu cred că atleții au nevoie de vreun stăpîn. În marea lor majoritate sînt niște individualiști“, dar Alan n-a fost de acord. „Nu. Nu-i așa. Sînt egoiști. Se gîndesc mereu numai la ei înșiși. Iar cînd lucrurile încep să meargă prost au nevoie de cineva care să-i încurajeze. Sînt ca niște copii“. Peter i-a spus : „Asta pentru că așa privești tu lucrurile“ și Alan i-a răspuns : „Dar bineînțeles, doar vorbesc în numele meu“.

Vorbeam în numele meu, tot așa cum aici, într-un fel, scriu în numele nostru, al tuturora, în numele tuturor acelora dintre noi care gîndesc aceste lucruri și care dacă ar putea le-ar exprima. Verbal. Pentru că, bineînțeles, și ei se exprimă, dar într-un sens fizic, prin intermediul corpului pe care îl posedă, alergînd, sărind, aruncînd greutatea sau discul. Și de cele mai multe ori se exprimă minunat. Restul fiind ceva cu totul secundar. Ca și cînd ai vrea să judeci un medic după felul în care aleargă să prindă autobuzul. Uneori se întîmplă ca aceste două modalități de expresie să se împletească : Bannister, probabil Chataway *, poate eu. Nu știu. Omul cu „polivalențele sale“. Ce comedie ! Deși, într-un fel, una nu are legătură cu cealaltă. Nu are *nici* o importanță dacă un săritor în înălțime se pricepe să scrie poezii sau dacă un poet poate să sară în înălțime. Și chiar dacă ar putea, nu le-ar face pe amîndouă cu aceeași seriozitate. De unde ajung să-mi pun întrebarea de ce mă încăpățînez să nu renunț ? Niciodată nu voi putea obține un rezultat mai valoros decît medalia aceea de bronz, pe care de fapt nici nu m-aș fi așteptat vreodată să o cîștig. Sprinterii nu rezistă de la o Olimpiadă la alta. Atunci de ce ? Gloria ? Aplauzele ? Fără îndoială că *sînt* niște droguri. Nu-i așa de ușor să redevii o persoană oarecare într-un birou de avocatură. Un oarecare nimeni, în cel mai fericit caz plin de bani. Dacă ai noroc.

Dar dacă totul devine de nesuportat ? Să-ți forțezi corpul mereu, să-l obligi să facă lucruri pe care nu vrea să le facă. Să te resemnezi a avea parte de compania oficialilor, acești oameni invidioși, plîngăreți și mic-burghezi. Să accepți morga și aerele mesianice ale antrenorilor, care sînt toți ferm convinși că dețin tainele Adevărului absolut. Și ceilalți atleți cu certurile lor, cu orizontul lor îngust, cu lungile și interminabilele lor monologuri despre timpi intermediari și minute, și secunde, și întinderi de ligamente. Doamne, ce preț greu de plătit. Și pentru ce ?

Alergătorul acesta nou de o milă, Low, mi se pare a fi tipul clasic al atletului. Vreau să spun tipul idealizat, chintesența. Menit a face sport și nimic altceva. Structură perfectă. Un ritm natural desăvîrșit. Nimic nu-l frămîntă. Prea tînăr ca să-și pună singur întrebări, prea tînăr pentru orice altceva decît alergarea. Sam Dee gîndește pentru el. Sam Dee îi reliefează scopul pe care trebuie să-l urmărească. Pentru el alergarea este o religie. E păcat și e o mare rușine că oameni ca el nu pot să-și petreacă tot restul vieții alergînd. În definitiv, sînt fericiți și nu fac nimănui nici un rău. Mai mult de-atît, sînt o bucurie pentru cei care-i privesc sau care îi susțin. *O nouă splendidă medalie*

* Chris Chataway, atlet britanic care a deținut în 1954 recordul mondial pe 5 000 m — 13 : 51,6.

de aur pentru *Marea Britanie !* Dumnezeule ! Ce nenorocire că oamenii nu sînt ca insectele, cîtă tristeţe în această prelungire a vieţii dincolo de momentul dereglării funcţiilor corpului. Ar trebui să fie ca fluturii : frumoşi, petrecîndu-şi în zbor scurtul răstimp ce le e dat şi apoi dispărînd. Fără să îmbătrînească. Un alergător ar trebui să trăiască atîta timp cît picioarele lui sînt sprintene, o cîntăreaţă atîta timp cît mai are voce, o actriţă de film atîta timp cît îşi păstrează frumuseţea. Ar fi mult mai uman.

Nu trebuia să-l necăjesc aşa. N-a înţeles nimic din ce i-am spus. Dar nu pot să suport atîta inocenţă, atîta orbire. Acesta este răul care mă macină.

Trebuie să abandonez. Chiar în acest sezon. Dacă pot.

Mulţimea era pentru mine ceva cu totul şi cu totul nou. Oamenii aceia nenumăraţi, strigătele care te asurzeau şi faptul că nici unul dintre ei nu era de partea ta. Nu semăna deloc cu stadionul de la White City, dar acolo oricum nu se strînseseră nici pe sfert cît aici. Şi altceva, cînd ai de-a face cu spectatori străini, chestia e că scot tot felul de *sunete* ciudate care te pot deranja dacă nu eşti obişnuit. Aici, în Germania, aveau un fel de a striga „Hoi-hoi-hoi ! Hoi-hoi-hoi !“ care, în timp ce mă dezmorţeam în mijlocul stadionului privind celelalte întreceri, ajunsese să mă scoată din sărite şi să mă indispună. O mare de oameni îmbrăcaţi în cămăşi albe, soarele acela strălucitor şi strigătul „Hoi-hoi-hoi“.

Cu cît se apropia vremea să intru în cursă, cu atît deveneam mai nervos. Nu mai simţisem niciodată aşa ceva, nici măcar la White City la prima mea competiţie. Şi n-aveam pe nimeni la care să mă pot duce. În primul rînd îmi lipsea Sam, care m-ar fi înţeles, care avea darul de a găsi ce să-ţi spună ca să-ţi dea încredere în tine. Toţi mi-au urat noroc ; Tom şi Peter, şi Alan, şi Jane, iar Jack Brady mi-a mai explicat o dată planul şi felul în care trebuie să alerg, ceea ce n-a făcut decît să înrăutăţească lucrurile. Ron Vane s-a apropiat de mine şi mi-a spus : „Succes şi nu uita că alergi pentru culorile ţării tale“. Fir-ar al dracului, ca şi cînd aş fi *putut* cumva să uit. Şi m-am simţit deodată singur de tot. Parcă eram în transă. Incantaţiile mulţimii, probele care se succedau, anunţurile făcute în limba germană prin megafoane, toate păreau un vis.

M-am dus la vestiar şi mi-am făcut un masaj, gîndindu-mă că poate o să mă simt mai bine, ceea ce de altfel s-a şi întîmplat. Numai că acolo înăuntru era o atmosferă ciudată, fiecare

sportiv fiind preocupat de propria-i persoană şi mormăindu-şi tot felul de lucruri, Jack Brady tot intrînd şi ieşind, dînd ordine în stînga şi în dreapta ca un plutonier major, aşa că în loc să te destinzi deveneai încă şi mai nervos decît pe teren.

Cînd în sfîrşit a venit şi rîndul nostru, proba de 1 500 de metri, pot să vă spun că îmi tremurau toate mădularele. Aşezat înapoia liniei de start, mă simţeam de parcă n-aş mai fi alergat niciodată în viaţa mea. Mi-am spus că starea-asta o să dispară în momentul în care voi începe să alerg şi că atunci n-o să mai am senzaţia că totul e despărecheat, că nimic nu se leagă, că nu-mi mai pot coordona mişcările picioarelor şi ale mîinilor. Apoi a fost startul ăla greşit. Probabil *tocmai* pentru că eram atît de nerăbdător s-o pornesc. Am auzit pistolul „Bang-bang“ şi mi-am dat seama că eu sînt de vină. În timp ce mă întorceam la linia de pornire, m-am simţit ca un vierme care se tîrăşte. Mulţimea striga „Oh... oh“, starterul mi-a spus ceva, probabil în germană, la dracu, putea să fie şi-n chineză, că-n clipa aia tot nu mai auzeam nimic.

Trăsesem culoarul trei, iar Peter era pe culoarul unu şi a doua oară am reuşit s-o pornim. Totul a fost în regulă. Îmi pusesem în gînd să-mi iau toate măsurile de prevedere ca la un nou start greşit să se vadă clar că nu-i din vina mea. Dar nimic altceva nu era în regulă, pentru că alergam îngrozitor. Şi, colac peste pupăză, aşa cum eram în halul ăla, nemernicu' de pe culoarul doi mi-a tras un cot cînd am trecut de prima turnantă. Nu m-a durut prea tare, dar a fost deajuns ca să mă scoată din sărite, ceea ce probabil că şi urmărea. În tot restul primului tur n-am mai putut să mă gîndesc la altceva decît c-o să-i arăt eu, o să-i *arăt* eu lui. L-am ars la turnanta următoare şi mulţimea a început să fluiere, era într-adevăr ceva de groază. Un ţiuit strident, care se năpustea asupra ta, sfîşiindu-ţi timpanele.

Aşa că la sfîrşitul primului tur, oricare o fi fost planul pe care mi-l alesesem, pe-al lui Sam ori pe-al lui Brady — şi ca să vă spun adevărul, mă aşezasem la linia de start fără să mă fi hotărît încă — îmi pierise din minte cu totul. Bănuiesc că mă hotărîsem să-l ascult pe Brady, pentru că alergam pur şi simplu în disperare, încercînd să ţin pasul cu germanii, luînd-o mult mai repede decît avusesem de gînd, aşa că pe la mijlocul turului trei am clacat. Am avut o senzaţie înfiorătoare, am vrut să mă opresc, m-am gîndit să dau dracului totul, i-am urît pe toţi. Pe Krauss, mulţimea, pe Brady, alergarea, totul. Voiam un singur lucru, să ies de pe pistă şi să fac ceva, un gest ob-

scen, orice, și asta în văzul lumii întregi. La un moment dat am și încetinit și mă pregătisem chiar să mă opresc. Dar am continuat să mă tîrăsc înainte, cu ochii pironiți în spinările care se îndepărtau — Peter și cei doi germani — și m-am forțat ca la antrenament, trecînd prin bariera suferinței sau ce dracu o mai fi fost aia. Numai că de data asta era ceva mai mult decît suferință. Pur și simplu nu mai voiam să continui. Voiam să las totul baltă.

Fii atent la Low : l-a ajuns.
Păi cred și eu, cu Jane Cobham...
Ce ? Noaptea trecută ?
A fost ca un fel de inițiere.
Ar trebui s-o folosim ca armă împotriva echipei adverse.
A alergat primul tur prea repede.
Încă nu are experiență.
Acum se poate în fine spune că are.

Numai de-ar fi Sam aici, să-mi strige ceva. Vocea lui Sam la sunetul clopotului. Sau dac-ar fi în mijlocul terenului, dăc-ar alerga alături de mine și mi-ar spune ce să fac.

Ca toți neisprăviții lui Dee. Nu pot alerga dacă nu-i maestru' cu ei.
Ei și tu, nu exagera.
Da' ăștia nu-s atleți ! Sînt marionete !

Cu douăzeci de yarzi în urma lui Peter, la linia de sosire. Trebuie să recunosc că-mi curgeau lacrimile pe obraz. Aș fi vrut să mă-nghită pămîntul.

ALERGĂTORUL-MINUNE AL PROBEI DE O MILĂ CLACHEAZĂ LA LEIPZIG

Într-un interviu luat imediat după cursă, Ike Low mi-a declarat cu sinceritate : „Nu știu ce s-a întîmplat. Am simțit că nu mă mai duc picioarele. Poate pentru că antrenorul meu, Sam Dee, nu era cu mine".

Să-l ia toți dracii. Nici măcar n-am stat de vorbă cu el.

Privind în urmă, Ike o numește „ziua cea mai neagră din întreaga mea carieră de alergător". Mărturisește : „Am simțit că nu mai vreau să alerg niciodată. Mi s-a părut că i-am trădat pe toți, că mi-am trădat antrenorii, țara, colegii de echipă. Și după un asemenea fiasco, mi-am imaginat că n-o să mai pot fi niciodată selecționat în echipa Marii Britanii".

Mi-aduc aminte cum a venit *ea* la mine și mi-a spus : „Ai avut ghinion, Ike". I-am întors spatele fără să-i răspund nimic, pentru că pe ea o consideram vinovată — ca de altfel și pe mine, că putusem să fac una ca asta. Știam ce o să zică Tom, știam și ce o să creadă ceilalți ; mi-era atît de scîrbă de mine, încît aș fi vrut să se coboare din văzduh o mînă uriașă, care să mă culeagă din mijlocul stadionului și să mă arunce aiurea.

Într-adevăr, nu a mai fost selecționat în echipa britanică pentru întîlnirea cu sovieticii la White City și nici cu echipa cehoslovacă la Praga. Dar un șir întreg de timpi sub patru minute, obținuți în proba de o milă, l-au readus pe tînărul Low în atenția internațională, conducîndu-l spre o minunată victorie la White City, împotriva Poloniei. Cu multă modestie, Low, alergătorul de o milă, nu-și recunoaște nici un merit. Totul, spune el, i se datorează lui Sam Dee, acest furtunos personaj al atletismului britanic. Mulți sînt de acord în a considera că absența acestuia din urmă a fost cauza prăbușirii lui Low la Leipzig. „Sam a fost cel care m-a pus din nou pe picioare", spune Low. „A urmărit cursa la televizor și a știut foarte bine unde am greșit, de parcă ar fi fost acolo, alături de mine".

Nu a fost vina ta. Nu te acuz deloc. Păcat numai că prima ta întîlnire internațională a trebuit să se desfășoare în străinătate, unde, lipsit de apărare, te-ai aflat la cheremul pigmeilor. Pigmeii, cu săgețile lor otrăvite și cu invidiile lor otrăvite. Oameni care n-au *vrut* să cîștigi tu, pentru că n-au vrut să cîștig eu. Oameni care s-au bucurat să poată spune : „L-a antrenat Sam Dee. Și uite rezultatul". Instrucțiunile pe care le-ai primit erau ridicole. Fiecare alergător are dreptul de a încerca să cîștige cursa. Dacă nu se simte capabil să o facă, atunci nu trebuie să mai concureze. Nu trebuie să fie selecționat. Puteai foarte bine să cîștigi cursa. Dacă eram alături de tine *ai fi cîștigat-o*. Ar fi trebuit să-ți astupi urechile, să n-auzi nimic din ce-ți spuneau, nimic din ceea ce era în contradicție cu ceea ce-ți spusesem eu. Cu timpul, ai să reușești să faci și asta. Ai să te maturizezi și ai să capeți încredere în tine. Pentru moment, ești încă mult prea tînăr. Mă învinuiesc numai pe mine că te-am lăsat să pleci singur. Trebuia să găsim o modalitate diplomatică

de a refuza, de pildă o întindere de ligament. Dar mi s-a părut nedrept să-ți stau în cale. Știu cît de greu ți-ar fi fost să renunți, o dată ce fuseseși selecționat. Ai fi crezut cu totul și cu totul neîntemeiat că n-o să se mai ivească și altă ocazie. Data viitoare, cînd vei mai alerga în străinătate, am să fiu și eu acolo. Oriunde ar fi. Chiar dacă va trebui să fac drumul pe jos, chiar dacă va trebui să trec mările înot.

Așa a și fost. Era extraordinar cum reușea să-și facă apariția peste tot : Paris, Milano, ba chiar și Varșovia. Cu puloverul lui vechi și blugii aceia prăpădiți, cu un rucsac roșiatic și enorm în spinare, cîteodată cu bicicleta, alteori făcînd autostopul. Nu cred să se fi urcat vreodată în tren. Dumnezeu știe cum se descurca să treacă granițele, să parcurgă asemenea distanțe, și asta fără să știe mai mult de două-trei cuvinte în altă limbă decît engleza. Dar era ceva nemaipomenit să vezi cum reușea să se descurce zîmbind și făcînd tot felul de gesturi. Îl vedeai cum stă în mijlocul unui grup de oameni, vorbind fără încetare, și toți în jurul lui zîmbeau, deși sînt sigur că habar n-aveau ce vrea să spună.

Cîteodată nu reușea să ajungă decît în ziua competiției, uneori sosea atît de tîrziu, încît eu îmi pierdusem deja orice speranță și eram într-adevăr deprimat. Dar pînă la urmă tot apărea. Ca de pildă la Budapesta, tot pe unul din stadioanele alea îngrozitor de mari. Ne chemaseră deja la start pentru proba de 1 500 de metri, cînd zăresc un cap cu părul alb, o siluetă luptîndu-se cu un paznic, reușind să scape de el și sărind peste gard drept în mijlocul pistei. Și deodată îmi dau seama că-i Sam. Vine în dreptul meu și-mi spune : „Ultimele zece mile a trebuit să le fac pe jos", cînd apar doi paznici și începe scandalul. Oficialii și interpreții, și eu care încerc să le explic cine este el, pînă cînd, într-un tîrziu, lucrurile se limpezesc de la sine.

Oficialilor britanici nu le prea plăcea însă chestia asta și aproape că mi-au spus-o verde în față că dacă Sam are de gînd să mă urmeze prin toată Europa, atunci n-o să mai fiu selecționat. A avut o ceartă zdravănă cu Jack Brady la Paris și alta cu Ron Vane la White City. Brady i-a spus : „Să nu te bagi peste sportivii mei", și bătrînul Sam i-a zis : „Nu sînt sportivii *tăi* și nu sînt nici ai *mei*. Ei nu aparțin nimănui în afară de lor înșile". Brady i-a spus : „Atîta timp cît aleargă pentru Marea Britanie, îi antrenez *eu*", și Sam i-a răspuns : „Dar eu acuma pe băiat nu-l antrenez. Cui i-ar putea trece prin minte să antreneze un sportiv cu jumătate de oră înainte de concurs ? Nu fac decît să-i ridic moralul".

În asemenea momente avea aerul plin de sfințenie al unui pustnic care iese dintr-o peșteră pierdută în mijlocul deșertului. Unul care toată ziua și-a petrecut-o într-un butoi cu apă, luptîndu-se cu pornirile josnice ale ființei umane. Executînd un dans ciudat și contorsionat, aduce omenirii Înțelepciunea din inima pustiului sălbatic. Ce exhibiționist putea să fie ! Eu unul mă imunizasem de mult, dar puteam să-mi dau foarte bine seama cam ce impresie le lăsa celorlalți. Avea o vitalitate extraordinară și o încredere fanatică, nu puteai să-i reziști, mai ales fiind atît de tînăr și atît de nesigur pe sine cum era Ike.

Nu-i de mirare că oficialii aceia țepeni și cu maniere burgheze îl detestau. Se simțeau stingheriți. Sam însă știa să pătrundă în sufletele sportivilor, ceea ce ei nu reușiseră niciodată. În cazul lui Brady, totul se reducea la o simplă problemă a sferelor de influență. Nu-l puteai învinui. Era firesc să-i poarte pică lui Sam, care se strecurase în Olimpul său, încercînd să-i șterpelească fulgerele. Cu atît mai mult cu cît erau destui sportivi care-l priveau pe Jack ca pe un sfînt gata canonizat. De altfel, metodele lor erau complet diferite ; Jack era un antrenor cu o bună pregătire, dar cu niște concepții destul de comune, pe cînd Sam o lua mai întotdeauna pe căi neortodoxe. Jack obținea rezultate cu sudoarea frunții, iar Sam — cred eu — cu ajutorul intuiției sale ieșite din comun. Jack putea să-ți vorbească o noapte întreagă despre fiziologie, despre forță și masă musculară, izometrie și izotonie, despre caracteristici cardiorespiratorii și despre tot felul de alte lucruri, ca unul care le învățase la cursurile serale, pe cînd Sam parcă plutea pe un nor. La el, totul era un incredibil ghiveci plin de lucruri originale și inepții. De cele mai multe ori era delirant, uneori însă se întîmpla să fie genial și mai întotdeauna reușea să te captiveze. Cel puțin pentru început. Nu știu care dintre ei era mai bun ca antrenor. Și unul și celălalt au obținut rezultate bune cu anumiți sportivi — sau cel puțin așa se pare. În definitiv, a fi antrenor înseamnă pe undeva a transfera asupra altora personalitatea ta și modul tău de a gîndi.

3.

În lunile care au urmat pînă la sfîrșitul anului, totul a mers strașnic. Am colindat prin întreaga Europă, am văzut locuri de care pînă atunci abia auzisem și nu numai atît, ori pe unde mergeam cîștigam, dădusem cu totul uitării cele ce se întîmplaseră la Leipzig. Spre sfîrșitul sezonului devenisem vioara întîi în echipa Marii Britanii și eram încredințat că, avîndu-l pe Sam alături, nici un alergător din lume n-ar putea să-mi reziste. De fapt, în perioada care a urmat după Leipzig și pînă la ultima mea cursă din octombrie nu am pierdut decît de două ori, o dată în fața lui Vargas, cînd trebuie să spun că nu am fost într-adevăr deloc în formă — avusesem o problemă cu o întindere de ligament — și altă dată în Suedia, în fața australianului Rod McCall, într-o cursă care nu conta cine știe ce. Dacă tot veni vorba, în turneele astea scandinave, partea cea mai bună e că poți scoate o groază de bani și în afară de asta... ei bine, să zicem că sînt foarte plăcute din punct de vedere al anturajului. Acuma ajunsesem să înțeleg, mai mult sau mai puțin, cum stă treaba cu acoperirea cheltuielilor și chestii dintr-astea. Oficialii erau și ei la curent, dar nu-i prea interesa, cu condiția să n-o faci chiar în văzul lumii. Ceea ce-mi convenea de minune, pentru că, deși slujba pe care o aveam nu cerea prea mare osteneală, totuși nici nu te puteai îmbogăți de pe urma ei.

Alergarea ajunsese mai mult decît oricînd să însemne pentru mine totul, păream să trăiesc numai și numai pentru aceste întreceri, iar în ceea ce privește antrenamentul, ei bine, cel puțin nu mi se mai părea atît de greu ca la început. Și, cum spunea Sam, una fără alta nu se putea.

Aveam *nevoie* de aceste întreceri, îmi creau o senzație unică. Forța pe care o simțeam cum crește în mine în timp ce alergam alături de ceilalți, zîmbind în sinea mea, spunîndu-mi : așteptați, așteptați numai și-o să vedeți cînd mi-oi da eu drumul. Și clipa în care o porneam înainte, clipa aceea în care *zburam* de unul singur cu vîntul în față, *știind* că gata, asta e, nimeni nu mă mai poate ajunge. Și din cînd în cînd, senzația că totuși sînt pe

urmele mele, un zgomot de picioare care se apropie din ce în ce mai mult și bariera suferinței prin care trebuie să trec și efortul de a realiza ceea ce pînă atunci n-aș fi crezut posibil.

Am obținut un timp de 3:57,8 în august la White City, în întrecerea cu polonezii, și asta numai pentru că-l auzisem pe Volanski venind din urmă. Iar în clipa în care am rupt panglica, am simțit pentru prima oară că aș vrea să-mi dau drumul, să mă trîntesc pe iarbă, dar l-am zărit cu coada ochiului pe Sam și n-am îndrăznit.

Acum, totul se reducea la fracțiuni de secundă, la timpii unei curse, la timpii unui tur de pistă. Și dacă nu-ți făceai griji din cauza ta, atunci te frămîntai din cauza altora : ce a făcut cutare în Suedia, sau la sovietici, sau chiar în California. Îți ziceai cam așa : dacă pot să obțin un timp de 57,5 în turul trei pe o pistă ușoară și fără să am pe nimeni care să mă gonească, atunci cît ar trebui să înregistrez în turul patru, în cazul în care să zicem că m-aș simți deja obosit ? Cifrele astea le întorceam pe toate părțile, fie alergînd la antrenament, fie la volanul mașinii, ba chiar și noaptea, cînd mă lungeam pe pat și începeau să mi se-nvîrtă în cap, de simțeam că-mi pierd mințile. Sam era pur și simplu nemaipomenit. Înaintea fiecărei curse putea să-ți descrie perfect modul de desfășurare, spunîndu-ți pînă și ce timpi intermediari aveau să se înregistreze la fiecare tur de pistă, în așa fel încît să știi ce trebuie să faci. De multe ori, trecînd prin dreptul lui, îl auzeam cum strigă "58,2" sau mă rog, cît era, asta ca să știu cum stau.

Nu scăpa nimic din vedere, nici măcar bulucelile și toate celelalte mizerii care puteau să ți se întîmple în timpul unei curse. Cînd m-am întors de la Leipzig, m-a luat pe pistă și mi-a arătat cum să-mi dau seama cînd cineva are de gînd să mă calce, să mă lovească cu piciorul sau cu cotul și cum să le-o plătesc la momentul oportun, în așa fel încît *eu* să-i demobilizez pe ei. Mi-a explicat și ce trebuie să fac atunci cînd ceilalți concurenți încearcă în mod deliberat să mă blocheze într-o poziție dezavantajoasă. Erau lucruri foarte folositoare. Nici nu vă puteți închipui cam ce se poate întîmpla în competiții din astea. Îmi spunea : „Nici un adevărat atlet n-ar trebui să facă așa ceva. Din păcate însă, trebuie să știe să se apere. Asta deci încerc eu să te învăț : autoapărarea".

Cînd a venit iarna am început să mă simt înfiorător, ca și cum orice bucurie m-ar fi părăsit. Nu se mai țineau competiții și nici ieșiri în străinătate nu se mai făceau. Mi se părea deodată că parcă nu mai am pentru ce munci. Pînă și antrenamentul

la Hampstead Heath devenise mai dificil, pe de o parte pentru că nu mai aveam un scop precis de urmărit, dar mai ales din cauza vremii, care devenise mizerabilă : ploaia te bătea în față, apa se scurgea pe tine din copaci și la fiecare pas te afundai în mocirlă. Pe Sam, asta nu-l deranja, cu singura deosebire că acum nu mai alerga dezbrăcat pînă la brîu. Era tot cu zîmbetul pe față, spunea că asta îi aduce aminte de timpurile în care era în marină. Se mai organizau unele competiții de sală, dar alergarea asta pe teren acoperit e cu totul altceva. Trebuie să adopți o tehnică diferită. Oricum, era mai bine decît nimic, dar nu suferea comparație. Mai apăruseră din vară și vreo cîțiva alergători noi, probabil datorită publicității pe care i-o făcusem eu lui Sam, cîștigînd cursă după cursă. Deși Sam era foarte grijuliu în a-și alege sportivii și nu lua de la nimeni nici un ban. Spunea : „Marea mea satisfacție e să-i văd pe sportivi evoluînd și nu să-i exploatez financiar". Și din punctul ăsta de vedere, nimeni nu se putea lega de el. Oricît l-ar fi criticat ăia care nu-l puteau înghiți. Cum zicea și Tom Burgess : „Toți profită de pe urma sportului în afară de Sam. Antrenorii primesc salarii din partea clubului. Oficialii călătoresc pe gratis și se bucură de atenția generală. Dar Sam nu se alege cu nimica. E cu mîinile curate. E singurul care se ocupă de atletism în mod dezinteresat, dintr-o pasiune sinceră".

Și eu eram convins de treaba asta. Tot așa cum îmi dădeam seama că Sam este cel căruia îi datorez totul, că de fapt el mă crease.

Și acum să trecem de la desemnarea celui mai bun tînăr fotbalist al anului la desemnarea celui mai bun tînăr atlet al anului. Sîntem încredințați că este o alegere cu care vor fi de acord și oaspeții studioului nostru, printre care se află un mare număr de personalități ale sportului, și milioanele de telespectatori care ne urmăresc. Pentru că anul *acesta,* doamnelor și domnilor, îl desemnăm ca cel mai bun tînăr atlet al anului pe... IKE LOW !

Oare tot așa ar aplauda și dacă neghiobul ăla n-ar sta în fața rampei fluturînd din brațe ?

Ike Low, care și-a făcut apariția în 1957, în cursul acestui an postolimpic și care este o minunată speranță a Marii Britanii în proba de o milă.

Mai trebuie să alerg mult așa, pe scenă, în lumina reflectoarelor ?

Ike, *multe* felicitări.

Mulțumesc.

Cum te simți în *aceste* clipe, cînd ai fost desemnat cel mai bun tînăr atlet al anului ?

Nemaipomenit.

Ei bine, Ike, o meriți din plin. Și acum, pentru a vă reaminti *de ce* ne-am oprit asupra tînărului Ike Low în vîrstă de nouăsprezece ani — de fapt ai împlinit nouăsprezece ani chiar în cursul acestei săptămîni, nu-i așa ?

Da, e adevărat.

La mulți ani, Ike și *multă* fericire !

Mulțumesc.

Deci pentru a vă arăta *de ce* l-am ales pe Ike Low ca cel mai bun tînăr atlet al anului, vom reactualiza pentru dumneavoastră trei dintre cele mai remarcabile victorii ale sale, începînd cu acea minunată cursă de o milă la White City, în luna august a anului ce a trecut.

Zău că nu m-aș mai sătura privind înregistrarea asta.

Și acum, o nouă cursă extraordinară a tînărului londonez în vîrstă de nouăsprezece ani, tot la White City. De data aceasta, Ike Low aleargă pentru Marea Britanie, în întrecere cu selecționata Poloniei. Revedem ultima jumătate a turului trei. Conduce alergătorul polonez Volanski.

E ca și cum aș fi din nou acolo, pe pistă. Am aceleași trăiri, aceleași senzații. Am țîșnit înainte, iar el e pe urmele mele. Dumnezeule ! E cît p-aci să mă ajungă. Dar nu, nu e în stare... uite ! Am reușit. Sînt primul.

Și, în sfîrșit, cursa de la Paris împotriva selecționatei franceze, cursă în care Low găsește resurse pentru un finiș incredibil.

O cursă mult mai ușoară. Uite, aici mă desprind, și tu, băiete, rămîi în urmă. Dacă ar fi mereu la fel de ușor...

Atletului desemnat de un grup internațional de experți ca fiind cea mai îndreptățită speranță i se va înmîna Trofeul celui

mai bun tînăr atlet al anului de către Sir Raleigh Cunningham, vicepreşedinte al Comitetului Olimpic Britanic.

Bravo ! Ai fost extraordinar.

— Vă mulţumesc, domnule.

Am deosebita plăcere de a oferi acest Trofeu unui tînăr atlet, care sper că va lupta cu cinste pentru culorile ţării noastre, nu numai anul viitor la Jocurile Commonwealth-ului, ci şi la Jocurile Olimpice de la Roma. Vouă, tinerei generaţii, vă revine datoria de a apăra Idealul Olimpic, de a păstra neştirbită credinţa că lucrul cel mai de preţ, atît în victorie, cît şi în înfrîngere, este nu neapărat să cîştigi, ci să participi.

Lucrul cel mai important nu este să cîştigi şi *nici* să participi. O victorie uşoară nu îţi aduce cinste. Aşa cum nu înseamnă nimic să participi la o întrecere, dacă nu ai fost la înălţimea performanţelor tale cele mai bune. Idealul Olimpic este fals. Dacă nu ar fi fals, atunci nu ar mai exista premii. N-ar mai exista nici măcar întrecerile, pentru că o întrecere cîştigată reprezintă în sine un premiu. Aşa-numitul Ideal Olimpic nu a fost inventat de greci, ci de un baron francez plin de bani, ale cărui concepţii se răsfrîng asupra atleţilor şi asupra tinerilor de azi. Cît de puternic este acest Ideal Olimpic ? Îşi face oare el simţită prezenţa la sovietici, unde cei mai buni atleţi sînt subvenţionaţi de stat pentru a se dedica sportului întru totul ? Sau poate în Statele Unite, unde atleţii primesc burse de studii, deşi uneori aproape că rămîn analfabeţi ? Jocurile Olimpice constituie un eveniment minunat, o încununare a tuturor manifestărilor sportive, a nenumărate strădanii, dar aşa-numitele idealuri sînt pură ipocrizie.

Şi, cu toate astea, nu e lucru pe care să-l faci fără a avea în vedere Jocurile Olimpice. Fiecare cursă pe care o alergi, fiecare antrenament, totul se înscrie pe orbita medaliei de aur, unicul tău soare. Celelalte întreceri sînt simple borne de kilometraj de-a lungul unui drum, pînă şi recordurile, aşa cum am mai spus, trec pe un plan secundar. Vreau să spun că e nemaipomenit să le poţi doborî, dar în sinea ta îţi dai seama că există un lucru mult mai important, un lucru pe care ţi-l doreşti mai presus de orice.

Voiam să ştiu totul despre Olimpiade şi-i descoseam la nesfîrşit pe cei care ştiam c-ar putea să-mi dea amănunte în plus. Tom Burgess mi-a spus că e ceva cu totul deosebit, o atmosferă

de-a dreptul fantastică. În Satul Olimpic, aerul pare încărcat cu electricitate, fiecare sportiv concentrîndu-şi forţele asupra întrecerii la care urmează să participe, stăpînit de un singur gînd : să cîştige, să cîştige medalia de aur. Apoi, mi-a spus el, în ultimele zile, cînd tensiunea scade în intensitate, totul se transformă într-o petrecere cu mulţi invitaţi, iar oamenii, uitînd de sine, încep să se poarte ca nişte copii. Mi-a spus : „Dacă n-ai participat la Olimpiadă nu poţi înţelege. E o lume aparte. Nu te gîndi la cursele în care ai alergat pînă acum, White City şi toate celelalte. N-ai să găseşti termen de comparaţie nici măcar în marile întreceri, Moscova, Los Angeles... Nici nu-ţi poţi închipui cît de singur te simţi la Olimpiadă. Într-o întîlnire internaţională ai trei adversari, pe cînd la Jocurile Olimpice eşti faţă în faţă cu lumea întreagă".

Am stat de vorbă şi cu Alan, doar cîştigase o medalie olimpică. Bineînţeles că a început din nou să bată cîmpii, aşa cum avea el obiceiul. Mi-a spus : „Ah, Jocurile Olimpice, apogeul carierei fiecărui atlet, un festival al tinereţii în deplina ei strălucire fragilă". Şi, după ce l-am lăsat un timp să debiteze chestii dintr-astea, l-am întrebat ce simţea înaintea cursei. Mi-a spus: „Eram pur şi simplu mort de frică, ca toţi de altfel. Mort de frică în serii, înspăimîntat în semifinală şi de-a dreptul îngrozit în finală". I-am spus : „Chiar şi în momentul în care începeai să alergi ?" şi el mi-a răspuns : „Ah, în momentul în care se dă startul, comanda o preia pilotul automat. Şi în afară de asta, sprinturile se desfăşoară atît de rapid, încît nu mai ai timp să te gîndeşti la nimic". I-am spus : „Şi dup-aia cum e ? Tu ai fost fericit ?". Mi-a zis : „Am fost negru de furie şi asta pentru că ştiam c-aş fi putut cîştiga. Numai să fi luat un start mai bun. Da, sigur c-aş fi putut cîştiga. Pentru că vezi, aşa e la Olimpiadă, numai aurul contează, restul nu reprezintă decît înfrîngeri".

Mai era şi chestia aia cu maximele şi minimele. Cu cît auzeam mai mult vorbindu-se despre asta, cu-atît mă nelinişteam mai tare. Era subiectul favorit al tuturor : cum unul îşi atinsese forma maximă la momentul potrivit şi cum altul, adică un alergător mult mai bun, pierduse tocmai pentru că se găsea la momentul respectiv în josul curbei. Mai prost e că fiecare era de altă părere. Alan, de pildă, considera că *atinsese* un *maximum* la Melbourne. Alergase pînă la începutul lui august şi apoi întrerupsese. Ba chiar plecase pentru o săptămînă în Spania, ca să stea la soare. Mi-a spus : „Dar oricum, nu m-am îngrăşat". S-a întors apoi şi a început să se antreneze, dar n-a

mai participat la nici o cursă, le-a spus că nu are de gînd să alerge nici în întîlnirile internaţionale, lucru care nu i-a bucurat prea tare. Dar timpii lui erau atît de buni, încît n-au putut să-i facă nimic. Mi-a zis că Ron Vane l-a luat cu chestii de genul : „Ai o datorie faţă de ţara ta", iar el i-a răspuns : „Ştiu şi tocmai de aceea nu alerg". Mi-a spus că e o problemă care nu ţine de condiţia fizică a atletului, ci mai curînd de psihicul său. Mi-a zis : „O dată ce ai atins un anumit nivel, ce avantaj din punct de vedere fizic mai poate avea un atlet asupra altuia ? Oricum, nimeni nu poate explica de ce o persoană aleargă mai repede decît alta, şi asta în ciuda balivernelor antrenorilor, care se inspiră din datele fiziologice puse la dispoziţie de medicina sportivă. În orice caz nu trebuie să cauţi o motivaţie în statura atletului şi poate nici în forţa sa. De fapt, *ce* este forţa ? Şi te rog, nu-mi servi mie ghiveciul ăla cu «forţă-timp-viteză», fiindcă asta înseamnă să formulezi aceeaşi întrebare în alţi termeni. Dacă vrei să ştii, după părerea mea, nouăzeci la sută din factori sînt de natură psihologică".

În ceea ce-l privea pe Tom, ei bine, el nu credea în existenţa acestor curbe evolutive. Mi-a spus : „În mod evident, încerci să te pregăteşti pentru anumite curse din punct de vedere mental, dar dacă nu te antrenezi cu seriozitate de-a lungul anului, corpul tău nu va avea puterea să facă ceea ce şi-a propus mintea ta. Consider că americanii greşesc cînd spun că «totul se decide pe pistă». Bineînţeles că atunci cînd ai în faţă o cursă serioasă, nu trebuie să-ţi cheltuieşti energia în întreceri de prea mică importanţă. Sigur că trebuie din cînd în cînd să întrerupi antrenamentul, să faci o mică pauză, dar nu mai mult de-atît".

Cînd l-am întrebat pe Sam, mi-a spus : „Eşti încă prea tînăr şi prea lipsit de experienţă ca să-ţi baţi capul cu treburi dintr-astea. Ai nevoie de maximum de experienţă în alergare şi de maximum de antrenament bine făcut. Numai asta te poate ajuta. De fapt, sinusoidele alea nici nu există. Doar numai în algebră. Atleţii n-au treabă cu aşa ceva. Ce înseamnă cînd spui că un atlet a atins forma maximă ? Înseamnă că în ziua respectivă a obţinut rezultatul său cel mai bun. Dar *cînd* vine ziua aceea ? Cine poate garanta că va fi mîine sau peste două săptămîni ? Se poate întîmpla să vină la o Olimpiadă sau într-o competiţie minoră. Acesta este misterul şi puterea de fascinaţie a atletismului. Bineînţeles că se poate întîmpla ca un atlet să se uzeze din cauza unui prea mare număr de curse alergate într-un timp mult prea scurt şi să simtă astfel nevoia de a se

odihni. Tot aşa cum din cînd în cînd trebuie să facă o pauză în antrenament. Dar nu există doi atleţi care să semene între ei. Sînt unii care scot rezultate bune numai cu ocazia marilor competiţii. Alţii care trebuie mereu să fie ţinuţi sub tensiune, căci altfel şi-ar pierde tonusul. Sprinterii se deosebesc de alergătorii de o milă, alergătorii de o milă, la rîndul lor, nu se aseamănă cu fondiştii şi toţi sînt complet diferiţi de aruncători şi săritori. Dacă antrenamentul este bine gîndit şi are un caracter variat, atletul nu va cunoaşte niciodată senzaţia de oboseală. Dacă începe să se uzeze, atunci sînt două posibilităţi : sau antrenamentul a fost prost conceput, sau a alergat în prea multe competiţii. Dar să munceşti deliberat pentru a atinge un maximum înseamnă ca la momentul respectiv să nu fi destul de bine pregătit pentru a putea profita de el".

De cît timp participi la competiţii, Ike ?
De cît timp alergi în cursa de o milă, Ike ?
Eşti pentru prima oară în Statele Unite, Ike ?
Este prima ta cursă pe teren acoperit, Ike ?
Cine e antrenorul tău, Ike ?
E adevărat că nu l-au lăsat să călătorească împreună cu tine, Ike ?
Este adevărat că şi-a plătit singur călătoria în Statele Unite, Ike ?
Cum ţi se pare Madison Square Garden, Ike ?
Cum ţi se pare New York-ul, Ike ?
Formidabil. New York-ul este formidabil.

Tînărul alergător britanic de o milă, Ike Low, cu accentul său simpatic şi care pare să fie protagonistul mult aşteptat de către Marea Britanie de la Bannister încoace, a alergat ieri dimineaţă prin Central Park, declarînd că New York-ul este „formidabil". Un cuvînt pe care îl foloseşte cît se poate de des.

De menţionat că micuţul cockney în vîrstă de nouăsprezece ani întîmpină aici mari probleme, în primul rînd datorită faptului că antrenorul său personal, Sam Dee — şi trebuie să spunem că, numai la auzul numelui său, oficialii britanici se schimbă la faţă şi îşi înşfacă pistoalele de start — nu are dreptul de a călători împreună cu echipa britanică, alcătuită din patru oameni. Ţinînd seama de faptul că Low şi Dee sînt mai inseparabili decît Stan şi Bran sau, hai să zicem, Faust şi Mefisto, trebuie să vă daţi seama că atmosfera care domneşte printre membrii echipei britanice este oarecum explozivă.

Ron Vane, o bine cunoscută personalitate a atletismului britanic, declară puțin cam scorțos : „Este vorba de o întîlnire sportivă oficială, iar Dee nu întreține nici un fel de legături oficiale cu federația noastră".

Nici mai mult nici mai puțin. Dar, dacă nu mă înșel, este o istorie care se repetă.

P.S. După ultimele informații primite, se pare că Dee este așteptat să sosească din moment în moment. „După cîte îl cunosc eu pe Sam", declară un cronicar britanic, „nu-i va fi greu să traverseze Atlanticul pășind pe ape".

Sam, în timpul emisiunii ai vorbit foarte mult despre suferință. Oare *într-un fel* nu ești cumva masochist ?

Unui masochist îi place suferința. Mie nu.

Atunci, poate că ești un sadic.

Un sadic se bucură de suferința pe care o provoacă altora. Eu nu mă bucur de suferința nimănui. Cred însă că poți folosi suferința spre binele tău. Că o poți *învinge*.

Vrei să spui, așa cum fac adepții credinței Christian Science ?

Scientiștii nu recunosc existența durerii. Eu însă da. Și în același timp îi înțeleg menirea.

Ike, *ție* îți place suferința ?

Nu, nu-mi place.

Dar ești de acord cu ideea asta, că te poți folosi de ea ?

Da, cred că *poate* fi folosită, așa cum spune Sam.

Spune-ne cum ai de gînd să te folosești de suferință mîine seară la Madison Square Garden.

Păi, depinde de cum o să evolueze lucrurile, nu-i așa ?

Vrei să spui că, dacă va fi o cursă grea, o să trebuiască să suferi, iar dacă va fi o cursă ușoară, nu ?

Mda, cam așa ceva.

Asta e o *denaturare* a concepției mele. Un atlet se perfecționează ori de cîte ori reușește să-și înfrîngă suferința, atît ca alergător, cît și ca om. Nu poate să se *joace* cu suferința în timpul unei curse, așa cum o poate face în timpul unui antrenament, dar dacă trebuie să depășească bariera suferinței și dacă reușește, atunci în mod inevitabil performanțele sale vor fi mai bune.

Spune-mi Sam, Ike va trebui mîine să facă lucrul acesta ?

Nu am nici cea mai mică idee.

Ai putea să ne descrii această barieră a suferinței ?

Nu e ceva care poate fi *văzut* cu ochii, dacă la asta te referi.

Nu e ca un fel de gard din sîrmă ghimpată. Nu seamănă nici cu obstacolele care ascund groapa cu apă în cursele hipice.

Cu ce anume seamănă atunci ?

Bariera suferinței reprezintă limitele fizice de care un atlet își imaginează că nu va putea trece.

Și totuși, poate ?

Da, în măsura în care este gata să accepte suferința.

Deci, în realitate bariera suferinței nu este ceva fizic, ci mai degrabă psihologic.

Ține în aceeași măsură de domeniul fizicului, cît *și* de cel al psihologicului.

În călătoria aceea mi-a plăcut totul, în afară de întrecerea propriu-zisă. Și, bineînțeles, frecușurile de rigoare. Dar cu astea, începusem deja să mă obișnuiesc. De cîte ori ieșeam în străinătate, se creau între noi și oficiali aceleași situații. Putea fi vorba cînd de suma care ne revenea pentru acoperirea cheltuielilor, cînd de cazare — pentru că ei ocupau întotdeauna camerele cele mai bune —, cînd de Jack Brady — care nu venise cu noi —, cînd de Sam — cum s-a întîmplat de data asta. Înainte de plecare, s-a iscat și un mic scandal din cauza lui Jack Brady. Din nou a fost pusă pe tapet chestia cu petiția, dar de data asta n-au avut timp destul ca să strîngă toate semnăturile. Harry Price, care făcea parte din echipă, îi tot dădea-nainte că e ceva revoltător ca oameni de teapa lui Ron Vane și Ted Arnold — vicepreședintele — să-și poată oferi această mică excursie, în timp ce antrenorul rămîne acasă.

Desigur, povestea a ajuns la urechile lui Ron Vane, care s-a supărat foarte, foarte tare. De fapt, cu o seară înainte de plecarea noastră la New York, pe cînd eram cu toții la Lancaster Gate, Jack a venit să ne ureze succes, și Ron nici n-a vrut să stea de vorbă cu el. Mai tîrziu, după ce Jack a plecat, ne-a ținut un lung discurs, în care ne explica de ce este atît de important ca *el* să plece la New York : o sumedenie de lucruri pe care trebuia să le aranjeze pentru noi, o groază de conferințe pe care le avea de ținut acolo, o mulțime de oameni cu care era musai să se întîlnească. Ne-a spus : „Vă asigur că din cauza acestei călătorii pierd *și* bani, *și* timp. Aș prefera să rămîn acasă ca să nu-mi mai neglijez afacerile". Noi n-am mai zis nimic.

Mi-am dat seama în avion că mă spionează, l-am simțit. Și în clipa în care Harry s-a ridicat de pe scaunul de lîngă mine, și Ron Vane s-a așezat în locul lui, m-am prefăcut că dorm. Mi-a spus : „Ike ?", dar eu nu i-am răspuns, așa că a stat și a

tot stat lîngă mine, pînă cînd într-un tîrziu mi-a spus : „Ei bine, poate că dormi, poate că nu, dar eu tot am să-ți spun ce am de spus. Vreau să-ți dau un sfat, Ike. Nu te lăsa încălecat. Un atlet tînăr are tendința de a-și pune întreaga viață în mîinile antrenorului său. Întotdeauna sfîrșește prin a se căi. În ceea ce te privește pe tine, posezi un mare potențial, dar ești abia la început. Am văzut eu ce iese pînă la urmă din chestiile astea. Am mai văzut cariere distruse. De ani de zile mă ocup de atletism și vreau să-ți spun un singur lucru : e mult mai ușor să fii antrenor decît administrator. Da, mult mai ușor. Un administrator e o țintă vie în care se poate lovi ușor. Un administrator trebuie să aibă o privire de ansamblu. Uneori e nevoit să ia hotărîri care îl pun într-o lumină dezavantajoasă. Lucru de care un antrenor lipsit de scrupule poate să profite. Un antrenor nu are responsabilități de genul ăsta. Dă-mi voie să te întreb, ce s-ar întîmpla dacă fiecare atlet din echipă ar avea pretenția să se deplaseze în străinătate cu propriul său antrenor ? S-ar crea un adevărat haos, nu crezi ? Așa că încearcă, Ike, să privești lucrurile și cu alți ochi. Asta am vrut să-ți spun".

Cînd mă gîndesc cîte-am făcut
Cînd te gîndești cîți bani a scos
Pentru sport m-am sacrificat
Al naibii cît a profitat
Mai bine-aș face să renunț
La dracu, de ce nu renunță ?

Lui Sam, călătoria i-a plătit-o Stan Ling. Au venit împreună. Stan, Sam, nevasta lui Stan și încă vreo cîțiva prieteni. În fiecare zi, dis-de-dimineață, mergeam împreună cu ceilalți trei coechipieri să alergăm în Central Park și Sam ni se alătura, apărînd ca din pămînt. Era foarte plăcut în acel moment al zilei, cam frig ce-i drept, dar parcul foarte liniștit și aproape pustiu. Și mai erau și zgîrie-norii ăia care țîșneau spre cer ca niște rachete. Era cu totul diferit față de Hampstead Heath : o mare de iarbă, dar nici un copăcel mai acătării. În schimb, mici delușoare unduioase, stînci cenușii presărate peste tot și veverițe, atît de multe veverițe și atît de obișnuite cu oamenii, încît pur și simplu te împiedicai de ele.

În după-amiaza zilei în care am ajuns acolo, am mers să ne antrenăm la Madison Square Garden, iar în momentul în care

și-a făcut apariția Sam, a început scandalul. Ron Vane s-a repezit la el și i-a spus : „Nu ai *ce* să cauți aici !"

Sam i-a răspuns : „Ba da, pe atletul meu" și am crezut că pe bătrînul Ron o să-l lovească damblaua, i se urcase tot sîngele la cap și striga : „Să-ți faci reclamă, numai asta te interesează ! Las' că știu eu ce baliverne ai răspîndit încoace și-ncolo ! Dacă nu pleci numaidecît, am să pun să te dea afară !" Sam era foarte calm și i-a spus : „Vai, domnule Vane, îmi pare foarte rău că adopți față de mine o asemenea atitudine. Eu am venit aici numai ca să vă dau o mînă de ajutor. Vreau să-l ajut pe Ike și vreau să ajut întreaga echipă". Ron i-a zis : „Ba ai venit numai ca să faci scandal !" și-i tot dădea înainte pe același ton. Sam stătea liniștit și îl privea cu sprîncenele ridicate și cu mîinile în șold, ca și cînd ar fi vrut să-i spună : „Anunță-mă cînd ai de gînd să termini". Și cînd, în sfîrșit, Ron a *terminat*, i-a zis : „Vrei să-mi îngădui un singur lucru ? Îmi permiți să-l întreb pe *el* dacă vrea să rămîn aici ca să-l ajut ?"

Ron i-a răspuns : „Știi foarte bine ce-o să răspundă ! Băiatul ăsta e prea tînăr ca să știe ce-i bine pentru el și ce-i rău ! Ți-am spus să pleci, acuma pleacă !" Iar Sam s-a uitat la mine cu aceeași expresie, iar eu am zis : „Domnule Vane, ca să fiu sincer, dacă Sam trebuie să plece, atunci mie nu-mi prea mai vine să alerg". Așa că s-a întors cu toate armele spre *mine* și a început să strige : „Încerci să mă șantajezi ?" și Sam a zis : „Bineînțeles că nu. N-a zis că nu mai aleargă, a zis numai că nu-i prea mai vine. Poți să decizi ce trebuie și ce nu trebuie să facă un sportiv cu propriul său trup — asta pînă la un anumit punct —, dar nu-i poți controla și simțămintele".

La care Ron Vane i-a întors spatele furios și s-au dus să discute cu Ted Arnold, vicepreședintele, care ca de obicei hălăduia prin decor. Au dispărut amîndoi șușotind cu capetele îngemănate, Ron întorcîndu-se din cînd în cînd și aruncîndu-ne cîte o privire. Ca să fiu sincer, tremuram de frică, dar Sam nu era deloc îngrijorat și-mi spunea că, oricum, n-au ce-mi face. „Ba uite ce-ar putea să-mi facă : să nu mă mai selecționeze" și Sam mi-a răspuns : „Dacă s-ar apuca să nu-i mai selecționeze pe toți sportivii cu care el și ceilalți oficiali sînt în rîcă, atunci s-ar trezi fără echipă. Ți-am mai spus o dată. Dacă timpii tăi sînt buni, dacă cîștigi, n-au nici o putere asupra ta. Numai așa poți lupta împotriva lor". Ceea ce m-a mai liniștit puțin, dar tot nu mă simțeam eu în apele mele. Mă aflam pentru prima oară într-un oraș ca New York-ul, pentru prima oară

participam la o întîlnire pe teren acoperit și, colac peste pupăză, mă băgasem și într-o încurcătură ca asta.

Mărturisesc că pista aia acoperită mă neliniștea foarte tare. Mai întîi cele douăsprezece tururi care trebuiau parcurse în cursa de o milă și apoi sala propriu-zisă cu peretele ăla abrupt care se ridica pe una din laturile pistei. Nici nu știu ce m-aș fi făcut dacă Sam nu era cu mine. Mi-a arătat cum trebuie să-mi ajustez pasul, m-a prevenit cam la ce ar trebui să mă aștept ori de cîte ori voi avea de luat o turnantă. Și cu toate astea, mi-am dat seama mai tîrziu că nu eram deloc pregătit pentru o asemenea cursă.

La întrecere mai participau încă cinci concurenți, unul dintre ei fiind Goetz — lucru care într-un fel mi-a mai dat curaj —, apoi trei americani — Vitali, Baker, Spence — și un australian — Gill. Toți alergau mila în mai puțin de patru minute, dar lucrul cel mai important era că toți alergaseră de nenumărate ori pe teren acoperit, în Statele Unite cursele de genul ăsta fiind foarte populare.. Și cu toate astea, nici unul dintre ei nu reușise să facă mare lucru în Anglia. Trei dintre ei obținuseră timpi superiori față de cele mai bune rezultate ale mele, dar Sam mi-a spus să nu-mi fac probleme, pentru că asta se întîmplase în California, unde oricine știe cît de avantajoase sînt condițiile climatice. La timpii ăștia mai trebuie să adaugi încă cîteva secunde, pentru a face o comparație justă cu rezultatele pe care le poți obține la White City. Uite, așa era el înainte de cursă. Reușea întotdeauna să-mi alunge teama.

Sala asta de la Madison Square Garden avea darul de a mă indispune, așa goală cum era. Întunecoasă și rece, și tăcută. Sute și sute de scaune goale care te înconjurau din toate părțile, ridicîndu-se pînă aproape de tavan. Am încercat să-mi imaginez cam cum ar arăta întesată de oameni și m-am cutremurat. Înainte vreme, de cîte ori auzisem vorbindu-se de Madison Square Garden, fusese întotdeauna ceva legat de box. Așa că m-am străduit să mi-l închipui pe Joe Louis în ring, cîștigînd titlu după titlu, dar chestia n-a ținut. Locul acela continua să fie complet lipsit de viață și deprimant.

Desigur, nici pe departe atît de deprimant precum ceea ce a urmat. Nu mi se mai întîmplase de nu mai știu cînd să alerg atît de mizerabil. Numai lucruri stranii. Reflectoarele, care rostogoleau valuri de lumină peste tine amețindu-te, felul în care te prezentau publicului, de parcă ar fi urcat pe ring un boxer

și apoi efortul de a te obișnui cu pista. Pe urmă, ca să nu ai de ce să te plîngi, învălmășeala de la prima turnantă, buf, trosc, o ploaie de coate venite din toate părțile, unul în coaste, altul în stomac... și iarăși, la a doua turnantă la fel. Spre sfîrșitul cursei am ajuns și eu să înțeleg un lucru : în alergările pe teren acoperit trebuie să-i dai drumul, să te avînți înainte, pentru că altfel n-ai nici o șansă. Dar în clipa în care mi-am dat seama de asta era prea tîrziu ca să mai pot face ceva.

A fost un adevărat coșmar, a fost ceva mai groaznic decît la Leipzig, pentru că acolo, ei bine, chiar dacă oamenii te fluieră, măcar știi că sînt așezați undeva departe de tine, pe cînd aici aproape că-ți suflau în ceafă și în afară de asta mai și înțelegeai ce spun, „Hai Limey, dă-i 'nainte ! Ce-i cu tine Limey?“ și tot soiul de chestii dintr-astea. Dintr-un singur punct de vedere era mai bine decît la Leipzig. Îl aveam pe Sam. Dacă nu era el, cred c-aș fi lăsat totul baltă. Se postase pe pistă la locul lui obișnuit, în dreptul liniei de start și în cea mai mare parte a timpului, deși nu-l puteam vedea, puteam totuși să-l aud strigîndu-mi să-i dau înainte și să nu-mi fac probleme. În privința timpilor intermediari însă, nimic. Ce rost ar mai fi avut, din moment ce era vorba de douăsprezece tururi. Și totuși, timpii ăștia intermediari îți erau de mare ajutor, făcîndu-te să-ți dai seama cum alergi.

Cînd am intrat în turul al doisprezecelea eram ultimul, mă găseam chiar în spatele australianului Gill. L-am auzit pe Sam că-mi strigă „Sprintează ! *Sprintează !*“ și imediat am sprintat. Numai dumnezeu știe cum de-am putut să fac efortul ăsta. Probabil dintr-un pur automatism. Pentru că mi se înrădăcinase obișnuința asta de a face tot ce-mi cere el la Hampstead Heath, de a da totul din mine dacă cineva știe să mă îmboldească. Așa că l-am depășit pe Gill, am trecut de Baker și sala a început să vuiască. Mi-am zis : „Să vă ia toți dracii ! Las' că v-arăt eu acuma !“ La ultima turnantă am mai trecut de unul și am ieșit al treilea. Am simțit că mor, mă clătinam pe picioare, gata să mă prăbușesc, cînd Sam m-a prins în brațe și mi-a spus : „Totul e-n regulă, cel puțin ai avut un finiș bun“. Însă timpul pe care îl obținusem era infect, mi-era greață de mine însumi, dar, așa cum spunea și el, reușisem în final să le-arăt cam ce pot și cred că-i mai bine așa, decît să pornești în forță și apoi să rămîi pe drum.

Ron Vane nici nu s-a apropiat de mine, de fapt nu mi-a adresat nici un cuvînt pînă în clipa în care ne-am suit în avion ca să plecăm spre casă. Și atunci n-a catadicsit să-mi spună alt-

ceva decît că speră c-am avut cevă de învățat din toată povestea asta. Mi-a venit în gînd să-i spun că da, am avut neprețuita ocazie de a-mi da seama în sfîrșit cît de imbecil *ești* și am mai aflat, de asemenea, ce plăcut e să te „mîngîie" cu coatele pe la turnantele alea împuțite. Dar eram mult prea tînăr, așa că n-am suflat o vorbă.

Ceilalți băieți din echipă au venit totuși să-mi spună ce rău le pare și că am avut ghinion și tot felul de chestii dintr-astea. Chiar și Ted Arnold, care în urmă cu cîteva secole fusese și el alergător, ba chiar unul foarte bun, s-a apropiat de mine și mi-a zis : „Ce-i drept, te-au cam lucrat băieții", ca și cînd asta ar fi fost ceva deosebit de amuzant. Pe urmă s-au năpustit reporterii cu sutele lor de întrebări și a trebuit să recunosc că englezii sînt dulci copii în comparație cu yankeii ăștia, care practic se aruncau asupra ta ca niște bombardiere. Mulțumeam cerului că Sam e în preajma mea și că poate să le dea el unele răspunsuri.

În seara aceleiași zile, am fost la un local din Greenwich Village. Eram o sumedenie : Stan Ling, și cu nevastă-sa, Al Vitali, care se născuse și copilărise în New York, așa că știa bine să se descurce pe-acolo, Robin Cuthbert, un aruncător de greutate mătăhălos, care făcea parte din echipa noastră, și, bineînțeles, Sam. În local se cînta jazz și pianistul negru reușea să scoată niște chestii nemaipomenite. Sala era destul de întunecoasă și am zărit vreo cîteva fete grozave, cu părul lung și negru, foarte fardate și cu o față uimitor de albă. Dacă te uitai înspre ele, imediat îți întorceau privirea și nu te mai slăbeau din ochi.

Cînd negrul a terminat de cîntat la pian, a apărut pe scenă o mică orchestră și oamenii au început să danseze chestia aia, nu știu cum îi spune, ceva sobru și liniștit, foarte la modă înainte de a apărea twistul. Mai pe scurt, tipele alea pur și simplu stăteau pe ring și își legănau șoldurile, privind în depărtare cu niște ochi goi, pînă cînd Sam i-a zis lui Mary — adică nevestei lui Ling — „Hai să le facem o demonstrație". Și, îndreptîndu-se spre ringul de dans, Sam a început să le imite pe tipele alea, îmbrăcat așa cum era, în blugi și cu veșnicul lui pulover. Dădea din fund, își ținea capul la fel ca ele și își întipărise pe față expresia lor, adică de parcă mai avea puțin și-și dădea duhul. Așa că unele dintre ele n-au mai putut să se abțină și au izbucnit în rîs. De altminteri, în scurt timp, Sam a ajuns să danseze de unul singur cu toți ceilalți strînși în jurul lui, care

rîdeau și băteau din palme. Iar cînd muzica s-a oprit, a executat un magistral salt peste cap.

Puțin mai tîrziu m-am trezit că dansez cu Mary, adică vreau să spun așa, într-un mod mai normal. Cred că băuse un pic cam mult și era toată prăvălită peste mine. Se lipise de mine într-așa hal, încît am simțit că nu mă mai pot controla și știam că Stan e acolo, la masă, cu ochii pe noi. Mi-a spus : „De ce nu vii mai des pe la noi ?" și eu i-am răspuns : „Ar trebui să vin, da, am să vin". Și tot încercam să mă trag mai înapoi, dar ea mă ținea așa de strîns, încît chestia asta n-aș fi reușit s-o fac decît pur și simplu îmbrîncind-o. Mi-a spus :„Îmi promiți ?", iar eu i-am zis : „Mda, bineînțeles, mi-ar face mare plăcere", ceea ce într-un fel era perfect adevărat, pentru că Mary într-adevăr era o tipă grozavă. Dar mă îngrozea gîndul la ce-ar putea ieși din povestea asta.

În timpul ăsta, la masă, Sam ținea un discurs. America, așa și pe dincolo și Anglia, nu știu ce și nu știu cum. Nimeni și nimic nu l-ar fi putut vreodată împiedica să-și țină numărul.

4.

Dacă mi-ar cere cineva să definesc lumea atletismului într-un singur cuvînt, cred că acela ar fi „ură". Asta dintr-o perspectivă de ansamblu, fiindcă, pe vremea cînd încă mai concuram, nu mi-ar fi trecut prin minte una ca asta. Acum însă acesta mi se pare a fi adevărul. Un război neîntrerupt între oficiali şi atleţi, cu antrenorii undeva la mijloc, ca nişte paratrăsnete, sau mai curînd ca nişte *agents provocateurs* *. Mi-aduc aminte că, odată, Ron Vane declara în stilul lui pompos : „Lumea atletismului este ca o mare familie" şi pe loc mi-am zis da, e perfect adevărat, o mare familie profund nefericită, în care nu există punte de legătură între părinţi şi copii. Pentru că aşa şi este, atleţii se poartă exact ca nişte copii răzgîiaţi şi certăreţi, iar oficialii joacă rolul unor părinţi din epoca victoriană. Nimic nu se schimbă şi nici nu cred să se schimbe vreodată ceva. Ambele tabere au încremenit pe veci în această postură.

Nu asta vreau să spun, cum că atleţii s-ar purta mereu copilăreşte şi că oficialii ar fi pururea efigia adultului. Dimpotrivă, se întîmplă uneori copiii să aibă dreptate şi adulţii să fie cei care greşesc, tot aşa cum părinţii pot fi copilăroşi şi copiii precoci, dar rolurile nu se inversează niciodată. Cel mai îngrozitor lucru este că trebuie să le accepţi aşa cum sînt. Porneşti la drum cu cele mai bune intenţii posibile, complet lipsit de prejudecăţi şi devii pînă la urmă la fel de meschin şi de vindicativ ca şi ei — oficialii. În permanenţă încearcă să te aducă la nivelul lor şi totul decurge din felul în care a fost de la început stabilită această relaţie. O dată ce ai intrat în joc, ai rolul tău pus deoparte. Nici atunci cînd atleţii au reuşit să fondeze Clubul internaţional, lucrurile nu s-au îndreptat. E adevărat că s-au îmbunătăţit într-o oarecare măsură, pentru că astfel s-a creat un grup care să-şi poată impune punctul de vedere prin exercitarea unor presiuni. Dar stilul de lucru a rămas la fel de autoritar, nicidecum democratic, a continuat să se facă simţită aceeaşi polaritate între cei tineri şi cei bătrîni, s-au perpetuat

* Agenţi provocatori (în fr.).

eforturile de a stăvili accesul tinerei generaţii în comitete. Ne învîrtim de fapt în jurul vechiului dicton francez *si la jeunesse savait, si la vieillesse pouvait* *. Cu singura diferenţă că bătrînul e nevoit să recunoască că nu mai poate, pe cînd tînărul îşi închipuie că ştie. De aici izvorăşte, cred eu, toată această pizmă, îngrozitoarea şi inevitabila relaţie atlet-oficial, paternalismul care degenerează într-o veritabilă criză de paranoia.

Am simţit-o pe propria-mi piele. La început te felicită, iar apoi încep să-ţi accepte rezultatele parcă împotriva propriei lor voinţe, pînă cînd ajungi să crezi că mai mult i-ar bucura înfrîngerea ta. Cel mai bine poţi privi lucrurile din afară, urmărindu-l de pildă pe Ike Low, care a răscolit toate aceste porniri în starea lor cea mai pură. Deşi, într-un anumit sens, el reprezenta un caz special şi deosebit de dificil, cel puţin din punctul lor de vedere. Pentru că de la bun început Ike îl adusese cu sine pe Sam Dee. Astfel, le era cu neputinţă să-şi atribuie vreun merit pentru rezultatele pe care el le obţinea, siliţi fiind să facă faţă pe loc acestei adevărate *bête noire* **. Un antrenor intransigent şi pe care nu îl plăteau ei, aşa că nu puteau nici măcar să-şi ofere luxul de a-l persecuta.

Şi cu toate acestea, mi se părea că Sam ar fi adevăratul Mefisto, în timp ce ei nu erau altceva decît nişte bătrîni ridicoli. Lucrurile se complicau şi mai mult, pentru că pe Sam îl puteai simpatiza, dar în nici un caz nu pe *ei*, faţă de ei n-ai fi putut simţi decît poate milă. Sam se dăruia pe sine în mult mai mare măsură decît ei, dar şi pretenţiile lui erau mult mai mari. Cerea ca atletul să-i aparţină trup şi suflet, în timp ce ei nu pretindeau nimic altceva decît o oarecare consideraţie şi puţină recunoştinţă pentru comitetele pe care le înfiinţau, pentru telefoanele pe care le dădeau, pentru articolele care apăreau în ziare datorită lor. Ar fi vrut să simtă că sînt doriţi, că sînt preţuiţi la valoarea exactă pe care considerau că o au. Şi bătălia o cîştigau ei întotdeauna, pentru că te poţi ocupa la nesfîrşit de articolele din ziare, pe cînd să alergi, să sari şi să arunci greutatea, ei bine, pe astea nu le poţi face decît vreo cîţiva ani.

Nostim e faptul că cel mai mic efort de gîndire le-ar fi dat putinţa de a ne manevra cu cea mai mare uşurinţă, pentru că atleţii sînt cei mai egoişti, cei mai egocentrici oameni care au existat vreodată pe lume. Numai incredibila şi crasa prostie a oficialilor i-ar fi putut determina să simtă nevoia de solidaritate.

* Dacă tinereţea ar şti, dacă bătrîneţea ar putea (în fr.).
** Sperietoare (în fr.).

Si la vieillesse savait *... Dar ei nu ştiau, n-au fost niciodată în stare să înţeleagă.

Încă îmi mai aduc aminte expresia feţei lui Ron Vane cînd Ike a cîştigat cursa de o milă la Jocurile Commonwealth-ului. Stăteam chiar lîngă el şi l-am urmărit cu atenţie pe toată durata cursei. În clipele acelea ai fi putut să crezi că pentru el sînt în joc mii de lire. Se aplecase mult înainte şi îi puteai citi pe faţă pînă şi cel mai mic gînd. Era încîntat să-l vadă pe Ike rămînînd în urmă, apoi din ce în ce mai îngrijorat pe măsură ce poziţia lui devenea mai bună, iar la sfîrşit, de-a dreptul şocat, pur şi simplu nu-i venea să creadă, ca şi cum inspiraţia divină i-ar fi şoptit că lucrurile nu aveau cum să se întîmple aşa.

La Cardiff a fost prima oară cînd ne-am certat într-adevăr serios, Sam şi cu mine, deşi cred că i-am dat dreptate în sinea mea chiar şi atunci, pe moment. Dar e *ceva* cu aceste Jocuri ale Commonwealth-ului. Nu sînt chiar ca o Olimpiadă şi atmosfera e mai puţin încărcată, mai prietenoasă, nu ştiu dacă mă-nţelegeţi, prietenoasă în toate sensurile cuvîntului.

Sam era nedezlipit de noi, dacă nu pe stadion, atunci acolo unde fuseserm cantonaţi, deşi dacă ei ar fi putut să-l împiedice, cred că ar fi făcut-o negreşit. Noaptea însă trebuia să doarmă la un hotel din Cardiff. Avea trei alergători în echipa engleză : pe mine, pe Tom Burgess şi un alergător de sfert de milă, Gerry Sands, un omuleţ de prin părţile nord-estice, de la care nu puteam deslusi nimic cînd deschidea gura. Şi mai era acolo şi Freddie Morris, un alergător de o jumătate de milă, căruia Sam îi purta mare pică. Se antrenase cu noi timp de trei luni, atîta timp cît urmase un curs la Londra — pe atunci încă nu alergase niciodată pentru Marea Britanie — şi apoi se reîntorsese la Manchester. Mai tîrziu, după ce l-au selecţionat în echipa Marii Britanii şi după ce a cîştigat vreo cîteva curse, cînd cineva l-a întrebat la televiziune dacă şi el este unul dintre alergătorii lui Sam Dee; a răspuns că nu, nici vorbă de aşa ceva şi că omul care l-a ajutat cel mai mult şi de la care a avut cel mai mult de învăţat este Jack Brady. Pe Sam chestia asta l-a răscolit zile în şir şi, ori de cîte ori se pomenea de Freddie, iarăşi îl apucau pandaliile. Cum că Freddie l-a trădat şi s-a dus să se arunce în braţele lui Brady, că în momentul în care sosise la Londra era un nimeni, că niciodată nu ceruse nimic de la el, că nu se aşteptase decît la puţină loialitate din partea lui şi că uite cu ce s-a ales pînă la urmă. Zicea : „Trebuia să-l pun să-mi semneze o declaraţie".

* Dacă bătrîneţea ar şti (în fr.).

Eram într-adevăr îngrijorat de ce s-ar fi putut întîmpla în momentul în care cei doi s-ar întîlni, lucru de altfel inevitabil — şi lui Freddie îi era cam frică —, dar, în momentul în care s-au trezit unul în faţa celuilalt, la restaurant, nu s-a întîmplat absolut nimic. Sam i-a spus doar atîta : „Îţi urez noroc. Îţi urez să învingi. Nu am nevoie să-mi recunoşti meritele Victoria ta o va face în locul tău".

Alan se găsea şi el pe-acolo şi mi-a spus apoi că asta nu l-a mirat deloc. Mi-a zis : „E o treabă care ţine de misticism. Antrenorii sînt ca un fel de profeţi. Înainte ca pistolul să dea startul, te vei lepăda de mine de trei ori. Orice s-ar întîmpla nu va face decît să-i întărească lui Sam părerea despre sine". Îmi cam dădeam eu seama ce vrea să spună, asta mai mult sau mai puţin. Şi cu toate astea îl înţelegeam perfect şi pe Sam, adică n-avea nici un rost ca Freddie să spună chestiile alea, chiar dacă şi-ar fi imaginat că sînt adevărate.

Peter McAllister alerga în concurs pentru Scoţia, şi asta însemna că vioara a doua pentru englezi avea să fie Don Maitland din Sussex, un băiat blond, foarte vesel şi pe care îl cam sufla vîntul. Era un foarte bun alergător, dar care, în acelaşi timp, înţelegea să se şi distreze şi trebuie să recunosc că asta a avut un oarecare efect şi asupra mea. Le tot făcea conversaţie tipelor de la restaurant şi de la club şi, ori de cîte ori mergeam să mîncăm, primul lucru pe care-l făcea era să se uite bine în jur dacă nu care cumva e vreuna singură, iar dacă mai era şi drăguţă pe deasupra, pe loc se îndrepta spre ea cu pînzele sus. Ce-i drept, nu prea te puteai plînge, aveai de unde alege ; fete una mai ceva ca alta şi nu vorbesc numai de altele din echipa noastră — care, fie vorba între noi, nu erau cine ştie ce —, dar şi de cele din Canada, Australia, Noua Zeelandă, plus încă vreo cîteva atlete de culoare, care n-arătau rău deloc. Mă rog, atlete, înotătoare, gimnaste, ce să mai vorbim.

Atîta timp cît Sam era şi el în restaurant, nu prea aveam loc de-ntors, dar în absenţa lui, ei bine, atunci îmi mai dădeam şi eu un pic în petic. Vroiam cu orice preţ să cîştig cursa aia, era pentru mine un lucru deosebit de important şi ştiam că o să-mi fie foarte, foarte greu. Dar după o abstinenţă atît de îndelungată, era ca şi cum, mort de foame, ai fi nimerit în faţa unei mese copioase. Ştii că n-ar trebui s-o faci, dar o faci totuşi, pentru că pur şi simplu n-ai încotro. În schimb, mi-am jurat un lucru, că o să stau cuminte-n banca mea pînă *după* finală. Oricum, atîta vreme cît continuam antrenamentul — şi de asta avea Sam grijă — nu mă perpeleam eu prea mult. Aşa că n-am făcut nimic

altceva decît să dansez şi eu un pic şi chestii dintr-astea.

Dar s-a întîmplat c-am dat peste înotătoarele alea canadiene şi am început să mergem pe la ele, în clădirea în care erau cazate. Bineînţeles că n-am pus gura pe băutură sau cel puţin n-am băut niciodată mai mult de un pahar cu bere — în ceea ce-l privea pe Don, el nu îşi refuza nimic —, dar uite că era acolo o fetiţă cu zulufi blonzi şi cu un corp tare nostim, care într-adevăr că mi-a căzut cu tronc. Şi se părea că şi ei îi cam plăcea de mine.

Într-o seară, pe cînd eram vreo trei sau patru băieţi la ele în cameră, am întrebat-o dacă n-ar vrea să ne plimbăm puţin, ştiind prea bine că la noi nu mai rămăsese nimeni. Mi-a zis da, şi am pornit-o amîndoi într-acolo. Ei bine, atunci a fost prima oară cînd s-a întîmplat. Îmi aduc aminte că pur şi simplu înghe̦tam ori de cîte ori auzeam paşi prin dreptul uşii şi ea care îmi tot spunea : „Dacă alergi la fel de bine pe cît ştii să faci dragoste, atunci eşti un tip nemaipomenit".

A doua zi la restaurant, pe cînd eram la masă cu Sam, s-a apropiat de mine şi mi-a spus : „Bună Ike, ce mai faci ?" şi în momentul ăla mi-am dat seama c-am încurcat-o. Adică nu puteam să n-o bag în seamă şi nici nu puteam să-i spun s-o şteargă. Sam s-a purtat foarte drăguţ cu ea şi i-a făcut o groază de complimente — asta pentru că ştia întotdeauna să aprecieze o femeie frumoasă —, dar mi-am dat seama numaidecît că mirosise cam despre ce era vorba. Îi fusese de ajuns să vadă mutra pe care o făcusem eu, ca să nu mai vorbim de felul în care se uita ea la mine. Şi am simţit faţă de Sam cam ceea ce simţeam faţă de taică-meu pe cînd eram mai mic şi aveam cu el tot felul de discuţii în privinţa fumatului şi a venitului acasă la ore tîrzii. Mi-era necaz pe el că mă făcea să mă simt vinovat. Ceva mai tîrziu însă, cînd am rămas singuri în timpul antrenamentului, mi s-a făcut ruşine de mine şi mi-am dat seama că are dreptate. Mă simţeam ca şi cum l-aş fi trădat.

Aşa că în tot timpul campionatului au existat aceste două forţe care încercau să mă tragă în direcţii diferite, adică mai bine zis aceşti doi oameni, el şi ea. Eram legat de amîndoi şi am ajuns atît de departe, încît evitam restaurantul ori de cîte ori bănuiam că sînt amîndoi acolo şi numai cînd eram foarte sigur că unul dintre ei trebuie să fie în cu totul altă parte, abia atunci îndrăzneam să mă strecor înăuntru. Unul voia una, altul voia alta şi simţeam că mi-e peste puteri să le fac faţă la amîndoi odată.

Pînă la urmă s-a întîmplat că într-o bună zi, pe pista de antrenament, s-a întors către mine şi mi-a zis : „Te rog să-mi spui adevărul, Ike. Nu-i aşa că te culci cu ea ?" şi i-am răspuns : „Păi nu, adică nu chiar". Mi-a spus : „Nu încerca să mă duci cu vorba. Mi-am dat seama şi singur. Întotdeauna îmi dau seama. Chiar dacă nu v-aş fi văzut împreună, chiar dacă n-aş fi văzut cum vă uitaţi unul la celălalt. O ştiu după felul în care alergi. Ia uită-te la tine în ce hal respiri acum. Ike, eşti nebun. N-am cum să te împiedic. Nu pot decît să-ţi dau un sfat. Trebuie să alegi tu singur : sau vrei să te ţii după fuste, sau vrei să cîştigi întrecerile. Iar dacă preferi fetele, atunci foarte bine. *Tu* eşti cel care a hotărît. Dar îţi spun că şi tu, şi eu, amîndoi ne pierdem vremea degeaba".

Nu i-am răspuns nimic, eram prea necăjit. După ce am stat amîndoi un timp aşa, mi-a pus o mînă pe umăr şi mi-a zis : „O fată ca ea nu are nimic de pierdut. Nu şi-a închinat viaţa sportului ca tine. Pentru ea, înotul e o modalitate de a-şi atinge un anumit scop. Dar tu singur trebuie să hotărăşti. Te las pe tine". Ceea ce m-a pus într-o situaţie imposibilă, pentru că ştiam care este, sau mai bine zis care trebuie să fie hotărîrea mea. Totul ar fi fost foarte uşor dacă nu era chestia asta, că mă-ntîlneam cu ea în fiecare zi. Şi-n plus, de fiecare dată mi se părea la fel de atrăgătoare. Am început prin a căuta tot felul de scuze, ceea ce nici nu era prea greu, avînd în vedere că finala se apropia. Am alergat prost, dar totuşi m-am calificat ; am ieşit al doilea, după Murphy din Noua Zeelandă, cu un timp mizerabil, 4:02. Şi partea proastă e că oricît ai şti tu că poţi alerga mult mai bine, dac-ai ieşit al doilea, asta e, eşti al doilea şi tipu' care-a cîştigat te-a şi pus într-o lumină dezavantajoasă. După cursă, Sam mi-a spus : „Vezi ?", şi asta iar m-a făcut să-mi sară ţandăra, adică ce dracu să văd, adică de unde ştii tu că nu-i şi vina *ta*, pentru că mă tot baţi la cap şi pentru că tot încerci să te bagi între noi, între mine şi ea.

M-am gîndit să stau de vorbă cu Alan şi l-am luat aşa, pe după piersic. L-am întrebat ce părere are despre atleţii care din cînd în cînd mai fac şi chestia aia. Mi-a zis: „E e problemă ca oricare alta : nimeni nu poate spune nimic precis, nu există decît o groază de idei preconcepute şi un serios bagaj de prejudecăţi. Dar de ce mă întrebi, te-ai apucat cumva de chestii din alea ?" şi s-a uitat zîmbind la mine, în felul acela al lui care te făcea să te simţi pus sub microscop. I-am zis : „A nu, nici vorbă, mă interesa şi pe mine". M-a întrebat : „Dar Sam ce părere are ?" şi i-am spus : „Sam e contra", iar Alan mi-a zis : „Bineînţeles.

Lui Sam nu-i prea plac rivalii", lucru care mi s-a părut foarte ciudat. Alan a continuat : „Cred că pînă acum nimeni nu s-a gîndit să studieze serios problema. Există însă două orientări filosofice, nu-i aşa ? Unii consideră că-i cam obositor, alţii spun că din contra, asta te relaxează. Şi pe urmă, mai e şi varianta cu ăia care se ridică din aşternut şi se îndreaptă cu paşi fermi spre medalia olimpică. Bineînţeles că dacă-ţi petreci toată noaptea făcînd dragoste, a doua zi o să-ţi vină cam greu pe pistă. Asta-i tot. În ceea ce mă priveşte, eu mă abţin să fac aşa ceva înaintea unei curse importante, dar asta mai curînd din raţiuni de ordin emoţional, nu fizic. Implicîndu-te afectiv, nu te mai poţi concentra aşa cum trebuie. Şi, de fapt, ăsta cred că e lucrul esenţial. Un scop unic şi bine determinat. Ascetism absolut. Atletul care îşi sacrifică trupul pe altarul sportului. Mortificarea cărnii. Ah, cît i-ar place lui Sam să audă aşa ceva". Şi ca întotdeauna după ce stăteam de vorbă cu Alan, lucrurile mi s-au încîlcit şi mai tare în cap.

Pînă la urmă, totul s-a limpezit de la sine, pentru că Jackie, aşa o chema, s-a ofuscat imaginîndu-şi că o evit — ceea ce de altfel era perfect adevărat — şi a început să mă evite *ea* pe mine. N-am de ce să vă ascund că asta m-a cam necăjit, dar m-am luat cu antrenamentul şi, cum finala se apropia, am reuşit să nu mă mai gîndesc la toată povestea asta. Ca să fiu sincer, cred că n-am mai schimbat cu ea nici un cuvînt pînă după finală, cînd, deodată, am văzut-o cum se repede la mine alergînd şi mă sărută, şi mă felicită. Niciodată n-am reuşit să mă obişnuiesc cu chestia asta la fete : abia aşteaptă să te ierte şi o fac cu dragă inimă.

Felicitări, Ike ! Aşa ai gîndit tu cursa de la bun început ?
Nu. Nici pomeneală.

Cine dracu ar putea să gîndească o cursă în felul ăsta ? Lovitura de graţie pe care mi-a dat-o Burke, felul în care s-a desprins la turnanta aia a doua, pur şi simplu *lepădîndu-se* de mine. Iar eu, care am rămas în urmă ca un imbecil, simţind că nu mai am nici o şansă. Pe urmă, vocea lui Sam, care s-a auzit dumnezeu ştie de unde : „Nu te lăsa ! Vrea să te păcălească !" Şi eu, care simţeam că nu mai am în mine nimic, ştiind că trebuie, totuşi, să găsesc ceva şi care mă mînam, mă mînam de la spate, aşa, ca pe-o vită ; mişcă, blestematule ; şi durerea pe care o simţeam în piept, pînă cînd — bang ! — ultimul tur, iar el, cu un

yard înaintea mea, umăr la umăr, apoi, auzindu-l cum răsuflă din greu, cum se sufocă şi urîndu-l, urîndu-l din toată inima ; şi acum de unul singur în faţa lui, apropiindu-mă de panglică, rupînd-o, cîştigînd ; nu trebuie să-mi pierd cunoştinţa, nu trebuie să-mi pierd cunoştinţa. Cîştigînd.

Nu, nu aşa am gîndit eu cursa. Da, m-a luat prin surprindere.

5.

Roma, cred eu, ne primea cu circumspecție. Deși, în ceea ce ne privește, avea perfectă dreptate ; nu eram altceva decît niște hoarde barbare poposite la porțile ei, niște străini lipsiți de minte. Iar invazia noastră nu se deosebea de multe altele decît prin simplul fapt că sulițele noastre n-aveau să se înfigă decît cel mult în pămînt.

Marea majoritate a celor din Satul Olimpic se simțeau ofensați. Un sportiv e foarte sensibil la lucruri dintr-astea, e întotdeauna convins că întregul univers gravitează în jurul lui și cred că, de fapt, nu are de ales, trebuie să fie egocentric pentru a putea ieși victorios. Indiferența îl rănește profund, deoarece îi confirmă un lucru pe care îl simte înlăuntrul său, și anume că tot ceea ce face, aplauzele pe care le culege s-ar putea să nu aibă nici o importanță, s-ar putea chiar să nu însemne nimic. Nu știu dacă mi-ar fi trecut prin cap asemenea gînduri la Melbourne, unde eram înnebunit să cîștig și știam c-o pot face. Obiectivitatea e un adevărat lux, pe care abia în momentul de față puteam să mi-l permit. Eram acum un simplu turist, n-aveam nici cea mai mică șansă. O știu și eu, o știe toată lumea, dar timpii mei sînt destul de buni, așa că iată-mă și pe mine aici, bucurîndu-mă de toate, însă cu un sentiment de vinovăție. Lipsa unei implicări reale te face întotdeauna să te simți vinovat. Lucrul acesta cel mai bine ar trebui să-l știe corespondenții de război. În definitiv, în jurul lor mor oameni.

Nu era de mirare totuși că Roma ne disprețuia. Niciodată n-am mai văzut atîta frumusețe — natura și istoria îngemănate — și nu mi s-a mai întîmplat vreodată să întîlnesc vreun loc în care trecutul să-și fi lăsat o amprentă atît de adîncă. Orice ai face aici pare lipsit de importanță, așa că lucruri ca înotul, alergarea, ciclismul sînt cu totul și cu totul periferice și mă determină să mă întreb ce anume i-a putut decide să organizeze o Olimpiadă aici, la Roma. Deși, dacă stai să te gîndești, este destul de ușor de înțeles.

Iar soarele acesta de august, fierbinte și strălucitor, face ca totul în jur să fie de o frumusețe ametitoare — marmura albă a stadionului în contrast cu dealurile de un verde întunecat, acoperite de copaci unduioși, pașnic irelevanți și implicit disprețuitori — transformînd în același timp Satul Olimpic într-un deșert de beton. A murit un ciclist. Un sacrificiu, am gîndit eu. Un sacrificiu uman. Nu asta au și urmărit oare toți acești bătrîni decrepiți cînd au ales Roma în luna august? Nu se răzbună ei oare în felul acesta de propria lor incapacitate ? *Si la vieillesse pouvait.*

Încolonați în uniformele noastre ca niște militari, stăm în mijlocul acestui glorios stadion în timpul ceremoniei de deschidere. Sîntem cu toții și sîntem de pretutindeni. În timp ce Bătrînul debitează în fața noastră tot felul de prostii. Tineri din întreaga lume, frumusețea sportului amator, Idealul Olimpic și tot felul de inepții de genul ăsta. Iar dacă pe noi ai putea să ne compari cu trupele combatante, atunci cu siguranță că el este generalul care ne aruncă în focul luptei, după care se grăbește să-și pună prețioasa-i piele la adăpost.

Și totuși nu poți rămîne complet indiferent. Pretutindeni se simte acea atmosferă cu totul deosebită — atmosfera olimpică — pe care nici măcar Roma n-o poate altera, o așteptare încărcată cu electricitate, o tensiune care în Satul Olimpic devine aproape palpabilă.

Făcînd abstracție de căldura sufocantă, Satul Olimpic este un loc aproape plăcut, cu condiția să poți evada din cînd în cînd. L-au ridicat peste Tibru, de cealaltă parte a Stadionului Olimpic. Mici pîlcuri de clădiri din cărămidă cu două etaje, băieții într-o parte, fetele într-alta, ca de obicei. Roma readuce lucrurile la adevăratele lor proporții într-un chip uimitor. Aproape pustie în căldura amiezei, scăldată într-o lumină solemnă care se revarsă deasupra zidurilor portocalii drapate în verdeață, deasupra acelor acoperișuri cu țigle încovoiate una peste alta, asemeni unor uriașe broaște țestoase purpurii. Simt cît de necesară îmi este această priveliște, care mă odihnește de interminabila vorbăraie, de crizele de monomanie, de alergătoarele drăgălașe și zgomotoase, de chicotelile înotătoarelor, de greii aceia — aruncătorii de greutate și halterofilii — cu brațele și pulpele lor monstruoase, care se mișcă de colo-colo ca niște dinozauri.

În plus, sînt nevoit să-mi împart camera — lucru pe care îl detest — cu Ike Low și Tom Burgess, un alt alergător de-al lui Sam. Așa că avem tot timpul parte de Sam, cu stilul lui

imposibil de a filozofa și de a ține predici ; iar pe mine puterile mă cam lasă. În afară de asta, Ike și cu Tom sînt într-o permanentă stare de tensiune nervoasă, Tom pentru că ăsta-i felul lui obișnuit de a fi, iar Ike pentru că ține atît de mult să cîștige. Ți-ai putea pune întrebarea, și mă rog de ce nu ? Adică ce altceva mai bun ai avea de făcut, în ciuda frazelor ipocrite și nebuloase despre cît de important este „să participi". Oare acum patru ani de zile nu eram și eu la fel de dornic să cîștig ?

Și totuși, în cazul lui Ike, îmi face impresia că asta e *tot* ce își dorește sau tot ce i s-a impus să-și dorească. Nu este în stare să vadă mai departe de medalia asta, care pentru el nu are nici o semnificație, nu-l duce nicăieri. O dată ce a cîștigat-o — *dacă* o cîștigă — ar putea tot atît de bine să cadă fulgerat, devenind astfel un nemuritor erou postum.

Într-o după-amiază, în timpul siestei, pe cînd ne odihneam amîndoi întinși pe pat, m-am trezit deodată că-l întreb : „Ike, ție-ți place să alergi ?" Îmi vorbise la nesfîrșit de timpi intermediari, de asemănările dintre cursa de o milă și cea de 1 500 de metri, de cum vor alerga ceilalți concurenți, de timpii lor intermediari. A rămas ca trăsnit și în final a reușit să îndruge : „Cum ai spus ? Bineînțeles că-mi place. Ție nu ?"

I-am zis : „Dar în timpul cursei ? Dar în clipa în care te lupți cu ceilalți ?" și, dumnezeu știe de unde, mi-a venit deodată în minte următoarea frază : „E fericit ca un uriaș care se pregătește să se ia la întrecere cu ceilalți". Adică ce fel de uriaș ? Și ce fel de întrecere ? De ce *să se ia la întrecere ?* De ce nu pur și simplu *să alerge ?* Și de ce e fericit ? Pentru că e uriaș ? Pentru că știe că o să cîștige ? Pentru că se ia la întrecere cu oameni obișnuiți ? Ar fi la fel de fericit dacă și ceilalți ar fi uriași, dacă n-ar mai putea să fie la fel de sigur ?

Bineînțeles că asta l-a răvășit pe Ike. Era ca și cînd ai desface un ceas și i-ai scoate mecanismul sau ca și cînd ai întreba o pasăre cum face ca să zboare. Cu deosebirea că zborul este exercitarea unei funcții primare, pe cînd alergarea în întreceri, nu. Dar la Olimpiadă nu ai timp să filosofezi, acolo concurezi, devii monoman și urmărești un singur scop bine determinat. Mi-a părut rău că i-am pus întrebarea asta, fusesem răutăcios și nedrept, îi dădusem de gîndit într-un moment în care n-avea de ce să gîndească. Mi-a spus : „Depinde de cursă, nu-i așa ? Uneori îți face plăcere și alteori nu. Cînd vezi că-ți dai drumul, cînd simți în tine o putere neobișnuită, ei bine, e nemaipomenit. Atunci într-adevăr ești fericit. Dar bariera suferinței, asta n-are cum să-ți placă, nu-i așa? E un lucru care

ține de domeniul bunului simț : cînd suferi, n-are cum să-ți facă plăcere". I-am zis : „Dar unora le place", ceea ce iarăși era o răutate din partea mea. Apoi m-am auzit rostind : „Și, în definitiv, ce mai e și chestia *asta* cu bariera suferinței ?", deși pe Sam ar fi trebuit să-l întreb, și nu pe el, săracul, care-și recita lecția ca un papagal. Însă cuvintele alea care sunau atît de fals mă enervau.

Mi-a spus : „Știi foarte *bine* ce vreau să spun. Cînd te doare, cînd simți că nu mai poți, atunci în fața ta se ridică o barieră și trebuie să te silești să treci de ea. Asta înseamnă să treci prin bariera suferinței". I-am zis : „Cu alte cuvinte, este un lucru imaginar". „Da", mi-a răspuns el. „Există numai în închipuire".

Apoi m-a întrebat și el dacă-mi face plăcere să alerg, un lucru perfect echitabil de altfel. I-am spus : „Acuma da. Acuma nu mă mai simt încordat. Alergarea propriu-zisă, da, îmi place. În privința momentelor premergătoare cursei, ei bine, nu știu ce să-ți spun. La început îmi făceau plăcere. Dar pe măsură ce tensiunea creștea, începeam să nu mai văd partea frumoasă a lucrurilor. Întotdeauna însă mi-a plăcut cînd am cîștigat". Mi-a spus : „Da, sigur, tuturor ne place să cîștigăm".

Aici, în Satul Olimpic, unde s-a strîns toată suflarea omenească (din lumea atletică), unde canicula rivalizează cu o tensiune nervoasă aproape tangibilă, i-am pus lui Sam Dee o întrebare nu prea strălucită : „Crezi că Ike Low o să cîștige?"

Am stat de vorbă timp de o oră cu acest antrenor extraordinar : forță și stil, tactică și rezistență, antrenamentul pe intervaluri și metodele clasice și laborioase ale alergării continue, importanța tehnicii și neprețuita însemnătate a factorilor de ordin subiectiv. Ni se alăturau pe rînd, cînd boxeri americani arși de soare, cînd înotători australieni arși de curiozitate, în timp ce întreaga și incredibila lume care populează această Olimpiadă se perinda prin fața noastră ; înotătoare olandeze în halate de baie portocalii, un ciclist misterios cu o capeluță de soare, aruncătoare de disc sovietice bine legate, îmbrăcate în rochii albe și fără mînăci, maratoniști ondulîndu-și șoldurile cu seriozitate în timp ce se antrenau. Și m-am întrebat, oare cîți dintre ceilalți ziariști își dau seama ce adevărat privilegiu e să fii aici, să participi și tu — chiar și pe un plan secundar — la acest festival în care tineri din întreaga lume se întîlnesc într-o înfruntare pașnică.

Dee m-a privit cu atenție cîteva clipe și apoi mi-a spus : „Ike știe că poate să cîștige. Și eu știu că poate să cîștige.

Numai vreo doi concurenți în această probă au și ei într-adevăr încredere în forțele proprii, știu că sînt și ei în stare să cîștige. Pentru toți ceilalți, victoria este o simplă alternativă. Aceștia din urmă nu au nici cea mai mică șansă".

Înțelegeam ce vrea să spună acest remarcabil mentor, care poate inspira dragoste și ură cu aceeași ușurință și care, datorită excentricităților sale, a ajuns la amarnice conflicte cu oficialitățile sportive. Pentru că la Olimpiadă, tensiunea nervoasă este atît de puternică, încît încrederea în forțele proprii trebuie să fie deplină. Cea mai mică îndoială te-ar face să te prăbușești pe loc. Iar Low este sigur pe sine. Douăzeci și doi de ani, un amalgam de forță și grație. Îți este de ajuns să-l privești efectuînd acțiunile cele mai simple — mîncînd o salată în restaurantul olimpic, scriind o scrisoare familiei sale din estul Londrei — ca să-ți dai seama că este într-o formă perfectă, atît din punct de vedere fizic, cît și emoțional.

„Da", îmi răspunde el, cînd îi arunc peste masă aceeași întrebare. „Cred că pot s-o fac" și apoi, după cîteva clipe de tăcere : „Știu că pot s-o fac".

Din asemenea aluat sînt plămădiți campionii olimpici.

La Olimpiadă nu alergi numai pentru tine, ci și pentru milioanele de oameni care cred în tine, pentru copiii care vor dori într-o bună zi *să ajungă* ca tine, pentru adulții care ar fi vrut să fie ca tine. Alergi pentru cei bătrîni și pentru cei tineri, pentru cei bolnavi și pentru cei sănătoși, pentru cei buni și pentru cei răi. Nu atletul în sine, ci ceea ce reprezintă el are cu adevărat importanță. Și niciodată ea nu a fost atît de mare ca acum — în epoca mașinilor și a motoarelor, o epocă în care trupul a fost uitat și dat la o parte. Văzîndu-te pe ecranele lor de televizor, se vor vedea *pe sine*, victoria ta va fi propria *lor* victorie, înfrîngerea ta va fi și înfrîngerea *lor*. Ești un exemplu pentru cei tineri și un reproș pentru cei care nu au știut să-și îngrijească trupul, care au abuzat de el, care l-au corupt. Astfel, o Olimpiadă îi sfidează pe cei bătrîni și îi inspiră pe cei tineri.

Mai erau unii care te întrebau : „Îți place Roma ? Ce crezi despre Roma ?", iar eu nu puteam să le răspund pentru că nu *cunoșteam* Roma, Roma pentru mine reprezenta Satul Olimpic și stadionul. Iar cînd mă întrebau : „Nu-i așa că Stadionul Olimpic e extraordinar de frumos ?", nici atunci nu puteam să le

răspund. Frumos ? Nici măcar nu-mi trecuse prin minte să mă gîndesc la una ca asta. Poate că ar fi fost într-adevăr frumos dacă acolo n-ar fi urmat să se întîmple nimic, dac-ar fi fost pustiu, fără întreceri, fără oameni, fără zgomot. Dacă n-ai fi venit aici cu un singur gînd, cu un singur scop.

La fel ca și cu soarele ăla. Vreau să spun că în vacanță, de pildă, ar fi fost nemaipomenit să te poți bucura de atîta soare, de căldura fiecărei zile. Dar pentru un alergător neobișnuit cu asta, ei bine, era pur și simplu ceva de groază. Mă săturasem pînă peste cap de porcăria asta de soare și-n fiecare dimineață la sculare mă rugam la toți sfinții să plouă.

Iar stadionul pentru mine era un adevărat calvar. Am mers pe-acolo de vreo trei sau patru ori pînă să înceapă întrecerile și pe urmă n-am mai pus piciorul. Mă duceam dracului să mă antrenez pe pistă, sau rămîneam în Satul Olimpic, deși asta era cîteodată o chestie cam enervantă și cam plictisitoare. Dar cel puțin te scutea de tensiunea și de zgomotul ăla infernal și de cei optzeci sau nouăzeci de mii de oameni care se-ngrămădeau în fiecare zi în tribune. Italienii, care îi încurajau pe alergătorii italieni, germanii, care-i încurajau pe germani... De fapt, cel mai mare tărăboi îl făceau germanii. Se organizaseră nu știu cum naiba și cum îți ridicai ochii spre tribune, îi și puteai recunoaște. Din cînd în cînd se apucau să strige în cor ceva care suna cam așa :

„Hoi-hoi-hoi !

Hoi-hoi-hoi !

Ra ! Ra !

Ra-ra-ra !"

Și iar și iar, pînă cînd simțeai că înnebunești.

Apoi tabela aia de afișaj, mare și neagră. O chestie electronică, pe care se aprindeau tot felul de beculețe, unul după altul, repede, foarte repede, afișînd nume și rezultate. Dar iată că, uitîndu-mă înspre ea, n-am zărit doar niște simple nume străine, ci numele *meu*. Și m-am întrebat atunci dacă numele meu o să apară cumva primul și ce timp o să se afișeze în dreptul lui. Și, o clipă mai tîrziu, cînd au început din nou să se perinde unul după altul toate numele alea — japoneze, rusești, germane, italiene — mi-am zis în sinea mea că-i imposibil să mai apară și numele meu, că poate eu, de fapt, nici nu mă aflu aici.

Ce chestie ciudată... Pentru că-n marea majoritate a timpului și îndeosebi cînd nu mă aflam pe stadion, simțeam că pot

să cîștig, știam că pot să-i învinț pe toți. De fapt, pe cei mai mulți dintre ei îi și învinsesem deja și numai vreo doi sau trei mă bătuseră ei pe mine, dar și pe ăștia reușisem mai tîrziu să-i înfrîng. Cu toate astea, cel mai mult te temeai de cei cu care nu mai alergaseși niciodată pînă acuma și se aflau aici vreo doi tipi din ăștia, foarte periculoși. Unul, americanul Jim Driver, doborîse recordul mondial în timpul trialului pentru stabilirea componenței echipei lor olimpice, iar celălalt era ungurul Budai.

Bineînțeles, faptul că deținea recordul mondial îl desemna pe Driver ca favorit, deși Sam spunea că într-un fel e mai bine să nu fi favoritul cursei, pentru că, în asemenea cazuri, toți sînt cu ochii pe tine și mai zicea că, în definitiv, recordul ăsta al lui putea foarte bine să nu fie decît o simplă întîmplare. În afară de asta, obișnuia Sam să spună, recordurile sînt una și cursele alta. Iar eu aveam oricum mult mai multă experiență de concurs decît el. Rămînea totuși valabilă chestia asta, adică recordul mondial pe care eu nu-l deținusem niciodată.

Nu mai stătusem pînă acum de vorbă cu el, dar îl cunoșteam, ne întîlnisem pe pistă la Foro Italico și din cînd în cînd, trecînd unul prin dreptul celuilalt, ne cîntăream din ochi privindu-ne lung, așa, mai curînd ca doi boxeri. Nu prea aveai la ce te uita, era un tip mic și subțirel, cu părul cînepiu și cu ochelari. Simțeai însă în el o forță neobișnuită — numai după felul în care se uita la tine — și presupun că același lucru își zicea și el despre mine.

E într-adevăr foarte greu să știi cum să te comporți cu adversarii, mai ales într-un concurs atît de important cum sînt Jocurile Olimpice. Parcă n-ai vrea să vezi în ei doar niște dușmani, dar într-un fel chiar *asta* și sînt, adică cel puțin pînă se-ncheie întrecerea. Ar da orice numai să cîștige și tu la fel, ai da orice ca să cîștigi, așa că n-ai ce-i face, dacă tipu' nu-i din echipa ta, îi arunci un zîmbet, îi spui „Bună !" și „Ce mai faci ?", dar nu împingi lucrurile mai departe. Iar dacă-i dintr-o țară străină, ca Budai, adică o țară în care se vorbește o limbă străină, atunci nu-ți faci nici un fel de probleme, pentru că tot n-ai putea să stai de vorbă cu el chiar dac-ai vrea. Sam ține mult la ideea asta de agresivitate dirijată, așa-i spune el, adică *ai* această pornire competitivă, această dorință de a cîștiga, dar ți-o controlezi.

Din cîte auzisem, Driver îmi semăna. Același start și aceeași lovitură de grație — un finiș fantastic. De fapt trecuse mai puțin de un an de cînd abandonase cursa de 800 yarzi pentru

cea de o milă. Budai alerga altfel, îi plăcea să treacă la conducere de la bun început și rămînea acolo în frunte. Părea să fie extraordinar de rezistent, dar nu-și ieșea din ritm, adică nu avea accelerație, ceea ce însemna c-avea să-ncerce să-și „omoare" adversarii într-un timp cît mai scurt.

Mai erau bineînțeles și ceilalți : Goetz, iarăși, și Manfred, namila aia din Germania Democrată care mă „lucrase" la Leipzig, și australianul Jeff Burke, ăla care cît p-aci să mă bată la Cardiff. Alergasem din nou împreună la Los Angeles și obținusem amîndoi același timp ; deși pînă la urmă l-au desemnat pe el învingător. Dar în perioada aia nu prea alergasem eu bine — era oricum pe la mijlocul iernii — și știam că acum pot să-l învinț. Cu toate că la Olimpiadă lucrurile se întîmplă în așa fel, încît niciodată nu știi cine are să se califice, pot apărea în finală unii de care nici n-ai auzit. Se mai întîmplaseră chestii dintr-astea și puteau să se întîmple și acum, dar de obicei nu în cursa de o milă.

Partea proastă era că nu alergai într-o singură cursă, ci în trei : seriile, semifinala și finala. Adică trebuia să te mobilizezi de trei ori — sus și jos, sus și jos, pentru că întotdeauna după terminarea unei curse o luai un pic în jos, și asta într-o singură săptămînă. Mai era pe urmă o chestie : cum să alergi de fiecare dată și cît de tare să mergi în primele două curse. Nu că te-ai fi temut ca nu care cumva să-ți „prindă" tehnica, fiindcă, așa cum am mai spus, cei mai mulți dintre noi ne cunoșteam deja, mai alergasem împreună și înainte. Dar dacă un tip, să zicem, te bate în semifinală, are în minte chestia asta, chiar dacă tu știi mai bine cum stau lucrurile. Așa că poate-i mai bine să cîștigi toate cele trei curse, pentru ca să ai tu avantajul ăsta asupra lor. Dar dacă te-apuci să *faci* una ca asta, mai ales pe așa o căldură, e foarte posibil ca în finală să nu mai fii bun de nimic.

Sigur că am întors lucrurile pe toate părțile împreună cu Sam. Părerea lui era că trebuie să aștepți tragerea la sorți, ca să vezi cu cine cazi în serie. Dac-ar fi să nimerești cu Driver sau cu Budai, e de preferat să nu le-arăți tot ce poți. Mi-a zis : „O să mai vedem noi. Oricum, nu-ți bate capul prea tare. De asta mă ocup eu. Tu n-ai altceva de făcut decît să alergi". Dar ce, parcă puteai să nu te frămînți ? Mai ales cu toți reporterii ăia mereu grămadă pe tine și interviurile în care ploua cu întrebări. Dacă crezi că o să cîștigi, și ce părere ai de ăsta, și ce părere ai de celălalt... Englezi, americani, tipi care abia bălmăjeau pe englezește, înarmați toți cu carnețele, microfoane, tăbărînd asupra ta la masă, dînd buzna pînă și în cameră. Vreo

cîțiva dintre ei, adică ăia pe care-i cunoșteai, îți erau chiar simpatici, ți se păreau ca niște vechi prieteni, dar cei mai mulți dintre ei pur și simplu te înnebuneau.

Ai încredere în tine, Ike ?

Care-i antrenorul tău, Ike ?

Spuneți-mi vă rog ce credeți despre șansele alergătorilor germani ?

Ești pentru prima oară la Jocurile Olimpice ?

Ați putea să ne descrieți metodele dumneavoastră de antrenament ?

Știi că de curînd, la Zürich, Driver a obținut un timp de 3:37,8 ?

Ai aflat că Budai a realizat 3:38,6 la antrenamentul de ieri ?

Ce părere aveți despre antrenamentul axat pe haltere ?

Ești căsătorit, Ike ?

Cum ți se pare pista ?

Ai vreo prietenă, Ike ?

Crezi că se va înregistra un nou record olimpic ?

E adevărat că nu mănînci carne deloc ?

Care e cel mai bun timp al tău în proba de 1 500 de metri ?

Preferi cursa de o milă ?

Cine o să ajungă în finală, Ike ?

La White City ați obținut în primul tur un timp de 56,3, iar la Stockholm doar 57,2. Cum vă explicați asta ?

De cîte ori ai făcut curse sub patru minute ?

Cîți ani ai ?

Ce înălțime ai ?

Care e lungimea pasului tău ?

Vă place Roma ?

Ce greutate ai ?

De cine te temi cel mai mult ?

Mai era pe urmă și vechea poveste cu Sam și cu oficialii. Din punct de vedere al antrenamentului, lucrurile se aranjaseră, Jack Brady ajungînd să accepte mai mult sau mai puțin ideea că Sam se ocupă de mine. Nu-mi mai dădea instrucțiuni amănunțite înainte de cursă, numai vreo cîteva chestii generale, care și pe-astea mi le spunea cu un aer detașat, ca și cînd nu și-ar fi făcut decît datoria. Sam și cu el nu-și vorbeau, iar Jack nici măcar cu *mine* nu prea stătea de vorbă.

Dar cu Ron Vane și cu ceilalți oficiali, povestea era cu totul alta. Continuau să vîneze capul lui Sam și la trei zile după ce am ajuns la Roma a și avut loc un scandal. Cum că Sam n-avea

dreptul să intre în Satul Olimpic. El n-avea legitimație oficială și ți se cam făceau mizerii pe chestia asta, chiar sportiv fiind. Așa că Sam a pătruns înăuntru *împreună* cu atleții, dar cînd a încercat să repete figura l-au oprit la poartă. Și a ieșit o treabă foarte urîtă, ba chiar au chemat și poliția, pînă cînd au ajuns să telefoneze la cartierul general britanic, iar ăia s-au făcut că plouă. Ron Vane a apărut totuși la poartă și a zis că da, el fusese cel care dăduse instrucțiunile. I-a spus : „N-ai statut oficial, deci n-ai ce căuta aici" și Sam i-a zis : „Cum așa ? Doar am doi alergători în echipa ta". Dar chestia n-a ținut și Ron a continuat : „Dacă te mai prind vreodată prin Satul Olimpic, să știi că te reclam", după care a șters-o.

Nu-l puteai însă opri pe Sam așa ușor. În aceeași după-amiază era în Satul Olimpic. Pusese mîna pe un permis de comentator din partea televiziunii canadiene, sau cel puțin așa cred eu, și Ron nu mai avea ce să-i facă. De fapt, am asistat și eu la scena aia, cînd Sam s-a apropiat de Ron și i-a zis : „Bună dimineața, domnule Vane. Sînteți atît de amabil să-mi acordați un interviu pentru televiziune ?" și a fost cît p-aci să mă scap pe mine de rîs. Ron însă n-a apreciat poanta, nu prea le avea el pe-astea. Pur și simplu s-a uitat lung la Sam, i-a întors spatele și a plecat.

Echipa britanică a pornit-o de la bun început cu stîngul. O treabă cam urîtă, pentru că deși atleții sînt foarte individualiști, în afara celor care participă la cursa de ștafetă, chestiile astea te impresionează foarte puternic. Dacă o echipă pornește bine, atunci totul e în regulă, dar dacă o pornește rău, atunci începi să te gîndești că și tu o să pățești poate la fel. Și ca naiba, Tom se număra și el printre cei care ieșiseră din joc. Nu cred eu că-n sinea lui își imaginase c-o să facă mare lucru în proba de 10 000, dar l-au bumbăcit bine chiar din primul tur, așa că în final a ieșit al optsprezecelea.

După care nu mai avea alt subiect de discuție decît unde fusese greșeala și cum săriseră pe el la turnanta aia, și cum îl blocaseră mai tîrziu — cursa asta de 10 000 este într-adevăr foarte dură și pe urmă sînt și o groază de oameni acolo la start — și cum ar schimba el tactica dac-ar fi să alerge din nou. Îl înțelegeam foarte bine ce simte, dar pe *mine* chestia asta mă cam deprima. Dar n-aveai cum să-i spui să-și țină gura.

Sam a încercat cît a putut să-l consoleze, spunîndu-i că a avut ghinion și că de fapt n-a alergat chiar așa de rău și că, dac-ar fi mers tot așa și la Melbourne, ar fi ieșit al cincilea. Era

însă zadarnic. Înainte să înceapă seriile mă întrebam dacă o să reușesc oare să mă calific, deși tragerea la sorți aranjase lucrurile destul de bine. Căzusem cu Manfred, cu bătrînul Don Maitland și cu australianul Gill. Cursa a avut loc dimineața, cînd Stadionul nu era chiar așa de plin și asta m-a bucurat, deși înainte de start nu prea eram eu în apele mele și mă tot întrebam cum să alerg de data asta. Așa că m-am mișcat puțin pe pista aia roșie a lor și mi-a plăcut, era ușoară și avea ceva viteză în ea. Apoi, cînd s-a auzit pistolul, n-am mai avut timp să mă mai gîndesc la nimic, am început să alerg. Pentru asta venisem și restul nu avea nici cea mai mică importanță.

Trăsesem culoarul doi și, slavă ție doamne, blestematul de Manfred era pe culoarul exterior și cred că după o așteptare atît de lungă eram așa de fericit să alerg, încît mi-am dat drumul ca un cîine scăpat din lanț. Pornisem ca din pușcă și după primul tur cred că eram la vreo zece yarzi în fața lor, ferm convins c-o să cîștig. De fapt, l-am și auzit pe Sam strigîndu-mi : „Ia-o mai încet, Ike !“ și m-am mai potolit puțin în turul doi și trei, iar cînd s-a auzit clopotul aveam în față doi concurenți : Manfred și un african care habar n-aveam cine era. Așa că l-am lăsat pe Manfred să conducă, pentru că întotdeauna prefer să-l am în fața ochilor, iar pe de altă parte pentru că știam că oricînd pot să-l ajung din urmă. Cînd mai rămăseseră vreo două sute cincizeci de yarzi pînă la linia de sosire, iar eu mă găseam alături de Gill și de negroteiul ăla, mi-am dat drumul și Manfred, auzindu-mă venind din urmă, a început să scoată din el tot ce putea. Era ceva extraordinar, vedeam că ajunsese la capătul puterilor, iar eu nu mă forțam deloc, reușind totuși să-l ajung, să-l depășesc și să trec linia de sosire cu un yard înaintea lui. Am obținut și un timp destul de bun — 3:39,2.

Clipa cea mai grozavă a fost cînd mi-am văzut numele pe tabela de afișaj, cînd au început să clipească luminițele alea și a apărut scris : LOW. Numele meu. Odată ajuns acolo, putea foarte bine să mai ajungă o dată — și încă deasupra tuturora.

Cînd l-am văzut pe Ike cum cîștigă seria, mi-am zis că finala e a lui. Și încă tot mai cred c-ar fi putut s-o cîștige dacă n-ar fi avut așa un ghinion. A fost o cursă minunată, plină de aroganță. Puțin nervos la start, frămîntîndu-se ca un cal de curse și de-a dreptul uimitor în momentul în care și-a dat drumul.

A existat o fracțiune de secundă, pe cînd alergătorii se aflau într-o parte mai îndepărtată a pistei, în care întreaga scenă mi s-a înfățișat brusc ca un tablou — avantajul de a fi

simplu spectator, Lumina puternică și crudă, marmura albă decupîndu-se pe verdele întunecat al copacilor și tinerii îmbrăcați în tricouri multicolore, care încremeniseră pentru o clipă. Mă găseam destul de aproape pentru a putea admira forța și grația mișcărilor și destul de departe de sudoarea, efortul și întreaga lor suferință. Stăteam pe treapta cea mai de jos, avîndu-l în dreapta pe Sam și în stînga pe Tom Burgess, iar Sam striga : „Uită-te la el, uită-te la el !“ cu acea infernală mîndrie întipărită pe față — eu l-am creat, eu l-am creat ! — și cu un zîmbet atît de intransigent, cum niciodată nu mai văzusem. Pygmalion, am gîndit eu, cu singura diferență că pe Ike nu-l crease nimeni, nici măcar n-ar fi fost nevoie, Ike *existase* de la bun început, așteptînd ca cineva să-l descopere.

Alerga ca și cum ar fi fost încredințat că nu are cum să nu cîștige, asta nu pentru că ar fi fost o cursă excepțională cu un timp foarte bun, dar felul lui de a se mișca lăsa să se întrevadă în el o uriașă rezervă de energie care *nu era* folosită. De cîte ori trecea prin fața noastră — ne aflam în dreptul liniei de start —, Sam îi striga cîte ceva și, deși Ike nu se uita la noi, puteai foarte bine să-ți dai seama că l-a auzit după felul în care își îndrepta capul, după brusca încordare a întregului său trup. Asta mă supăra, simțeam că nu are nevoie de Sam — nu aici, nu acum — și că Sam în mod deliberat încearcă să-l facă să creadă contrariul. Lucru care îi reușea de minune, pentru că-n clipa în care a rupt panglica și Sam a început să strige : „Bravo Ike ! Ai alergat foarte bine !“, s-a uitat în jurul lui și cînd, în sfîrșit, a dat cu ochii de el, i-a zîmbit ca un copil părintelui său.

Tom și cu mine eram în aceeași oală, fusesem înfrînți, devenisem o cantitate neglijabilă. Cu singura deosebire că eu reușisem să fac față mult mai bine decît mă așteptasem, pe cînd el dimpotrivă. Ajunsesem pînă în semifinală și un singur loc mă despărțise de calificare. Am suferit cîtăva vreme, așa, cam o oră — un ciudat reflex condiționat — și apoi m-am obișnuit cu ideea. Tom însă nu, continua să fie foarte deprimat. Mi-era îngrozitor de milă de el și eram de-a dreptul furios pe Sam. Poate că nu aveam dreptate. Poate că Tom ar fi fost același cu sau fără el. Era genul de om care se lasă ușor stăpînit de o obsesie și cu fața lui palidă de ascet ar fi putut foarte bine să poarte rasa monahală. Ike însă era altfel. Ike era manipulat.

Această senzație de manipulare, reflectată în mii și mii de imagini peste tot — cum se zice, indiferent de rasă, credință și culoare a pielii — îți strică toată plăcerea, chiar dacă nu ești decît simplu turist. Era ca și cînd te-ai fi aflat în arena unui circ

și cu cît admirai mai mult spectacolul senzațional prezentat de animale, cu-atît ți se strîngea inima mai tare, gîndindu-te la mijloacele prin care fuseseră dresate să-și facă numărul. Cu cît știi mai puțin, cu atît poți să te lași mai ușor fermecat, să devii mai sentimental în fața unui așa-zis spectacol fastuos al tinereții, să gîndești în termeni de forță și de corpuri în mișcare. Prin apă, prin aer, înotînd și sărind, și luptîndu-se, și rostogolindu-se. Totul pe acest fundal copleșitor, care pe loc redădea lucrurilor adevăratele lor proporții.

Sărmanul Ike. L-am auzit strigînd în noaptea aceea de după cursă, de după semifinală. „Cad !" Cine poate ști ce visa.

O nouă zi de amară tristețe pentru echipa Marii Britanii, cînd Ike Low, alergătorul-minune al cursei de o milă, pornind impetuos pe ultima linie dreaptă spre a prelua conducerea în semifinala cursei de 1 500 de metri s-a rostogolit de pe pistă, fulgerat de o întindere de ligament.

Cred că este cea mai grea lovitură pentru atleții britanici pe această pistă romană purpurie, care pînă acum nu ne-a adus nimic în afara unui puternic sentiment de însingurare. După părerea mea, ca de altfel și în opinia celor mai de seamă antrenori din Europa și din America, alergătorul de o milă Low se îndrepta spre cucerirea medaliei de aur pentru Marea Britanie.

„S-a întîmplat cu totul pe neașteptate", mi-a spus Low după aceea. „Pornisem ca un obuz și în secunda următoare am căzut cuprins de o agonie".

Antrenorul lui Ike, Sam Dee, furtunosul vultur de mare al atletismului britanic, se apără cu furie în fața acuzațiilor că l-ar fi supus pe tînărul în vîrstă de douăzeci și doi de ani la un antrenament prea dur. „Totul e numai minciună, declară abrupt bărbosul mentor spiritual în vîrstă de cincizeci și șapte de ani al alergătorului de o milă, Ike era într-o formă excelentă. N-a urmat un antrenament mai greu ca de-obicei".

Fantastic, nu-i așa, cum toți alergătorii lui Sam fac întotdeauna cîte o întindere de ligament la Olimpiadă.

Ike Low ? N-ați vrea să veniți la restaurant să dați un interviu pentru televiziunea canadiană ?

Nu, amice, nu acum. Doar vezi c-abia mă mai mișc, fir-ar al dracului să fie !

Da, Ike, dar știi cum stau lucrurile cu emisiunile astea televizate. Azi e una, mîine-i alta.

Mda, cam așa e. Dar nu acum.

Vreau să spun că băiatul, bineînțeles, era epuizat. Ei, dacă ne-ar fi ascultat pe noi, dacă-l lăsa în pace !

Da, Ron, de la bun început.

Dacă l-a tot mîncat de la spate pe bietul băiat, dacă nu l-a lăsat nici măcar o clipă să-și tragă și el sufletul ! *Noi* știam ce-i mai bine pentru el, dar n-a vrut să ne-asculte. *Noi* i-am fi apărat interesele, dar n-a vrut să ne creadă.

Poate că din asta a învățat și el ceva, Ron.

Sper. Sper să fie așa.

Oprindu-se ca fulgerat, ca o pasăre săgetată în plin zbor, făcîndu-te să simți și tu aceeași durere, aceeași limbă de foc prelingîndu-ți-se de-a lungul piciorului, același sentiment de neputință. O, cît de bine cunoscut. Și înainte de asta se mișca atît de frumos, cu atîta economie, cu atîta forță. Ar fi trebuit să fii tu însuți alergător ca să înțelegi această sfîșietoare durere fizică și psihică. Și a mai fost un lucru pe care l-am simțit : că această clipă trebuia să fie a lui și că trecuse, că șansele i se spulberaseră precum mie, la Melbourne.

Și mă simțeam atît de puternic, mă simțeam atît de bine. Îl lăsasem pe Burke în spatele lui Budai și rămăsesem în urma lor. Apoi, pe ultima linie dreaptă am simțit cîtă forță e în mine și am știut că i-aș putea întrece pe amîndoi, deși nu avea nici o importanță — tocmai ăsta-i lucrul cel mai ridicol — pentru că oricum mă calificasem. Săptămîni întregi n-am putut să-mi scot asta din minte, oare chestia aia s-ar mai fi întîmplat dacă nu acceleram, sau lucrurile ar fi stat cu totul altfel ? Dacă aș fi ieșit al treilea, să zicem, atunci totul ar fi fost în regulă ? Sau accidentul s-ar fi întîmplat oricum, așa cum ziceau cei mai mulți ? Ajungeam oare în finală ? N-aveai cum să știi, nu puteai fi sigur. Chiar și doctorii erau de păreri diferite.

E o senzație oribilă, te avînți ca o săgeată și brusc, fără nici un semn prevestitor, nu mai poți să te miști deloc, te *prăbușești*. Durerea și spasmul pe care-l simți în picior și sentimentul mult mai de nesuportat că ești zdrobit, terminat. Toți ceilalți care trec pe lîngă tine unul după altul, toți, pînă la ultimul nevolnic. E ca într-un coșmar, cînd stai pironit fără să

te poți mișca. N-ai încotro. Trebuie să te dai la o parte de pe pistă, să te arunci pe iarbă, să te arunci în neființă.

În clipa aia, chiar că am vrut să mor, n-aveam pentru ce mai trăi. Vreo doi sau trei oficiali au venit spre mine alergînd și croncănind pe italienește — nu-nțelegeam o boabă — și unul dintre ei mi-a aruncat o pătură pe umeri, ceea ce pe căldura aia era culmea culmilor. Am zvîrlit-o deoparte. Apoi a apărut Ron Vane din neant, spunînd : „Ce s-a întîmplat Ike, ai făcut o întindere de ligament ?" și eram atît de năuc, încît n-am putut scoate o vorbă. Am dat din cap. M-a întrebat dacă vreau să cheme brancardierii, dar i-am făcut semn că nu. Mă durea al dracului de tare, dar asta ar fi fost cea mai mare grozăvie, adică să mai ies de pe stadion și pe targă, sub ochii tuturora. Așa că Ron și cu oficialii au început cumva să mă tîrască de-acolo. Îi țineam pe după gît și în felul ăsta am putut să văd sfîrșitul cursei. Burke părea să fie primul, apoi Budai și cînd panglica s-a rupt am închis ochii pentru că simțeam că plîng. De fapt, a doua zi, fotografia mea apăruse în toate ziarele italiene, Ron și cu oficialii care mă scoteau de pe stadion și eu cu fața schimonosită, plîngînd.

Ceilalți concurenți s-au purtat destul de frumos. Burke a venit la mine și mi-a spus : „Ai avut ghinion, prietene" și Budai, ăla n-avea ce să-mi zică, mi-a luat mîna și a-nceput să mi-o scuture. Și pe urmă, slavă ție doamne, a apărut Sam și m-am trezit că-i spun : „Iartă-mă, Sam, iartă-mă, Sam", e tot ce mi-a venit atunci în minte. Iar Sam spunea întruna : „E *numai* o amînare. E *numai* începutul", vorbindu-și parcă sieși, iar acum, cînd stau să-mi aduc aminte cred că plîngea și el.

Apoi a apărut Jack Brady și a spus : „Întindere de ligament ?"; exact așa cum vă zic, pe tonul profesional al unui doctor. A continuat apoi : „Duceți-l înapoi în Satul Olimpic și culcați-l în pat". Sam l-a dat la o parte pe oficial și mi-a luat brațul și am pătruns în tunel, apoi am așteptat acolo, în fața stadionului pînă cînd Jack a făcut rost de o mașină. Nici el nu vorbea cu Sam și nici Ron. De fapt, Sam și cu Ron îmi stăteau de-o parte și de alta, vorbind amîndoi cu mine și făcîndu-se că nu se cunosc unul pe altul. După atitudinea lor, Ron și Jack păreau să fie convinși că Sam e de vină, că se repezise pe pistă și mă lovise cu mîna lui.

Cînd a sosit mașina cu Jack înăuntru și cu un șofer italian, Ron i-a zis lui Sam : „Mulțumesc, cred că acum putem să ne descurcăm și singuri", dar Sam nici nu l-a băgat în seamă,

mi-a spus : „Ușurel Ike", ajutîndu-mă să m-așez pe scaunul din spate și urcîndu-se alături de mine. Pe drum, nimeni n-a scos nici un cuvînt, dar Sam mă apucase de braț și din cînd în cînd mă strîngea.

În ceea ce mă privea, ar fi putut foarte bine să-mi taie porcăria aia de picior și zile întregi așa mi-a și venit să fac. Parcă piciorul ăla nu mai era al meu, nu mai aveam nevoie de el. Pentru că aveam în *mine* aceeași senzație, aici era toată grozăvia, aveam aceeași încredere, simțeam aceeași putere ca atunci pe pistă, cînd începusem să accelerez. Eram ca o mașină hodorogită însă cu un motor excepțional, cu singura diferență că poți cumpăra oricînd un șasiu nou, pe cînd eu aveam să rămîn pentru vecie cu ceea ce mă înzestrase natura.

Pe urmă, cînd am început să mă simt mai bine, mi-am dat seama — ce chestie ciudată — că totul e-n ordine cu *excepția* mușchiului ăluia, singura problemă era el. O durere care te străbătea de la fesă în jos pînă aproape de genunchi, o slăbiciune a piciorului, în momentul în care a început să se mai vindece și din nou durere cînd încercai să-l întinzi — ceea ce Sam mă tot obliga să fac.

M-a dus la o clinică din Roma pentru tratament. Căldură diatermică și un fir negru învălătucit în jurul piciorului, ca un șarpe, și ultrasunete. Întins pe spate, în timp ce ei te ungeau cu ceva pe picior și începeau să plimbe pe tine vergeaua aia, sus și jos, sus și jos, o plăcută senzație de căldură, pînă cînd se-ntîmpla să uite s-o mai miște și atunci te ardea ca dracu. Trebuia ca fibrele musculare să se întindă și să se contracte. Sam îmi ținea lungi prelegeri despre ceea ce se întîmplase și despre sîngerarea internă. Își plimba degetul în josul mușchiului ăluia și îmi spunea : „Se vindecă bine. În două săptămîni poți începe un antrenament moderat", dar mintea mea nu mergea deloc așa de departe. Voiam să plec din Roma, cît mai departe de Olimpiada asta, cît mai departe de Satul ăla Olimpic, unde totul mă răscolea.

L-am implorat pe Ron Vane și pe Des Victor, managerul echipei : „Vă rog, nu puteți să mă trimiteți acasă ?", dar mi-au răspuns că nu se poate, că se cumpăraseră deja biletele de întoarcere și cu asta basta. Ron mi-a spus : „Știu bine că ești dezamăgit, Ike. Sîntem cu toții dezamăgiți. Dar ia-o ca pe o vacanță. O vacanță gratuită". A dracului vacanță.

Aici Sam a avut multe de zis.

E o simplă întîrziere şi nimic altceva. Totul depinde de tine. Un mare campion ştie să înveţe şi din necazuri. Un mare campion învaţă să se ferească de ele, tot aşa cum, în procesul evolutiv, omul învaţă să meargă şi pasărea să zboare. Ai fost înfrînt, dar nu în mod ruşinos. Ţi-ai dovedit ţie şi lumii întregi că eşti un mare alergător şi nu numai atît, ai demonstrat că poţi obţine rezultate bune în marile ocazii competitive. Peste patru ani de zile vei rămîne tot un mare alergător, cu o minte mai ageră, cu un trup mai puternic, cu o experienţă mai bogată.

Cred că puteai să cîştigi la această Olimpiadă. Nimeni nu poate fi sigur, dar cred că ai fi putut să cîştigi, tot aşa cum şi tu ştiai asta. Îţi spun nu ca să-ţi creez un sentiment de frustrare, ci ca să-ţi dau încredere în propriile tale puteri. Între Olimpiada asta şi cea viitoare există posibilităţi multiple. Adu-ţi aminte. N-ai fost învins, ci trădat. Pentru un timp. Victoria ta la Tokio va fi o victorie mai *mare* decît la Roma, pentru că atunci vei fi înfrînt toate adversităţile care-ţi stau în cale.

Minunat. Dar atîta vreme cît vorbea el şi poate un pic după aceea. Mă întorceam însă repede la vechea mea stare de deprimare. De-atunci m-am tot întrebat, oare chestia asta s-ar mai fi întîmplat dacă aş fi cîştigat sau dacă m-aş fi întors imediat acasă, aşa cum vroiam ? Vreau să zic, toată povestea asta cu Jill şi cu mine. S-ar mai fi întîmplat oare dacă n-aş fi avut starea aia de spirit, cînd de nimic nu-mi mai păsa şi de nimic nu mai aveam chef ?

Nici măcar din pat nu mai voiam să mă dau jos, acolo cel puţin eram la adăpost, nu trebuia să-i văd decît pe Alan şi pe Tom, dacă se întîmpla să rămînă cu mine şi pe cei care veneau să mă viziteze. Atunci însă, de cele mai multe ori mă prefăceam că dorm.

Cînd totuşi am ieşit pînă la urmă din cameră, a fost pur şi simplu ceva înfiorător. Să nu fii în stare nici măcar să mergi ca lumea, dapăi să mai şi alergi. Aşa c-am început să urăsc piciorul ăla al meu mai mult decît oricînd. Oriunde să fi fost, chiar şi pe stradă şi tot ţi-era neplăcut să mergi şontîc-şontîc şi toţi să te depăşească, dar aici, unde nu mă găseam printre oameni obişnuiţi, ci printre atleţi, oameni într-o formă perfectă, cei mai desăvîrşiţi oameni din lume, toţi ştiind să-şi folosească trupul. Ei bine, aici te simţeai infirm de două ori.

Bineînţeles c-o ştiam pe Jill de mai de mult. Venise în echipa noastră de un an de zile şi ieşise cu noi în străinătate de vreo cîteva ori. Cum am văzut-o mi-am zis în sinea mea, ştiţi, drăguţă fată, *foarte* drăguţă, o feţişoară frumoasă, un corp foarte reuşit şi în acelaşi timp m-am gîndit că nu prea seamănă cu celelalte. Adică alea erau toate cam la fel, se ţineau scai una de alta, se hlizeau tot timpul şi nu prea le interesa cum arată. Chiar şi cele care mai călcau pe-alături, ca de pildă Jane Cobham, aia cu care o făcusem eu de oaie la Leipzig, tot nu erau aşa cum sînt fetele de obicei. Dacă se apucau să facă dragoste cu tine o făceau oarecum în glumă, ca şi cum ai bea ceva sau ai merge la film. Dar Jill, slavă domnului, nu se hlizea deloc. De fapt, avea în ea o anumită seriozitate, o expresie deosebită în priviri, în ochii ăia căprui şi frumoşi. Iar cînd rîdea, ei bine, rîdea pentru un *anumit* lucru şi era minunat să vezi cum i se transformă întreaga faţă, cum se uită la tine cînd rîde, de parcă tu şi cu ea aţi fi singurii oameni de pe lume. Stătusem din cînd în cînd de vorbă cu ea, dar niciodată nu împinsesem lucrurile mai departe. Într-un fel pentru că era ceva cu ea, părea că n-o prea interesează chestiile astea, iar pe de altă parte, fiind anul olimpic, aveam de gînd să fiu cuminte şi să mă port frumos, îndeosebi în timpul întrecerilor, înaintea cursei. Îmi promisesem că dacă am să cîştig medalia de aur — *dacă* o cîştig, fir-ar ea a dracului — am să mă distrez ca niciodată, am să petrec ca un nebun. Dar pînă atunci, nimic. Sau, mă rog, aproape nimic.

Jill era din Manchester şi la început am rămas mirat cînd am auzit-o vorbind. Feţişoara aia drăguţă, brunetă şi accentul ăla nordic. Totdeauna am avut ideea asta, probabil pentru că eram londonez, că cei din nord cam fac pe nebunii şi nu puteam să mă obişnuiesc deloc : pe de o parte ea, pe de altă parte accentul ăla. Oricum, ţinînd cont de halul în care eram după accident, nici nu mi-ar fi trecut prin minte să încerc ceva cu vreo fată. Adică, să vă spun adevărul, mi-era teamă că n-aş fi fost în stare de nimic.

Ei bine, într-o după-amiază am intrat în restaurantul olimpic destul de tîrziu, pentru că nu voiam să mă întîlnesc cu nimeni, nu voiam să văd pe nimeni. Mi-am pus tava pe una din mese, m-am aşezat pe scaun şi imediat am auzit o voce, vocea *ei* : „Ce-ţi mai face piciorul ?“ Era chiar în faţa mea, puţin mai încolo. Nici măcar n-o observasem, în aşa hal eram. Ca să nu vă mint, nu mă încînta cine ştie ce întîlnirea asta, pentru că n-aveam chef să stau de vorbă cu nimeni. Cam asta reieşea din

atitudinea mea : ce importanță mai are piciorul meu, am ieșit din joc și gata, am fost eliminat, acuma trebuie să mai treacă patru ani de zile pînă să mai pot încerca o dată, așa că ce importanță mai poate avea ? Cu toate astea, a trebuit să recunosc că era tare drăguță în bluza aia roz pe care o purtau fetele noastre. Brațele ei dezgolite erau arămii și tare drăguțe, subțiri, dar știți, bine făcute, puternice fără a fi însă greoaie. Era sprinteră, 100 metri plat și ca să zic așa n-o scosese la capăt prea rău, ajunsese pînă în finală și ieșise parcă penultima.

I-am zis : „Oricum, e mai bine față de cum a fost", ceea ce bănuiesc eu că nu suna prea prietenos, dar, cum v-am spus, ăsta era un lucru de care nu-mi făcea plăcere să vorbesc. Mi-a spus : „Am fost și eu de față. Mi-a venit să plîng. Alergai atît de frumos" și nu știu de ce chestia asta, gata, m-a terminat, totul mi-a venit iarăși în minte și am simțit cum îmi dau lacrimile și am băgat nasul în farfurie. Cum tot nu scoteam nici un cuvînt, mi-a zis : „Îmi pare rău că te necăjesc, știu cam ce trebuie să simți", ceea ce n-a făcut decît să înrăutățească lucrurile. Mi-a venit practic să mă ridic de la masă și s-o iau la fugă prin restaurant, numai că nu eram în stare să alerg și ar fi fost de-a dreptul ridicol să-mi las farfuria neatinsă pe masă și să încep să mă tîrăsc spre ușă șchiopătînd.

Așa că am rămas amîndoi acolo ca niște idioți, eu străduindu-mă din răsputeri să nu plîng, ea încercînd să nu mă mai necăjască, pînă cînd mi-am dat seama la un moment dat cît de mult aș vrea să nu mai plece de lîngă mine. M-a înspăimîntat gîndul că are să se scoale și o să mă lase singur, așa că am ridicat ochii din farfurie, mi-am adunat puterile și i-am zis primul lucru care mi-a venit în minte : „Mergi după masă la stadion ?" Ceva mai absurd nici nu putea fi cu putință, pentru că tocmai se disputa finala probei de 1 500 de metri, chestie pentru care aș fi dat orice numai să nu trebuiască să o văd. Probabil că din cauza asta s-a uitat la mine cu atîta mirare, un timp nu mi-a răspuns nimic și apoi mi-a zis : „Da, merg", iar eu i-am spus : „Atunci, hai să mergem împreună".

Ne-am dus în partea rezervată atleților, undeva prin mijloc, destul de aproape de pistă și vizavi de tribuna oficială. Mi-am dat seama de asta cînd deja ne așezasem și era prea tîrziu, nu mai aveam altceva de făcut decît să rămîn acolo și dumnezeu cu mila. În tribună mai erau o groază de sportivi din echipa noastră și mulți dintre ei m-au salutat, dar simțeam că se uită la mine într-un fel ciudat, întrebîndu-se poate cum o să reacționez sau, cine știe, mirîndu-se să ne vadă împreună, pe Jill

și pe mine. A apărut un alergător de garduri, un australian pe care-l întîlnisem prima oară la Cardiff și mi-a spus : „Cine crezi c-o să iasă primul, Ike ?" și m-am întrebat cum oare pot unii să fie așa de tîmpiți ? I-am zis : „Nu știu. E o cursă foarte, foarte deschisă", în realitate însă nu puteam să mă gîndesc la chestia asta fără să simt o strîngere de inimă, pentru că știam că ar fi trebuit să fiu și eu acolo pe pistă, pentru că știam că aș fi putut să-i învîng pe toți.

Apoi a fost anunțată cursa, și diferite nume au prins să clipească pe tabela de afișaj ; toate numele alea străine în afară de numele meu, exact așa cum îmi imaginasem eu de la bun început. Budai era acolo și Driver, și Burke, și Manfred. Toți se-ncălzeau, întinzîndu-se, scuturîndu-și picioarele, făcînd cîțiva pași de alergare, mai întîi în mijlocul pistei, apoi în apropierea liniei de start. Au început să-și dea jos treningurile și, brusc, am simțit că nu mai pot suporta, am lăsat capul în jos, nu mai puteam să mă uit la ei și în clipa aia ea m-a luat de mînă și a fost într-adevăr minunat cînd i-am simțit deodată degetele strîngîndu-mă ușor.

Cînd am ridicat din nou ochii, a fost ca s-o privesc pe ea, nu cursa care se pregătea să înceapă. Avea o expresie cu totul și cu totul deosebită, de parcă ar fi înțeles într-adevăr ce simt, de parcă suferea și ea alături de mine. M-am uitat în ochii ei și gata, cuvintele au devenit de prisos. Ne îndrăgostisem. Parcă eram sub acțiunea unui drog, acum puteam să mă uit într-acolo, puteam să-i privesc pe alergători, să urmăresc cursa. Și asta fără să simt absolut nimic, fără să mă mai doară. Deveniseră pentru mine niște tipi oarecare, care-și scoteau treningurile, care stăteau apoi nemișcați în tricourile lor de diferite culori și care la un semnal au început să alerge. Ca într-un vis. De mai multe ori în timpul cursei am întors capul ca s-o privesc pe Jill și o dată am surprins-o uitîndu-se și ea la mine și zîmbindu-mi. Zîmbetul acela minunat al ei.

Pînă la urmă a cîștigat Burke. S-a desprins de ei pe la mijlocul ultimului tur și Driver a clacat, n-a mai putut să-i facă față. De fapt, pînă la urmă a avut noroc și c-a ieșit pe locul doi, între ei trebuie să fi fost o distanță de vreo cincisprezece yarzi. Dar chiar și atunci, în timpul finișului, cu toată surexcitarea mea, cu toate că ajunsesem să urmăresc cursa cu sufletul la gură, chiar și în momentele alea simțeam cum acționează drogul asupra mea, așa că nu m-am mai amărît. Nici măcar atunci cînd au înmînat medaliile, cînd l-am văzut pe Burke stînd în locul unde, de fapt, ar fi trebuit să stau eu. Deși

acum, cînd mă gîndesc la scena asta, mi se încreţeşte carnea pe mine.

În seara aia, Jill şi cu mine am mers să luăm masa în oraş, la un restaurant pe malul fluviului, unde am stat şi am mîncat afară, pe terasă. Altceva nu-mi mai aduc aminte, pentru că sentimentul ăla care mă cuprinsese era pentru mine ceva cu totul nou, nu mai trecusem niciodată prin aşa ceva ; era o forţă necruţătoare care te subjuga în aşa fel, încît nu te mai puteai gîndi la nimic, nici nu mai ştiai pe ce lume trăieşti.

Totuşi mi-aduc aminte de fluviu, de Tibru ; stăteam împreună cu Jill acolo, lîngă parapet, sub copaci, privind apa în tăcere, ţinîndu-ne de mînă, apoi uitîndu-ne unul în ochii celuilalt şi sărutîndu-ne. Cînd m-am întors acasă mi-au zis că Sam trecuse pe-acolo. Ca să mă caute. Vă spun drept, pur şi simplu uitasem de existenţa lui Sam.

Arrivederci Ike ! Vei purta cu tine amintiri sfîşietoare despre Roma, noi însă ne vom gîndi la tine cu simpatie. Un atlet tînăr, arzător, plin de vigoarea tinereţii sale, care a venit ca să cîştige, dar care a pierdut fără însă a fi învins. Un atlet tipic englez, înalt şi zvelt, cu profilul acelor eroi aviatori de acum douăzeci de ani. Tipul clasic, tipul olimpic, urmărind mai presus de orice victoria, dar în limitele *fair play*-ului.

Din nefericire, asemeni multor altor eroi, ai fost trădat, dar nu de vreo fiinţă omenească, ci de un trădător mai apropiat şi mai intim, un trădător de care fiecare atlet trebuie să se păzească : propriul trup. Au numit întindere de ligament dezastrul acela care s-a abătut asupra ta în timp ce alergai cu atîta noblete pe pista purpurie a Stadionului Olimpic, deplin încrezător în puterile tale, în picioarele acelea lungi şi musculoase, care aveau să nu te mai ajute.

Şi cînd a fost să se întîmple, pe faţa ta s-a putut citi o îndoită agonie, agonia eşecului şi agonia celui trădat, abandonat de către cel mai bun prieten al său. Cursa aceea tu ar fi trebuit să o cîştigi, aşa cum fără îndoială simţi că ai fi putut cîştiga şi finala. Dar nu a fost să fie aşa. Nici măcar n-ai mai alergat în finală. A trebuit să priveşti cu amărăciune cum oficialii înmînează medalii celor pe care tu i-ai fi putut învinge.

Te întorci acasă chinuit şi însingurat, asemeni unei plante căreia nu-i este îngăduit să crească. Rămînem însă cu amintirea spiritului tău sportiv, a graţiei tale virile, a combativităţii tale loiale. De aceea îţi şi spunem : *„Arrivederci Ike, a Tokio !"*.

Şi cîte sfaturi i-am tot dat
N-a vrut s-asculte, nici să-nveţe
Şi-ar fi avut de profitat
Dacă mă asculta pe mine
De-ar fi-nţeles că ştiu mai bine
La dracu', aur cîştiga.
Acum pe propria-i piele-o simte.
Sperăm c-o să se-nveţe minte.

6.

Hampstead Heath. O după-amiază de toamnă. Peisajul este de o frumusețe calmă, neagresivă. Printre copaci, frunze îngălbenite se lasă purtate de o pală ușoară de vînt. Lumina este blîndă, iar în aer se simte o amenințare de ploaie. Razele unui soare palid dansează deasupra ierbii care și-a îndulcit culoarea într-un verde iernatic.

Pe unul din dealurile care se ondulează asemeni unor paranteze mici apar doi alergători : un BĂRBAT *și o* FEMEIE. *Aleargă amîndoi cu aerul acela concentrat al celor care și-au închinat viața unui scop unic. Amîndoi poartă tricouri și șorturi albe, largi.* BĂRBATUL *este cu șase incii mai înalt decît* FEMEIA, *este frumos, are părul închis la culoare și răvășit de vînt, iar trăsăturile feței sale tinere par a fi marcate de grele sforțări. Seamănă cu un soldat sau poate cu un tînăr călugăr. Trupul lui are o musculatură suplă, viguroasă. Pielea, ca și a ei, este aproape măslinie. Ea are un păr negru, scurt și cîrlionțat, membrele îi sînt subțiri, dar totuși puternice. În clipa în care amîndoi au ajuns pe coasta dealului, ea întoarce capul pentru a-l privit pe* BĂRBAT *cu o expresie plină de admirație și devotament. El nu se uită la ea.*

Puțin mai apoi se ivesc pe același deal alți trei alergători cu trupuri subțiri și pline de nerv. Un BĂRBAT MAI ÎN VÎRSTĂ, *cu o barbă scurtă și argintie, mișcîndu-se cu vigoarea unei păpuși mecanice, și* DOI BĂRBAȚI MAI TINERI, *unul dintre ei palid, înalt și încordat, iar celălalt blond, alergînd cu un aer de îngîmfare crispată. Aceștia din urmă îi ajung pe primii doi și îi încercuiesc.* TÎNĂRUL ÎNALT *trece la dreapta* BĂRBATULUI, ALERGĂTORUL BLOND *trece la dreapta* FEMEII, *iar* BĂRBATUL MAI ÎN VÎRSTĂ *se strecoară între* BĂRBAT *și* FEMEIE. *Aleargă cîtva timp în tăcere, apoi* BĂRBATUL MAI ÎN VÎRSTĂ, SAM DEE *vorbește :*

SAM : Bine, acum o să facem niște sprinturi. Cel care-și aude numele strigat sprintează pînă în momentul în care îi spun eu să încetinească ritmul. *Jill !*

JILL DAILEY, FEMEIA, *accelerează pe iarbă. Pașii îi sînt scurți și grăbiți, ridică genunchii foarte sus, de parcă ar acționa un piston.*

SAM *(strigînd) :* Brațele mai sus, genunchii mai jos ! Brațele mai sus, genunchii mai jos ! Destul !

JILL *își reia vechiul ritm.*

SAM : *Ike !*

Acum sprintează BĂRBATUL, IKE LOW, *accelerîndu-și ritmul din cîțiva pași, fără efort vizibil, prin intermediul unor mișcări controlate, pline de forță, atît de line și de economice, încît par executate de un robot. Trece de* JILL *și e acum la vreo cincizeci de yarzi înaintea ei, cînd* SAM *îi strigă iar același lucru.*

SAM : Ajunge !

IKE *începe acum să alerge într-un ritm ușor.*

SAM *(cu umor) :* Sam !

Sprintează el însuși, vioi, dar crispat, ca și cum și-ar forța corpul în mod deliberat. Încetinește ajungînd alături de JILL *și, după vreo cîțiva pași făcuți împreună, întoarce capul pentru a striga din nou.*

SAM : Tom și Alan ! Haideți ! Să vedem cine îl ajunge primul pe Ike !

Bărbatul înalt, TOM BURGESS, *și cel scund și blond,* ALAN BELL, *se iau la întrecere cu seriozitate și iuțeală.* TOM *are pasul mai lung, iar* ALAN *posedă dinamismul caracteristic al sprinterului. După treizeci de yarzi e înaintea lui* TOM, *deși acesta din urmă nu dă semne că ar avea de gînd să se lase bătut. Capul i se balansează dintr-o parte într-alta, gura i se schimonosește, dă impresia unui alergător care se apropie de finalul cursei de maraton. După două sute de yarzi, cînd deja l-au și depășit pe* IKE, *distanța care îi separă a crescut la vreo cincisprezece yarzi, dar în momentul în care* SAM *strigă „Destul !", ea începe să se micșoreze.* ALAN *încetinește, însă* TOM *se încăpățînează să alerge pînă cînd îl ajunge din urmă.* IKE *li se alătură.*

TOM *(lui* ALAN) : Mi-ar place să văd cum te-ai descurca pe cinci mile.

ALAN *(bine dispus) :* Nici măcar n-aș fi în stare să alerg cinci mile.

TOM : Iar eu nu pot să sprintez, fir-ar al dracului să fie !

IKE : Lasă, Tom, nu-ți face tu probleme din cauza asta !

TOM *(cu amărăciune) :* Nici nu-mi făceam probleme.

IKE *(întorcîndu-se să-i privească pe* SAM *și pe JILL)* : Sam, să știi că sînt cu ochii pe tine !

SAM *(imediat)* : *Ike !*

Ascultător, IKE *sprintează înainte, de unul singur, în timp ce ceilalți rîd.*

SAM *(lui* JILL) : Știm noi cum să ne descotorosim de el, nu-i așa ?

Cînd IKE *a ajuns la vreo două sute de yarzi și mai bine în față,* SAM *strigă din nou.*

SAM : E-n regulă ! *Ajunge !*

IKE *încetinește.*

TOM *(aruncînd o privire în urmă)* : Sam, n-am știut pînă acuma că ești un bătrîn dezgustător.

SAM *(luînd-o pe* JILL *cu brațul pe după umeri)* : Jill știe foarte bine că pentru mine e ca și fata mea.

ALAN *(privind și el în urmă)* : Bine, atunci un bătrîn tată dezgustător !

SAM : Să ignorăm o asemenea intervenție, nu-i așa ?

Alergarea continuă, protagoniștii cînd unindu-se, cînd separîndu-se, asemenea unor molecule. Descriind un cerc larg, ajung în sfîrșit în dreptul unor clădiri mari, cu două etaje, care au un aer detașat și suburban. Acolo, la marginea parcului, se află două mașini. Un Ford Cortina al lui IKE *și o mașină sport cu două locuri care este a lui* ALAN. *Cei doi descuie și scot dinăuntru niște treninguri, pentru* JILL *și pentru* TOM, *o pereche de blugi și un pulover cu guler întors pentru* SAM.

IKE : Sam, azi nu mi s-a părut c-arăți prea bine, începi să cam dai în primire. Jill, tu ce zici ?

JILL *(strîngîndu-l de brat pe* SAM) : Nu-i adevărat, a fost nemaipomenit.

SAM *(sărutînd-o pe obraz)* : Fetița mea dragă !

IKE : Fetița *ta* dragă !

SAM *(dezmierdînd-o pe* JILL) : Dacă toate atletele ar fi ca ea, zău dacă n-aș începe să iau în serios atletismul feminin.

JILL : Ar trebui să-l *iei* în serios.

SAM : Pe *tine* te iau în serios, draga mea, pentru că ești atît de feminină și atît de frumoasă.

JILL : Vezi ? Nu pentru că alerg.

SAM : Știu că alergi. Dar pentru mine feminitatea ta va fi întotdeauna pe primul loc și alergarea pe locul doi.

IKE *(cuprinzînd-o pe* JILL *cu mîna peste talie)* : Sam, aici ai avut mare dreptate ! Ia spune-i să stea mai bine acasă, la cratiță.

JILL *(desprinzîndu-se de amîndoi)* : Sînteți niște nerușinați !

SAM : Draga mea, tu ești muza noastră ! Ești Atalanta noastră ! Dac-aș avea putere, ți-aș oferi toate medaliile de aur de la bun început, numai pentru că ești așa cum ești !

JILL : Pe mine mă interesează alergarea, nu concursurile de frumusețe !

SAM : Dacă s-ar organiza concursuri de frumusețe pentru alergătoare, precis că le-ai cîștiga pe toate !

JILL : Gata, mă predau ! Pur și simplu nu vrei să crezi că și femeile se pot dedica sportului.

SAM *(dezmierdînd-o iarăși)* : Dar bineînțeles că cred. Dacă fiecare atlet ar pune atîta suflet cît pui tu, dacă *Alan* ar ști să se dedice ca tine...

ALAN : Iarăși vechea placă.

SAM : N-ar fi cîștigat numai medalia de bronz...

JILL : *Numai* medalia de bronz !

SAM : Ar fi fost *cel* mai mare sprinter al zilelor sale.

IKE *(parodiind accentul american)* : Cea mai rapidă ființă omenească din lume.

ALAN : Așa-mi trebuie dacă nu te-am ascultat pe tine.

SAM : Ei, ai avut șansa ta, dar n-ai știut să profiți. Ai venit și te-ai antrenat cu mine cîtva timp. Eram gata să mă ocup de tine.

ALAN : Sam, acuma e prea tîrziu.

SAM *(retoric)* : În viețile omenești există fluxuri și refluxuri.

IKE : Da, numai că pentru tine, Alan, s-a cam scurs apa pe gîrlă, nu-i așa ?

ALAN : Irevocabil. Nu face nimic, Sam, am să te duc totuși pînă acasă.

SAM : În racheta aia a ta ? Nu cred c-am chef.

ALAN : Bine, atunci o iau pe Jill.

SAM *(luînd-o pe* JILL *în brațe)* : S-o iei pe păpușica mea ? Nu ți-aș încredința-o nici pentru o secundă.

IKE : Cînd Alan a fost nevoit s-o lase mai moale cu alergatul, și-a cumpărat o mașină.

ALAN : Foarte inteligent, n-am ce zice.

ALAN *deschide ușa mașinii sport și se așază pe scaunul conducătorului, iar* SAM, *strîmbîndu-se, ocupă celălalt loc.* IKE *și cu* JILL *se urcă în față, iar* TOM *pe bancheta din spate a Fordului.*

SAM : Ah, nimic nu se poate compara totuși cu viteza omului.

Cele două mașini pornesc.

Era o fată plină de seriozitate, ăsta-i cuvîntul cel mai potrivit. Nu era plicticoasă, nu era lipsită de simțul umorului, nu era greoaie, ci *gravă*. Cum spun francezii : *une sérieuse* *. Iar Ike nu este serios în adevăratul sens al cuvîntului ; este serios numai în ceea ce privește alergarea. Alergarea *lui*. Nimic nu-l interesează din ceea ce se întîmplă cu ceilalți, cu atletismul în general, cu felul în care este el dirijat. Nu aderă la nici un comitet, trebuie mereu să-l hărțuiești ca să semneze vreo petiție, așa că sînt unii care de multe ori se supără pe el. Așa cum mi se întîmplă și mie să mă supăr.

Într-un fel, cred eu, ne asemănăm cu marxiștii, nu acceptăm o poziție neutră. Dacă nu ești de partea noastră, înseamnă că ești de partea celorlalți. Trebuie să alegi —, iar Ike a ales alergarea. Și pe Sam, bineînțeles —, ceea ce explică oarecum atitudinea sa într-un moment în care opoziția s-a cristalizat în cea mai mare parte în jurul lui Jack Brady. Și pe Jill.

Ți se întîmplă uneori să te întrebi dacă propriile-ți motivații ar rezista în fața unei examinări atente. Oare această activitate în comitete nu este un simplu mod de a amîna tăierea cordonului ombilical ? Oare Ron Vane și toți ceilalți au început și ei la fel, prin a fi niște rebeli pe care timpul i-a metamorfozat în autocrați ? Nu cred — nu vreau să cred una ca asta. Ron are acea fire plîngăreață, acea credință că nimeni nu-l înțelege, trăsături care cu siguranță că l-au hărăzit funcției de administrator, făcînd astfel din participarea reală o simplă uvertură, un hiat. Nu cred că a fost vreodată tînăr. Iar în ceea ce-l privește pe Ike, atunci cînd îl acuzăm de egoism, nu ne acuzăm oare și pe noi de același lucru pe care-l simțim înlăuntrul nostru ? Și pe care-l invidiem în starea sa naturală, nediluată ? În *realitate* cine face mai mult pentru atletism, cel care este devotat trup și suflet comitetelor, sau cel care pur și simplu iese pe pistă, aleargă și stîrnește astfel admirația întregii lumi ? Trebuie să reflectezi bine înainte de a da un răspuns. Dacă înclini în favoarea omului comitetelor, atunci ești foarte aproape de optica lui Ron Vane.

Dar ce noroc a avut Ike cu Jill, care crede în el și în posibilitățile sale cu aceeași seriozitate ca și el. Așa cum l-a învățat Sam să creadă. De două ori norocos, pentru că-l și iubește și pentru asta oricine s-ar putea considera norocos. Încercasem și eu s-o cuceresc, dar seriozitatea ei m-a înfrînt, nu era genul

* O (fată) serioasă (în fr.).

de fată care să se-nghesuie cu toți sau căreia să-i placă escapadele. Și cînd te refuza, avea în glas un ton de reproș — „A-lan !" — cu atît mai exasperant, cu cît în mod evident era o fată senzuală.

A fost un lucru fascinant acolo, în Satul Olimpic, să-l vezi pe Ike îndrăgostit — Jill cel puțin pentru asta se născuse pe lume — și să-i vezi privirea pierdută, năucă. Pentru prima oară aveai certitudinea că nu se mai gîndește la recorduri, la timpi intermediari — atunci avea o cu totul altă expresie —, ci la o altă ființă omenească. M-am întrebat cum o să accepte Sam situația ; dar cel puțin pentru început părea s-o fi acceptat. Se profilează în aparență o adevărată lună de miere, în toate sensurile, în afară de sensul propriu al cuvîntului. Unul pentru toți și toți pentru Ike. Pentru că Jill este gata să se sacrifice și foarte fericită să pună alergarea lui Ike pe primul plan, iar pe a ei undeva aiurea. Îți dă impresia că nu continuă să alerge decît pentru a-l ajuta pe Ike, pentru a se antrena cu el, pentru a face și ea parte din echipă în timpul deplasărilor. Bănuiesc că e genul de fată care *vrea* să se sacrifice pentru ceva anume, pentru un ideal, de preferință întrupat într-un bărbat.

Stăteam odată împreună privind o cursă de-a lui, iar ea era cu totul și cu totul transpusă, avea privirea aceea fermecătoare, care mărturisesc că m-a făcut invidios și mi-a zis : „Oh, *nu-i așa* că aleargă minunat ?". Iar el, cum am mai spus, o iubea la fel de nebunește. La Roma, în ultimele zile ale Olimpiadei și apoi la Londra — cel puțin pentru un timp — purtau cu ei acea *aură* a îndrăgostiților, aveai în preajma lor sentimentul că ești oarecum în plus. Trebuie să recunosc că m-am întrebat în ce măsură exaltarea lui Ike se datorează faptului că Jill îl prețuiește la nivelul propriei lui păreri despre sine ; bănuiesc însă că asta era pură gelozie din partea mea.

De aceea o acceptă Sam pe Jill, în ciuda părerii pe care o are despre atlete. E posibil însă să fi fost destul de versat ca să-și dea seama că nu poți lupta pe față cu un asemenea sentiment. Îi place să-i tot spună lui Ike, dacă Jill e pe-aproape : „Ike, tu de fapt ai *cîștigat* la Jocurile Olimpice. Ai mers la Roma și te-ai întors cu ceva *mai prețios* decît o medalie". Iar fața lui Ike se luminează într-un surîs fragil, apoi se uită la Jill care îl soarbe din priviri și zîmbește din nou — de data asta îi zîmbește ei. Toți își dau seama că nu este decît o glumă. Toți știu că nu există nimic mai important pe lumea asta decît o medalie olimpică de aur.

Nu am făcut dragoste la Roma. La mine în cameră se găsea întotdeauna cîte cineva, la ea în cameră la fel și, oricum, nu era chiar așa de ușor să pătrunzi în partea rezervată fetelor. În afară de asta, cred că nici unul dintre noi nu voia ca prima oară să fie ceva făcut la repezeală, cu priviri aruncate mereu peste umăr, cu pași pe care să-i petreci cu urechea. Recunosc că uneori tocmai asta era partea amuzantă a lucrurilor, dar nu de data asta, cînd era vorba de mine și de Jill. Ar fi stricat totul.

Cînd ne-am întors, întreaga echipă a petrecut noaptea la Lancaster Gate și nici acolo n-am vrut să se întîmple. Aceeași situație : oameni care intrau și ieșeau tot timpul și pe urmă eram cazați cîte doi în cameră. Pe mine mă repartizaseră cu Alan. S-a întîmplat totuși pe neprevăzute, probabil pentru că era un lucru pe care amîndoi îl doream atît de mult.

Mă urcasem să iau nu știu ce din cameră, la etajul întîi, iar în clipa în care am ajuns pe palier, Jill tocmai cobora de la doi ; nimeni în jur. Ne-am uitat unul la altul, apoi ne-am sărutat și deodată n-am mai putut să rezist. Am tras-o după mine de-a lungul coridorului pînă în camera mea — știam că Alan e jos — și o dată ce-am ajuns înăuntru am încuiat ușa. A fost nemaipomenit, a fost cum nu mai fusese niciodată. Avea un trup minunat, catifelat și plin de elasticitate, niște sîni frumoși, nu prea mari, dar rotunzi, de o formă desăvîrșită. Și-apoi felul ei de a face dragoste. Nu știu cum să-l descriu. Niște mișcări blînde și delicate, foarte excitante. Se apropia de mine, se îndepărta — „Oh, oh, oh !" — și apoi mă cuprindea tare cu brațele și cu picioarele ; niciodată n-aș fi bănuit că poate fi atît de puternică. Iar eu o îmbrățișam, mă agățam de ea, nu puteam suporta ideea de a o pierde, nu voiam s-o mai las să plece. Ei bine, a fost ceva cumplit. M-am trezit că-i spun : „Rămîi, trebuie să rămîi !" iar ea, cu pleoapele lăsate, cu surîsul ei minunat, mi-a răspuns : „Dragul meu, mă voi întoarce curînd, *știi bine* că am să mă întorc !".

A plecat la ea acasă, în nord și pentru mine aceste trei săptămîni au fost înspăimîntătoare, au fost cele mai groaznice din cîte am cunoscut. Totul mă făcea să sufăr cu îndoită putere. Nu-mi dădeam seama ce mă chinuie mai mult. Dorul de Jill sau toată povestea aia cu Olimpiada, care îmi revenise în minte de parcă atîta vreme cît o avusesem pe Jill alături de mine fusesem sub acțiunea unui anestezic, ceea ce, într-un fel, era perfect adevărat. Mă antrenam ca scos din minți, la început ca să-mi recapăt forța în picior, apoi la Hampstead Heath. Nu aveam nimic altceva de făcut, nimic care să-mi poată alunga

gîndurile. Cred că l-am uimit pînă și pe Sam, deși nu văd cum ar fi putut bănui ce se întîmpla cu mine.

Era nemaipomenit. Făcea tot ce putea ca să mă îmbărbăteze, spunîndu-mi că următorul meu obiectiv trebuie să fie recordul mondial. Trebuia și el să spună ceva, pentru că în definitiv ce-mi mai rămînea de făcut în acești patru ani pe care îi aveam în față ? Ce altceva decît niște întreceri de duzină, în care nici măcar nu-mi păsa dacă pierd sau cîștig. Fără îndoială că aș fi vrut să-l bat pe Burke, dar nici ăsta nu era un lucru atît de important, pentru că o mai făcusem și-nainte. Și chiar dacă-l băteam din nou, prin asta ce aș fi dovedit ? Că aș fi putut să-l înving la Roma, ceea ce mă aducea în locul de unde plecasem, la certitudinea că trebuia să fie *a mea*, fir-ar ea a dracului de medalie.

Sam era acum ocupat cu orele alea de gimnastică pe care i le aranjase Stan Ling și la care, din cînd în cînd, mai venea și el, împreună cu o groază de oameni de afaceri burduhănoși, deși mai puteai vedea pe-acolo și vreo cîțiva atleți. Mă distra grozav să-l văd pe Sam printre carpetele de pluș și diferitele obiecte din metal care străluceau ca argintul, cu puloverul și cu blugii lui răpciugoși, făcîndu-i pe grăsanii ăia bătrîni să icnească și să asude. Alan îi zicea „sala de chirurgie" și, drept să spun, cam așa și arăta. Ideea fusese a lui Stan, pentru că Sam n-avea el vreme să-și bată capul cu așa ceva și zicea de altfel : „O sală de gimnastică trebuie să arate a sală de gimnastică, fir-aș al naibii !", chestie la care Stan îi replica : „Dac-ar arăta a sală de gimnastică, atunci n-ar mai veni nimeni", ceea ce poate că era adevărat. Cred că Sam se băgase în afacerea asta ca să mai scoată ceva bani, pentru că de la atleți nu primea niciodată nimic.

Jill și cu mine urma să ne căsătorim, bineînțeles. Asta o hotărîsem la Roma, iar ea avea să se stabilească la Londra și să-și caute o slujbă. La Manchester începuse să predea educația fizică. Am mers și eu acolo ca să-i văd pe ai ei și mi-au plăcut foarte mult. Taică-su semăna un pic cu bătrînul meu, adică genul de sindicalist. Era maistru într-o fabrică textilă. Mai avea și doi frați căsătoriți, iar maică-sa era leită Jill, numai că ceva mai grasă. O femeie foarte liniștită, care tot timpul cără cești de ceai dintr-o cameră într-alta. De fapt erau niște tipi foarte de treabă, zău așa, odată ce reușeau să-și învingă prejudecățile pe care le aveau față de londonezi. În orice caz n-au încercat s-o împiedice să vină la Londra, și ăsta era lucrul cel mai important.

Odată venită, și-a găsit o slujbă la o școală de lîngă King's Cross. A stat la început în Hackney cu noi, ceea ce-a fost grozav, dar pe urmă s-a mutat într-un apartament împreună cu alte două profesoare, pe undeva prin apropiere de Camden Town. I-am spus c-ar trebui să ne găsim și noi o locuință unde să stăm împreună, dar mi-a zis că în nici un caz înainte de a ne căsători. Asta din cauza alor ei. Și a început să se antreneze la Hampstead Heath împreună cu noi. Sam ținea foarte mult la ea. Nu mai avusesem noi parte acolo de prea multe fete — în general Sam era contra —, iar cele care totuși se pripășiseră nu făcuseră prea mulți purici. Jill însă îi era dragă și asta mă umplea de încîntare.

Alergătorul de o milă Ike Low se va căsători cu sprintera internațională Jill Dailey, în vîrstă de douăzeci și doi de ani. Și-au anunțat logodna ieri, dar începuseră să circule unele zvonuri printre atleți încă din timpul Olimpiadei de la Roma. Acolo, Ike, o mare speranță în proba de 1 500 de metri, s-a prăbușit în semifinală din cauza unei întinderi de ligament. Jill a ajuns pînă în finala probei de 100 de metri.

Reprezentantul comercial Ike și profesoara Jill au fost des văzuți împreună în Satul Olimpic. Privirile lor se îndreaptă acum către Tokio, sediul Jocurilor Olimpice din 1964. Au și început să se antreneze împreună.

„Știu că Ike poate cîștiga medalia de aur", spune Jill, care a plecat din Manchester pentru a preda educația fizică la Londra. „Sînt sigură că ar fi cîștigat-o și la Roma dacă nu s-ar fi accidentat".

„Jill îmi este de mare ajutor", spune tînărul Ike, născut în Hackney. „Trebuie să fii tu însuți atlet, pentru a putea înțelege un alt atlet".

Și perspectivele competiționale ale lui Jill ?

„Avem de gînd să facem un dublu de aur la Tokio."

Dar stai puțin, că mai are și Sam un cuvînt de spus.

Jill este o fată minunată, o tînără femeie adorabilă. E foarte firesc și foarte frumos din partea ta că vrei să te căsătorești cu ea. Dac-aș fi mai tînăr, zău dacă n-aș lua-o eu însumi de nevastă ! Iar dacă un atlet trebuie să se căsătorească, atunci este mai bine să se căsătorească tot cu o atletă, care îi va putea înțelege dăruirea de sine și care nu-i va reproșa nimic atunci cînd va vedea că sportul se află pe primul plan. Asta pentru că și el,

și ea, amîndoi știu că nu se pot face compromisuri. Ar trebui însă să te gîndești dacă în clipa de față e un lucru drept pentru tine și pentru ea. Dacă cerințele alergării și ale căsătoriei pot fi respectate în egală măsură. O femeie visează un cămin. O femeie vrea să aibă copii. Sînt nevoi biologice. Sînt ambiții omenești foarte firești. Ambiția unui atlet însă este continua perfecționare fizică, depășirea propriilor sale limite. Cum poți răspunde în egală măsură și cerințelor ei, și cerințelor lui ? Îți asumi riscul unui dublu eșec.

Căsătoria pentru un atlet reprezintă o mare tentație. Ai aflat prea bine că viața unui atlet este singuratică. Privită din afară poate părea egoistă, dar fiecare vocație cere sacrificiu. E mult, mult mai ușor să fii un soț oarecare, să-ți plătești ratele pentru o locuință la periferie, să muncești zi de zi undeva unde nu e nevoie de nici un fel de inițiativă personală, decît să fii atlet, să lupți permanent pentru a atinge o formă fizică perfectă, făcînd mereu apel la noi rezerve de putere și de voință, luînd decizii în fiecare cursă pe care o alergi. Logodește-te. Logodește-te neapărat, e o fată adorabilă. Dar gîndește-te bine la toate astea înainte de a te căsători.

M-am gîndit, m-am gîndit foarte mult. Dar eu nu vedeam lucrurile ca Sam. În ideea mea, Jill ar fi putut să-mi fie de mare ajutor, adică nu puteam concepe ceva mai minunat pentru propriu-mi viitor decît să mă antrenez cu Sam și să mă căsătoresc cu Jill. În plus, și ea cîștiga un ban și avea de gînd să continue să muncească. Așa că n-ar fi avut cine știe ce importanță dacă plecam de-acasă. În ceea ce privește copiii, ei bine, îi faci cînd ai chef și nu era nici o grabă. Vreau să zic că amîndoi doream copii — la urma urmelor — dar în clipa de față cel mai mult și mai mult voiam să continuăm a alerga. Adică îndeosebi în următorii patru ani.

Nu s-a înregistrat nici un sprint ieri, în aripa bisericii St. Jude's-in-the-City, deși asta n-ar fi surprins pe nimeni. Dat fiind faptul că se celebra cununia alergătorului de o milă Ike Low și a sprinterei Jill Dailey.

Sam Dee, care îi antrenează pe amîndoi, era cavaler de onoare și printre invitați se numărau alergătorul de cursă lungă Tom Burgess și sprinterul Alan Bell, cîștigătorul unei medalii olimpice de bronz.

Nu trebuie să mai adăugăm că mireasa și mirele au trecut brat la brat pe sub o boltă de pantofi cu cuie, ridicați în sus.

Iar petrecerea, în mod evident, a avut loc printre mingile medicinale și extensoarele din luxoasa sală de gimnastică a antrenorului Sam Dee, de la Hampstead.

Bănuiesc că toți eram curioși să vedem cum o să apară Sam la cununie, dar pînă la urmă a venit îmbrăcat în frac și cu un joben gri, un lucru de altfel previzibil, dacă stăteai puțin să te gîndești. Puloverul și blugii în nici un caz nu s-ar fi potrivit. Pe de o parte toți se așteptau să vină îmbrăcat ca de obicei, dar pe de altă parte, evenimentul nu era destul de măreț pentru a merita să fie parodiat. Nu-i vorbă, straiele astea elegante nu i se potriveau deloc — de pildă fața lui de satir bătrîn încoronată cu jobenul ăla. Era ca și cînd ai fi îmbrăcat un cîine cu un pulover, sau ca și cînd ai fi pus o pălărie de paie pe capul unui cal.

Incontestabil, sufletul reuniunii era Sam. Se învîrtea de colo-colo în stilul lui maniacal, chicotea și rînjea tot timpul, o săruta pe Jill de dumnezeu știe cîte ori, îl lua pe Ike cu brațul pe după umeri. Bănuiesc că cineva care nu-l cunoștea ar fi putut să creadă că *el* e unul dintre tați — dacă nu chiar tatăl amîndurora — și probabil că așa se și simțea. Adevărații tați stăteau tot timpul într-un plan secundar împreună cu soțiile lor, toți patru uitîndu-se la Sam de parcă ar fi dat cu ochii de o specie cu totul necunoscută. După felul lui de a se purta îți venea să crezi că ideea asta cu căsătoria fusese a lui de la bun început, că era propriul *lui* triumf. Pînă în momentul în care a început să-și rostească discursul. În clipa aia a trebuit să-ți deschizi bine urechile ; era plin de insinuări.

Stătea acolo în picioare ținînd în mînă un pahar de șampanie — șampania era excelentă, ca de altfel și bufetul, cred că milionarul acela domesticit de el plătise totul — și cu un surîs șmecher întipărit pe față.

E un adevărat privilegiu să vezi căsătorindu-se doi tineri minunați, iar cînd acești doi tineri minunați sînt în același timp și doi tineri atleți minunați, ei bine, asta întrece orice speranță. Jill e o fată adorabilă, încîntătoare, iar Ike un băiat frumos, tînăr, viril. I-a privit în timpul ceremoniei, îi privește și acum și este încîntat să constate că alcătuiesc împreună un cuplu fermecător. Unii ar putea spune că sînt prea tineri, dar așa e în ziua de azi, tinerii se căsătoresc foarte devreme. Tinerii de azi sînt liberi și independenți, știu ce vor și nimeni nu le poate sta în cale. Și nicăieri aceste calități nu sînt mai evidente ca la *atleții* de azi.

A mai spus-o și o mai spune din nou, Ike a cîștigat la Roma ceva mai prețios decît orice medalie de aur (aplauze îndelungi ; Jill lasă ochii în jos). Căsătorindu-se cu Jill, care nu e numai o fată frumoasă, ci și o atletă minunată, Ike s-a căsătorit cu cineva care — el personal așa crede, de fapt *știe* — cu cineva care-l va ajuta să-și înțeleagă potențialul, acest potențial pe care fiecare dintre noi știm că îl posedă, să înțeleagă datoria pe care o *are* de a și-l exprima, datoria pe care o *avem* și noi (o fixează pe Jill, care de data asta nu-și mai pleacă ochii) de a-l ajuta în acest sens. Ar vrea să-l facă pe Ike să înțeleagă —, deși este sigur că nu mai e nevoie de asta — că are acum o dublă responsabilitate : față de sport și față de soția sa. Unii ar putea vedea aici o contradicție. Nu însă *el*, care-l cunoaște pe Ike și care o cunoaște pe Jill și care știe (aceeași privire îndreptată către Jill, care de data asta nici nu clipește) că Jill dorește mai fierbinte decît oricine ca Ike să realizeze minunatele lucruri care-i stau în putință.

Așa că pășesc amîndoi pe același drum, avînd mult mai multe lucruri în comun decît orice alt cuplu obișnuit. Încep această nouă viață nu numai cu sentimentul de dragoste care îi unește, ci și cu un scop comun, cu o ambiție comună.

Aplauze, aplauze. Vă mulțumesc foarte mult și sper să nu-l dezamăgesc pe Sam în ceea ce așteaptă de la mine, în ceea ce așteaptă de la Ike, în alergare și în căsnicie (folosește exact aceeași ordine). Vă mulțumesc foarte mult, dar eu nu prea știu să țin discursuri. Își pleacă din nou ochii cu modestie. Cu toate astea, sînt absolut convins că a simțit curentul subteran, că și-a dat seama de ceea ce se întîmpla, chiar dacă n-ar fi putut s-o spună în cuvinte. Era în orice caz o persoană la care instinctul prima în raport cu exprimarea verbală. Înțelesese însă privirea lui Sam și tonul său, de asta sînt absolut convins. După felul în care se uita în ochii lui, cu o expresie calmă, ciudată, îndepărtată, ca și cum, descifrînd mesajul, ar fi vrut să fie pe deplin sigură că l-a înțeles și să decidă ce are de făcut mai departe. Principii caracteristic feminine. Era o ființă cu totul aparte în această lume a atletismului populată de acele fete gălăgioase, prostuțe, provinciale, stricate, care în afară de „agresivitate" și „competitivitate" nu mai știau nimic. Mi-am zis că Sam o subestimează.

Cînd doi atleți se căsătoresc, cine se ocupă de gospodărie ?

Ike Low, cel mai extraordinar alergător de o milă al Marii Britanii și soția sa, sprinteră, au găsit o soluție democratică.

„Amîndoi", spune Jill — Dailey pe numele ei de fată — o brunetă drăguță în vîrstă de douăzeci și doi de ani, profesoară de educație fizică. „Facem prin rotație. Respectiv, Ike de patru ori pe săptămînă, iar eu de trei ori. Însă în timpul vacanțelor școlare, cînd eu în general sînt acasă, atunci e invers."

După căsătoria celebrată în luna februarie, tînăra familie Low s-a mutat într-o casă cu șase camere situată în Finchley, înțesată de cupele și trofeele pe care le-a cîștigat fiecare. „Mie îmi revine sarcina de a le șterge de praf și de a le lustrui", oftează Jill. „Și treaba asta îmi ia ore întregi."

Pentru moment se ocupă și de gătit, deși Ike, care este vegetarian, îi aduce cîteodată micul dejun la pat. Iar ea îl inițiază cu blîndețe în arta de a face omlete : „Pentru început am ales ceva mai ușor."

De trei ori pe săptămînă se antrenează cu el la Hampstead Heath, sub îndrumarea antrenorului de renume internațional Sam Dee. Traseul, peste dealuri și peste văi, pe soare ori pe ploaie, este atît de dificil, încît unii alergători l-au numit „infernul lui Sam Dee". Dar Jill aleargă umăr la umăr cu bărbații și ține bine pasul cu ei.

„E nemaipomenită", se entuziasmează Ike. „Și nici măcar nu îndrăznesc să slăbesc ritmul, pentru că știu că ar fi în stare să termine înaintea mea."

Există vreo rivalitate între cei doi ?

„Da' de unde", răspunde Ike, reprezentant comercial la o firmă din Tottenham. „În definitiv nu vom alerga niciodată împreună, în aceeași cursă, nu-i așa ?". Iar Jill se arată a fi de acord. „Mă bucur mai mult cînd cîștigă Ike, decît atunci cînd cîștig eu. Și ar trebui numai să vedeți în ce stare e cînd alerg *eu !*"

În prezent, cei doi — care s-au logodit la scurtă vreme după Olimpiada de anul trecut de la Roma, la care Jill a ajuns în finală, iar Ike a fost scos din competiție de un accident muscular în timp ce cu siguranță că se îndrepta spre victorie — își concentrează toată atenția spre următoarea Olimpiadă. Speră să devină primul cuplu de alergători, soț și soție, care să cîștige amîndoi medalia de aur.

Iar acestea ar fi două medalii de aur în plus, pe care Jill le-ar lustrui cu dragă inimă !

În răstimpul celor doi ani care au urmat pînă la Perth nu m-am mai întrecut cu oameni, ci cu cronometre. Alergam pentru doborîrea recordului mondial. Bineînțeles că pentru asta

aveai nevoie și de alți concurenți. În asta consta una din particularități, trebuia să-ți imprime cineva un ritm, să te împingă de la spate, altfel, nu-i așa, totul ar fi fost mult prea ușor. N-ai fi avut decît să ieși pe pistă și să-i dai drumul de unul singur.

După Roma, cum am mai spus, chestia asta devenise pentru mine ca un fel de premiu de consolare, cel puțin la început. Cu timpul însă, s-a transformat în ceva mai mult, ceva ce avea importanță în sine. Cu atît mai mult cu cît, dacă aș fi reușit să dobor recordul mondial, dovedeam tuturor că Sam și cu mine avem dreptate, că într-adevăr *sînt* cel mai bun alergător de o milă din lume, că *aș fi cîștigat* finala olimpică de nu mi s-ar fi întîmplat ghinionul ăla. Pentru că, vedeți, de-atunci încolo o groază de tipi au început să mă piseze la cap și să se ia de Sam, cum că m-ar fi supus unui antrenament prea dur și că-n momentul ăla eram extenuat. Unul dintre ăștia fiind Ron Vane, după cum bine vă puteți imagina, și altul Jack Brady, care umbla cu securea după Sam, ca să nu mai vorbesc de o sumedenie de ziariști care mă tot întrebau cum de s-a putut întîmpla una ca asta și că ce părere am, nu cumva cred că împinsesem lucrurile prea departe ? Le-am răspuns tuturor unul și același lucru, că n-am făcut nimic în plus față de-atunci cînd de pildă cîștigasem la Jocurile Commonwealth-ului, cînd îl *bătusem* pe Burke ; dar reporterii ăștia sînt tot timpul puși pe scormonit.

Am lucrat totuși ca un nebun cu piciorul ăla la sala de gimnastică a lui Sam, am făcut și tratament cu raze X și doctorul a spus că din punct de vedere anatomic totul e în ordine. Totuși, continua să mă urmărească în amintire felul în care mă trădase piciorul ăsta, durerea pe care o simțisem și acel îngrozitor sentiment de neputință. Toate astea mă făceau să-mi doresc și mai mult recordul mondial, chinuit fiind și de gîndul că cine știe ce altceva ar mai fi putut să mi se întîmple. Adică patru ani de zile sînt o perioadă de timp destul de lungă și ar putea să mi se întîmple orice ; să mă îmbolnăvesc, să mă calce o mașină. Dar o dată ce-ai doborît recordul mondial, știi măcar că au de ce să-și mai aducă aminte de tine.

Mă gîndeam la Bannister. Bannister n-a cîștigat niciodată vreo medalie olimpică, dar de el oamenii își vor aduce întotdeauna aminte, va rămîne de-a pururi alergătorul care a spulberat bariera celor patru minute în cursa de o milă. Și nu mai avea nici o importanță cîți reușiseră de-atunci încolo s-o mai facă, sau că acum chestia asta părea a fi un lucru destul de simplu. El deschisese drumul. „Poate că Bannister nu a fost

un mare protagonist al curselor, dar a reușit să extindă limitele posibilităților omenești", obișnuia să spună Sam.

Desigur, aceste patru minute ale lui erau o piatră de hotar. De-atunci încolo, toate recordurile în cursa de o milă nu fuseseră, ei bine, nu fuseseră decît simple recorduri. În sinea mea cred că știam ce vreau și Sam știa de asemenea, voiam un timp de 3 : 50, chiar dacă ăsta ar fi părut un lucru imposibil de realizat. Doar și cele patru minute pînă la Bannister fuseseră o imposibilitate.

Nu însă iarna. Iarna nu puteai face nimic, nu se alergau decît curse de sală și *asta* mai ales în Statele Unite. În timpul iernii nu aveai altceva de făcut decît să te antrenezi și să te gîndești mereu la unul și același lucru. O aveam însă pe Jill, eram căsătorit și asta mă mai ușura.

Acum venea și Alan să se antreneze cu noi. Se retrăsese din competiții dar voia să-și mențină forma. Ca de obicei, era în permanență pus pe șotii și din cînd în cînd îi plăcea să-l provoace pe Sam, iar Sam nu se lăsa nici el mai prejos. Erau ca două pisici, zburlindu-se și scuipîndu-se una pe alta. Cred că Sam îl acceptase totuși, pentru că asta dovedea într-un fel că Alan crede în ideile lui, orice ar spune, și nu se sfia să susțină întruna că, dacă Alan ar fi rămas de la bun început să se antreneze cu el, ar fi cîștigat medalia de aur.

Sam vorbea odată de bariera suferinței și Alan i-a zis : „Asta înseamnă să vrei ca alergătorii să-ți moară în fiecare cursă". Sam i-a răspuns : „Nu vreau să moară în fiecare cursă. Vreau să se întreacă pe sine în fiecare cursă importantă".

Alan obișnuia s-o cam necăjească pe Jill și chestii dintr-astea. I-am zis că de fapt n-are nici un fel de intenție rea, dar ea totuși niciodată nu l-a simpatizat. Mi-a spus : „Ba are. Zîmbetul lui vrea să te facă să crezi că n-ar avea. Alan e invidios". I-am spus : „De ce naiba ar fi invidios pe mine ?" și ea mi-a răspuns : „Nu neapărat pe tine, ci pe oricine e fericit".

Am mers la Chicago și am alergat în întîlnirea *Knights of Columbus*. Stan a fost foarte de treabă, le-a plătit drumul și lui Sam, *și* lui Jill. A fost o cursă interesantă, cu Driver și cu bătrînul Goetz și cu încă unul nou pe care tocmai îl descoperiseră, un băiat pe nume Durrant, care încă mai mergea la școală. Ajunsesem acum să mă obișnuiesc cu cele douăsprezece tururi, mă rog, cu pista aia și cu turnantele înclinate și cu tot. Treaba continua să-mi fie antipatică, dar cel puțin acum știam cum să mă descurc, nu mai era ca prima oară la New York, unde-și bătuseră toți joc de mine.

Și am cîștigat ; l-am bătut pe Driver. Alergam amîndoi în aceeași cursă, așteptînd să le vină rîndul și celorlalți doi, și Sam mi-a zis să sprintez în turul nouă, pentru că, după părerea lui, aveam o rezistență mai mare decît Driver și eram în stare să-mi mențin ritmul mai mult, așa că-mi puteam permite s-o pornesc mai din timp — într-un moment al cursei în care de obicei concurenții se joacă de-a șoarecele și pisica. Așa am și făcut. Cînd am ieșit din turul opt îl aveam în față pe un alt american Kelly, iar eu și cu Driver eram chiar în spatele lui, pe culoarul din interior.

Am prins viteză și am trecut de Kelly și mi-am dat seama că l-am lăsat pe Driver cu gura căscată — sînt chestii pe care le simți — pentru că au trebuit să treacă vreo două sau trei secunde pînă cînd să-l aud că vine după mine. În momentul respectiv cred că trebuie să fi fost cu cel puțin zece yarzi înaintea lui și nimeni pe lumea asta n-ar mai fi putut să-mi anuleze avantajul, mai ales că mai rămăseseră numai două sute cincizeci de yarzi de parcurs pînă la linia de sosire. Așa că asta a și fost diferența cu care am cîștigat cursa, ceva mai puțin de zece yarzi. Pe urmă a venit la mine și mi-a spus : „M-ai surprins cu chestia asta. O să țin minte pentru data viitoare". I-am răspuns : „Data viitoare o să mă gîndesc la ceva nou". La care el mi-a zis : „Sau mai degrabă Sam o să se gîndească".

Mi-a venit să-l înjur, dar pe urmă m-am gîndit că n-are rost să mă obosesc, de data asta l-am avut și restu' nu contează. În orice caz, asta era o reacție tipică din partea lui, pentru că avea obiceiul — ca de altfel foarte mulți yankei — să „acționeze asupra psihicului adversarului", sau cum naiba-i ziceau ei, adică să zgîndăre omul cu tot felul de observații înainte de cursă și chestii dintr-astea. Singurul lucru pe care-l aveai de făcut era să nu-i iei în seamă. În afară de asta, mai erau destui care încercau să se bage între mine și Sam ; Alan îndeosebi.

Jill m-a surprins însă într-o zi. Era după antrenament și Sam îmi tot vorbise despre cum vedea el viitorul sezon pentru mine, în ce curse ar trebui să alerg și în care nu, pe care ar trebui să le consider ca un fel de încălzire și în care aș putea într-adevăr să vînez recordul ; mă rog, tot soiul de lucruri dintr-astea. În mașină, pe drumul de întoarcere, am observat că e foarte tăcută, mai tăcută ca de obicei, pînă cînd am întrebat-o ce s-a întîmplat.

Mi-a spus : „Vorbește cu tine, de parcă tu n-ai avea minte cu care să judeci și singur". I-am spus : „Nu trebuie să iei în

seamă asta. Așa e Sam. Așa are el obiceiul să vorbească". Mi-a spus : „Vorbește cu tine, de parcă el te-ar fi făcut". I-am răspuns : „Păi, într-un fel e adevărat, nu-i așa ?" Datorită lui sînt eu alergător de o milă", iar ea și-a ieșit din fire, cred că n-o mai văzusem niciodată în halul ăsta. Mi-a spus : „Asta-i o tîmpenie ! Pe tine, nimeni nu te-a făcut ceea ce ești. El a scos doar la lumină ceea ce exista în tine". I-am zis : „Da, foarte bine, dar cineva trebuia totuși *s-o facă*, nu-i așa ?" Mi-a răspuns : „Poate că da, însă totul exista deja în tine".

Pentru moment, nu mi-am bătut capul prea mult, pentru că ăsta era felul lui Sam de a vorbi, nu-i așa ? Pe foarte mulți îi deranja pînă s-ajungă să se obișnuiască. Singurul lucru care m-a supărat a fost gîndul că Jill *ar fi trebuit* pînă acum să se obișnuiască și ea cu asta. Pentru că Sam însuși recunoștea : „Dacă cineva nu posedă anumite calități, eu în nici un caz nu le pot scoate la lumină. Dacă-n pămînt nu e petrol, poți să stai să forezi pînă la paștele cailor". De fapt, în seara aceleiași zile, venindu-mi chestia asta în minte, i-am zis-o și ei, dar ea mi-a răspuns : „Da, așa *spune* el".

În momentul ăla eram amîndoi în pat. Mi-am strecurat brațul pe sub ea și am început s-o dezmierd, mi-era atît de dragă pentru felul în care-mi ținea ea partea întotdeauna, chiar și atunci cînd nu era nevoie. După cîtva timp s-a destins, și-a întors fața către mine, am sărutat-o.

Există două variante în încercarea de a doborî un record. Amîndouă pot fi eficace, amîndouă se pot dovedi inutile. Există metoda sintetică, cea folosită de Bannister, în care cursa este manipulată în așa fel, încît protagonistul să fie ajutat. Sau există adevărata cursă, în care protagonistul este obligat de felul natural în care se desfășoară lucrurile să se întreacă pe sine în mod automat și să doboare astfel recordul.

După părerea mea, cele două metode nu suferă comparație : diferența este aceeași ca între un record cucerit în mod cinstit și un record confecționat artificial. Într-o cursă cu iepuri *, atletul se prostituează în fața cronometrului, iar toți ceilalți participanți, în afară de principalul protagonist, sînt reduși la dimensiunile unor simpli pioni. Recordurile au importanță, dar nu una chiar *atît* de mare. În mod ideal, ar trebui să decurgă din angrenajul sportului, al competițiilor. În cazul tău am să

* „Iepuri" — alergători care duc trena și apoi ies din cursă, asigurînd un ritm rapid protagonistului în tentativa de doborîre a recordului.

tolerez totuși aceste curse artificiale, deoarece cred că ai nevoie de un scop pe care să-l urmărești, simt că, în această etapă precisă a carierei tale, recordul mondial este deosebit de important pentru tine ca atlet ; *meriți* acest record, tot așa cum meritai să cîștigi la Roma. Dar aș fi mult mai fericit să obții acest record într-o cursă adevărată, competitivă, cum de altfel simt că numai *așa* îl vei și obține, pentru că ești un alergător adevărat, competitiv.

Chestia cu tentativele astea de doborîre a recordului, o chestie despre care Sam niciodată n-a pomenit, dar pe care o accepta, era că puteam să scot o groază de bani din ele într-un moment în care aveam mare nevoie. Mobilarea casei și multe alte probleme. Recunosc sincer că în vreo cîteva din cursele alea în care trebuia să încerc să dobor recordul nu m-am omorît prea tare. Adică le-am cîștigat, dar fără să mă forțez. Nu vedeam nimic rău în faptul că mă plăteau. Mai ales cu yankeii ăia care primeau burse de studii, cînd uneori erau chiar mai inculți decît mine, sau cu cei care primeau salarii de la stat, fără să aibă nimic altceva de făcut decît să alerge. Singura diferență era că ei puteau să doarmă liniștiți, pe cînd pe mine, dacă mă prindeau, ei bine, ar fi fost vai și amar.

Recordul mondial era de 3 : 54,9 și continua să-i aparțină tot lui Driver, de cînd alergase la Los Angeles în trialul pentru echipa olimpică americană. Îmi ziceam în sinea mea că trebuie să merg în California dacă vreau s-o fac, să merg acolo, sau poate în Australia, undeva unde să fie soare și un aer sănătos, nu în Anglia cu cerul ei cenușiu, cu veșnicele ploi și pistele alea dificile. Chiar dacă Bannister *reușise* să treacă de bariera celor patru minute aici, la Oxford.

Necazul era că aceste curse cu *iepuri* trebuiau să fie alergate în Marea Britanie. S-a întîmplat o dată, la Slough, că aproape am reușit. Aveam patru oameni care alergau alături de mine : Don Maitlan — ca și la Roma — apoi Jack Newman, Wally Pratt și Doug Madeley. Doug era de fapt alergător de un sfert de milă și nu cred că alergase mila mai mult de vreo două-trei ori în viața lui, dar planul nostru era să mă ducă în primul sfert al cursei. În mod normal, etapa asta nu-mi dădea prea mare bătaie de cap, pentru că aveam o viteză înnăscută, alergam întotdeauna foarte repede primul tur, dar ideea lui Sam era că cel mai bun mijloc e să mă împingă cineva mai mult la începutul cursei. Asta în loc de lucrul obișnuit, adică să ne concentrăm asupra fazei finale și să căutăm

pe cineva care să-mi imprime un ritm foarte accelerat în *ultimul* tur. Lucru destul de dificil, fiindcă de la bun început trebuia să găsești un alergător care să fie în stare să țină pasul cu mine.

În momentul acela, cel mai bun timp al meu era de 3 : 55,4 și îl obținusem cu un an în urmă în Polonia. E nostim că atunci luasem lucrurile cam ușor și cînd am ajuns în ultimul tur m-am trezit că sînt mult prea în urmă, așa c-a trebuit să-mi cam dau drumul. Pun pariu că dacă m-aș fi străduit în mod conștient să obțin un timp ca ăsta n-aș fi fost în stare. Tot felul de lucruri ciudate se întîmplă în cursele astea de alergări.

Problema a fost că, în primul tur, lucrurile au mers puțin prea bine. Doug a țîșnit ca din pușcă și pe mine m-au trecut apele încercînd să țin pasul cu el, pentru că, vedeți, el alerga ca și cînd *ar fi fost* o cursă de un sfert de milă. Iar la sfîrșitul acelui tur nu erau mai mult de cîțiva yarzi între noi, și Sam mi-a strigat — 55,6 — ceea ce era de-a dreptul ridicol.

În realitate mă cam zdruncinase turul ăla și drept rezultat n-am reușit să fac ce intenționam în tururile doi și trei. În turul doi a pornit Jack Newman, care era un bun alergător de club în cursa de o milă, deși niciodată nu obținuse un timp sub patru minute, dar mi-a venit foarte greu să mă țin de el. De fapt, chestia a fost atît de oribilă — presiunea pe care o simțeam în plămîni, greutatea din picioare, senzația de vomă — că tot ceea ce mi-a venit în minte a fost că asta-i o tîmpenie, e o tîmpenie, pentru că n-ar trebui să treci prin bariera suferinței în turul doi al unei curse, fir-ar ea a dracului să fie. Și totuși, uite, treceam prin ea, și lumea întreagă în jurul meu se îngustase pînă la zero ; dispăruse stadionul, dispăruse mulțimea, dispăruseră toți ceilalți alergători, dispăruse pînă și pista, nu mai rămăsesem decît eu, minunîndu-mă cum de mă mai duc picioarele, cum de nu-mi explodează plămînii, fiecare pas detașat reprezentînd un efort în sine, pînă cînd am ieșit la liman. Am supraviețuit și, trecînd prin dreptul lui Sam, l-am auzit strigînd „1.55.8".

În turul trei m-a preluat Wally Pratt, un alt alergător de club în cursa de o milă, și nostim e că, dac-ar fi fost Doug Madeley în locul lui, ceea ce în etapa asta a cursei ar fi fost imposibil, cred că poate aș fi reușit, pentru că Wally nu putea să-mi țină piept deloc și în momentul acela, după ce trecusem prin bariera suferinței, aveam mare nevoie de cineva care să scoată tot ce se putea din mine, corpul meu în mod firesc avînd

tendința de a reduce ritmul. De data asta, Sam a strigat „2 :58,3" și mi-am dat seama că nu era un timp destul de bun.

În ultimul tur, Don Maitland a fost grozav, m-a tras bine după el pînă la turnantă, dar mai mult n-a putut, era terminat, așa c-am rămas de unul singur, fără să am pe nimeni alături, numai vocea lui Sam și gîndul la recordul mondial. Am terminat la douăzeci de yarzi în fața lui Don și aproape că m-am prăbușit peste linia de sosire, mi-au spus că în clipa în care am rupt panglica începuse să-mi tremure capul. Sam a venit la mine și mi-a spus ; „O cursă minunată", ceea ce pentru mine însemna că nu reușisem, dar n-am întrebat de timp, eram prea extenuat, prea năuc.

Don și Wally s-au apropiat și ei, pe urmă au venit și ceilalți, toți mă băteau pe spate spunînd : „Ai alergat foarte bine". Le-am spus : Vă mulțumesc, băieți", sau cel puțin asta m-am străduit să fac, pentru că încă mi-era greu să vorbesc, apoi Sam a spus : „Ai fost foarte pe-aproape, foarte pe-aproape ; să așteptăm să anunțe timpul oficial". Și o voce a anunțat prin megafoane : Timpul cîștigătorului în această cursă amicală de o milă : trei minute, cincizecișicinci de secunde și trei sutimi". Am zis „La dracu" și am intrat în vestiar.

Mai tîrziu, cînd mi-am mai revenit puțin, nu mi s-a mai părut un timp chiar atît de rău, vreau să zic că, oricum, era timpul cel mai bun pe care-l obținusem vreodată și dacă m-ar fi împins mai mult în ultimele două tururi și nu chiar așa de tare în primul tur, cred c-aș fi reușit. Sam a spus că data viitoare o să pună un alergător de jumătate de milă în primul tur, dar ultimul tur o să fie întotdeauna o problemă, pentru că nu există practic nimeni în țară care să-mi poată face față.

Cu toate astea, Jill era de altă părere ; mi-a spus : „În tururile doi și trei ai tu nevoie de cineva care să te stimuleze. Întotdeauna începi bine și termini bine. Numai dacă te-ar fi lăsat s-alergi primul tur în ritmul tău obișnuit, atunci poate că ai fi reușit. Am fost foarte îngrijorată în timpul turului doi ; pentru o clipă mi-a venit să cred că o să-ți pierzi cunoștința". I-am spus : „Așa am crezut și eu. În clipa aia am trecut prin bariera suferinței", iar ea s-a uitat la mine și a spus : „Bariera suferinței". I-am zis : „Ei, ce-i cu asta ?", iar ea mi-a răspuns : „Ah, nimic. Numai că am și eu părerea mea despre asta". I-am spus : „Adică vrei să spui că nu crezi în așa ceva ?". Nu mi-a răspuns pentru un timp, pînă cînd mi-am imaginat că nici nu are de gînd s-o facă, apoi mi-a zis : „Sam vorbește de suferință de parcă ar fi ceva pozitiv". I-am spus : „Păi

poate să fie ceva pozitiv. Poate să fie ceva *foarte* pozitiv, dacă ştii să te foloseşti de ea". Mi-a spus : „Vorbeşte despre asta, aşa cum vorbesc unii despre naştere ; că nu e bine dacă nu suferi". I-am spus : „Păi nici nu poţi să naşti fără durere, nu-i aşa ?" iar ea mi-a răspuns : „Ba poţi. Cunosc o mulţime de cazuri".

I-am spus lui Sam ce-mi zisese Jill despre diferitele tururi. Era în sala de gimnastică şi ridicam haltere, ceea ce întotdeauna n-am putut suferi. A spus aşa, cu jumătate de glas, de parcă şi-ar fi vorbit sieşi : „Deci, aşa gîndeşte ea, nu-i aşa ?" şi a trecut în cealaltă parte a sălii, ca să-l ajute pe un om de afaceri dolofan, care nu prea se descurca cu un extensor. Cînd s-a întors mi-a spus : „Şi tu ce părere ai ?" I-am răspuns : „Nu ştiu. Poate că are dreptate. Vreau să zic, sînt două căi, nu-i aşa ? Poţi lupta fie pentru a-ţi întări forţa, fie pentru a-ţi înfrînge slăbiciunea".

Avea o greutate în mînă, un disc, şi, cînd am rostit cuvintele astea, i-a dat drumul, trosc, pe podea. Apoi a ieşit din sală. În ziua aia n-am mai dat cu ochii de el.

În după-amiaza următoare, în timp ce alergam la Hampstead Heath, şi Sam, şi eu, şi toţi ceilalţi băieţi, m-a întrebat : „Ike, de cîţi ani te antrenez eu pe tine ?". I-am spus : „Nu ştiu, cred că de vreo patru ani". Mi-a zis : „Şi după atîta vreme aş putea cumva să pretind că ştiu *cîte ceva* din nevoile şi posibilităţile tale ca atlet ? Numai atît : cîte ceva". I-am răspuns : „Mda, bineînţeles", iar el mi-a spus : „Nu din nevoile tale sufleteşti, numai din nevoile trupului tău. Ce zici ?". I-am răspuns : „Mda".

Am mai alergat un timp fără ca el să-mi spună nimic şi apoi : „O respect şi o admir pe Jill ca femeie, am sperat că şi ea o să mă respecte ca antrenor". I-am zis : „Dar te respectă. Acuma cred că n-o să faci atîta caz pe chestia asta. A fost o sugestie, nimic altceva. Nu văd nimic rău în asta".

Nu s-a uitat la mine. Mi-a spus : „Sper să ai dreptate, încerc să te cred".

7.

Nu ştiu cum şi de ce, dar deodată am observat că, brusc, atitudinea lui Sam faţă de Jill s-a schimbat. De unde pînă mai deunăzi o copleşea cu efuziunile sale în aşa măsură, încît totul părea prea frumos ca să fie adevărat — de altfel nici nu putea fi — a devenit de la o zi la alta foarte *politicos*, aproape formal şi mai presus de orice, bănuitor. Bănuitor era el din fire, desigur, ca orice om care se proclamă profet. Bănuitor faţă de ziarişti, bănuitor faţă de oficiali, bănuitor faţă de femei, bănuitor faţă de oricine nu credea orbeşte în teoriile lui. Şi bineînţeles că Jill şi-a dat seama numaidecît, fiind extrem de sensibilă la orice schimbare în atmosferă şi, din acel moment, s-a retras în carapacea ei.

Aveam impresia că *nu înţelege* de ce s-a întîmplat una ca asta. Acum, ori de cîte ori venea la Hamstead Heath, felul ei de a se purta exprima o nemărginită uimire, o suferinţă tăcută şi multă precauţie. Era ca o floare care-şi strînsese petalele pentru a se apăra în faţa unei ameninţări. Efectul s-a repercutat şi asupra lui Ike. Dispăruse orice urmă din exuberanţa şi buna dispoziţie care făcuseră din ei un triunghi, dacă nu fericit, atunci cel puţin suportabil.

Din cînd în cînd îl surprindeam pe Ike aruncînd cîte o privire către Sam sau Jill, mai des, o privire scrutătoare în care parcă se simţea regretul după timpurile de odinioară. Cred că era o mare prostie din partea lui Sam să accepte, indiferent de motiv, o luptă pe care nu putea decît s-o piardă. Şi, cunoscîndu-l pe Sam, un asemenea sfîrşit devenea inevitabil. Totul pentru mine se concretiza într-o unică imagine pe care încă o mai am în minte. Ei doi, Jill şi Ike, alergînd alături unul de celălalt, iar eu pregătindu-mă să sprintez la ordinul lui Sam. Înainte de a porni, arunc o privire în jurul meu şi îi văd. Sînt împreună, singuri cu desăvîrşire, el uitîndu-se în jos spre ea, ea ridicînd capul spre el, exact ca în picturile acelea victoriene sub care simţi că trebuie să stea scris : „Fidelitate".

O clipă mai tîrziu se aude din spatele lor vocea lui Sam : „*Ike*", şi Ike porneşte numaidecît. Nu este însă decît o victorie trecătoare.

Jill apărea acum din ce în ce mai rar la Hampstead Heath. La început, Sam obişnuia să întrebe : „Dar unde-i Jill ?", ca şi cînd ar fi fost într-adevăr îngrijorat, dar se vedea clar că de fapt se bucură. Ce idiot poate fi, îmi spuneam eu. Ike se foia puţin şi răspundea : „Săptămîna asta se antrenează la club" — hodoronc-tronc — sau „Astăzi trebuie să rămînă la şcoală după program". Iar acum, de cîte ori se întîmpla totuşi să vină, Sam se purta cu ea mai prietenos, dar Jill rămăsese la fel de tristă şi de retrasă, nu era genul de fată care să joace teatru. Pînă cînd a început să nu mai vină deloc.

„Dar unde-i Jill ?"

„S-a dus la Crystal Palace, Sam. Trebuie să se antreneze pe pista aia de acolo."

Neconvingător.

Apoi, într-o după-amiază de miercuri, Ike a apărut foarte tîrziu.

„Ike, unde *ai fost* pînă acum ?"

„Păi, am fost la Crystal Palace. M-am antrenat puţin cu Jill."

„Data viitoare te rog să mă anunţi şi pe mine, da ?"

Şi Ike începea să-şi ceară mii de scuze. „Ştii, am condus-o cu maşina, iar acolo nu mai era nimeni cu care să poată alerga."

Pînă cînd a ajuns un lucru stabilit că miercurea urma să nu mai vină nici el la Hampstead Heath.

I-am spus lui Ike ce rău îmi pare că Jill nu mai apare deloc şi asta l-a pus în încurcătură : „Da, păi genul ăsta de antrenament nu-i tocmai potrivit pentru ea, nu-i aşa ? Vreau să spun că ce facem noi e mai mult un antrenament de rezistenţă pentru semifondişti şi fondişti."

I-am spus-o şi ei : „Îmi pare rău că nu mai vii deloc." Se întîmplase să-l aduc acasă pe Ike — maşina lor fusese la ea —, iar el urcase să se schimbe. M-a întrebat : „De ce ?" şi i-am răspuns : „Pentru că întotdeauna mi-ai înseninat orele de antrenament." A stat puţin să se gîndească şi apoi mi-a zis : „Cred că-i mai bine pentru mine să nu mai vin." Am întrebat-o : „Din cauza lui Sam ?" Mi-a spus : „Da, poate" şi am întrebat-o : „Te simţi nedorită ?". Iar ea mi-a răspuns : „Tare mult îţi place ţie să pui întrebări, nu-i aşa ?"

Aveau o locuinţă foarte drăguţă la marginea oraşului, pe care ea o ţinea curată ca un pahar. De altfel chiar aşa te-ai fi şi

aşteptat, pentru că era foarte destoinică, era genul de fată care găseşte timp pentru orice : să alerge, să predea lecţii, să se ocupe de gospodărie, să-şi coasă singură cîte o rochie.

Îmi aminteşte de casa în care am crescut şi eu — şi, fără îndoială, genul de casă în care au crescut şi ei — ceva nu foarte frumos, dar extrem de confortabil. Cu singura deosebire că acest cămin al lor arată foarte îngrijit şi dichisit. Culori vii, luminoase, o sumedenie de pernuţe peste tot, o sufragerie rece în care în mod evident nu se intră niciodată, o bucătărie în care în mod evident se intră mereu. Şi foarte modernă — o altă diferenţă — frigider, maşină de spălat. O vitrină cu medalii şi cupe în camera de zi, asta în locul obişnuitelor *kitsch*-uri din porţelan, o fotografie mărită deasupra căminului electric : Ike rupînd panglica la Jocurile Commonwealth-ului de la Cardiff. Şi, desigur, diferite amintiri din străinătate : obiecte din rafie şi lemn sculptat, scrumiere, afişe, un sombrero, sticlărie, păpuşi. Simple suveniruri, care nu dau o notă distinctă încăperii, genul de obiecte pe care ar fi fost de aşteptat să le cumpere şi părinţii noştri dacă ar fi călătorit *vreodată*, lucruri pe care şi soldaţii obişnuiesc să le aducă din ţări străine. Acesta mi se pare a fi felul în care ne-am putea descrie şi pe noi, atleţii. Un fel de armată, dar nu de ocupaţie, călătorind prin toată lumea, văzînd totul şi nevăzînd nimic, încorsetaţi şi însinguraţi, deplasîndu-ne întotdeauna cu un alt scop decît acela de a vizita nişte locuri ; iar dacă se întîmplă să *avem* timpul necesar pentru a asimila un nou oraş, o nouă ţară, simţim că o facem în detrimentul motivului pentru care ne aflăm acolo.

Cînd îi aud pe atleţi discutînd, îmi aduc aminte de un banc despre război, cu soldatul care povesteşte despre călătoriile sale : „Cairo ? Nemaipomenit. Nişte fete a-ntîia. Ouă cu şuncă. Neapole ? Superb. Nişte fete grozave. Peşte şi cartofi prăjiţi". Numai că la noi e altfel : „Milano ? Acolo am doborît recordul mondial. Atena ? Oribil. Am făcut o întindere de ligament. Stockholm ? Grozav. Am realizat un timp de 55,2 în primul tur". Acesta este preţul pe care trebuie să-l plăteşti. Ţi se poate părea un preţ prea mare. Dar sînt sigur că nu lui Ike. Cu Jill însă nu-mi dau seama cum stau lucrurile. Ceea ce vrea Ike — de altfel unicul lucru pe care şi-l doreşte — este recordul mondial şi dacă o să-l obţină vreodată, atunci va fi minunat.

În definitiv, asta l-a învăţat Sam să dorească şi nimic altceva. Şi Jill doreşte acelaşi lucru pentru el, vorbeşte despre asta cu aceeaşi religiozitate ca şi Ike, ca şi Sam. Într-o zi m-a întrebat cu multă seriozitate : „Alan, *tu* ce crezi, o să reu-

şească să-l doboare ?", iar eu i-am zis : „Bineînţeles că da", deşi mi-am dat seama că nu era tonul tocmai potrivit, o spusesem mult prea detaşat. Dar este exact reacţia pe care o declanşează în mine prin implicarea lor atît de profundă : mă aruncă dintr-un agnosticism tolerant în braţele ateismului absolut.

S-a uitat la mine plină de suspiciune şi mi-a spus : „Cum poţi să fii atît de sigur ?" I-am zis : „Nu sînt sigur, privesc lucrurile în mod obiectiv. Ike este cel mai talentat alergător de o milă. S-a dedicat trup şi suflet acestei cauze, aşa că pînă la urmă tot o să doboare recordul mondial".

A continuat un timp să mă privească de parcă răspunsul meu n-ar fi mulţumit-o pe deplin — fusese o profesiune de credinţă cam ieftină —, dar nu avea nimic concret să-mi reproşeze. I-am zîmbit. N-am putut să mă abţin. I-am spus : „*Cred* în Ike", şi ea a continuat să mă scruteze cu privirea ei cercetătoare. Mi-a spus : „Adevărat ?" şi i-am răspuns : „Bineînţeles. Toţi credem în Ike. Fiecare în felul lui". S-a uitat din nou la mine şi era atît de frumoasă şi de serioasă, încît mi-am închipuit-o deodată îmbrăcată toată în alb. O preoteasă veghind într-un templu talentul bărbatului iubit.

În cursul acestei săptămîni, i-am pus lui Ike Low o întrebare sinceră şi inchizitorială.

Pe cînd luam dejunul împreună într-un restaurant vegetarian din Soho — în cursul ultimilor patru ani Ike nu s-a mai atins de carne — i-am spus : „Crezi într-adevăr că poţi aduce Marii Britanii recordul mondial ?"

Tînărul londonez — douăzeci şi doi de ani, şase picioare înălţime * — a făcut o mică pauză în faţa salatei *à la russe*, m-a privit apoi drept în ochi şi mi-a răspuns : „John, numai pentru asta mai trăiesc. Dacă n-aş simţi că sînt capabil să-l dobor, mi-aş atîrna în cui pantofii de alergare". Şi am fost străbătut de un fior de patriotism la gîndul că un alergător britanic are voinţa şi curajul de a sfida atleţii din est sau răsfăţaţii performeri din taberele universitare americane.

La Slough, în luna mai, Ike s-a aflat la numai 0,8 secunde de recordul mondial stabilit de Jim Driver anul trecut la Los Angeles. Ike recunoaşte deschis că a fost o „cursă cu iepuri" — „Şi Bannister în definitiv a doborît bariera celor patru minute tot într-o astfel de cursă" — şi declară că nereuşita sa se datorează turului întîi pe care l-a alergat prea repede. Trebuie

* aproximativ 1,83 m.

să subliniem că a fost o nereuşită relativă : timpul înregistrat — 3 : 55,3 — reprezintă un record personal.

Un întreg şir de victorii în cadrul clubului, în întîlniri internaţionale şi amicale, nu au reuşit totuşi să-l aducă mai aproape de realizarea visului său. La gala minerilor din Northumberland a obţinut un timp de 3 : 56,9. „Dacă mă presau un pic mai mult în ultimul tur, cred că reuşeam".

În întîlnirea de la White City cu Ungaria şi-a zdrobit adversarii printr-un finiş atît de puternic, încît însuşi Budai, finalistul olimpic, a rămas cu douăzeci de yarzi în urma lui, gîfiind. Timpul lui Ike — 3 : 56,8.

Chiar în cursul acestui an, l-a înfrînt pe Driver la Chicago, într-o întîlnire pe teren acoperit. Miercurea viitoare, Ike împreună cu adorabila sa soţie, sprintera Jill, vor zbura spre Los Angeles ca membri ai echipei britanice, pentru a participa la o importantă competiţie internaţională.

„O să vină şi Driver", zice Ike. „Acolo a doborît recordul mondial şi e de aşteptat să facă o nouă tentativă. E posibil să participe şi Burke".

În compania acestor adversari redutabili, victoria ar însemna pentru Ike o alinare a tristeţei din acea memorabilă vară romană. Dar în străfundurile fiinţei sale el speră mult mai mult. Speră să devină deţinătorul recordului mondial.

„La Los Angeles, condiţiile sînt favorabile, iar adversarii reprezintă pentru mine un bun stimulent", mi-a declarat el. În ochi i se poate citi o hotărîre de neclintit. „Dacă nici de data asta nu reuşesc, voi putea spune cel puţin că am încercat din răsputeri".

Jill stătea în avion la dreapta mea, iar Sam la stînga. De cealaltă parte se afla Stan Ling şi soţia lui, iar în spate Ron Vane, care se purta de parcă Sam nici n-ar fi existat.

Recunosc cinstit că-mi făceam mari probleme din cauza cursei, pentru că de data asta aveam două obiective — să cîştig şi să dobor recordul — şi dacă nu erai cu mare băgare de seamă puteai foarte uşor să le ratezi pe amîndouă. În cursul sezonului, în mai toate cursele pe care le alergasem îmi fixasem cîte un singur scop. În „cursele cu iepuri" urmăriserm *numai* doborîrea recordului, iar în cele internaţionale, acolo de obicei faci tot posibilul să cîştigi şi speri ca, datorită pressingului, să poţi obţine, *cine ştie*, chiar şi recordul.

Aş fi vrut să vorbesc cu cineva despre asta, să-mi pun puţină ordine în idei, numai că nu ştiam cu cine aş putea-o face,

cu Jill sau cu Sam. Pentru că dacă aș fi început să discut cu unul dintre ei, asta ar fi putut însemna că nu-l bag în seamă pe celălalt, care ar fi asistat pasiv la discuție, fără să încerce să-și spună și el părerea. Chestia asta care se întîmpla era într-adevăr oribilă și depășea puterea mea de înțelegere. Nevastă-mea și prietenul meu cel mai bun, acești doi oameni care contau cel mai mult pentru mine pe lumea asta, porniți unul împotriva celuilalt dintr-un nimic.

Nu se *certau*. Nu, asta-n nici un caz. Și poate c-ar fi fost mai bine să se fi certat și să fi pus capăt acestei situații. Nici măcar nepoliticoși nu erau unul față de celălalt. Sam îi adresa cîteva cuvinte lui Jill din cînd în cînd și ea întotdeauna îi răspundea, sau îmi zicea mie, ea fiind de față : „Rochia pe care o poartă soția ta este foarte drăguță". Nu se ignorau unul pe altul, dar plutea ceva în atmosferă, ca răsuflarea unui vînt înghețat.

Am încercat să îndrept lucrurile, numai dumnezeu știe de cîte ori n-am încercat. Sam a venit o dată la noi la masă. A vorbit toată seara, iar Jill n-a scos nici un cuvînt. Din cînd în cînd, se uita la ea, ca și cînd s-ar fi așteptat ca Jill să-l contrazică, dar ea n-o făcea. A continuat să tacă și după ce Sam a plecat — fusese foarte prietenos cu ea, o sărutase la plecare și îi spusese că a fost o masă minunată. A rămas la fel de tăcută și în timp ce am spălat vasele împreună, iar eu am întrebat-o pînă la urmă dacă nu cumva se întîmplase ceva.

Mi-a spus : „Nu, nu s-a întîmplat nimic", pe un ton care dădea cuvintelor exact înțelesul contrariu. I-am spus : „Nu-ți place de Sam ?". Mi-a zis : „Lui nu-i place de mine". O mai zisese și în alte dăți, iar eu îi tot repetasem mereu și mereu că n-are dreptate, că de foarte multe ori mă întreabă ce-i cu ea, de ce nu mai vine să se antreneze cu noi. Mi-a spus : „Asta ca să-ți facă ție plăcere. În ultimele săptămîni, abia dacă a schimbat cu mine două-trei vorbe". I-am zis : „Așa e el, dar nu are nici cea mai mică intenție rea, ăsta e felul *lui* de a fi".

Mi-a spus : „Știi bine că nu vreau să supăr pe nimeni. Pentru tine este un antrenor minunat, ai nevoie de el, ai mare nevoie de el" și deodată a început să plîngă pe tăcute, doar lacrimile prelingîndu-i-se pe obraji. I-am zis : „Jill, ce-i cu tine ?", dar ea a clătinat din cap și, cînd am încercat s-o iau în brațe, nu m-a lăsat. I-am spus : „Ascultă, am nevoie de el ca *antrenor*. Nu-i nimic rău în asta, nu-i așa ? Ca *antrenor* !". Și m-am simțit tras în două direcții opuse, vrînd să-i cedez fiecăruia în parte, pînă cînd m-am înfuriat. Mi se părea un lucru nedrept.

Am început să țip la ea, că de ce nu mă lasă în pace, de ce își bagă în cap tot felul de bazaconii, știind foarte bine că sînt nedrept față de *ea*, ceea ce mă înfuria și mai tare. Nu mi-a răspuns nimic. S-a oprit din plîns. A continuat să spele vasele, apoi le-a șters cu meticulozitate, le-a pus în dulap și, cînd a terminat, a dat drumul la apă să se scurgă, s-a șters pe mîini, și-a scos șorțul și a ieșit din bucătărie.

Am auzit-o cum urcă scările, intră în dormitor și încuie ușa și m-am simțit îngrozitor, era pentru prima oară cînd ne certam. Mi-a venit să ies din casă și să nu mă mai întorc niciodată, dup-aia mi-a venit să-l sun pe Sam și să-i spun ce dracu urmărești, de ce-o necăjești pe Jill ? Am luat o farfurie din dulap și am vrut să dau cu ea de podea, dar pînă la urmă am pus-o la loc. Am urcat și eu scările și am încercat ușa de la dormitor : tot încuiată. Am bătut ; nu mi-a răspuns. Mi-am lipit urechea de ușă ; nu se auzea nici plînset, nici nimic. Am strigat : „Jill", am spus : „Îmi pare rău". Pe urmă am auzit-o cum se dă jos din pat, traversează camera. A deschis ușa și a rămas acolo uitîndu-se la mine. Mi-a spus : „Și *mie* îmi pare rău".

Am sărutat-o și în clipa următoare făceam dragoste. Nu cred c-am iubit-o vreodată mai mult ca atunci, în clipa aceea.

Din ziua aia n-am mai vorbit aproape deloc despre Sam. Era ca un fel de înțelegere între noi, și anume că trebuie să fac ceea ce am de făcut. Nu-mi plăcea chestia asta, o detestam, era pentru mine o povară îngrozitoare, ca și cînd mi-aș fi tăiat viața în două cînd pînă mai deunăzi fusese întreagă, rotundă. Și totuși asta era singura cale.

M-am cam ciondănit cu Sam pe chestia asta, că în fiecare miercuri mă duceam la Crystal Palace să mă antrenez cu Jill în după-amiaza ei liberă. Mi-a spus : „Întrerupe ritmul programului pe care l-am conceput pentru tine". I-am zis : „Uite ce e, de fiecare dată alerg acolo cîte cinci mile". Mi-a spus : „Nu-i același lucru. Mai întîi pentru că alergi pe pistă, și nu pe cîmp, iar în al doilea rînd pentru că nu alergi sub supravegherea mea". I-am spus : „Ascultă, măcar atîta trebuie să fac și eu pentru Jill, să mă antrenez și eu cu ea măcar o dată pe săptămînă, atîta doar". Mi-a răspuns : „Jill e binevenită aici, întotdeauna am făcut-o să se simtă binevenită", iar eu ce-aș fi putut să-i răspund — că *ea* lucrul ăsta nu-l simțea ? I-am zis : „Mde, da' pentru ea traseul ăsta-i prea dificil, acolo se simte mai bine".

Un timp a tot reluat discuția, că de ce nu vin la Hampstead Heath miercurea, că ar trebui să vin și miercurea, dar cînd a început sezonul și lucrurile s-au schimbat, cînd am trecut amîndoi la antrenamentul pe pistă și cînd au început să tot apară în timpul săptămînii diferite întreceri și deplasări, atunci a lăsat-o baltă. De vreo două sau trei ori m-a întrebat de ce nu vine Jill să se antreneze pe pistă împreună cu noi, dar i-am spus că se obișnuise să meargă acolo, la Crystal Palace și am avut impresia că Sam pînă la urmă a înțeles.

Mai fusesem la Los Angeles și înainte și nu-mi plăcuse cine știe ce, numai străzi largi peste tot și pompe nenorocite de benzină, mai bine lipsă, doar plajele mai erau ce mai erau. Jill însă vedea orașul pentru prima oară. Stadionul Coliseum însă mi-a plăcut, avea o pistă foarte rapidă, formidabilă.

Pentru că era vorba de o echipă oficială, Jill și cu mine fusesem repartizați în camere diferite, iar Sam nici nu locuia la același hotel, se plasase într-unul din locurile alea luxoase pe Beverly Hill împreună cu Stan și cu nevastă-sa. Cînd ne-am despărțit la aeroport ne-a spus, mie și lui Jill : „Țineți minte, să fiți cuminți !“ și apoi către Jill : „Nu uita că aceasta este poate cursa cea mai importantă din viața lui !“, apoi mi-a pus mîna pe umăr și a plecat.

Chiar și fără să mă uit la ea îmi dădeam seama că Jill e furioasă și cînd, în sfîrșit, am privit-o, tremura. Mi-a spus : „Cum *îndrăznește* una ca asta ?“, iar cînd am încercat s-o iau de mînă, s-a smuls de lîngă mine. Așa că am lăsat-o în pace, văzînd bine în ce stare e, nu i-am mai spus ce-mi venise pe limbă. Pentru că dac-aș fi făcut-o, atunci precis că ar fi izbucnit în fața tuturor ălora care erau lîngă noi : și Ron Vane, și toți ceilalți atleți, și reporterii, mai ales reporterii.

În taxiul care ne-a dus pe trei dintre noi la hotel a rămas la fel, fără să scoată o vorbă, dar din fericire, cel de-al treilea care era cu noi — Laurie Keetch, un alergător de un sfert de milă — nu era nici el prea vorbăreț din fire. M-am gîndit mult în sinea mea tot drumul, m-am gîndit că Sam fusese cam nesimțit să spună o chestie ca asta, dar în același timp îmi dădeam seama că n-o făcuse cu intenție, în mod jignitor, așa cum își imagina Jill. Adică îmi mai spusese el lucrul ăsta și înainte, mai în glumă, mai în serios, iar pe mine nu mă deranjase cîtuși de puțin, fiindcă știam că nu-mi vrea decît binele. E foarte adevărat ce spunea, că oricine poate să fie antrenor concentrîndu-se pe latura concretă a lucrurilor, alergarea propriu-zisă,

dar un *adevărat* antrenor trebuie să se gîndească la toate, să condiționeze sportivul în *deplinătatea* sa.

Am încercat să-i explic lucrurile astea lui Jill cînd am ajuns la hotel, dar ea mi-a spus : „*Știu* prea bine care a fost intenția lui. Intenția lui a fost să mă jignească. Și să nu-mi spui că așa e el. M-am săturat să tot aud chestia asta : așa e el. Își închipuie că totul i se permite și întrece măsura. Iar tu îl lași“.

I-am spus : „Dar nu-i adevărat, să fiu al naibii dacă-i adevărat !“, pur și simplu mă lăsase cu gura căscată, dar n-am vrut să împing lucrurile mai departe fiindcă vedeam că e gata să plîngă. Mi-a zis : „Nu-ți dai seama că una e cînd ți-o zice ție — indiferent ce ți-ar zice — și alta cînd mi-o zice mie ? Și tu îl lași !“. I-am spus : „N-ai dreptate !“, dar ea m-a împiedicat să continui, mi-a zis : „Dar tu ai dreptate cînd îl lași să-ți dirijeze întreaga viață ? Întreaga *noastră* viață. Cînd îl lași să ne calce în picioare. La asta te gîndești tu întotdeauna cînd facem dragoste, dacă Sam ar fi de acord ?“

Și nu mai știam ce să fac, stăteam acolo ca un neghiob ascultînd-o ce spune, neputînd s-o opresc și fiindu-mi frică să-i dau replica, pentru ca nu care cumva să înrăutățesc lucrurile. Pînă la urmă am rămas așa, în picioare, pînă a terminat, pînă mi-a zis : „Nu trebuia să vin. Cu nici un preț nu trebuia să vin. Trebuia să refuz selecționarea. Era de așteptat să se întîmple așa ceva pînă la urmă. Aici n-o să fac altceva decît să te necăjesc. Uite, te-am și necăjit. N-o să reușesc decît să te demobilizez, să-ți strie forma“.

I-am spus : „Știi foarte bine că nu-i adevărat. Știi că alerg mai bine cînd ești alături de mine. Uite ce e, am să stau de vorbă cu el. Zău dacă nu. Am să-l fac să-și ceară scuze. Așa e bine ? Sînt sigur că nu a vrut să te jignească“. Mi-a zis : „N-are rost, oricum nu-i nimic de făcut, nu-i așa ?“ și a plecat în camera ei.

Cu toate astea am stat de vorbă cu Sam în dimineața următoare, în timp ce ne antrenam pe stadion. I-am spus : „Să știi că pe Jill a supărat-o chestia aia pe care ai zis-o la aeroport“, iar el m-a privit cu uimire și mi-a zis : „Cum ? Dar ce-am spus ?“ I-am răspuns : „Știi bine. Că să fim cuminți. Vreau să zic, că pe mine nu mă deranjează deloc, dar să mi-o spui numai mie“. Mi-a zis : „Mă duc să-i cer scuze. Mă duc să-i cer scuze chiar în clipa asta“. Ea se afla de partea cealaltă a stadionului, exersînd starturi cu Jack Brady. I-am spus : „Nu. Nu acuma. O să-și imagineze că eu te-am pus. Mai tîrziu“.

În aceeași zi, a apărut după-amiază la hotel un ditamai coș cu flori pentru ea, avînd și un bilețel : „Celei mai frumoase sprintere din întreaga lume, din partea celui mai umil admirator al ei, Sam". Eram cu ea cînd l-a citit. S-a uitat la mine și mi-a zis : „I-ai spus". Atîta doar. M-am simțit de parcă îmi trăsese cineva un picior în stomac.

A doua zi dimineață, pe pistă, s-a dus la ea și a sărutat-o și i-a spus foarte teatral : „Sînt iertat ? M-ai iertat ? Sau trebuie să cad în genunchi în fața ta ? Sînt *gata* să-ți cad în genunchi". Și și-a deschis larg amîndouă brațele, ca o imensă pasăre, așa încît Jill n-a avut încotro și a trebuit să zîmbească, spunîndu-i : „Da, te-am iertat", iar el și-a ridicat capul spre cer și a strigat din răsputeri : „Sînt *iertat !*" Chestie la care nu știu ce-or fi gîndit americanii.

Ike, n-am avut dreptate, m-am purtat prostește. Cînd ți-am spus toate lucrurile acelea îmi venea să-mi trag palme. Nu, să nu zici că nu face nimic. Nu știu ce s-a întîmplat cu mine. Conștientă *fiind* de gravitatea întregii situații. Conștientă *fiind* cît de delicată este problema unei cariere umbrite de alta, cu *toate acestea* acceptînd cu inimă ușoară sacrificiul. Să nu mai vorbim despre asta. N-am avut dreptate și o recunosc.

Bună ! Iar l-ai luat cu tine pe tăticu' ?

E al dracului de bun, mult mai bun decît ăștia de pe la voi, amice.

Noi, Ike, sîntem mai miloși. Îi menajăm pe-ai noștri. Nu-i tîrîm pe toate coclaurile, cînd de fapt ar trebui să-i lăsăm liniștiți să stea acasă în fața televizorului. Sau la voi nu sînt televizoare ?

Mda, televizoare sînt. Da' tipi din ăștia cu gura mare nu prea.

Asta e. Uitasem. La voi nu sînt recorduri mondiale.

Încă nu. Da' o să mai vedem noi mîine.

Mergi înainte. Mergi ca un metronom. Nici nu te gîndi la record pînă în ultimul tur, gîndește-te numai la cursă. Mergi înainte. Dumnezeule, ce cald e. Ține-te de blegul ăla de Driver în primul tur, în turul doi și trei o să se piardă-n urmă, apoi folosește-te de Burke și țîșnește înainte cînd se aude clopotul. Dă-i lovitura de grație lui Driver cînd încearcă să se apropie din urmă. Dați-i drumu', pentru numele lui dumnezeu, dați-i drumu', dați-i drumu'.

Și iată că pornesc ! Acela este Ike Low, în frunte, alergătorul britanic de o milă, culoarul numărul trei. În mod evident imprimă un ritm alert. Chiar în spatele lui îl avem pe Jim Driver din Sacramento, actualul deținător al recordului mondial, care a stabilit noul record mondial chiar aici, pe pista Stadionului Coliseum. Apoi, pe culoarul din interior se află Marty Green din Villanova, urmează, în sfîrșit, un pluton din care face parte și campionul olimpic Jeff Burke din Australia. Da, fără nici o îndoială, este un prim tur de pistă foarte rapid ; priviți-l numai pe tînărul englez ! Se pare că va reuși să se desprindă de toți ceilalți concurenți. Tu ce părere ai, Mel ?

E cam devreme pentru ca să mă pot pronunța. Ike Low a avut întotdeauna un start *foarte* rapid, ca de altfel și Jim Driver. S-ar putea ca amîndoi să plătească scump pentru asta mai tîrziu, în timpul cursei.

Da, oricum, în clipa de față nici unul dintre ei nu pare să se resimtă, se intră în turul doi, conduce Low, Driver se află în urma sa. Mel, cît s-a înregistrat în primul tur de pistă ?

55,8 pe cronometrul meu, Joe.

Da, fără îndoială, un ritm *foarte* rapid în acest prim tur. Mă întreb dacă vor putea să-l mențină. Ce părere ai, Mel, vor putea ei să-l mențină ?

Este foarte problematic, Joe.

Idiotul, se ține scai de mine. Foarte bine, îl las să mi-o ia 'nainte și ducă-se dracului.

Și iată că Driver trece acum în frunte. Îl depășește pe Low. Tu te așteptai, Mel, să se întîmple una ca asta ?

Nu, Joe, Jim nu procedează niciodată așa. Dacă în primul tur de pistă nu se află în frunte avînd un avans mare, atunci își păstrează de obicei poziția pe care o deține și accelerează în ultimul tur.

Da, în *orice* caz acum el este cel care imprimă ritmul. Și iată-l pe Burke venind din urmă, acum se află chiar în dreptul alergătorului britanic și cred că-l va depăși.

A apărut și Burke. Ce naiba se-ntîmplă cu mine ?

Cursa se decide acum între trei oameni și aș spune că Jim Driver, deținătorul recordului mondial, Jim Driver din Sacramento are un avans de cinci yarzi, Mel, tu ce zici ?

Da Joe, aproximativ cinci yarzi.

Iar Burke din Australia îl talonează pe Low acum, cînd intrăm în turul trei. Ce timp s-a înregistrat, Mel ?

1 : 55,9 Joe. Nu-mi dau seama cum de cei trei încă mai rezistă.

Vrei să spui că se profilează un nou record mondial, Mel ?

Da Joe, cu condiția ca băieții să se mai poată ține pe picioare.

Driver vrea să mă prostească, asta e. *Vrea* să mă facă să ies cu el acolo, în frunte.

Trece acuma *Burke !* Să se ducă *el.* Să se joace cu Burke. Atîta vreme cît pot să mai țin pasul cu ei doi.

Din anumite puncte de vedere, cel de-al treilea tur a fost și cel mai surprinzător, ridicînd multe dileme în fața specialiștilor. Intenționa oare Driver să-și uimească și să-și demobilizeze principalii rivali prin acest indezirabil ritm foarte alert al tururilor doi și trei ? Răspunzînd provocării, va avea oare Burke resursele necesare pentru a-i lăsa în urmă pe Driver și pe Low în turul final prin intermediul bine cunoscutului său sprint ? Și oare cu bună știință îi lăsa Low pe cei doi adversari ai săi să cîștige teren, sperînd ca aceștia să se sfîșie între ei ca niște fiare, sau pur și simplu ritmul cursei îl obligase să se mulțumească cu poziția a treia ?

Care ți se pare că este situația acum, Mel ?

Joe, nu știu ce să spun. Se poate întîmpla *orice.* Bănuiesc că cei trei alergători care se află în frunte se pîndesc unul pe altul pentru a profita de cea mai mică slăbiciune a vreunuia dintre ei.

S-ar putea să clacheze toți trei, Mel.

Da Joe, s-ar putea. Vom avea poate o surpriză în acest ultim tur, dar în momentul de față îi despart treizeci de yarzi de restul plutonului.

Și iată semnalul clopotului. Cît arată cronometrul, Mel ?

2 : 56,3 Joe. Al treilea tur s-a alergat într-un timp de 1 : 02,4.

Ia te uită ! Ne putem încă aștepta la un nou record mondial, Mel.

Da Joe, fără nici o îndoială.

Acum !

Și iată că Low din Londra, Anglia, trece în frunte ! Priviți-l numai cum aleargă ! Nu cred să-l mai poată opri cineva. A trecut de Burke, l-a ajuns din urmă pe Driver, este în dreptul lui, l-a depășit ! Și se mai întîmplă încă ceva ! Curtis din Oklahoma, Charlie Curtis a intrat deodată în scenă cu o *puternică* accelerație ; Charlie Curtis, care a alergat prima sa milă sub patru minute abia săptămîna trecută la ... — unde s-a întîmplat asta Mel ?

La Tulane, Joe.

Tulane. Iată un *mare* efort depus de Charlie Curtis, Mel.

Da, Joe, dă totul din el.

Conduce totuși Low, acum cînd au mai rămas numai o sută cincizeci de yarzi, Low este în frunte, Curtis recuperează distanța care îl desparte de Burke *și* de Driver, de fapt Curtis l-a *depășit* acum pe Driver și la ultima turnantă conduce Low, Ike Low, iar pe urmele sale, Curtis.

Nu pot, nu mai pot, trebuie să mă opresc, o să mor. Nu se poate. O să crăp. O, doamne, bariera, acum o trec, am trecut-o.

Low, va cîștiga Low, în urma sa, Curtis îi smulge lui Burke locul doi, Low, cu un finiș *minunat ;* Ike Low din Londra, Anglia. Ce cursă extraordinară ! Și ce timp s-a înregistrat, Mel ?

Cronometrul meu arată : 3 : 54,7 Joe.

Ceea ce înseamnă un *nou* record mondial, Mel.

Da Joe, dacă nu greșesc, este un nou record mondial.

Stimați telespectatori, să așteptăm anunțarea timpului oficial, pentru a putea ști dacă într-adevăr este vorba despre ... un nou record mondial.

Să-l ia dracu pe Sam ! O să leșin !

Ai reușit, Ike ! Ai reușit, băiatule !

Ike ! *Iubitule !* Ce minunat !

Victoria ei, iar acum a mea. Ce zi !

Seara, mai tîrziu : sărbătorirea. Stan ne-a dus pe toți la unul din restaurantele alea nemaipomenite, unul hawaian, care se întindea pe mai bine de un kilometru. În întunericul de-afară ardeau niște torțe uriașe. Eram și eu, și Jill, și Sam, și Stan, și Mary. Nu-mi mai aduc bine aminte. Mă simțeam atît de fericit și, într-un fel, atît de copleșit. După mine, timpul ar fi trebuit să se oprească chiar atunci, în clipa aceea. Recordul era al meu.

Nici nu-mi mai păsa de Roma. Recordul era al meu. Stan, care le spunea chelnerilor : „Știți voi cine e el ? Băiatul ăsta tocmai a doborît recordul mondial".

Pînă și Driver m-a felicitat după aia : „Am impresia că o să trebuiască să mă pun la regim. Iaurt și „rădăcini".

Stan a comandant șampanie, am sorbit și eu un pahar, pînă și Sam a băut nițel, dar lucrul care m-a încîntat cel mai mult a fost că el și cu Jill păreau să se înțeleagă de minune. Îi vorbea mai tot timpul, glumea în fel și chip, iar ea rîdea. Pînă și bătrînul Stan rîdea, maimuțoiul ăla pe care abia puteai să-l faci să zîmbească.

Ni se alăturau tot felul de oameni, habar n-am de unde tot apăreau și în final ne-am pomenit cu toții acolo, la Keyhole Club, în subsolul unui imens hotel. O orchestră, o groază de scaune îmbrăcate în pluș roșu și tipele alea în ciorapi negri, ce-i drept cam dezbrăcate, care, chipurile, erau chelnerițe ; toate niște fete pe cinste. Din cînd în cînd, cîte una ieșea pe ring și făcea un număr cu orchestra, dansa, cînta sau mai știu eu ce, nu prea grozav ce-i drept. Dar culmea a fost cînd însuși Sam a ieșit pe ring și a făcut un număr de ... *strip tease*.

A traversat sala îndreptîndu-se spre ring, iar noi nu mai puteam, făceam pe noi de rîs. Mergea încet, le imita pe tipele alea, dădea din fund ca ele și se răsucea în toate părțile, ținîndu-și nasul pe sus și aruncînd pe sub pleoape niște priviri care parcă spuneau : „Să nu-ndrăznești care cumva să pui laba pe mine". Primul lucru pe care l-a făcut Sam cînd a ajuns pe ring a fost să înșface microfonul și să spună : „Doamnelor și domnilor, am deosebita plăcere de a vă prezenta pe *noul* deținător al recordului mondial, cîștigătorul întrecerii de pe stadionul Coliseum din Los Angeles : Ike Low !" și a arătat înspre mine.

Ei bine, la început m-am simțit puțin stînjenit, cu toți oamenii ăia care se uitau la masa noastră, apoi au început să aplaude, și Stan mi-a spus : „Hai, ridică-te în picioare !" Așa că m-am ridicat, m-am înclinat și pe urmă m-am așezat la loc, iar Sam a început să-și facă numărul.

De fapt, ca niciodată, nu se îmbrăcase cu puloverul și cu blugii ăia vechi, asta probabil pentru că era așa de cald. Purta o cămașă de mătase neagră, deschisă la gît și o pereche de pantaloni negri, foarte strîmți. Chiar avusesem mare scandal pe chestia asta, pentru că nu voiseră să-l lase să intre. Numărul de *strip tease* al lui Sam era de fapt o parodie, că de scos nu și-a scos nimica de pe el. Doar *se făcea* că se dezbracă, plimbîndu-se în sus și-n jos pe ring, prefăcîndu-se că-și scoate un ciorap cu niște mișcări țepene și caraghioase, strîmbîndu-se la noi cu piciorul ridicat în aer și deodată, chipurile, aruncînd ciorapul drept pe masa unuia care stătea mai în față. Pe-onoarea mea că în cîteva clipe a început o isterie generală. De fapt, orchestra a și început să-l acompanieze, au stins luminile și au aprins un reflector, toba bătea nebunește în momentele-cheie și în final, cînd s-a prefăcut că-și dă jos și slipul, făcînd imediat stînga împrejur, de parcă s-ar fi jenat de noi, merita să fi auzit ce mai urlete scoteau cu toții.

Am stat acolo pînă s-a crăpat de ziuă și am tot dansat. Jill era nemaipomenită, mai ales la twist ; dansa de parcă studiase și repetase fiecare mișcare, ca și cînd ar fi fost de una singură, deși din cînd în cînd îi întîlneam privirea și zîmbetul ei minunat.

Nu s-a produs decît un mic incident : cînd Sam a început să le vorbească unor americani despre cursă, spunîndu-le cum mi-a zis el mie să fac asta și să fac ailaltă și cum a pus el totul la punct. Am văzut-o pe Jill uitîndu-se lung la el și mi-am dat seama că e pe punctul de a interveni, așa că am pus mîna repede pe ea și i-am zis : „Hai să dansăm". Cînd am ajuns pe ring, mi-a spus : „Mai să-ți vină să crezi că el a alergat". În rest, totul a fost foarte bine. A fost formidabil.

Ike, cum se *simte* un recordman mondial ?

Formidabil.

Ți-ai imaginat, în clipa în care ai rupt panglica, că e posibil să fi doborît recordul mondial ?

Da, m-am gîndit la chestia asta.

Așa că n-a fost o surpriză pentru tine ?

Da, păi a fost și n-a fost. Vreau să zic că întotdeauna ai în tine o *speranță*.

Dar nu-i așa că împreună cu antrenorul tău, Sam Dee, ați plănuit luarea cu asalt a recordului mondial în această întrecere ?

Da, am avut în minte chestia asta, mda. Adică speram că această cursă are să se desfășoare într-un ritm destul de alert pentru ca să pot încerca și doborîrea recordului.

De fapt, mi se pare că ritmul s-a dovedit a fi mult mai rapid decît te-ai fi așteptat, nu-i așa ?

Da. În tururile doi și trei. N-aș fi crezut ca Driver să alerge atît de iute.

Poate că nici el nu și-a imaginat că *tu* ai să alergi atît de iute, ce zici ?

Poate. Nu-mi dau seama.

Ați stat de vorbă după terminarea cursei ?

Mda. Mi-a spus c-o să-nceapă să mănînce iaurt.

Grozav ! Asta e o chestie *grozavă !* Și acum, Ike, din moment ce deții recordul mondial, ce ambiții ai pentru viitor !

Să-l păstrez.

8.

Trei luni, atîta l-am păstrat. Pe urmă mi l-a luat un canadian — nici măcar n-apucaseră să mi-l omologheze. Un tip de care abia auzisem, unu' Terry Cooper, care ieșise al optulea în finala de la Roma.

Încă îmi mai aduc aminte cît de mult m-a durut în seara în care am aflat. Deodată sună telefonul, era Arthur Henry, unul din reporterii specializați în atletism, care-mi zice : „Ike, ai aflat de noul record ?", iar mie am simțit cum mi se taie picioarele. I-am zis : Ce ? Care record ?" Mi-a spus pe urmă că tipul ăsta Cooper, a doborît recordul la Vancouver, a alergat 3:54,5. M-a întrebat : „Pot să declar că ești ferm hotărît să ți-l iei înapoi ?" I-am răspuns : „Da. Așa să zici". Mi-a spus : „Și că ești oarecum surprins ?" I-am zis : „Da, zi și asta, zi ce vrei tu".

Rămăsesem în picioare, lîngă telefon, cînd Jill a intrat din bucătărie și m-a întrebat ce s-a întîmplat. I-am zis : „Am pierdut recordul mondial. Mi l-a luat canadianul ăsta, Cooper. 3 :54,5".

M-a luat în brațe, m-a sărutat și mi-a zis : „Ei, acuma n-ai decît să ți-l iei înapoi. De-aia sînt recordurile : ca să fie doborîte". I-am zis : „Știu. Dar așa de repede ? Nici măcar n-apucasem să mă obișnuiesc bine cu gîndul".

L-am sunat apoi pe Sam, dar îl anunțaseră deja și pe el. Mi-a zis : „Dacă el a alergat 3 :54,5 tu pînă la sfîrșitul sezonului va trebui să alergi 3:54. Obiectivul nostru imediat va fi 3:54,2".

Dar n-am reușit. Cel puțin nu în sezonul acela. M-am simțit groaznic, pe cuvîntul meu, într-un fel mai groaznic decît la Roma.

E extraordinar. Totul începe să semene din ce în ce mai mult cu o piesă moralizatoare : Ike este *Omul*, Jill *îngerul cel bun*, Sam *ispititorul*. Asta din punct de vedere al distribuției rolurilor, bineînțeles, pentru că uneori am avut senzația că Jill radiază de bunătate, în mod opresiv, în timp ce Sam, ispititorul, pare mult mai uman.

Iar Sam îl ispitește cu recordul mondial, fluturîndu-i-l pe sub nas ca pe un morcov zemos. L-a avut, apoi l-a pierdut și acum trebuie să și-l ia înapoi. Am impresia însă că Jill și-a dat seama că povestea poate dura la infinit ; îl are, îl pierde, îl obține din nou și, atîta vreme cît îl preocupă lucrul acesta, va fi mereu sub stăpînirea lui Sam. Nu-mi dau bine seama cînd anume ajunsese la concluzia asta, dar observasem schimbarea care se petrecuse în ea. De pildă, atunci cînd mă aflam în preajma lor, iar Ike începea să vorbească despre record ca un misionar, în felul acela mistic, avînd în ochi strălucirea febrilă a unui Cavaler Templier. Înainte vreme — înainte ca Ike să fi *deținut* recordul — Jill fusese la fel de înflăcărată ca și el, dar acum deslușesc în ea o reținere aproape evidentă. Răspunsurile pe care le dă sînt ireproșabile, dar ceva nu-i în regulă cu felul în care le dă, a dispărut fervoarea religioasă a Cavalerului Templier, iar el simte, de multe ori o întreabă : „Ce zici, Jill ?", „Nu-i așa, Jill ?", „Da, Ike, bineînțeles" — iar alteori îi aruncă pe furiș cîte o privire, s-o vadă cum reacționează.

Am și abordat odată subiectul, încercînd să n-o sperii prea tare, să nu-i trezesc din nou bănuielile pe care cu greu i le adormisem. Eram la o reuniune la White City — dacă nu mă înșel Jocurile Commonwealth-ului — și, așezați unul lîngă altul, într-unul din rîndurile din față ale tribunei centrale, așteptam cursa de o milă ; bineînțeles. I-am zis : „Nu mai pari la fel de entuziasmată de recordul ăsta", iar ea s-a înroșit. „Dar bineînțeles că sînt. Îl doresc la fel de mult. *Știu* că va reuși să și-l ia înapoi". I-am zis : „Iartă-mă. Așa mi s-a părut".

A tăcut un timp, dar continua să se gîndească la asta, pentru că după ctîeva minute, brusc, mi-a spus : „Singurul lucru care mă deranjează e că se frămîntă atît de mult".

„Bine, dar e un lucru destul de firesc", i-am zis eu.

Mi-a spus : „Important e faptul că *a reușit* să-l doboare. *Că l-a deținut*. Nu încetez să i-o tot repet". I-am zis :' „Și Sam ce părere are ?", iar ea m-a privit ca și cum și-ar fi adus deodată aminte cine eram, ce eram, și-i părea rău că-și dezvăluise gîndurile în fața mea. Mi-a răspuns pe un ton foarte politicos și neutru : „Sam vrea ca Ike să încerce în continuare".

În după-amiaza aceea l-am privit foarte atent. Întotdeauna l-am urmărit *îndeaproape*, din pură plăcere, pentru satisfacția estetică de a-l vedea mișcîndu-se în felul acela complet lipsit de efort, în felul acela desăvîrșit. Un lucru pentru mine cu atît mai fascinant cu cît știam, așa cum știi privind o mare operă de artă, cît efort cerea crearea acestei impresii de lipsă totală

de efort, cîtă strădanie stătea la baza manifestării acestui talent desăvîrșit.

Privindu-l însă acum cu mai mult simț critic, mișcările lui nu mi se mai păreau a fi naturale, ci mai curînd mecanice ; un minunat robot. Ceea ce dispăruse fără urmă era plăcerea alergării. Din punct de vedere tehnic se găsea într-o formă excelentă : lungimea pasului, mișcarea de piston a brațelor, felul în care își ținea torsul împingîndu-l înainte. Totul reglat la milimetru ca să cîștige cursa, ca să termine cu un timp de 3:59,6. Mișcările îi fuseseră perfecte, dar nu fuseseră decît atît : simple mișcări.

Între timp, iată-i pe amîndoi, *îngerul cel bun* și *Mefisto*, încleștați într-o luptă necruțătoare, încercînd fiecare să pună stăpînire pe *Om* — sau, de ce nu, *Faust ? Mefisto* îmboldindu-l din pisc în pisc, din țintă în țintă, în timp ce bietul *Înger Bun* flutură din aripi, agonizînd în urma lui. Numai că eu am pariat pe *Îngerul cel Bun*.

Nu știu de ce, poate pentru că am încercat să scot prea mult din mine în cursa de la Los Angeles, dar restul sezonului n-am mai alergat bine deloc. Nu alergasem eu bine nici *înainte* de a pierde recordul și nici după acea, nu știu, cred că mai exista o altă cauză, cred că mă forțasem prea tare.

În orice caz, nici nu m-am mai apropiat de record în anul ăla, timpul meu cel mai bun a fost 3 :56,8 la Berlin. Și, nefiind în stare să recuceresc recordul, cursele începuseră să nu mai însemne nimic pentru mine, nu mai avea nici o importanță dacă le *cîștigam* sau nu. De fapt am și pierdut vreo cîteva, o dată la Varșovia împotriva selecționatei Poloniei — cînd am alergat ca un idiot — și a doua oară în Suedia, cînd, ca să fiu sincer, nu mi-a păsat nici cît negru sub unghie. Singurul lucru *bun* care a ieșit din chestia asta cu recordul a fost că mi-am găsit o nouă slujbă. Cea pe care mi-o dăduse Sam era grozavă, nimic de spus, nu însă ca asta nouă. Era la o firmă franceză care făcea pantofi de atletism și echipament sportiv, una dintre cele mai mari ; patruzeci și cinci de lire pe săptămînă, mașină — un Renault — și tot ce trebuia să fac era să trec din cînd în cînd pe la magazine și să particip la cîteva conferințe de presă. Contractul rămînea în vigoare pînă după Olimpiada de la Tokio. N-aveam cum să recomand în mod oficial pantofii, bineînțeles, pentru că ăștia cu amatorismul atîta ar fi așteptat, dar tipii aveau ei grijă să mă fotografieze ori de cîte ori puteau, în așa fel încît să se vadă bine marca pantofilor și-mi dăduseră să port

o geantă mare, albă, cu numele firmei scris cu litere de-o șchioapă.

Cel mai mult îmi doream să alerg alături de Cooper, pentru că, dacă l-aș fi bătut, asta *ar fi însemnat ceva* — cu sau fără recordul mondial. Numai că nu ajungeam niciodată să alergăm împreună. La un moment dat urma să vină la White City pentru o cursă amicală de o milă, apoi s-a aflat cum c-ar face un turneu scandinav, dar nici așa n-a fost, pînă la urmă s-a dus în Australia.

Am mai făcut o tentativă de doborîre a recordului mondial la Welwyn Garden City, tot într-o cursă specială, dar, la sunetul clopotului, avansul meu era atît de mare, încît nu exista nici cea mai mică șansă să pot realiza ceva deosebit, așa că pînă la urmă am treminat cu un timp de 3 :58,6.

M-am informat cît am putut despre acest Cooper: cum arată, de unde a apărut, cum se antrenează. Urma să alerg cu el în aceeași cursă la Perth, la Jocurile Commonwealth-ului din anul următor și îmi intrase mie în cap ideea asta, că el va fi cel pe care va trebui să-l înving și la Tokio în 1964. Pentru că, așa cum am mai spus, cursa de o milă nu rezervă chiar atît de multe surprize, nu este o cursă în care să se poată afirma începătorii. Între două Olimpiade, îți poți da seama după doi-trei ani cam cine ar avea vreo șansă.

Lui Driver știam acum că pot să-i fac cu mîna ; a simțit după Los Angeles că sînt în stare să-l înving oricînd. Și pe Burke la fel, pentru mine ieșise din competiție. Pe urmă mai erau vreo cîțiva yankei care începuseră să promită — ca întotdeauna au o groază de tipi din ăștia. Plus vreo doi sau trei alergători buni în Europa, ca de pildă Glowacki care mă bătuse la Varșovia. Însă singurul de care îmi era frică era Cooper.

Îl văzusem de mai multe ori alergînd la televizor. Era un tip solid, puternic ; cam de înălțimea mea, dar cîntărea mai mult de douăsprezece stone * ; tipul șoarecelui de bibliotecă, părul tuns foarte scurt, ochelari cu rame de oțel, de vreo douăzeci și doi de ani. Pe antrenorul lui îl chema Dave McBain, mare specialist în antrenamentul pe intervaluri, o chestie pe care eu n-o încercasem niciodată. Sam se opunea net, zicea că asta ucide bucuria alergării și eu fusesem de acord cu el. Acum însă nu mai eram chiar atît de sigur, pentru că de la Los Angeles încoace alergarea nu mă mai bucurase cine știe ce. Ba aproape deloc.

* aproximativ 75 kg.

Asta mă îngrijora foarte mult, am vorbit și cu Sam, am vorbit și cu Jill. Sam mi-a spus că se aștepta să se întîmple una ca asta ; mi-a zis : „Te-am urmărit în timpul antrenamentului. Am așteptat să vii tu singur la mine. E o reacție normală, mai curînd a minții decît a trupului, a acestui intelect care a fost programat să solicite trupul atît de intens și pentru un timp atît de îndelungat. Pierderea recordului, pierderea *temporară* a recordului a accentuat acest proces. Ai nevoie de o schimbare imediată. De treaba asta o să mă ocup eu".

I-am zis : „Jill e de aceeași părere", iar el s-a zburlit tot, ca o pisică, dînd nas în nas cu un cîine. A zis : „E de părere că ce ? Ce anume ?", iar eu i-am spus : „Că stresul e prea mare. Că tensiunea în care trăiesc e din ce în ce mai apăsătoare". Pentru o clipă am crezut că o să argumentez contrariul, buzele au prins să i se miște, dar pînă la urmă n-a spus nimic, a dat din cap ca pentru sine și mi-a întors spatele.

Două zile mai tîrziu am primit prin poștă două bilete de avion pentru Majorca. I le-am arătat lui Jill, i-am spus : „Ia uite ce ne-a trimis Sam !", iar ea le-a aruncat o privire, nici n-a zîmbit și nici n-a zis nimic, mi s-a părut un lucru foarte straniu, s-a mulțumit să întrebe : „Vine și el ?". I-am răspuns „Cine, Sam ? Nu cred. Are prea multe de făcut aici, nu-i așa ? Și antrenamentul, și orele de gimnastică".

Așa că am plecat la Palma ; a fost grozav. Sam ne-a condus la aeroport, i-a adus lui Jill o cutie imensă cu bomboane de ciocolată, zicînd : „Ai grijă de el. Nu-l lăsa să stea prea mult la soare. Și vezi să nu se frămînte prea mult din cauza recordului". Într-un cuvînt, n-a știut cum să fie mai drăguț.

Odată ajunși la Majorca, pentru noi a început o nouă lună de miere ; nu numai că ne aflam acolo împreună, scăldați de soare, departe, pe malul mării, dar mai eram și *singuri*, fără să trebuiască să ne batem capul cu nimic — recordul, următoarea cursă, o zi de antrenament care se sfîrșește, alta care începe... A fost o excursie de numai o săptămînă și a trecut ca un vis. Jill arăta nemaipomenit, s-a bronzat imediat și părea să nu se mai satură niciodată de soare. Stătea întinsă pe plajă îmbrăcată într-un bikini negru, cu ochii închiși, cu un anume surîs pe buze. De nenumărate ori am privit-o cu atenție ; părul auriu de pe brațele și picioarele ei arămii, sînii ei, pîntecele cu umbra adîncă a buricului care se mișca ușor cu fiecare respirație, pînă cînd simțeam că nu mai pot, o apucam de mînă, o scuturam și-i spuneam : „Hai să mergem. Hai înapoi la hotel !", iar ea clipea din

ochi, îmi făcea semn din cap, ne întorceam la hotel și făceam dragoste.

Îmi amintesc perfect de camera noastră ; gresie pe jos, transperantele lăsate, razele de soare care se strecurau în cameră așternîndu-se pe pat, pe trupul ei. Mă gîndeam atunci ce-aș fi făcut în clipa aceea dac-aș fi fost în Anglia — probabil că aș fi alergat cu Sam la Hampstead Heath — și asta mă umplea de o bucurie și mai mare.

În camera aceea mi-a spus odată ceva foarte amuzant. Eram întinși unul lîngă celălalt, ne odihneam, mi-a spus : „E prima oară cînd simt că sîntem într-adevăr împreună". Mi-am dat seama ce voia de fapt să spună, pentru că și eu aveam aceeași senzație și oarecum mă simțeam prost, pentru că, la urma urmei, el ne trimisese aici, chiar dacă Stan fusese cel care scosese banii din pungă.

Altădată, în întuneric, mi-a zis așa, într-o doară : „E ca o umbră" și mi-am dat seama din nou ce vrea să spună și iarăși m-am simțit prost.

Acolo, departe de toate, am uitat repede de record. Adică acolo, într-un loc de vacanță, în care nu se întîmpla nimic real și în care nimeni nu se preocupa de chestia asta. Jill nu pomenea niciodată de recordul ăsta pînă cînd nu apucam eu să deschid discuția. Am întrebat-o odată, cînd eram pe plajă : „Crezi că o să reușesc să-l obțin din nou ?". Mi-a spus : „Să obții ce ?", deși în mod evident își dăduse seama la ce mă refeream. „Știi foarte bine ce : un nou record mondial".

Eram amîndoi întinși pe prosoape cu fața în jos. Pentru cîteva clipe, Jill a tăcut, apoi a spus : „Este un lucru chiar atît de important ?" de mie nu mi-a venit să cred, am sărit în sus, i-am zis : „Dumnezeule, bineînțeles că e foarte important". Mi-a zis : „Mai important decît orice ?", asta tot cu fața îndreptată în jos. I-am spus : „Adică ce vrei să spui ? Cum adică mai important decît orice ?", iar ea mi-a răspuns : „Exact așa cum am spus. Mai important decît *orice*". I-am spus : „Sigur că nu. N-am zis niciodată că ar fi mai important decît orice". Mă uimea, nu puteam s-o înțeleg, i-am zis : „Dar tu nu crezi că e un lucru important ?" Mi-a răspuns : „Ba da. Cred". I-am spus : „Atunci ce-ai vrut să zici ?".

Mi-a răspuns : „Din cauza recordului ăstuia, cu tine se întîmplă ceva". Se ridicase în coate, dar tot nu se uita la mine. Am întrebat-o : „Ce anume ?" Mi-a răspuns : „Te-ai schimbat. E o obsesie care a pus stăpînire pe viața ta. Pe viața *noastră*". M-a cuprins disperarea, i-am zis : „Dar nu-ți dai seama că trebuie să-l obțin din nou ?", iar ea de data asta m-a privit, mi-a spus : „*De ce ?* De ce trebuie să-l obții din nou ?". I-am zis : „Pentru că l-am pierdut. Dar ce se întîmplă cu tine ?" Mi-a zis : „Și apoi o să-l pierzi din nou". I-am spus : „Atunci o să-l cuceresc din nou". Ea mi-a răspuns : „Și bănuiesc că lucrul ăsta o să se petreacă mereu și mereu, pînă cînd ai să fii prea bătrîn pentru a mai putea alerga".

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Nu era cu putință să rostească asemenea cuvinte, oricine să fi fost, dar nu ea, nu Jill. Vreau să zic, pentru mine era un lucru atît de evident, încît nu mai încăpea discuție.

I-am zis : „Dacă tu ai deține recordul în proba de o sută sau de două sute de metri, *tu* n-ai vrea să-l păstrezi ?" Mi-a răspuns : „Bineînțeles c-aș vrea, dar gîndul ăsta nu m-ar obseda ; în nici un caz nu așa cum te obsedează pe tine. Ai aerul de parcă recordul ți-ar *aparține* în exclusivitate. Mi-e groază să mă uit la tine, să văd cum te frămînți. N-ai să mai ai liniște, n-ai să mai ai pace nici chiar dacă l-ai obține din nou, fiindcă atunci ai sta ca pe jăratec, nu care cumva să ți-l ia cineva. Ai *dovedit* deja ce poți, toată lumea *știe* cît ești de bun, e posibil să-l obții din nou, dar dacă nu, ce importanță mai are ?"

I-am zis : „Uite ce e, nu se poate să nu-ți dai seama. Dacă sînt cel mai bun alergător de o milă din lume, atunci trebuie să dețin și recordul mondial, înțelegi ?" Mi-a aruncat o privire scurtă și s-a culcat din nou cu fața în jos. Am stat uitîndu-mă la ea cîteva clipe, pe urmă mi-am zis, ia mai dă-o dracului de treabă, și m-am dus să înot.

Printre cei care au luat parte ieri la dejunul de la Buckingham Palace s-au numărat și fostul deținător al recordului mondial în cursa de o milă, Ike Low, împreună cu soția sa, sprintera Jill.

Ike a declarat : „Ducele de Edinburgh pare să fie foarte bine informat în problemele de atletism. Mi-a pus foarte multe întrebări și mi-a spus : «Știi, trebuie neapărat să-i aduci un nou record mondial Marii Britanii»".

Ce se întîmplă cînd o soție se afirmă în același domeniu ca și soțul ei ?

Am stat de vorbă cu trei femei : o atletă de renume internațional, o bine cunoscută actriță și o sculptoriță ale cărei lucrări abstracte executate din metal au fost expuse recent, întîmpinate fiind cu entuziasm unanim din partea criticii.

„Cred că e un lucru care ajută la crearea unor interese și preocupări comune", spune Jill Low, o frumoasă tînără în vîrstă de douăzeci și doi de ani, care l-ar face de rîs pe orice bărbat la prinsul autobuzului și al cărei soț, Ike, este cel mai bun alergător de o milă din Marea Britanie. „Asta desigur în cazul în care soția e într-adevăr interesată de ceea ce face soțul ei, și vice versa. Marea majoritate a femeilor se plictisesc de moarte atunci cînd bărbații le vorbesc despre munca lor, în fabrică sau la birou, în aceeași măsură ca și ei, auzindu-și nevestele cum dezbat la nesfîrșit micile lor probleme domestice".

Dar, am întrebat-o eu, n-aveți impresia că într-un fel cariera dumneavoastră a fost umbrită ? În definitiv, ați început prin a fi o sprinteră bine cunoscută mult înainte de a vă căsători cu cel care avea să doboare recordul mondial.

„Nu, deloc", a răspuns această profesoară de sport plină de viață, această brunetă cu siluetă de manechin. „Ike și cu mine ne *ajutăm* unul pe celălalt. În mare parte ne antrenăm împreună. De fapt, cred că am devenit o alergătoare mai bună de cînd m-am căsătorit cu Ike. Desigur, știu că nu voi ajunge niciodată o atletă de talia lui Ike, așa cum și dumneavoastră trebuie să acceptați ideea că în atletism bărbații au standarde mult mai ridicate decît femeile.

Dar nu m-am sacrificat și nu am trecut pe planul al doilea, sau în fine, cum vreți dumneavoastră să spuneți. Doar atît, ca orice femeie mai am și alte năzuințe".

De pildă, copiii, am sugerat eu.

„Desigur, amîndoi dorim să avem copii, atunci cînd va veni vremea", a răspuns ea. „În clipa de față însă, pe primul loc e alergarea".

Alergarea avîndu-l ca protagonist pe Ike sau pe ea, am întrebat-o eu.

„Pe amîndoi", mi-a răspuns ea cu hotărîre.

Am stat și m-am gîndit mult în cursul acelei ierni. Într-un fel mi-aș fi dorit o vizuină în care să mă pot ascunde și să dorm pînă la primăvară, așa, ca o veveriță, mă rog. Asta pentru că iarna era un anotimp mort, o nesfîrșită așteptare. Pe de altă parte, totul mi se părea la fel de îngrozitor ca și în iarna care trecuse, ba chiar și mai înfiorător, pentru că atunci fusesem preocupat de un lucru anume, de ceva concret, ceva ce nu obținusem niciodată pînă atunci : recordul mondial. Pe cînd acum îl deținusem și îl pierdusem, și dacă aveam să-l cuceresc din

nou, exact așa cum îmi spusese Jill, puteam foarte bine să-l pierd și pentru a doua oară.

Pînă și Sam începuse să nu mai aducă vorba despre treaba asta, îi cășunase acum pe Jocurile Commonwealth-ului, dar Jocurile astea, fir-ar ele să fie, erau abia la anu'. Atunci de ce să nu te gîndești mai bine la Jocurile Olimpice, trei ani de-acum încolo, fiindcă — hai să vorbim cinstit — ele sînt singurul lucru care contează. În comparație cu Olimpiada, pînă și recordul mondial nu-i decît un gunoi, ceva prin care să-ți dovedești ție însuți că poți reuși, că poți învinge atunci cînd vine timpul s-o faci.

Am pus mîna pe o fotografie de-a lui Cooper — o tăiasem dintr-o revistă — și mi-am lipit-o deasupra patului. Cînd Jill a dat cu ochii de ea, mi-a spus : „Dar cu asta ce mai e ?" I-am răspuns : „Ca să-mi aduc mereu aminte de el".

„Mă rog", a spus ea. „Atîta sper, că are și el o fotografie de-a ta deasupra patului *lui*". Am întrebat-o : „De ce ? Pentru că sînt mai frumos ?", iar ea mi-a răspuns : „Nu. Pur și simplu sper că se frămîntă și el din cauza ta la fel de mult cum se pare că te frămînți tu din cauza lui. Dacă jocul ăsta continuă, o să te învingă înainte să pornești de-a binelea în cursă". I-am spus : „Las' că știu eu foarte bine ce fac", dar m-am gîndit la vorbele ei și, pînă la urmă, după o săptămînă, am dat fotografia jos de pe perete. O țineam acum, într-un geamantan. Adică n-avea, într-adevăr, nici un rost să-l las să pună stăpînire pe gîndurile mele.

De cîte ori vorbea despre el, Sam îl făcea una cu pămîntul, zicînd că pe cine naiba învinsese el vreodată și că ce curse importante reușise el să cîștige pînă acuma. Să dobori recordul e una, dar să cîștigi întreceri e cu totul altceva. O chestie care suna bine venind de la el, ca de altfel orice, numai că, stînd de unul singur și gîndindu-te, îți dădeai seama că poți să zici tu ce-oi zice, dar recordul mondial tot al lui Cooper rămîne.

I-am spus lui Jill : „Numai de-aș putea să alerg cu el acuma, repede, chiar și pe teren acoperit". Mi-a răspuns : „Nu cred c-ar fi o idee bună", iar eu i-am spus : „Cum adică ? De ce ?" În tot cursul acelei perioade am fost extraordinar de nervos, îmi ieșeam din fire ori de cîte ori mă contrazicea, aveam nevoie de foarte multă încredere și mi se părea că, într-un fel, Jill mă trădează. Deși puțin mai tîrziu, după ce reușeam să mă liniștesc, începeam să mă întreb dacă nu cumva eu greșesc și ea are dreptate — sau poate Sam ; fiindcă existau lucruri asupra cărora

erau de păreri în mod atît de evident contrare, încît negreșit unul dintre ei doi trebuia să greșească.

Pentru mine gîndul că Sam ar fi putut să greșească era un lucru cu totul și cu totul nou. Bănuiesc că în trecut privisem ca de la sine înțeles faptul că Sam are dreptate, asta pentru că eu eram atît de tînăr, iar el îmi trasase drumul pe care trebuia să-l urmez, previziunile lui realizîndu-se una după alta. Exista însă un lucru pe care nu mi-l puteam scoate din minte. Adică dacă recordul mondial era ceva atît de lipsit de importanță, atunci de ce Sam insistase atît de mult asupra lui, mai cu seamă după ce îl pierdusem ? Iarna trecută, numai recordul mondial și iarăși recordul mondial, pe cînd iarna asta Jocurile Commonwealth-ului și nimic altceva. Presupun că după *asta,* iarna următoare, avea să-mi împuie capul cu Jocurile Olimpice.

Mai rău e că un lucru se leagă de altul. Adică spun așa : dacă Sam aici nu are dreptate, *dacă* Sam nu are dreptate, atunci poate să nu aibă dreptate nici în celelalte privințe ; alimentația, de pildă, ba chiar și antrenamentul. Fiindcă existau atîtea metode diferite și fiecare om cu care stăteai de vorbă părea să aibă alte idei. De pildă, Cooper, cu antrenamentul lui cu intervale ; în Australia alergau pe dune, în Noua Zeelandă apăruse nebunia cu *jogging*-ul. Pe urmă mai erau unii care aveau ideea asta că nu trebuie să te antrenezi chiar așa de mult, că e un lucru care nu poate decît să-ți facă rău, că trebuie să lași lucrurile să se decidă pe pistă, în concurs. Dacă stăteai să compari o idee cu alta, păi ajungeai să nu le mai dai de cap.

I-am zis lui Alan odată, pe cînd alergam la Hampstead Heath, pămîntul mustind sub picioare și deasupra capului cerul ăla plumburiu, mort. I-am zis : „Doamne, ce mult urăsc iarna", iar el, desigur, a început cu poantele, ca întotdeauna. „Și iat-acum se las-asupra voastră iarna nemulțumirii mele". I-am zis : „Păi sigur, ție ce-ți pasă, tu alergi ca să te distrezi, îți *poți* permite să faci glume". I-am zis : „Nici nu mai știu pe ce lume sînt. Ba recordul mondial, ba Jocurile Commonwealth-ului".

A zis : „Da' ce mai e și asta ? Doar n-oi începe să te îndoiești de convingerile tale religioase ?", iar mie mi-a părut rău c-am deschis gura, trebuia să-mi fi adus aminte ce mult îi plăcea lui să învenineze lucrurile. I-am zis : „Ia mai du-te dracului și tu", iar el mi-a sus : „Copăcel, copăcel. Ai început să crești și tu, atîta tot. Te doare, da' o să-ți treacă".

De nenumărate ori am vrut să stau de vorbă cu Sam, să lămurim odată lucrurile, dar nu știu de ce, ori de cîte ori deschideam gura, nu-mi mai găseam cuvintele, mi-era frică nu care

cumva s-o ia ca pe o jignire personală. Mi-a venit pînă și ideea să-i scriu o scrisoare, ceea ce ar fi fost de-a dreptul ridicol.

Spre sfîrșitul anului mi-a parvenit o invitație. Urma să alerg la Madison Square Garden imediat după sărbătorile de iarnă și chestia asta m-a pus pe jăratec, mi-am zis că trebuie să participe și Cooper, sau cel puțin că trebuie să-l fi *invitat* și pe el. L-am sunat pe Phil Jenkins, unul dintre reporterii de atletism, l-am întrebat dacă n-ar putea să se intereseze și, în aceeași seară, m-a sunat el pe mine și mi-a spus că da, Cooper fusese și el invitat și urma să participe.

Ei bine, asta a limpezit lucrurile ; adică pentru mine nici nu se mai punea problema dacă mă duc sau nu, *trebuia* să mă duc. Sam a părut foarte interesat cînd a auzit de invitație, dar lui Jill nici măcar nu i-am spus. Doar după ce mi-a telefonat Phil, atunci nu m-am mai putut abține. Cînd am intrat în cameră m-a întrebat : „De ce zîmbești așa ? De ce ești așa de încîntat ?" și cînd i-am spus, m-a rugat : „Ike, nu te duce".

I-am zis : „Doamne, hai să n-o luăm iar de la capăt. Să nu mă duc ? De ce nu m-aș duce ? Ce crezi că mi s-ar putea întîmpla ?" Mi-a zis : „Ai nevoie de o pauză. Nu ești într-o dispoziție potrivită pentru a alerga, în realitate nici măcar nu vrei să alergi. Vrei să te duci acolo numai pentru că vine și Cooper". I-am spus : „Bine și ce-i cu asta ? Este o chestie care mă stimulează, care mă *face* să doresc să alerg. De asta și am nevoie : de un stimulent". Mi-a răspuns : „Nu este genul de stimulent de care să ai tu nevoie. Nu este genul de cursă de care să ai tu nevoie. Cooper probabil că toată iarna a alergat pe teren acoperit".

I-am zis : „Foarte bine : poate că el e îmbîcsit, în timp ce eu sînt limpede și proaspăt. De ce nu vrei să privești lucrurile și așa ? De ce, fir-ar al dracului să fie, trebuie întotdeauna să fii așa de pesimistă? Oricum, dacă nu vrei să vii, nici nu e nevoie".

„Ah, ba da", mi-a răspuns ea. „Am să vin negreșit".

Pînă la cursă mai erau vreo două săptămîni, iar eu am luat lucrurile foarte în serios. M-am dus cu Sam la Godsford, pe terenul ăla al aviației și am încercat să mă reobișnuiesc cu cele douăsprezece tururi. Nu era deloc ușor să gîndim cursa, pentru că despre Cooper nu știam mai nimic. Cînd doborîse recordul mondial alergase foarte repede în primul tur — 56,1, o lăsase puțin mai moale în al doilea, de fapt la sfîrșitul turului doi era cu aproape două secunde peste timpul pe care îl realizasem eu la Los Angeles, în turul trei însă apăsase pe pedală, iar începînd cu turul patru pornise ca un obuz și se menținuse

așa tot restul cursei. Era și Jim Driver acolo și tinuse pasul cu el pînă în ultima clipă, dar se pare că tipul ăsta, Cooper, s-a desprins și a început să alerge ca de unul singur, lucru destul de îngrijorător, pentru că reușise de data asta s-o facă fără ca nimeni să-l mai împingă din spate pe ultimii două sute de yarzi.

Sam a zis : „Nu-ți rămîne de făcut decît un singur lucru, trebuie să-ți alergi *propria*-ți cursă, atunci *el* va fi cel care va trebui să-și adapteze stilul". Așa că am hotărît să optez pentru un debut foarte rapid, ceva în genul a 56,8 pentru primele trei tururi, ceea ce, într-adevăr, constituia o problemă cu turnantele alea, un tur doi mai rapid ca de obicei, adică următoarele *trei* tururi bineînțeles, exact ca la Los Angeles, apoi să mențin ritmul încă trei tururi și cînd mai rămîn patru de parcurs s-o *pornesc* cu toată forța. O combinație pentru care trebuia să ai mare rezistență, dar Sam zicea că n-am probleme cu chestia asta.

M-a mînat cu sălbăticie pe vechiul traseu de la Hampstead Heath, au fost zile cînd îmi venea să-l înjur în gura mare. Mergeam de-a lungul a ceea ce devenise traseul nostru obișnuit, Sam împingîndu-mă de la spate, făcîndu-mă să sprintez, să iau în piept o sumedenie de dealuri, pînă cînd îmi ziceam că, slavă domnului, ne apropiem de capăt, dar cînd nu mai rămăsese decît puțin, zicea : „Bine, înapoi !" și mai făceam încă jumătate de traseu, sau mă ducea pe un alt drum cu nenumărate suișuri și coborîșuri. Așa că în momentul în care a trebuit să pornim spre America mă simțeam la fel de în formă ca după un antrenament de o vară întreagă.

Înainte de plecare am avut niște frecușuri cu Ron Vane ; îi intrase morcovul că nu fusese invitat și el, ceea ce era o tîmpenie, avînd în vedere că din Marea Britanie nu fusesem invitați decît eu și Laurie Keetch, alergătorul de un sfert de milă. Bineînțeles că dedesubtul era același. Furia lui venea de la faptul că știa foarte bine că Sam urma să plece împreună cu mine.

Alan mi-a spus : Ron poate face efortul de a-i ierta cuiva parțial succesele, cu condiția să fie și el pe planul al doilea. Ținînd însă cont că mai există și Sam, lui Ron abia dacă-i mai revine locul trei". Și a făcut urît Ron, urît de tot, mi-a dat telefon și mi-a spus : „Am trimis o telegramă la New York ; sau merg cu tine ca manager, sau nu ți se mai permite să pleci". I-am zis : „Ascultă, chestia asta mi se pare de-a dreptul diabolică", iar el a spus : „Aha, deci așa ți se pare ? Atunci, tinere, dă-mi voie să-ți spun că procedura în vigoare a fost stabilită cu mult înainte de ziua în care ai început *tu* să alergi și va continua să funcționeze mult timp după ce tu vei fi ieșit din competiție".

I-am spus : „Asta poate în ceea ce privește echipele". Mi-a răspuns : „Lasă tu echipele în pace ! Atunci cînd te deplasezi pentru întîlniri în străinătate, te deplasezi ca reprezentant al acestei țări și este de datoria noastră să veghem asupra felului în care te comporți. Sînt gata să cred că-ți vei da toată osteneala să te porți așa cum trebuie, dar anumite influențe la care ești supus, Ike, lasă mult de dorit. Și lucrul acesta are grave repercusiuni asupra formei tale fizice, ceea ce de altfel se și poate observa cu ușurință".

Cînd am mai auzit-o și pe-asta, mi-a venit să-l trimit undeva și să-i închid telefonul în nas, dar m-am temut că, dac-aș face-o, ar putea să se încăpățîneze în chestia asta cu interdicția, pentru că efectiv *putea* să mă împiedice să fac deplasarea. Așa că m-am mulțumit să-l întreb : „Ce vrei să spui ? La cine te referi ?" Mi-a zis : „Știi foarte *bine* la cine anume mă refer. Nu dau nume. Genul de oameni care te țin prin baruri pînă în zori. Ike, va veni ziua în care, privind înapoi, îți vei da seama că sfaturile pe care ți le-am dat noi au fost întotdeauna spre binele tău. Numai să nu fie prea tîrziu, atîta sper".

N-am putut să mă abțin, i-am spus : „Prea tîrziu pentru ce anume ?", dar el nu m-a luat în seamă, mi-a zis : „Și încă un lucru. Fii atent, Ike. Se spun despre tine tot felul de lucruri care mie nu-mi prea plac. Uite, de pildă, noua ta slujbă". I-am spus : „Și ce-i cu ea ? Sînt reprezentant comercial. Lucrez pentru o firmă de echipamente sportive : care-i chestia ?" Mi-a răspuns : „Știi foarte bine la ce mă refer. Delimitările sînt foarte vagi. Și încă un lucru. Ai alergat într-un foarte mare număr de curse minore, Ike. Mai deunăzi, Jack Watling mi-a atras atenția că ai alergat în medie de trei ori pe săptămînă și în luna iulie, și în luna august". Deci *el* era, am gîndit eu. El îi dăduse apă la moară bătrînului Ron.

I-am zis : „Doar nu sînt obligat să cer permisiunea ori de cîte ori alerg în Anglia, nu-i așa ?" Mi-a spus : „Te rog numai să consideri că ai fost prevenit la timp. Ar fi neplăcut să trebuiască să te suspendăm chiar în ajun de Jocurile Commonwealth-ului. Ar fi un lucru neplăcut pentru toată lumea".

Cînd am pus receptorul în furcă am urlat : „La dracu ! Du-că-se la *dracu !*", iar Jill a intrat în cameră și m-a întrebat : „Ce s-a întîmplat ?" I-am spus : „S-a întîmplat că împuțitu' ăsta de Ron Vane una la mînă vrea să mă împiedice să fac deplasarea la New York și doi : se pregătește să mă suspende". Mi-a zis : „De ce ?" Părea îngrijorată. „Pentru că ai luat bani ?" I-am

spus : „Dar dumnezeule, marea majoritate fac așa, într-un fel sau altul. Cum naiba-și închipuie ei că am putea altfel să ne ținem zilele. Sam are dreptate cînd zice că puțin le pasă. E mai bine să tragem mîța de coadă, ca așa cel puțin să ne aibă la mîna lor".

A început să rîdă cu amărăciune și mi-a zis : „Poate ar fi mai bine să stau eu de vorbă cu el. Mi-a spus c-aș avea o influență pozitivă asupra ta". I-am zis : „Cine, Ron ? Cînd a spus el chestia asta ?" Mi-a răspuns : „Ah, de vreo cîteva ori. Venea la mine în timpul întrecerii, mă lua pe după umeri și-mi zicea cam așa : «Mă bucur că s-a căsătorit cu o fată ca tine, Jill, fiindcă-mi dau seama că o să ai o influență bună asupra lui»". I-am spus : „Și influența proastă cine o are ? Sam, îmi închipui", iar ea a dat din umeri și a zis : „Da, așa cred". I-am spus : „Fir-aș al dracului, de ce nu mă lăsați odată-n pace ? Nu cer nimic. Nu cer decît să alerg".

Pînă la urmă, toată afacerea a preluat-o Clubul Internațional. Marele merit a fost al lui Alan, care acum făcea parte și el din comitet. Proteste și chestii dintr-astea, mă rog, tot soiul de articole prin ziare și, în fine, Ron a trebuit să dea înapoi, a învîrtit-o, declarînd că o serie de angajamente legate de afacerile personale nu-i permit să facă deplasarea și că, date fiind circumstanțele, este gata să accepte o excepție de la regulă. Am primit de la el o scrisoare în care îmi spunea că nu poate să înțeleagă comportarea mea, asta după felul în care m-a sprijinit și m-a încurajat de-a lungul întregii mele cariere, dar, cu toate acestea, îmi urează succes și speră să nu uit că reprezint culorile Marii Britanii.

Gura le miroase-a lapte
Dar de știut le știu pe toate.
Ce mult contează experiența
Își dau ei seama prea tîrziu.
Îi înhață-un antrenor
Numai ca să-i exploateze
Urmărindu-și șmecher scopul.
Nu ca noi, noi iubim sportul
Complet dezinteresat.

Pentru sport nu fac nimica,
Sînt doar niște paraziți.

Un alergător de o milă s-a întîlnit săptămîna trecută cu un alt alergător de o milă la Garden și cînd alergătorul de o milă l-a doborît *(ad litteram)* pe celălalt alergător de o milă, vuietul prăbușirii s-a auzit de la Stadionul Coliseum din Los Angeles pînă la stadionul White City din Londra. Ba chiar, dacă stăm să ne gîndim bine, pînă la stadionul University din tabăra British Columbia, unde deținătorul recordului mondial, Terry Cooper, se tot învîrte pe pistă în cursul antrenamentului său cu intervale, care se poate spune că este o adevărată... lovitură.

Cooper s-a lansat la Garden într-o cursă pe care a cîștigat-o cu un timp „școlăresc" de 3:58,8 dar problema care este cel mai rapid alergător de o milă din lume — el sau britanicul Ike Low — continuă să fie de actualitate.

Pentru antrenorul în vîrstă de cinci zeci și opt de ani al lui Low, Sam Dee, un fel de Sindbad Marinarul, care jonglează cu teoriile cam în același fel în care se aprind beculețele pe tabloul de comandă al unei stații de metro din Manhattan, de la bun început nu a existat nici un dubiu : cel mai bun alergător al milei din lume este Ike Low. A declarat-o cu voce tare înainte de cursă ; a declarat-o la fel de tare și după aceea, cînd Ike, rănit și șchiopătînd, a ieșit al patrulea.

Low a aterizat la New York mai curînd cu alaiul unui boxer, decît cu cel al unui alergător. Mai întîi soția sa Jill, care la ultimele Jocuri Olimpice a alergat și ea fantastic, aproape cu viteza luminii. Apoi Sam, desigur, și încă un personaj, pe nume Stan Ling, înfășurat într-un *camil-haar*, cu aerul unui Edward G. Robinson, la rîndul lui cu aerul unei gorile personale și călătorind împreună cu soția sa pur și simplu de amorul artei.

E drept, agentul de presă lipsea, dar cu atît mai bine. Oricum, în prezența lui Sam ar fi avut mult de furcă pînă să poată și el scoate un cuvîntel. Ca de altfel oricine pus în aceeași situație. Primul lucru pe care Sam i l-a spus unui reporter foarte băgăreț a fost că recordul mondial al lui Cooper este un lucru oarecum anormal, deoarece Ike Low continuă să fie cel mai rapid alergător biped al milei. Și doi, că Ike o să trîntească un 3 :57 la Garden, iar dacă acest Cooper va reuși să alerge mai bine, ar vrea să vadă și el chestia asta.

Cooper într-adevăr nu a reușit, dar important este că nici Ike, care a fost mult prea ocupat în a-și încurca propriile picioare printre picioarele altuia pe la mijlocul turului trei, pră-

bușindu-se — așa cum v-am mai spus — în învălmășeala creată astfel.

Sam a avut în același timp multe de spus și în privința antrenamentului cu intervale practicat de Cooper, din care a reieșit destul de limpede cît de mult îl prețuiește. Cooper și antrenorul său, Don McBain, au refuzat să ia parte la marea bătălie. „Dacă așa ține Sam să-și antreneze sportivii, noi nu avem absolut nimic împotrivă", a spus el. „Ni se pare însă că este puțin cam demodat. Lui în schimb, i se pare că *noi* am fi puțin cam demodați. Bănuiesc că în lumea asta mare e loc destul și pentru el, și pentru noi".

Însă sîmbătă seară nu a fost loc decît pentru Cooper. Înalt, palid, tuns milităreşte, cu ochelari, renumit prin faptul că niciodată nu-și pierde sîngele rece, studentul în biologie marină în vîrstă de douăzeci și doi de ani a privit cursa nu ca pe o provocare, ci ca pe o problemă. „Ike va alerga probabil foarte bine", a spus el. „Am urmărit la televizor cursa pe care a alergat-o la Coliseum. Singurul lucru care mă nemulțumește puțin este că acest prim contact al nostru trebuie să aibă loc într-o întrecere pe teren acoperit".

Cînd s-au întîlnit pentru întîia oară la un dejun la Toots Shor's — unde altundeva ? — amîndoi au părut mulțumiți de ceea ce vedeau în fața ochilor. „Zău așa, Terry ăsta pare într-adevăr un băiat simpatic", a declarat Ike, a cărui dicție l-ar fi intrigat pînă și pe profesorul Higgins. „Adică, asta, vreau să zic că pare să fie foarte la locu' lui, nu-i așa ?" Terry l-a simpatizat pe Low, deoarece „Cu Ike nu trebuie să suporți toată acea presiune psihologică pe care încearcă să o exercite asupra ta alergătorii americani ai milei, de pildă".

„Nici nu are nevoie s-o facă", a spus McBain. „Cel puțin atîta vreme cît îl are pe Sam alături".

Amîndoi alergătorii își aveau planul lor. Cel al lui Ike, care s-a dovedit a fi academic, presupunea primele trei tururi alergate în ritm alert, următoarele trei mai rapid, apoi o menținere a ritmului în următoarele trei sau patru tururi, culminînd prin punerea în funcțiune a tuturor motoarelor.

Cooper, care aleargă cu neobosita constanță a unui om programat pe calculator IBM și care mai posedă și lovitura de grație a accelerației unei mașini de curse Ferrari, era decis să țină pasul cu Low pe tot parcursul primului sfert de milă al britanicului, acum bine cunoscut, iar apoi să-și asigure un avans suficient pentru a anihila sprintul final, la fel de renumit, al lui Low.

„Știam că Ike aleargă minunat primul sfert de milă", a spus Don McBain. „Știam să pornește puternic spre sfîrșitul cursei. Am considerat că Terry are un avantaj asupra lui în timpul sfertului al doilea și al treilea, ceea ce ne-a făcut să decidem ca atacul asupra lui să se desfășoare tocmai în acest interval."

Atacul, așa cum s-a putut constata, a pornit dintr-o direcție cu totul neașteptată. A venit din partea unui tînăr bondoc de la asociația sportivă UCLA, în vîrstă de douăzeci și unu de ani, un viitor profesor de educație fizică pe nume Tom Bannion. În afară de Bannion însuși, care a reușit să fie admis prima oară în echipa de alergători a Statelor Unite abia anul trecut, și asta pentru o singură întîlnire, nimeni nu-l considera pe Bannion a fi mai mult decît un simplu pion în raport cu care să-ți poți regla pasul. Dar în viziunea sa proprie, Bannion lua parte la această cursă spre a o cîștiga. „M-am săturat ca ori de cîte ori deschid ziarul să văd numai două nume", a declarat el după aceea. „Ca și cum noi ceilalți n-am avea dreptul să alergăm pe aceeași pistă."

Așa că, atunci cînd Low și Cooper au pornit în cursă la pocnetul pistolului, Bannion a ținut pasul cu ei pe culoarul interior. Și în acel fatal tur trei, cînd Low a încercat în turnantă să-l depășească prin exterior, s-a întîmplat ceva care a semănat cu o ploaie de coate și picioare, iar Low a căzut.

„Dar nu pot să-nțeleg ce vrea individul ?", a întrebat Bannion care s-a menținut pînă la capătul cursei pe locul doi. „Să mă lipesc de podea ca să-l las să treacă peste mine ?"

„Mi-a pus piedică", a declarat Ike laconic. „Asta a fost toată chestia. Mi-a pus piedică."

Dee, cum era de așteptat, a considerat că lucrurile au fost mult mai grave. Nici un manager de box nu și-ar fi apărat bonul de masă cu o elocvență mai pasionată. „A fost un exemplu clar de agresiune voită. Alergătorul acela trebuia să fie descalificat. N-am să-mi mai aduc niciodată atleții la New York fără garanția că sînt la adăpost de asemenea acțiuni."

Și din moment ce asemenea acțiuni au tot avut loc încă de pe vremea cînd Adam o fugărea pe Eva prin grădina raiului, este imposibil ca ceea ce s-a întîmplat la Madison Square Garden să-l fi surprins pe Sam atît de mult cît a lăsat să se întrevadă. Un lucru este însă limpede : a fost stricată o întîlnire care acum va trebui să fie amînată pentru la vară.

Ceea ce m-a adus înapoi de unde plecasem. Era într-un fel mai rău ca înainte pentru că el, Cooper, reușise. Cîștigase. Și

pe lista cu rezultate intrase numele lui, iar ăia nu scriu acolo că ți-a pus cineva piedică și că ai căzut. Avea deci acum acest avantaj asupra mea pur și simplu pentru că *el* cîștigase și *în ciuda* felului în care pierdusem eu. Eram tentat să-mi imaginez că ori de cîte ori o să alerg cu el o să trebuiască să se întîmple ceva de genul ăsta, ca de pildă întinderea de ligament pe care o făcusem la Roma.

S-a purtat foarte frumos cu mine la sfîrșitul cursei, a venit și mi-a spus : „Ai avut ghinion, Ike. Să știi că, într-adevăr, mi-a părut rău". I-am zis : „Și mie mi-a părut rău" și mă rog, chestii dintr-astea, dar celălalt, nemernicul care-o făcuse, *ăla* n-a venit la mine să-și ceară scuze.

Mă și blocase chiar de la prima turnantă, după care Cooper a reușit să se desprindă. La a doua turnantă, eram vreo patru sau cinci acolo, a început să-și miște coatele ca o morișcă. M-am ferit, iar Cooper a putut să scape de el abia la ieșirea din turnantă. Ce-aveam eu în minte, adică un prim sfert de milă alergat foarte repede, s-a făcut praf și pulbere, iar în turul trei, cînd ne găseam toți împreună — adică eu, Cooper și cu ăla — mi-am zis că fie ce-o fi, trebuie să trec de imbeciul ăsta. Era la vreo cinci yarzi în spatele lui Cooper și mi-am dat seama că mai are puțin și îl lovește damblaua, dar nu puteam să-l las pe Cooper să-și asigure un avans prea mare la conducere, așa că la turnantă încerc să mă trag mai într-o parte și să trec de Bannion ăsta — care s-a tras și el mai la dreapta și m-a blocat.

L-am lovit un pic cu cotul, n-aveam încotro, mi-a tras și el una, am reușit să mă eschivez. Pe urmă, cum încerc să trec de el îmi pune piedică și, dumnezeule, cad grămadă, zdrang pe genunchiul stîng ; în primul moment mi-am zis că, sincer să fiu, nu mai pot să mă ridic. Cînd în sfîrșit m-am ridicat, rămăsesem ultimul și cum am început să alerg am simțit o durere îngrozitoare. După o bună bucată m-a mai lăsat, dar mai mult de-al patrulea n-am reușit să ies ; pur și simplu nu-mi venea să cred.

I-am zis lui Sam : „Tipu' ăla e o bestie. Ar trebui să i se interzică accesul pe pistă", iar el îmi vorbea de proteste oficiale și tot tacîmul.

Înainte de plecare m-au invitat să particip la întîlnirea de la Knights of Columbia, dar Cooper n-avea să fie acolo, urma să facă o expediție în Groenlanda sau ceva în genul ăsta, și cînd am aflat chestia asta am refuzat ; ce rost mai avea ?

Oricum, trebuie să mărturisesc că mi-a plăcut de el și metoda asta a lui de antrenament era foarte interesantă. Mi-a spus că *poate* felul în care mă antrenez eu *ar fi* mai potrivit, dar că el, cu toate examenele pe care le are de dat, nu dispune de timpul necesar, are nevoie de ceva mai intensiv. Mi-a spus de fapt că pentru el alergarea e un mod de relaxare, ceea ce mie mi s-a părut o aiureală. Numai că asta m-a făcut să mă gîndesc din nou la antrenament și m-am întrebat dacă *trebuie* oare, într-adevăr, să mă chinui mai departe așa cum vrea Sam, an după an, fără încetare, și vara și iarna, dracu s-o ia. Lui Sam nu i-am suflat nici un cuvințel, ar fi ieșit cu capul direct prin tavan, i-am spus-o însă lui Jill după ce ne-am întors, iar ea a devenit deodată foarte tăcută, mai tăcută chiar decît de obicei, apoi mi-a zis : „Chiar vrei să știi ce cred eu ?".

I-am răspuns : „Bineînțeles că vreau să știu ce crezi. Altfel nu te-aș mai fi întrebat, nu-i așa ?". Mi-a zis : „Nu neapărat. Uneori vrei într-adevăr să știi ce cred eu, alteori pur și simplu vrei să-ți confirm ceea ce *crezi* tu ; mai ales cînd e vorba de Sam".

I-am spus : „Uite ce e. Vreau să știu ce crezi *tu*". S-a uitat la mine în felul acela numai al ei, foarte serioasă și mi-a zis : „Da. Cred că ai nevoie de o schimbare". I-am spus : „O schimbare în antrenament ?", iar ea mi-a răspuns : „Sam cunoaște o singură metodă de antrenament".

Un timp am rămas amîndoi așa, fără să spunem nimic, erau prea multe lucruri care se cereau gîndite, pe urmă i-am zis : „Dar ar putea și el să mai schimbe cîte ceva, nu-i așa ? Adică dacă-i cer eu. Să mai fac și un pic de cros și chestii dintr-astea. Ceva care să nu mă solicite nervos chiar atît de mult". A continuat să se uite la mine și mi-a zis : „Nu, Ike, nu poate ; știi bine că nu poate", iar eu m-am uitat la ea și i-am spus : „Tu ai vrea să-l părăsesc, nu-i așa ?"

S-a lăsat din nou o tăcere din aceea, lungă, ea privindu-mă fără să-mi spună nimic, eu așteptînd să-mi zică totuși ceva, pînă cînd a șoptit : „Nu se pune problema ce vreau *eu*".

M-am ridicat de pe canapea, nu mai puteam să stau așezat, și i-am spus : „Uite ce e, a făcut totul pentru mine. Vreau să zic că ce aș fi fost eu fără el ? Nu pot să-i spun mersi frumos și să-l las baltă". Mi-a zis : „Ah, îmi dau foarte bine seama că nu-i ușor. De asta a avut *el* grijă". I-am zis : „Da' *tu* ai putea să faci una ca asta ? *Tu* ai putea să-l părăsești ?". Mi-a răspuns : „După părerea mea, asta nu înseamnă că-l părăsești".

I-am zis : „Atunci ce înseamnă, după părerea ta ?", iar ea mi-a răspuns : „Că înveți să stai pe propriile tale picioare".

După care s-a pornit scandalul. Am început să țip la ea, i-am spus : „E *antrenorul* meu, pentru numele lui dumnezeu, atîta tot : *antrenorul* meu, fir-aș al dracului", iar ea mi-a răspuns : „Dar asta nu e și părerea *lui*". I-am spus : „De unde dracu știi *tu* care e părerea lui ? Altceva nu urmărești decît să bagi zîzanie. Eu *nu* ți-am cerut niciodată să renunți la alergare. Tu în schimb de ce vrei mereu să te amesteci în treburile mele ?". Mi-a răspuns : „Așa ți-a zis Sam ? Că vreau mereu să mă amestec în treburile tale ?". I-am răspuns : „N-are a face dacă mi-a zis sau nu mi-a zis, dar tu te *amesteci*", la care ea s-a ridicat și a ieșit din cameră. Mi-a zis : „A fost de la bun început o prostie să-ți răspund la întrebare, nu-i așa ?".

Pînă la urmă am stat de vorbă cu Sam. Cîteva zile mai tîrziu, pe cînd eram la sala de gimnastică, i-am spus : „Apropo de antrenamentul ăla cu intervale". Mi-a zis : „Și ce-i cu el ?". I-am spus : „Ce să fie, mă gîndeam și eu, atîta tot. Vreau să spun așa, ca să mai schimb". Mi-a zis : „Ce te face să crezi că ai nevoie de o schimbare ?". I-am răspuns : „Ei bine, am cam obosit, nu-i așa ? De luni de zile nu mai alerg cum trebuie". Mi-a zis : „Și crezi că e din cauza antrenamentului ? După cinci ani de zile ai ajuns la concluzia că antrenamentul pe care l-am conceput pentru tine este greșit ?".

I-am spus : „Nu, nu asta. Nicidecum. Doar că poate simt și eu nevoia unei mici schimbări". Mi-a zis : „Dar de ce te-ai gîndit la antrenamentul cu intervale ? Pentru că acest gen de antrenament îl practică Cooper ? Pentru că *temporar* Cooper deține recordul mondial ? Pentru că acest Cooper a reușit să te învingă într-o cursă în care ți s-a pus piedică și ai căzut ? Hai să facem abstracție pentru moment de metodele *mele* de antrenament — care te-au făcut să dobori recordul mondial și să devii cel mai rapid alergător de o milă pe care l-a avut vreodată Marea Britanie. Hai să facem abstracție de faptul că sînt și eu implicat în problema asta. Dă-mi voie numai să-ți spun că, imitînd metodele lui Cooper, înseamnă să *capitulezi* în fața lui Cooper. Înseamnă să recunoști superioritatea lui Cooper. Să te străduiești mereu să-i semeni lui Cooper, deci, să fii mereu înfrînt de Cooper, pentru că aceasta este problema : Cooper va fi el însuși, pe cînd tu nu vei fi decît o imitație. Îți înțeleg reacția ; este perfect normală. Ești dezamăgit, suferi de o vremelnică pierdere a încrederii în tine însuți. În astfel de situații

este firesc să cauți o formulă magică, o nouă soluție. Este la fel de firesc să crezi că cel care te-a învins se află în posesia ei. Este firesc, dar este irațional. Ike, dacă vrei să te apuci de antrenamentul cu intervale, atunci fă-o. Dar n-o vei face niciodată sub supravegherea mea. Mai întîi de toate pentru că eu consider că este un lucru monoton, o treabă de spițer care-l transformă pe atlet într-o simplă mașină. În al doilea rînd consider că este o trădare. O trădare a respectului pe care ți-l datorezi ție însuți".

I-am spus : „Bine, atunci nu neapărat antrenamentul cu intervale. Poate un pic de cros sau să slăbim oarecum ritmul de antrenament". Mi-a aruncat o privire lungă, apoi mi-a zis : „Sînt întotdeauna gata să discut cu tine eventualele schimbări în programul tău. Programul tău este și a fost întotdeauna un program individual. A fost conceput pentru tine și numai pentru tine. E posibil ca necesitățile tale să se fi schimbat, deși eu personal nu cred. Cred însă că treci printr-o stare care cu timpul va dispărea. Dacă peste o lună de zile nu-ți vei fi schimbat părerea, atunci vom analiza ce s-a făcut pînă în momentul respectiv și ce fel de modificări ar trebui aduse. Pînă una-alta trebuie să-mi acorzi acest răgaz. Măcar atîta lucru poți și tu să faci pentru noi amîndoi".

Așa că ce puteam să fac, a trebuit să mai aștept o lună. Cînd i-am spus lui Jill, s-a mulțumit să clatine din cap ca și cînd problema nu o mai interesa. I-am spus : „O lună. Ce dracu ! Ce mai contează o lună ?". Mi-a răspuns : „Ai foarte mare dreptate. Ce contează o lună ?", iar eu i-am spus : „Acuma hai, pentru numele lui dumnezeu, zi odată ce ai de zis". Mi-a spus : „Sînt de acord cu tine, Ike. Ce *vrei* să spun ? O lună înseamnă foarte puțin". I-am zis : „E-n regulă, știu. Crezi că l-am lăsat din nou să mă manevreze".

Mi-a spus : „Dar el de fapt nici n-a avut nevoie să o facă, nu-i așa ?" și a ieșit din cameră. M-am dus după ea în bucătărie, mă înfuriasem din nou și chestia asta mă enerva și mai mult, adică felul în care spăla și punea totul la loc, de parcă eu nici n-aș fi existat. Are în ea o încăpățînare nemaipomenită, Jill, e o trăsătură a ei pe care o remarcasem de la bun început, sînt momente în care se ascunde sub carapace ca o broască țestoasă și pentru nimic în lume n-o mai poți scoate de-acolo.

Și cu cît îmi răspundea mai puțin, cu-atît țipam la ea mai tare, pînă cînd m-am trezit că-i spun o groază de lucruri care de fapt nici măcar nu-mi trecuseră vreodată prin minte. I-am zis : „Ce a făcut Sam pentru mine, *nimeni* altcineva n-ar fi

putut să facă, nu are nici un sens să fii geloasă pe el", şi atunci ea a deschis gura şi mi-a spus : „Eu ? Eu să fiu geloasă pe *el* ?" I-am zis : „Ei, doar nu crezi c-o fi el gelos pe tine, ia zi ?", dar ea n-a răspuns. Pînă la urmă am sfîrşit prin a-i cere iertare. Mi-a spus : „Ce rost are să-ţi ceri iertare ?".

Eram în dormitor, ea tocmai îşi trăsese rochia peste cap, iar eu n-o slăbeam din priviri ; fiecare gest al ei era făcut cu graţie. I-am spus : „Pentru că-mi pare rău. Vreau să mă ierţi". M-am ridicat şi am cuprins-o în braţe, am sărutat-o pe umăr, i-am spus : „Să ştii că sînt ferm hotărît în privinţa lunii ăleia. Aşteaptă şi ai să vezi". Mi-a spus : „Dacă totul ar fi aşa de simplu". I-am spus : „E imposibil să fie simplu. Cum o să fie simplu ? Te antrenează un tip cinci ani de zile, te-aduce în vîrful piramidei..." şi ea a oftat. I-am zis : „Ce s-a întîmplat ?" şi mi-a răspuns : „Ah, nimic. Numai că, atîta vreme cît crezi lucrul ăsta, n-o să reuşeşti să fii liber", iar eu am simţit cum iarăşi m-apucă furiile, deşi m-am străduit din răsputeri să mă calmez. I-am spus : „Îi sînt recunoscător, nu ţi se pare că aşa e drept ? Atîta tot. Ce-i rău în asta, că-i sînt recunoscător ?" Mi-a răspuns : „Nimic" şi s-a desprins din braţele mele. În pat mi-a întors spatele şi a rămas multă vreme trează, de asta mi-am dat seama după felul în care respira.

Ei bine, luna a trecut şi lucrurile nici nu s-au îmbunătăţit, nici nu s-au înrăutăţit. La sfîrşitul acestui răstimp, Sam nu mi-a mai spus nimic şi nici eu de altfel. Şi nici Jill, deşi tare eram curios dacă are s-o facă. Chestia era că mă hotărîsem să las lucrurile să meargă înainte pînă cînd avea să înceapă sezonul, pentru ca apoi, după ce-oi vedea cum alerg, să-mi pot face o idee mai clară. Nu i-am zis nimic lui Jill pentru că ştiam ce avea să-mi răspundă, că pur şi simplu amîn din nou, ceea ce nu era deloc adevărat. Cum naiba să iei aşa o hotărîre iarna cînd nu se întîmplă mai nimic ? E normal să te simţi deprimat iarna, cu ploaia aia care curge întruna, zi după zi, cu senzaţia că totul în jurul tău e mort.

Şi totuşi, era foarte greu de suportat. Deşi Jill nu a mai adus vorba niciodată despre asta, parcă plutea ceva în atmosferă, ceva ce se insinuase între noi. Era pentru prima oară cînd se-ntîmpla una ca asta. Îi ascundeam nişte lucruri, nişte lucruri pe care în mod normal i le-aş fi spus, despre antrenamentul meu, despre ce spusese Sam. Şi asta numai pentru că ştiam cum ar fi reacţionat.

9.

De la începutul verii, pentru mine era clar că nu există decît o singură cale prin care Sam să se poată crampona de el, şi anume o victorie decisivă. O victorie asupra lui Cooper, care devenise în mod oficial Anticristul, sau o nouă doborîre a recordului mondial, ale cărei efecte ar fi durat pînă în momentul în care l-ar fi pierdut din nou. Ironia soartei este că, atîta vreme cît Ike continuă să fie în această stare de spirit, este foarte puţin probabil *să poată* obţine o victorie decisivă.

A început să se plîngă foarte des, un lucru care înainte nu i se întîmpla niciodată ; pentru întîia oară, antrenamentul i se pare a fi ceva coercitiv. A ajuns chiar să mă întrebe ce părere am despre alte metode, ca de exemplu antrenamentul cu intervale — „Cooper aşa se antrenează, dar Sam e total împotrivă" —, iar eu îi răspund cu multă sinceritate că nu ştiu ce să cred. Am impresia că, în momentul de faţă, orice antrenament este la fel de bun sau la fel de prost ca oricare altul, e pur şi simplu ceva care ţine de „ambalaj" şi de modul de prezentare, ca săpunul, de pildă. Îmi mai vine în minte o comparaţie : reţetele, care depind atît de mult de personalitatea doctorului. Dacă au puterea de sugestie necesară, unii doctori te pot vindeca şi cu apă colorată.

Îmi imaginez cam cum trebuie să meargă lucrurile acasă. Jill cîştigă teren prin tăceri şi apropouri şi sînt convins că s-a pregătit pentru o campanie de lungă durată ; are un fel de stoicism al ei pe care nu i-l poţi nega. Cînd şi cînd surprind privirea lui Sam aţintită asupra lui Ike în timp ce alergăm împreună sau cu diferite alte prilejuri. E o privire obosită, anxioasă : îmi este oare credincios ? Un gen de privire care, acum şase luni, ar fi fost la fel de neconceput ca şi accesul de îndoieli al lui Ike.

Bănuiesc că bietul Sam se întreabă ce oare ar putea face. În definitiv, l-a trimis pe Ike în Majorca, dar asta nu a dat nici un rezultat.

Ike a început să lipsească de la obișnuita sesiune de antrenamente de la sfîrșitul iernii, ceea ce s-ar fi putut compara cu absența unei novice de la ceremonia comuniunii. Găsea tot felul de scuze — că fusese bolnav, că fusese reținut de firma la care lucra —, dar în mod evident Sam nu era deloc dispus să le accepte. Dacă întrebai cumva : „Unde e Ike ?", lucru pe care mă tem că-l făceam în mod invariabil, îți atrăgeai un fornăit din partea lui Sam : „Zice că e *bolnav*." Cred că pentru Sam orice boală care te împiedică să vii la antrenament este ceva pur psihosomatic.

Relația dintre ei a început să semene oarecum cu o căsnicie nefericită ; le dorești amîndurora din tot sufletul, pentru binele lor, să aibă curajul să se despartă. Sam însă nu avea să capituleze niciodată, căci investise mult prea mult capital din propriul său ego, iar în cazul lui Ike era vorba de un sentiment de culpabilitate avîndu-și rădăcinile într-o mult prea lungă istorie de totală dependență. Timpul lucrează de partea lui Jill și cred că ea își dă seama de asta. Își poate permite să fie stoică.

Rîndurile acestea le scriu în iunie, perioada fantasmagoricului război. Au loc tot felul de întîlniri, dar în realitate nu se întîmplă nimic ; marile confruntări rămîn pentru vremea ce va veni. Ike și-a cîștigat toate cursele — fără prea mare efort, fără prea multă glorie ; de trei sau patru ori a depășit patru minute. Nu s-au mai organizat tentative de doborîre a recordului ; consideră, spune el, că sînt sforțări inutile. „Alan, dacă o fi să reușesc, asta se va întîmpla într-o cursă adevărată, ca la Los Angeles. Tipii ăștia de aici nu sînt capabili să mă împingă mai departe, iar cei care ar putea-o face, ăia nu vor", mi-a spus el într-o zi. Ceea ce e posibil să nu fie decît o simplă speculație ; înclin totuși să-i dau dreptate.

Cînd m-a întrebat : „*Ție* cum ți se pare că alerg ?", i-am răspuns : „Bănuiesc că trebuie și tu să *treci* prin astfel de perioade". Mi-a spus : „Desigur", gîndindu-se cam cît ține o astfel de perioadă. Nu mi-a cerut sfatul niciodată în mod deschis, iar eu niciodată nu m-am oferit să i-l dau ; nu era treaba mea, eu nu eram decît un simplu *voyeur* *. În afară de asta, deznodămîntul era destul de evident și nimic din ce i-aș fi putut eu spune n-ar fi avut vreo importanță.

Cu toate că odată a încercat să mă abordeze ; indirect. Mi-a spus : „Am primit oferta aia, știi". L-am întrebat : „Ce ofertă ?" iar el mi-a spus : „O bursă de atletism. De la universitatea asta

* privitor (în fr.).

americană din California". I-am zis : „Și de ce nu accepți ?". Mie mi se părea ceva foarte potrivit ; o evadare de lîngă Sam fără lacrimi, fără recriminări, numai raze de soare. Mi-a spus : „Trei ani. Asta e ceva timp, nu-i așa ? Și pe urmă Jill nu-i prea încîntată". I-am zis : „Clima este minunată, poți să alergi cînd ai chef. Ba pe deasupra or să-ți dea și o diplomă — sau mă rog, ceva în genul ăsta". Mi-a spus : „Mda, ar trebui să mă mai gîndesc", dar în mod evident el se și gîndise. Sau poate ea.

O altă schimbare consta în faptul că alerga în tot mai puține curse, luînd parte din ce în ce mai rar la întîlnirile lipsite de importanță, dar care totuși contau datorită persoanelor din umbră care plăteau. Mi-a spus : „A trebuit să renunț, Alan : cursele alea nu însemnau *nimic*". Toate astea nu erau decît simple paliative, iar el sînt sigur că își dădea seama. Era ca un bolnav de cancer care s-ar fi decis să nu mai fumeze.

Nu-mi mai aduc bine aminte cînd mi-a pomenit pentru întîia dată de Giesemann, dar am vaga idee că era într-o zi de luni, cînd e foarte posibil să fi suferit de o depresiune cauzată de întrecerea de sîmbătă. M-a întrebat : „Ce știi despre Giesemann ăsta ?"

I-am zis : „Mai nimic. Îl antrenează pe Koppel, nu-i așa ?", adică un vest-german care tocmai stabilise un nou record european în proba de 400 metri. Mi-a spus : „Exact", și ochii au prins să-i lucească, asemeni celui aflat în căutarea adevărului și căruia i se pomenește de un nou profet. „E la Nürnberg", a spus. „Antrenament cu intervale", iar eu i-am zis „Da, cunosc chestia asta". Toată lumea o știa. Antrenamentul cu intervale era litera de evanghelie a individului. Îl întîlnisem o dată sau de două ori ; solemn, tipul clasic al neamțului, o credință de nezdruncinat. Părul cîrlionțat, grizonat, gura mică, cu aerul celor pe care îi poți răni foarte lesne. Mult, mult mai pașnic decît Sam.

I-am spus : „Doar nu te gîndești să-ți calci jurămîntul de credință ?". A fost atît de rapid în a nega, încît în mod evident chiar asta avea de gînd să facă. „Ah, nu", a spus el. „Nu, nu. Nicidecum. Vreau să zic că am auzit și eu de el, atîta tot".

M-am tot gîndit de-atunci încoace și mi-am dat seama că este singurul lucru pe care *ar putea* să-l facă : să schimbe un guru cu altul, un totalitarism cu altul. Iar dacă Jill îl încurajează — pornesc de la premisa că cel puțin nu-l descurajează —, atunci mă întreb dacă este ea într-adevăr înțeleaptă. Oare nu face altceva decît să perpetueze o situație, schimbîndu-i pur și simplu termenii de referință ? E foarte ageră, sînt

sigur că s-a gîndit la asta sau cel puțin a *simțit* ; ea se bazează mai mult pe intuiții decît pe concepte. Nu e în stare, de pildă, să-ți spună de ce nu are încredere în mine, cu excepția faptului că în mod evident a simțit în mine ceva ce am descoperit și eu, tendința de a rămîne retras și de a mă satisface privind. Poate că este pur și simplu disperată, dîndu-și seama că miza trebuie riscată, sau poate crede că, o dată ce s-au rupt toate punțile către Sam, Ike n-o să mai aibă nevoie de un Svengali * ; că *ea* o să devină centrul de necontestat al întregii lui existențe ; sau, am putea spune mai bine, satelitul său principal ?

Mă fascinează ; mi-ar plăcea enorm de mult să stau de vorbă cu ea, numai că imediat s-ar închista ; și, oricum, speculațiile filosofice nu sînt punctul ei forte. Aș vrea într-adevăr să o ajut și pe ea, tot așa cum aș vrea să-l ajut și pe Sam, pe care nimeni, de fapt, nu-l poate ajuta. În ciuda hybrisului ** său, îmi pare rău de el, știind tot ce-l așteaptă, știind că el simte deja primejdia, așa cum în inima junglei un animal însetat simte apropierea apei. Dar cînd ceea ce trebuie să se întîmple se va întîmpla, sînt sigur că Sam nu va fi în stare să înțeleagă ; asemeni dumnezeului din Vechiul Testament, care nu cere nimic de la oameni în afara unei supuneri oarbe.

Cred că pentru Sam ar putea fi un adevărat traumatism ; în definitiv, nu a mai avut niciodată un atlet de talia lui Ike și bănuiesc că nici nu va mai avea vreodată. Pentru el, Ike este *une raison d'être* *** pe care probabil că a căutat-o dintotdeauna, alergătorul care poate dovedi tuturor că el — Sam — are dreptate, că toate teoriile lui sînt fundamentate corect. Poți să fii sceptic, dar în realitate nu poți dezaproba așa ceva.

Aș dori să existe un mijloc prin care să se poată stăvili dezlănțuirea acestei Nemesis ****, dar totul se desfășoară exact ca într-o tragedie antică, nu poți interveni cu nimic în mersul acțiunii, chiar și în cazul în care ai fi *dispus* s-o faci. Ceea ce bănuiesc că în ultimă instanță mă face să mă consolez.

Iar în privința lui Kurt mai era și chestia asta, că se afla tocmai în Germania. Adică să mă duc acolo, să trebuiască să mă duc era, pe undeva, un lucru neplăcut, deși pe de altă parte însemna că va exista între mine și el o anumită distanță, că

* Iluminat (fakir) indian, cu presupuse influențe benefice.

** Termen denotînd o depășire a măsurii, care atrage asupra vinovatului pedeapsa divină, cu implicații tragice (în gr.).

*** Rațiune de a fi (în fr.).

**** Întruchipare a răzbunării divine în mitologia greacă.

nu va trebui să stau toată ziua nas în nas cu el. El îți trimitea instrucțiunile, iar tu te ocupai cu alergarea. Adică avea această încredere necesară în tine. Pe urmă mai era și Jill, bineînțeles, care avea să alerge și ea. Asta însemna să poată și *ea* în sfîrșit juca un rol.

Săptămînile astea care au trecut înainte de luarea hotărîrii finale au fost îngrozitoare, fără Jill n-aș fi putut rezista. Pentru că știam ce o să simtă Sam, știam ce urma să se întîmple. Nu luasem contact direct cu Kurt, nu-i scrisesem niciodată, dar recunosc că unul dintre motivele pentru care am alergat în întîlnirea aia de la Frankfurt a fost că poate o să apară și el pe-acolo ; am ținut să stau de vorbă cu el, pentru că, vă spun sincer, eram disperat, nu mai voiam să mă antrenez, nu mai voiam să alerg, nu mai voiam absolut nimic. Chiar dacă nu aș fi avut de gînd să mă adresez lui Kurt, tot nu mai puteam continua în felul ăsta, mi-era imposibil.

După Frankfurt, unde nu am alergat bine — am cîștigat cu 3 : 40,1 — Jill și cu mine am mers să vizităm centrul sportiv al lui Kurt din apropierea Nürnberg-ului. Un loc minunat, cum la noi în Anglia nici nu exista ; totul ultramodern, multă verdeață și dotări pentru tot ce-ți putea trece prin minte : baschet, gimnastică, piscină, o mică pistă pentru alergare în aer liber foarte nostimă. Centrul fusese construit prin diverse investiții, iar Kurt conducea ceea ce ei numeau Secția de fiziologie sportivă. O zi întreagă mi-am pierdut pe-acolo, pînă mi-au făcut tot felul de teste, tensiune, urină, electrocardiograme, cum le ziceau ei, aparate de măsurare a forței și după ce, în fine, am isprăvit cu toate chestiile astea, mi-a spus : „Condiția ta fizică este cu adevărat perfectă. Personal, eu aș face schimbări în dietă și antrenament". Era cam subțire engleza lui, dar am reușit totuși să ne înțelegem foarte bine unul pe altul. Mi-a spus că, după părerea lui, dedic prea mult timp antrenamentului și că probabil de-aia mergeau lucrurile nu tocmai bine. Mi-a zis : „În prezent, în tine nu mai este dorința de a alerga".

În noaptea dinainte de a pleca am întrebat-o pe Jill ce crede că ar trebui să fac, să-l părăsesc pe Sam, să mă duc la Kurt ? I-am spus : „E adevărat ce-a spus Kurt. Nu mai pot continua antrenamentul cu Sam". Mi-a zis : „Ești sigur că ai să poți să te acomodezi cu Kurt ?". I-am răspuns : „Cel puțin merită să încerc, nu-i așa ?", iar ea mi-a zis : „Atunci încearcă". Am întrebat-o : „E tot ce ai de spus ? Încearcă ?" și deodată s-a pornit împotriva mea. „Ce-ar trebui să spun, Ike ? Părăsește-l pe Sam ? Ca atunci cînd o vei face să fie, chipurile, din cauza

mea ? Cred că *ar putea* fi un lucru bun, cred că merită încercat. Dar cum aș putea oare fi sigură de asta ? Măcar *încearcă* !"

Am luat cu mine la înapoiere o groază de însemnări, adică instrucțiuni pe care mi le dăduse Kurt și pe care am început să le aplic ori de cîte ori mă duceam la Crystal Palace împreună cu Jill. Lui Sam i-am spus că vreau să mă antrenez cu ea de vreo două-trei ori pe săptămînă, iar el mi-a aruncat vechea lui privire, mi-am spus, gata, iar începe, dar pînă la urmă s-a mulțumit să dea din cap.

Și îmi plăcea acest antrenament cu intervale, era ceva foarte clar, foarte precis, adică realizai foarte mult într-un timp foarte scurt și puteai chiar să te antrenezi de unul singur, nu-ți trebuia decît o pistă și eventual un cronometru, n-aveai nevoie de nimeni care să te piseze la cap tot timpul. Un lucru însă era evident : pe amîndouă nu le puteai amesteca. M-am trezit că nu mai am deloc tragere de inimă să mă duc la Hampstead Heath și cînd mă duceam totuși acolo, chestia asta mă rîcîia, îmi cerea un efort din ce în ce mai mare pentru ca să pot suporta.

Așa nu mai puteam să continui și mă tot întrebam în sinea mea cum să fac ca să-i spun, cum să fac ca s-o rup cu el ? I-am zis lui Jill : „A făcut o groază de lucruri pentru mine". Mi-a răspuns : „Și tu ai făcut o groază de lucruri pentru el". I-am spus : „Eu ? Ce-am făcut eu pentru Sam ?". Mi-a răspuns : „I-ai adus celebritatea". I-am spus : „Hai, termină. Ce-aș fi fost eu fără el ?". Mi-a spus : „Ce-ar fi fost el fără *tine* ?"

Într-o după-amiază, cînd m-am înființat la Hampstead Heath, l-am văzut ținînd în mînă ziarul ăla, adică revista, și părînd de-a dreptul consternat. Cînd am ajuns în preajma lui mi-a zis : „Mie, lucrurile astea nu mi le-ai spus" și mi-a arătat articolul ăla despre Kurt, despre alergătorii pe care-i antrenase și paragraful în care se zicea cum că Jill și cu mine am trecut pe la el la Nürnberg.

I-am zis : „Păi, numai vreo cîteva zile, atîta, după întîlnirea de la Frankfurt". Era o minunată zi însorită, de asta îmi aduc bine aminte, parcul părea plin de prospețime, tot numai verdeață, încît, ca niciodată, nu te mai supăra așa de tare ideea că trebuie să alergi prin el pentru a suta mia oară.

Sam mi-a spus : „Am insistat întotdeauna asupra unui singur lucru, și anume o absolută onestitate. Relația dintre atlet și antrenorul său trebuie să fie de o sinceritate totală, altfel devine inoperantă. N-ai fost sincer cu mine, Ike". I-am zis :

„Ce dracu, Sam, ce mare scofală c-am *stat* la el cîteva zile !"

Mi-a spus : „Exact, ai stat la el ! Ai stat la un antrenor ale cărui idei sînt în opoziție totală cu ale mele. Și ai stat la el în ce scop ? Ce alt scop poate exista decît acela de a mă trăda pe mine ? De a adopta metodele lui și de a le abandona pe ale mele !".

Am încercat din cînd în cînd să-l întrerup, dar era inutil, pur și simplu nimic nu-l mai putea opri.

Dacă ai simțit că nu mai poți progresa sub direcția mea, principalul lucru era să vii la mine și să mi-o spui. Să fi discutat în mod deschis. Să-mi fi oferit, printr-un gest de elementară politețe, posibilitatea de a mă apăra. Ești liber să rămîi și să pleci după bunul tău plac. Întotdeauna ai fost liber. Nu ți-am cerut nici un ban. Nu ți-am cerut nimic, în afară de loialitate și dăruire. Sînt dezamăgit de tine, dar nu te învinuiesc pe de-a întregul. Știu bine cîte presiuni s-au făcut asupra ta. Invidia, care se ascunde sub masca simpatiei. Ura celor mici pentru cei mari, a celor care eșuează pentru cei care reușesc, a celor slabi pentru cei puternici, a celor corupți pentru cei cinstiți.

Ai ținut piept, însă pînă la urmă a trebuit să cedezi. Asemeni lui Samson, ai fost subminat tocmai de cei de la care te așteptai cel mai puțin ; de prieteni și nu de dușmani. Nu voi încerca în nici un fel să te influențez. Așa cum nu are nici un rost să te mai întorci la mine, o dată ce ai plecat. O dată ce o legătură ca a noastră s-a destrămat, nimic nu o mai poate face să reînvie. E bine pentru amîndoi ca ruptura să fie clară și definitivă. Ai traversat o perioadă proastă, așa cum i se întîmplă fiecărui atlet. Prin asta îl recunoști pe marele atlet : dacă poate să se *folosească* de aceste perioade nefaste pentru a renaște, dacă le poate transforma într-o trambulină spre un stadiu superior. Aș fi considerat de datoria mea să-ți arăt cum poți face una ca asta. Tu însă preferi calea mai ușoară, alegi soluția de a-i învinui pe cei din jur pentru eșecurile tale. Am fost gata — și încă mai sînt — să-ți demonstrez că aceste eșecuri ți-au fost atribuite pe nedrept, *tu* însă nu vrei să-mi acorzi această șansă.

Nu are nici un rost să mai șovăi. Comportamentul tău o dovedește din plin. N-am să pretind că pentru mine ar fi un lucru ușor. Și nici nu-mi este. Mi-e amarnic de greu. Pentru mine ai fost mai mult decît un sportiv : mi-ai fost ca un fiu. Cariera ta a reprezentat pentru mine un prilej de bucurii. Am sperat să-ți fiu alături, pînă la sfîrșit, pentru a te călăuzi așa cum te-am călăuzit și la început, dar tu ai hotărît cu totul altceva.

Sub tutela mea ai devenit un mare alergător, însă gloria ta deplină te așteaptă abia de aici încolo ; iar acum poate că nu va mai veni niciodată. După părerea mea, marile tale realizări încep abia acum ; planurile mele pentru tine prevedeau ca în final să-ți poți valorifica întregul potențial. Dar tu dai deoparte toate aceste planuri ale mele. Foarte bine. Ești liber să alegi, așa cum doar ți-am spus. Nu voi încerca să te întorc din drum. Consider că ceea ce faci este un lucru greșit și că vei ajunge să îl regreți. Nu voi avea nici o satisfacție în a vedea cum spusele mi se confirmă. Repet însă ce am mai zis : cale de întoarcere nu există. O legătură ca a noastră nu poate fi reînviată. E sau totul, sau nimic.

Cînd am dat cu ochii de ei, stăteau amîndoi chiar în vîrful unui deal — Muntele Sinai ? — și m-am oprit ; ar fi fost păcat să strici un tablou atît de desăvîrșit. Sam pe creastă, tot numai gesturi declamatorii, Ike puțin mai jos, capul plecat : *penitentul*.

Era alungat, nu mai încape nici o îndoială ; cuvintele nu le puteam auzi, dar ce nevoie mai aveam de ele ? M-am întrebat dacă Sam alesese în mod deliberat dealul acela, piedestalul. Nu cred să fi exagerat prea mult gîndind una ca asta. Bizuie-te pe Sam, mi-am spus eu, să stoarcă ultima picătură de satisfacție chiar și dintr-o înfrîngere.

Cînd și cînd, gura lui Ike se deschidea și încerca să spună o vorbă — să explice, bănuiesc eu, să-l mîngîie cu un cuvînt — speranțe deșarte ! Așteptam gestul măreț de la sfîrșitul actului, o mînă repezită înainte cu arătătorul întins — „Pleacă !“ —, dar n-am avut parte de asta ; păcat, aș fi fost dispus să-i atribui lui Sam un mai profund simț al stilului. Sfîrșitul era în „diminuendo“ ; Sam își plecase capul asemeni lui Ike, gîrbovit de povara dezamăgirii. Și cînd au fost rostite ultimele cuvinte, Ike s-a întors și a coborît cu repeziciune dealul.

Cînd a trecut prin dreptul meu, am văzut că plîngea.

Vestea că Ike Low, poate cel mai bun alergător de o milă pe care l-am avut vreodată, și antrenorul său Sam Dee s-au despărțit, după mai mult de cinci ani de împliniri, mai curînd ne întristează decît ne surprinde. Prin natura sa, relația antrenor-atlet face ca asemenea rupturi să fie inevitabile și, în cazul de față, de multă vreme se întrezăreau semne că Ike se simte împovărat de autoritatea unui „părinte“ atletic.

Așa cum mi-a declarat el însuși săptămîna trecută, „Sam este un om nemaipomenit, dar cere de la tine trupul și sufletul.

Fără el n-aș fi fost niciodată nimic, dar vine o vreme cînd simți nevoia să greșești și pe cont propriu“.

Pentru Low, vremea aceea poate că a venit în momentul în care a pierdut recordul mondial în favoarea canadianului Terry Cooper, în luna august a anului trecut. Stînd de vorbă cu el — un tînăr londonez chipeș cu gusturi cam extravagante în îmbrăcăminte — ai impresia că acela a și fost momentul adevărului. „Cînd am văzut că nu pot recuceri recordul mondial — spune el — am început să mă gîndesc. Am simțit cum ceva se scurge din mine. Am constatat că mi-a pierit dorința de a mai alerga“.

Fiecare atlet cunoaște acest sentiment, de care se teme mai mult decît orice pe lumea asta, tot așa cum pe un scriitor îl obsedează ideea unui blocaj artistic. Uneori abandonează pentru o vreme alergarea în speranța că odihna îl va face să-și recapete forma, alteori își accelerează în mod deliberat ritmul de antrenament sau adoptă o altă metodă, așa cum a făcut și Low.

Spre sfîrșitul anului trecut, Low și-a îngăduit o mică vacanță în Majorca, și-a redus în mod corespunzător orele de antrenament, dar asta nu l-a ajutat cu nimic. Toate nu s-au dovedit a fi decît simple expediente, adoptate în disperarea de a amîna despărțirea de drumuri dintre un antrenor remarcabil, dar despotic și un atlet care, acum căsătorit, s-a maturizat și ca om, și ca alergător al milei.

Marele păcat este că niciodată nu a existat posibilitatea unui compromis ; și nimeni dintre cei care sînt familiarizați cu Sam Dee și cu metoda lui de antrenament n-ar putea nutri speranțe de asemenea natură în viitor. Dee este un absolutist, care le cere alergătorilor lui să facă ceea ce li se spune și pentru care cea mai mică abatere este o trădare. L-a descoperit pe Low pe cînd acesta era un alergător junior al sfertului de milă cu posibilități medii și l-a transformat într-un alergător al milei de talie mondială, supunîndu-l timp de cinci ani unui antrenament de maximă exigență, cum nu i s-a mai aplicat nici unui atlet de la Zatopek încoace. E adevărat, există mari diferențe între sistemele de antrenament, dar fiecare dintre ele implică a-l face pe atlet să își atingă limita posibilităților, dacă nu chiar să o și depășească.

Spre deosebire de Zatopek, care pur și simplu a ieșit pe pistă și a început să alerge la nesfîrșit, metoda lui Dee este concepută cu rafinament. El consideră — și sînt întru totul de acord cu el — că un atlet trebuie să se străduiască să străpungă ceea ce Dee numește bariera suferinței ; și aceasta nu numai în cursul

desfășurării competiției, ci și sub presiune artificială, la antrenament.

În momentul de față, Low — care este căsătorit cu Jill Dailey pe numele său de fată, ea însăși o sprinteră olimpică și deci cunoscînd în mod nemijlocit problemele cu care trebuie să se confrunte un alergător de primă clasă — în mod evident nu mai poate îndura. A optat pentru antrenamentul cu intervale, care este mai puțin exigent, mai concentrat și totuși de înaltă solicitare, așa cum este practicat de profesorul Kurt Giesemann de la Institutul sportiv din Nürnberg.

Fără îndoială că, pentru Ike, această despărțire a fost o încercare sfîșietoare, ca de altfel și o puternică lovitură pentru Dee. Nu putem spera decît ca Low să-și regăsească vechea formă, iar Dee, poate, un nou „protégé" *.

Patru nopți în șir după aceea n-am mai putut închide ochii și cînd reușeam totuși să adorm, aveam tot felul de vise îngrozitoare. În toate era prezent și el. Jill mi-a spus că țipam noaptea prin somn ; odată m-am ridicat în pat și am țipat : „Cad... Cad !"

Reporterii se țineau scai de mine, telefonul suna fără răgaz, prin ziare apăreau în continuu tot soiul de tîmpenii ; ce-a zis Sam (cum că speră că o să ajung să mă căiesc și alte chestii de-astea), ce trebuie c-am spus eu... Pînă și maică-mea s-a luat de mine pe chestia asta. M-a sunat și mi-a spus : „Ești *sigur* că faci bine, Ike ? Atîta vreau să-ți spun, că el a fost întotdeauna bun cu tine". I-am zis : „Mamă, știu că a fost bun cu mine, dar aici sînt în joc o groază de chestii pe care tu nu poți să le pricepi". Mi-a spus : „Știu că așa e el, mai ciudat din fire. Și morților am să le povestesc cum a fost atunci, cînd a venit el prima oară la noi, de-am rămas pur și simplu trăsnită. Dar intențiile lui întotdeauna au fost bune". I-am zis : „Așa e, mamă, știu că-i așa, dar multe lucruri s-au schimbat, mi-e greu să-ți explic. Mi-a intrat mie în cap ideea asta, că o să-ncep s-alerg mai bine cu celălalt tip". Mi-a zis : „Bine, dacă tu ești mulțumit...", ceea ce însemna că nu e de acord cu mine, dar vreau să zic că n-aveai *cum* să-i argumentezi ca s-o convingi.

Cînd m-am întors în seara aia acasă, Jill, dintr-o privire aruncată asupra mea, mi-a zis : „S-a întîmplat, nu-i așa ?".

Am dat din cap. Numai atît, eram încă prea copleșit pentru a putea vorbi. Mi-a spus : „Dă vina pe mine ?", asta ca și cum pentru ea ar fi fost un lucru cert. I-am zis : „Îi tot dădea înainte

* protejat (în fr.).

cu Samsonul lui", iar ea mi-a spus : „Bănuiesc că eu eram Dalila !" I-am spus : „Mi-a zis că e ca și cum ar pierde un fiu", iar ea a dat din cap, de parcă s-ar fi așteptat și la chestia asta.

Pe urmă n-a mai zis mare lucru, își dăduse seama în ce stare de spirit eram și întotdeauna a știut lucrul ăsta, adică să nu deschidă gura atunci cînd n-aveam chef de așa ceva. De fapt, nici eu n-am vorbit cine știe ce în următoarele cîteva zile, pentru că se adunaseră prea multe la care trebuia să mă gîndesc ; tot răsuceam în minte cuvintele pe care mi le spusese el acolo sus, la Hampstead Heath.

Mergeam cu Jill în fiecare zi pe pista de la Crystal Palace, ea era în vacanță, și mă antrenam pînă cînd simțeam că nu mă mai țin picioarele ; asta numai ca să nu mă mai gîndesc. Am alergat în vreo două reuniuni, unde m-am făcut de-a dreptul de rîs, o dată la White City în cursa interregională, a doua oară la Birmingham, și de ambele dăți am scos timpi de peste patru minute. Cînd alergam, parcă mi se punea o greutate pe piept.

Ron a venit la mine la White City și mi-a spus : „Ike, țin să-ți spun cît de ușurați și cît de încîntați sîntem cu toții". M-am făcut că nu-mi dau seama unde bate, l-am privit drept în ochi și i-am spus : „La ce vă referiți, domnule Vane ?", chestie care pentru un timp l-a lăsat fără replică, apoi mi-a zis : „Mă refer la faptul că, în sfîrșit, ai început și tu să judeci. Lucrul ăsta trebuia să-l faci acum cîțiva ani buni, Ike. Ar fi trebuit să ne ascultați. Omul acela te exploata". I-am spus : „Ei nu zău ! Chiar așa, domnule Vane ?". Mi-a zis : „Evident. Sînt absolut convins". Bănuiesc că pe urmă s-a prins că era gata să-mi sară mustaru', pentru că a dat din cap spre mine și mi-a zis : „Ține-te de Giesemann ; are o influență mult mai bună asupra ta" și s-a cărat.

De cîte ori suna telefonul mă repezeam să înhaț receptorul, crezînd că s-ar putea să fie Sam, deși nu era niciodată el, era mereu cîte un împuțit de reporter, iar cînd Jill se afla prin preajma mea, mereu mă urmărea cu privirile și puteam să-mi dau seama clar ce gîndește. De mai multe ori a fost cît p-aci să-l sun eu, ba o dată chiar am și format numărul, dar am pus receptorul la loc în furcă înainte să facă apel.

Pînă la urmă i-am scris o scrisoare, spunîndu-i cît de recunoscător îi sînt pentru tot ce-a făcut pentru mine și cîte lucruri îi datorez și că n-am putea oare să rămînem prieteni ? Dar răspunsul nu l-am primit niciodată.

Într-o zi, Jill mi-a zis : „De ce nu pleci pentru un timp în Germania ?“. I-am spus : „Ori în Germania, ori aici, ce importanță are ?“. Mi-a zis : „Doar ți-a spus că oricînd ești binevenit, nu ?“

Așa că pînă la urmă m-am dus, și Jill a avut dreptate, a fost exact lucrul de care aveam nevoie. Kurt s-a purtat cu mine nemaipomenit, era pentru prima oară cînd se ocupa în exclusivitate de mine. Nu dănțuia în jurul tău, intonînd formule magice, dar se găsea mereu cu un pas înaintea ta, plănuind mișcarea următoare, intuind ce aveai de gînd.

În prima zi n-a vrut să mă lase să mă antrenez deloc, m-a pus să fac chestii dintr-astea, adică înot, baschet ; avea el o vorbă : „Lucrul esențial este schimbarea“. Ba într-o după-amiază ne-a scos pe vreo cîțiva dintre noi la țară, la pădure, și băieți, *și fete*. Am alergat ușurel o milă sau două, pe urmă am mîncat la iarbă verde. Mi-a zis : „Ești într-un stadiu de toxemie, mai ales psihologică și în primul rînd trebuie să fii dezintoxicat“. Așa că în momentul în care am început antrenamentul cu intervale mi s-a părut a fi ceva foarte simplu ; nu alergam decît sferturi de milă într-un minut, ritmul crescînd ușor, pas cu pas, pînă cînd, după o săptămînă, țînteam deja spre un timp de 58,0, alternînd cu alergări de cîte două sute de metri. După fiecare etapă mă întindeam pe iarbă, și Kurt îmi lua pulsul. Era cu totul altfel decît Sam, radia un calm extraordinar. Nu te pisa la cap tot timpul, nu te împingea de la spate, nu-ți spunea fără încetare ce trebuie să faci.

Dar trebuie totuși să recunosc că erau momente cînd Sam îmi lipsea. Exact așa cum simți nevoia să te folosești de o mînă amputată, care de mult nu mai este acolo unde ar trebui să fie. Aflasem prin intermediul lui Alan că era amarnic de pornit împotriva mea și, cunoscîndu-l pe Sam, asta nu mă mira nicidecum. Presupun că, în ceea ce-l privea, nici măcar nu-i trecea prin minte că ar avea și el partea lui de vină. Alan mi-a spus : „Numele tău este mai mult sau mai puțin tabu ; dacă-l aude își iese din minți, se transformă într-un Rege Lear“ și a început să mi-l imite de minune, fluturînd din brațe și spunînd : „Am făcut totul pentru băiatul ăsta. N-am așteptat de la el nici un fel de răsplată, dar nici să mă trădeze așa cum a făcut-o“.

Se pare că alteori mă lăsa pe mine în pace și se lua de Jill. Alan mi-a făcut o demonstrație și pe tema asta : „Niciodată să nu subestimezi capacitatea de corupere a unei femei. Îi poți ține piept unui bărbat, pentru că un bărbat întotdeauna luptă

cu armele pe față. Femeia, în schimb, te va distruge umblînd pe căi ascunse“.

Asta a fost singurul lucru care m-a înfuriat, i-am spus lui Alan : „E josnic din partea lui să dea vina pe Jill“, dar el mi-a răspuns : „Prin comparație, este mult mai simplu să dea vina pe ea, decît să se învinuiască pe sine. Și, în afară de asta, știi și tu ce părere are Sam despre femei ; mai cu seamă despre cele care fac atletism“.

Kurt întotdeauna se purta foarte drăguț cu Jill, era extrem de politicos. După vreo două săptămîni de ședere acolo, i-a făcut rost de o invitație să alerge la o reuniune la care participam și eu și care urma să se țină la Frankfurt, așa că putea să vină cu mine și să stăm împreună. Am mers împreună să o întîmpinăm la aeroport, iar Kurt i-a adus un buchet de flori. M-am bucurat grozav cînd am văzut-o. Primul lucru pe care mi l-a spus a fost : „Vai, arăți *mult* mai bine !“. I-am spus : „E meritul lui Kurt“, iar el a zîmbit, zîmbetul acela al lui abia schițat, un zîmbet de mulțumire. Despre asta, Alan a zis odată : „Parc-ar fi un celebru șef indian primind felicitările unui turist american“.

Am întrebat-o puțin mai tîrziu pe Jill : „Îți place, nu-i așa ?“. Mi-a răspuns : „Cred că pentru tine este tocmai omul potrivit“. I-am spus : „Da, perfect. Dar tipu' e O.K. da ? Îți place ?“ Mi-a răspuns : „Îmi plac întotdeauna cei care te ajută într-adevăr“. Era foarte reticentă cu oamenii, o trăsătură specifică pentru cei din nordul Angliei.

Era însă adevărat că mă simțeam mai bine, începusem acum să doresc cu adevărat să mă antrenez și tare mult aș fi ținut să alerg, numai că, într-un fel, mi-era frică să alerg într-o competiție, cum s-ar zice pe viu, mă temeam că lucrurile n-o să meargă chiar așa de bine cum îmi imaginam eu, pentru că acolo, cu Kurt, am început deodată să mă simt liber, o chestie care nu mi se mai întîmplase de ani de zile. Vreau să zic că antrenamentul propriu-zis era dur, alergai continuu împotriva cronometrului, în timp ce cu Sam cred că într-un fel exista ceva mai multă variație, chiar dacă îți lua mult mai mult timp. Senzația asta de libertate venea, cred eu, de la faptul că, în sfîrșit, o făcusem, adică luasem în mod efectiv o hotărîre și aveam acum alături de mine pe cineva care mă ajuta, în loc să-mi *spună*. Înainte fusese cronometrul *și* Sam, pe cînd acum nu mai rămăsese decît cronometrul.

Era, într-adevăr, o întrecere interesantă ; Erhardt din Germania Federală, Boissy din Franța, Budai din Ungaria și un

cehoslovac, Kuna, care în timpul verii reușise să scoată niște timpi foarte buni. Dar nu-mi făceam eu probleme din cauza *lor*, dacă-mi recăpătam forma, știam că oricînd îi pot întrece. Dar mă frămîntam din cauza mea, mă tot întrebam în ce stare o să fiu cînd se va da semnalul de pornire în cursă. Chestia asta mă măcina atît de mult, încît cu o noapte înainte de întrecere abia de am putut închide ochii, și Jill la fel. A întins la un moment dat mîna, căutîndu-mi-o pe a mea, și m-a strîns ușor. Era o fată minunată.

Pînă să se dea startul, mi-a fost o frică îngrozitoare, dar, odată pornit în cursă, toate îndoielile mi s-au spulberat. Mi-am dat drumul ca un obuz. Senzația aia veche, pe care dumnezeu știe de cînd nu o mai avusesem : eu, acolo, lăsîndu-mă în voia propriului meu trup, senzația de *zbor*, ca și cînd aș fi la volan și ar fi destul să apăs pe pedala de accelerație.

Nu gîndisem cursa în nici un fel. Dacă mergeam bine, la dracu, n-aveam nevoie de nici un plan, iar dacă nu, planul tot n-ar fi schimbat cu nimic mersul lucrurilor. Kurt cred că a înțeles treaba asta, pentru că *el* cel puțin n-a încercat să-mi dea nici o indicație, cum Sam în nici un caz n-ar fi scăpat prilejul s-o facă. Nu mi-a spus decît vreo cîteva lucruri despre alergătorii pe care nu-i știam deloc și pe care el îi cunoștea : ca de pildă finișul nemaipomenit al lui Kuna și faptul că ar trebui să încerc să-l depășesc înainte de sunetul clopotului, sau faptul că Erhardt poate la nesfîrșit s-o țină tot într-o alergare, dar că ritmul lui este mereu același, mai curînd ca al unui alergător de trei mile.

Așa că mi-am dat drumul ; fără nici un plan, fără nici o barieră, fără nimic. De fapt, cred că tocmai lucrul ăsta a contat cel mai mult : că nu mai eram nevoit să aud zi de zi, oră de oră despre bariera asta a suferinței, forțîndu-mă să trec prin ea în timpul antrenamentului, temîndu-mă că poate va trebui să trec prin ea și în timpul cursei. Cînd l-am întrebat pe Kurt ce părere are el despre asta, a zîmbit și mi-a spus : „Bariera suferinței ? Nu există nici o barieră a suferinței. Există ceea ce un alergător poate să facă și ceea ce nu poate".

Am condus în cursă de la început și pînă la sfîrșit. Kuna s-a luat după mine la sunetul clopotului, dar nu a reușit altceva decît să-mi imprime un ritm și mai accelerat, era tot la vreo douăzeci de yarzi în urma mea cînd am rupt panglica, iar eu am cîștigat cu cel mai bun timp pe care îl obținusem în timpul sezonului, 3 : 57,8. Bătrînul Kurt radia de fericire, cu fața ca o lună plină, cît despre Jill, sărea în sus de bucurie. Și *ea își*

cîștigase cursa, la 100 m, așa că pentru amîndoi a fost o zi minunată.

În aceeași seară, Kurt ne-a dus pe amîndoi la una din berăriile alea ale lor, unde trebuie să cobori la subsol și unde toți își pun pălării din alea caraghioase și cîntă tot felul de cîntece. Ei bine, mărturisesc c-am tras și eu vreo două-trei halbe de bere, fie ea otravă curată sau nu.

Cînd britanicul Ike Low a doborît anul trecut recordul mondial la Coliseum-ul din Los Angeles, cu toate că el nici nu bănuia, s-a lăsat cortina. Cînd l-a egalat săptămîna trecută, tot pe Coliseum, cortina a părut a se fi ridicat din nou.

Low, alergătorul de o milă, a stabilit recordul sub îndrumarea antrenorului Sam Dee, un vechi briton ca de pe timpuri, ale cărui excentricități l-ar face pînă și pe cel mai năstrușnic reprezentant al tinerei generații să se împurpureze la față ca un bătrînel respectabil. Dee și-a hrănit atleții cu legume, fructe și rădăcini, i-a mînat peste dealuri și văi, a urlat la ei de pe marginea pistei în timpul competițiilor, a desfășurat o activitate individuală de relații cu publicul mai zgomotoasă decît a celui mai turbulent agent de presă de la Hollywood și și-a făcut apariția pretutindeni, de la stadion și pînă la cele mai sofisticate recepții de gală, îmbrăcat în același pulover și cu aceiași *blue jeans* văduviți de soartă.

De data aceasta, Ike și l-a adus ca antrenor pe profesorul Kurt Giesemann, un fiziolog german care, practic, de fiecare dată cînd dă mîna cu tine, parcă ar vrea să-ți ia pulsul. Britanicul în vîrstă de douăzeci și patru de ani a schimbat caii, adică antrenorii, pe la mijlocul sezonului, în primele zile ale lunii iunie, pur și simplu pentru că a simțit că se află într-un impas, în loc să-l ajungă din urmă pe Terry Cooper, deținătorul canadian al actualului record mondial. Dee a mormăit în barbă : „Un singur lucru n-am reușit să-l învăț pe băiatul ăsta, și anume să aibă răbdare".

În timp ce Giesemann, consideră Dee, nu-l poate învăța pe Ike nimic. „Antrenamentul cu intervale practicat de acest Giesemann nu este conceput pentru alergători, ci pentru roboți", a declarat el într-un interviu înregistrat. Răspunsul prompt a venit din partea unui alergător american, care pînă atunci se menținuse pe poziții de neutralitate și care, la auzul acestei afirmații, a declarat la rîndul său : „Desigur, nu sîntem toți decît o adunătură de roboți. Chestia e că unii roboți aleargă mai repede decît alții".

Duminica trecută, sub soarele fierbinte californian, nu a alergat nimeni mai repede ca Low, pe care, oricum, definiția de mai sus l-a lezat. „Ceea ce a spus Sam nu e adevărat", a protestat el în fața unui cronicar sportiv. „Mai mult decît orice, Kurt mă face să mă simt liber, un sentiment pe care alături de Sam nu l-am avut nicicînd. Cu el cel puțin poți să stai de vorbă".

Giesemann, un bărbat în vîrstă de cincizeci și cinci de ani, tenul măsliniu, părul aproape alb, niște ochi albaștri de prunc, un accent Peter Lorre, are permanent întipărită pe față expresia îndurerată a unuia care tocmai a aflat că i-a fugit nevasta împreună cu cel mai bun prieten al său. Conduce Departamentul de fiziologie al Institutului de sport din Nürnberg, Germania Federală, amplasat într-un loc unde înainte se țineau raliuri. Cînd naziștii au turnat un film despre ele, i-au dat numele de Triumful voinței, singurul lucru pe care îl au în comun cu Giesemann și a sa filozofie a pistei. Și el, la rîndul său, consideră că victoria reprezintă triumful voinței.

„Antrenorul trebuie să pregătească alergătorul nu numai din punct de vedere fizic, ci și psihologic. Nu cred în povestea asta cu suferința, dar este foarte adevărat că un alergător trebuie să fie pregătit să treacă uneori prin momente dificile. În ultimele clipe ale marilor curse va cîștiga numai acel alergător care poate să se autodepășească", a declarat Giesemann.

Ceea ce nu diferă foarte mult de bariera suferinței, despre care Sam nu încetează să vorbească, iar Low nu mai vrea să audă. Cînd a rupt panglica după un 56,1 în ultimul tur, care i-a lăsat pe toți — cu excepția sovieticului Lev Semiceastnîi — înșirați ca mușteie pe o bandă adezivă, Low a mai avut totuși resursele necesare pentru a alerga și turul de onoare.

„Totul se petrece în mintea omului", a spus el. „Kurt a avut foarte mare dreptate : bariera ți se pune înainte numai atunci cînd te gîndești la ea".

Singura barieră posibilă care se ridica în fața acestei victorii de pe Coliseum, după ce Low condusese în primele trei tururi rapide, era Semiceastnîi, un sergent în Armata Roșie în vîrstă de douăzeci și unu de ani, care în ultimul tur a pornit glonț, ca la un ordin ierarhic, depășindu-l pe Low la prima turnantă și menținîndu-se la conducere pînă în ultima linie dreaptă. Apoi britanicul a țîșnit cu un finiș suficient de puternic, pentru a-i permite să cîștige cursa, plus jumătate din recordul mondial.

Singurul lucru care i-a umbrit triumful a fost faptul că Terry Cooper din Vancouver, care deține cealaltă jumătate din recordul mondial, nu se afla alături de el pentru a-i putea împărtăși bucuria. Era acasă, refăcîndu-se în urma unei întinderi de ligament.

„Întotdeauna trebuie să apară cîte ceva cînd Cooper urmează să alerge împreună cu mine", a afirmat Low suspicios. „Mai întîi povestea aia cu Groenlanda, acum întinderea asta de ligament. Și cînd dă domnul și *alergăm* în sfîrșit împreună, se găsește cîte un deștept care să mă scoată din competiție *(vezi numărul din 21 ianuarie)*. Se pare că va trebui să aștept întîlnirea de la Perth pentru ca să pot, în sfîrșit, pune mîna pe el".

Perth este localitatea unde se vor desfășura în luna noiembrie Jocurile Commonwealth-ului. Și face să străbați cîteva mile bune, pentru ca să asiști la o milă bună.

Am renunțat să mă mai antrenez cu Sam. Nu mai eram în stare să suport, totul devenise mult prea trist, aproape paranoic. Sam avusese dintotdeauna accesele acelea de proastă dispoziție, de amărăciune, timp în care se simțea înșelat, trădat, victimă a unui complot. Înainte fuseseră însă sporadice, pe cînd acum predomină, în timp ce vechea dispoziție maniacală, clowneria și înclinația spre parodie, abia dacă se poate spune că sînt sporadice. Și, în plus, îmbătrînește, ceea ce nu ușurează cu nimic lucrurile. Singura speranță, singurul lucru care l-ar fi putut ajuta era ca Ike să se întoarcă la el tîrîș, asemeni fiului risipitor, implorînd să fie luat din nou în grijă. Problema însă nici măcar nu se pune. În orice caz nu acum, cînd a reușit să recucerească recordul mondial și cînd cîștigă în fiecare cursă.

Pentru Sam, acesta trebuie să fie lucrul cel mai greu de suportat ; acesta, plus toate interviurile și declarațiile periodice pe care le dă Ike și în care îl miruiește pe Giesemann, la care Sam răspunde prin propriile lui interviuri, blestemîndu-l pe Giesemann și renegîndu-l pe Ike.

Nici nu mai trebuie adăugat că Sam a prefigurat totul ; i-a *spus* lui Ike ce are să urmeze, i-a spus că se găsește numai la început, într-o perioadă de incubație, iar acum, iată că a avut dreptate — numai că altcineva culege laurii. Ah, se așteptase el prea bine la una ca asta, întreaga lui viață a trebuit să lupte împotriva invidiei și intrigilor țesute în jurul său.

Ar putea exista un singur remediu ; să formeze un alt alergător care să-l poată învinge pe Ike sau care cel puțin să-l poată eclipsa pe o altă distanță de alergare ; dar pe acesta unde oare l-ar putea găsi ? Sam știe prea bine că este pus la index, știe prea bine ce se spune pe seama lui : că a avut noroc să-l des-

copere pe Ike și că Ike s-ar fi descurcat foarte bine și fără ajutorul lui. În subconștientul său, sînt sigur că tocmai aceste temeri îl făceau să se agațe cu atîta disperare de Ike, sperînd să-i poată însoți pînă la apusul carierei lui de alergător. Cum am mai spus deja, atîta vreme cît Sam îl antrena pe Ike, nimeni n-ar fi putut dovedi că nu este propria lui creație. Dar acum pe Ike îl antrenează Giesemann și datele problemei sînt cu totul altele. *Post hoc, ergo propter hoc* *

Iar Giesemann își joacă rolul cu multă abilitate, cu mult mai multă abilitate decît Sam, criticîndu-l în tot ce a realizat pînă acum, spunîndu-i lui Ike că este un mare atlet prin însăși *natura* sa și cu toate acestea strecurînd cîte o mică aluzie, insinuînd că Ike are *nevoie* de un antrenament calibrat cu atenție, că un atlet *trebuie* să fie ajutat pentru ca, într-adevăr, să aibă sentimentul de a fi propriul său stăpîn.

Și este oare ? Mi se întîmplă acum din cînd în cînd să mă antrenez cu Ike și cu Jill la Crystal Palace, iar cînd a venit Giesemann pentru întîlnirea Marea Britanie—Statele Unite de la White City am avut grijă să fiu și eu de față. Mi-am dat seama imediat de ce l-a ales Ike tocmai pe el ca urmaș al lui Sam. Un om atît de liniștit și de calm. Contrastul era evident. Un om foarte retras, precis și științific, nelăsînd niciodată din mînă cronometrul. Dar de ce oare îmi dă mai mult decît orice senzația unui dresor de animale al cărui secret este duhul blîndeții ? Îl *preferam* pe Sam. Cu tot egoismul lui monstruos, cu tot exhibiționismul lui, cu urletele și parada pe care o făcea, cu goana lui după publicitate, cu toată intransigența lui era, totuși, uman, era chiar o parodie a omenescului. Poate că, într-adevăr, îl brusca pe Ike și îl domina, dar îl domina așa cum face un tată cu fiul său, nu ca dresorul cu un tigru — sau ca inventatorul cu o mașină.

Pentru că exact așa vorbește Giesemann despre Ike — cu o mare admirație, cu o colosală seriozitate —, dar ca și cînd ar ține o disertație despre un mecanism ; sau despre un superb animal. „Capacitatea sa toracică este excepțională. Neobișnuit este și ritmul de bătăi ale inimii, care este mult mai lent decît cel normal. Rapiditatea cu care se reface este, de asemenea, admirabilă și chiar se poate spune că se îmbunătățește". La Giesemann, trăsătura dominantă este seriozitatea ; în ochii lui totul este de o importanță capitală. Rareori ai ocazia să-l vezi

* În urma acestui lucru, deci din cauza acestui lucru (în lat.) — formulă în scolastică, desemnînd eroarea care constă în a lua drept cauză ceea ce nu reprezintă decît un antecedent în timp.

zîmbind. Dacă se întîmplă să faci vreo glumă, o lasă să treacă neobservată, cu aceeași nepăsare cu care o mașină strivește din greșeală un cîine.

Totul se rezumă la tur de pistă și culcat pe spate, tur de pistă și culcat pe spate ; culcat pe spate extenuat, lac de apă, ca un cadavru aruncat de valuri pe nisipul plajei. Apoi Giesemann se apleacă asupra lui, o mînă pe inima lui Ike, în cealaltă mînă inevitabilul cronometru, încruntat, îngrijorat — oare va rezista motorul, oare o să moară tigrul ? — pînă cînd în sfîrșit încuviințează din cap, Ike se ridică și începe un nou tur de pistă, cîteodată avînd-o pe Jill alături de el. Ce minunat tablou reprezentînd loialitatea !

Cînd se antrena împreună cu el, alerga uneori primele cîteva tururi, alteori toate, pînă la unul, cu expresia ei gravă, cu aerul acela de vestală care îndeplinește un ritual ; numai că de data asta, altul era preotul oficiant.

Am întrebat-o într-o zi : „Cum îți place ?" Mi-a răspuns : „Cine, Kurt ?", aruncîndu-mi acea privire de copil, privire devastatoare, de natură să te copleșească — sau menită a te copleși — prin însăși inocența ei. Poate că sînt nedrept față de ea, poate că pur și simplu era o modalitate legitimă a ei de a se pune la adăpost de întrebările răuvoitoare. Mi-a răspuns : „Da, îmi place", neoferindu-mi nimic de care să mă pot lega.

Dacă, totuși, nu îl apreciază pe Kurt, atunci cu atît mai rău pentru el. Ce a făcut o dată, în mod sigur va mai putea face și a doua oară, iar de data aceasta de pe poziții de forță. Presupun că va lăsa lucrurile să meargă pe făgașul lor atîta vreme cît consideră că e bine pentru Ike, că Ike are nevoie de Kurt sau cel puțin de cineva în genul lui.

Între timp, Ike și-a recăpătat dorința de a alerga ; o spune prin fiecare pas pe care îl face. Pe pista de la Crystal Palace era ca un cîine de vînătoare așteptînd încordat mîna care îl va elibera din lesă, pregătindu-se să se năpustească asupra prăzii, nerăbdător să-și dovedească forța. Și odată intrat în cursă pare invincibil ; radiază de încredere în sine ; în așa fel încît atunci cînd cineva îl depășește, așa cum a făcut-o pentru un scurt răstimp Driver, în întîlnirea cu selecționata Statelor Unite, ai pur și simplu senzația că îl lasă în mod deliberat pentru a crea o stare de tensiune artificială, pentru a face cursa mai interesantă. În final, efectiv a călcat peste Driver, așa cum a făcut și cu celălalt american, Curtis, ca să nu mai vorbim de George Collins, vioara a doua a Marii Britanii.

Dacă Jocurile Olimpice s-ar ţine anul acesta şi nu peste doi ani, aşa cum trebuie să fie, sînt sigur că ar cîştiga. Numai Cooper îi mai poate ţine piept în momentul de faţă, însă la stilul în care aleargă Ike acum şi, datorită acestei euforii care s-a creat o dată cu schimbarea petrecută, l-ar învinge şi pe Cooper. Dar asta este situaţia : pînă la Olimpiadă mai sînt doi ani şi numai dumnezeu ştie ce se mai poate întîmpla între timp.

Nu se şopteşte nici o vorbă în rîndul spărgătorilor de nuci, dar unul dintre cei mai cunoscuţi vegetarieni britanici se reîntoarce la standardele muşchiului de vacă. După cinci ani de totală abstinenţă, codeţinătorul recordului mondial în proba de o milă, Ike Low, a redevenit cu mare bucurie carnivor.

„La început am avut un oarecare sentiment de vină", a declarat alergătorul în vîrstă de douăzeci şi patru de ani. „Mai ales atunci cînd am descoperit că îmi place carnea atît de mult. Dar apoi am început să mă obişnuiesc cu ideea şi, ca să vă spun adevărul, mi-am dat seama cît de mult îmi lipsise".

Schimbarea în dietă coincide la Ike cu schimbarea antrenorului. Sam Dee, care l-a descoperit pe Ike şi l-a antrenat pînă la începutul acestei veri, este el însuşi un vegetarian convins şi l-a determinat pe Ike să se alimenteze după propriul său regim. Noul său antrenor, profesorul vest-german Kurt Giesemann, consideră că un alergător are nevoie de proteinele pe care le conţine carnea.

Cea mai încîntată este soţia lui Ike, sprintera internaţională Jill Dailey pe numele său de fată, care ne-a declarat : „Pentru mine viaţa a devenit mult mai uşoară. Nu mai trebuie să inventez cîte două meniuri diferite la fiecare masă".

10.

Pînă să se întîmple povestea asta, totul a mers ca pe roate. Ar fi trebuit probabil să-mi dau seama că era prea frumos ca să poată dura. Singurul lucru pe care îl aveam în minte era Cooper. Mă urmărea ca o umbră. Deseori m-am întrebat, voi mai ajunge vreodată să concurez cu el, mă evită oare în mod deliberat, ferindu-se din calea mea, neoferindu-mi şansa de a-l putea învinge ?

Cînd am stat de vorbă cu Kurt, mi-a spus că el n-are impresia asta, că numai imaginaţia mea ar fi de vină ; Jill era de aceeaşi părere. Poate că aveau dreptate, nu ştiu ce să spun ; dar tare aş fi vrut să-l pot învinge înainte de Perth, altfel miza devenea mult prea mare.

Partea proastă e că tipu' e canadian. Cu Canada nu se organizează niciodată întîlniri, în schimb, există tot felul de curse amicale, dar cînd e invitat şi el trebuie întotdeauna să se întîmple cîte ceva. Cînd *a fost* să alerge în sezonul ăsta, de fiecare dată a scos timpi foarte buni, a depăşit numai de două ori patru minute, a realizat un 3 : 55,4 la San Francisco şi un 3 : 55,8 la Toronto, dar nu a reuşit nici o singură dată să egaleze timpul meu de la Los Angeles. Kurt l-a analizat cu atenţie, a obţinut rezultatele pentru fiecare cursă în parte din ultimii doi ani, asta inclusiv timpii intermediari, şi consideră că, pentru a-l putea învinge, acţiunea trebuie iniţiată din vreme, adică înainte de turul trei ; dacă îl laşi să-şi creeze un avans, atunci şi-l va menţine pînă la semnalul clopotului şi este imposibil să-l mai ajungi din urmă. Zice : „Trebuie să fii mai puternic decît el. Poate ar trebui, cred eu, să încerci *tu* să conduci întreaga cursă". Situaţie extrem de neplăcută după părerea mea pentru orice alergător de o milă, mai ales într-o cursă în care există cineva de care te temi cu adevărat, cineva de care ţi-e frică să-l ştii acolo, în spatele tău, fără să ai posibilitatea de a vedea ce face.

Făcînd abstracţie de asta, lucrurile nici n-ar fi putut să se aranjeze mai bine. Mergeam din cînd în cînd în Germania Fe-

derală, asta cam o dată pe lună, stăteam acolo vreo cîteva zile, uneori ceva mai mult și în rest mă țineam după programele alea de antrenament pe care mi le trimitea Kurt, cu un interminabil număr de pagini, fiecare ședință împărțită pe tururi de pistă și jumătăți de tururi, fiecare tur cronometrat în parte și pe care le puneam cap la cap cînd participam la vreo cursă, dar pe care altminteri trebuia să le alerg separat. Îmi indica ce trebuie să mănînc — acum trecusem din nou pe carne — și cîte ore trebuie să dorm, mai ales atunci cînd plecam în deplasare. Asta cel puțin era una din marotele lui ; făcuse o groază de cercetări privind efectul zborului asupra corpului omenesc. În fine, nu exista lucru cît de mic pe care să-l fi lăsat deoparte.

Și în același timp începusem să alerg bine. Am cîștigat la White City în întîlnirea cu americanii, l-am bătut din nou pe Driver — chestie care întotdeauna mi-a făcut mare plăcere — și am învins și la Moscova, într-o cursă la care a participat și Semiceastnii. În privința ăstuia, știam prea bine că după Los Angeles abia așteaptă să-mi pună pielea pe băț și c-o să-ncerce s-o facă cu atît mai mult la el acasă.

Întotdeauna mi-a plăcut să merg la Moscova, asta pentru atmosfera care-i acolo. Sînt niște adevărați pasionați ai atletismului ; se adună în tribune cîte optzeci de mii, strigă de li se taie răsuflarea, și pe mine chestia asta în mod ciudat mă ajută, indiferent că strigă pentru mine sau pentru ceilalți. E cel puțin un mediu favorabil.

Semiceastnii ăsta era un tip bine legat, tuns milităreşte, ba chiar aproape ras în cap. Avea mai mult un aspect de sprinter, decît de alergător de o milă, mi-aș fi zis mai curînd că e făcut pentru cursa de o jumătate de milă, dar la Los Angeles, cînd s-a auzit semnalul clopotului, a țîșnit ca din pușcă și la Moscova la fel, numai că de data asta eram pregătit și m-am ținut tot timpul de el. Kurt și cu mine ne-am zis că, dacă fac chestia asta, o să clacheze, ceea ce de altfel s-a și întîmplat. În final, m-am desprins de el pe ultima turnantă, iar el a terminat cursa cu douăzeci și cinci de yarzi în urma mea. Am realizat un timp de 3 : 38,6.

M-am întors pe urmă acasă cu sentimentul că lumea e a mea, ca să dau de povestea asta apărută ca din senin.

Știu că de-atunci foarte multă lume mă condamnă pentru felul în care m-am purtat și nici eu nu pot spune că sînt prea mîndru de mine, dar vreau să zic un singur lucru : *exista* între noi doi o convenție, o înțelegere. Adică să așteptăm cel puțin pînă la Olimpiada de la Tokio și pe urmă om mai vedea. Și nu

zic c-a fost vina ei, pentru că știu chestia asta, adică știu că n-a avut nici o vină, deși ea de multe ori mi-a zis : „Te porți cu mine de parcă eu aș fi vinovată". Dar dacă tot s-a întîmplat, ar fi putut cel puțin să facă un efort, ar fi putut să privească lucrurile și din punctul meu de vedere ; ar fi putut să găsească *o soluție*. De acord, n-ar fi fost un lucru prea plăcut, ar fi trebuit oarecum să sufere, dar faptul că a refuzat m-a făcut pe *mine* să sufăr ; de altfel, pe amîndoi.

Mai pe scurt, cum am ajuns acasă am mirosit eu că ceva nu-i în regulă. Mi-a deschis ușa, iar eu radiam, efectiv mă înăbușeam de fericire și, în mod normal, și ea ar fi trebuit să se bucure împreună cu mine. Nu mai fusese selecționată în echipă de o bună bucată de vreme, între timp apăruse scoțianca aia nouă, și cum am dat cu ochii de ea am sărutat-o, i-am spus : „Ei, ce zici de chestia asta ? 3 : 38,6 ! Am mers ca uraganul !" și ea mi-a răspuns : „A fost nemaipomenit, m-am bucurat așa de mult !", zîmbind, dar cu un zîmbet *obosit ;* ca și cum ar fi învățat pe dinafară ce trebuia să-mi zică.

Cred că era vreo zece seara. Făcuse cîteva sandvișuri, scosese ceainicul de pe foc și stăteam amîndoi în bucătărie, discutam. I-am zis : „Ei, oricum mergi și tu la Perth, o să trebuiască să te selecționeze pentru echipa Angliei", fiindcă la Jocurile Commonwealth-ului, Marea Britanie participa cu patru echipe.

În clipa aceea m-a anunțat : „N-o să merg la Perth". Pe moment nu mi-a căzut fisa, i-am zis : „Nu mai vorbi prostii, bineînțeles că o să mergi. E clar că o să te selecționeze pentru echipa Angliei, nu-i așa ? Ba chiar probabil că o să faci parte și din echipa Marii Britanii ; fata aia aleargă oribil".

Mi-a spus : „Nu se pune problema dacă mă selecționează sau nu mă selecționează. N-o să pot să merg. Sînt însărcinată".

Ei bine, pentru mine asta a fost ca o bombă. Am rămas cu gura căscată. Într-un tîrziu am reușit să bîigui : „Cum adică ești însărcinată ?" Mi-a zis : „Nu eram sigură. Am făcut niște teste. Vineri am primit rezultatele".

I-am spus : „Și ce ai de gînd să faci ?", ăsta a fost singurul lucru care mi-a venit în minte. Mi-a spus : „Ce vrei să spui ?" cu o oarecare răceală în glas, iar eu i-am răspuns. „N-avem cum să *lăsăm* copilul". Numai în momentul ăla, cînd ea nu mi-a răspuns, numai atunci mi-am dat seama cum stau lucrurile. Ședea cu ochii pironiți în pămînt, nu-mi răspundea nimic și eu știam ce înseamnă asta, știam prea bine. Nu era de acord cu mine. Voia să-l păstreze.

I-am spus : „Deci tu îl vrei ?“ Mi-a spus : „Da, îl vreau“, fără să-mi arunce nici o privire. I-am zis : „Bine, dar am luat împreună o hotărîre. Ne-am făcut un plan“. Mi-a spus : „N-am nici o vină“. I-am zis : „Bineînțeles că n-ai nici o vină, știu că n-ai nici o vină, dar acuma că s-a întîmplat trebuie să *facem* ceva“.

Mi-a spus : „Chestia aia eu nu vreau s-o fac“. Și trebuie să recunosc că mi s-a urcat tot sîngele la cap, am început să zbier : „Dumnezeule, asta îmi mai lipsea ! Ca și cînd pînă la Olimpiadă n-aș avea destule pe cap !“. Mi-a spus : „Nu trebuie să-ți faci griji. N-o să ai nici un fel de neplăceri din cauza mea. Pot foarte bine să mă duc acasă la ai mei“. I-am zis : „Bravo. E grozav ! E nemaipomenit ! Tu te duci acasă. Și cu mine ce se întîmplă ? Și cu banii cum facem ? Mai ales cînd n-o să mai poți lucra. Mai bine mă duc și mă spînzur de primul copac“.

Mi-a spus : „Faci cum vrei“, apoi s-a ridicat și a ieșit din bucătărie. Nu m-am dus sus după ea, am rămas acolo pînă mi-am imaginat c-a adormit, gîndindu-mă ce porcărie mai e și chestia asta, de-a dreptul furios fiind din cauza ei, zicîndu-mi ce dracu o să fac acuma. Un lucru pentru mine era clar : n-o să reușesc niciodată s-o fac să se răzgîndească, n-aveam nici cea mai mică șansă. Odată ce-și băga ea ceva în cap, aleluia. Nici măcar nu era dispusă să discute, se închidea într-o tăcere de mormînt și, cu cît încercai s-o convingi, cu atît se înțepenea mai mult pe poziție.

Ca să spun drept, mi-a trecut prin minte s-o părăsesc, eram pur și simplu șocat, m-am gîndit să mă duc la Nürnberg și să rămîn acolo. Kurt îmi spusese că pot veni oricînd și pentru oricîtă vreme aș dori ; mi-a zis „Și aici pentru tine e tot acasă“. Pe urmă, ea n-are decît să facă ce poftește ; dacă-i place, să mă dea în judecată pentru părăsire de domiciliu. Apoi am început să mă gîndesc ce minunat mi se părea totul cu cîteva clipe mai devreme și că de ce a trebuit să se întîmple una ca asta și de ce tocmai mie. Așa că pînă la urmă am făcut o chestie pe care în mod normal n-o fac niciodată. Am scos sticla de whisky pe care o țineam în dulap și am tras niște gîturi. Unul după altul. Uite-așa.

Cînd am ajuns sus, lumina era stinsă, dar ea nu dormea. Mi-am dat seama. O simțeam cum stă acolo întinsă în întuneric și mă pîndește. Cu toate astea, nu i-am spus nici un cuvînt, am tăcut ca și cum aș fi avut impresia că doarme, de fapt aș fi dat orice să mai avem un dormitor și să nu trebuiască să mă întind alături de ea, fiind în starea de spirit în care eram.

Cînd m-am trezit a doua zi, ea deja plecase la școală. De obicei, cînd mă trezeam mai tîrziu, îmi lăsa micul dejun pregătit în bucătărie, dar de data asta n-am mai găsit nimic. Mi-am zis bine, chestia asta pune lucrurile la punct, nu-i așa ? M-am dus la telefon, l-am sunat pe Kurt la Nürnberg și i-am zis : „Sosesc astăzi“. M-a întrebat : „Pentru cît timp ?“, iar eu i-am răspuns : „Nu știu. Pentru un timp nelimitat“.

Mi-am făcut geamantanul și am plecat chiar în după-amiaza aia, i-am scris un bilet în care-i spuneam că m-am hotărît să plec la Nürnberg și că o să primească cu timpul vești de la mine. Pentru că trebuia să mă rup. Și de ea și de tot.

Pînă la urmă, Anglia nu va trimite totuși o echipă de alergători soț și soție la Jocurile Commonwealth-ului de la Perth, în Australia de Vest.

Sprintera în vîrstă de douăzeci și patru de ani, Jill Low, soția deținătorului recordului mondial în proba de o milă, Ike, a anunțat selecționerii că nu dorește să fie reținută. Așteaptă un copil.

Între timp, Ike s-a stabilit temporar la Nürnberg, unde se antrenează în cadrul Centrului sportiv, sub îndrumarea binecunoscutului antrenor, profesorul Kurt Giesemann. Jill a declarat : „Aș fi ultimul om care să-i stea în cale. Știu că-și dorește medalia de aur mai presus decît orice“.

Iată, în sfîrșit, ceea ce s-ar putea numi un indiciu, pentru că pînă acum totul a fost învăluit în misterul cel mai de nepătruns. Mergînd la Crystal Palace, acum cîteva săptămîni, am dat de Jill care se antrena singură.

„Unde e Ike ?“

„La Nürnberg“.

Atît. Și a rupt-o la fugă în jurul pistei. De fapt, din cauza mea. M-am luat după ea și am prins-o din urmă ; n-avea să scape ea de mine așa de ușor.

„Pentru cît timp ?“

„Nu știu.“

S-a desprins de mine din nou, alergînd de data aceasta înspre vestiare — „Acum trebuie să plec“ — după care nu s-a mai arătat niciodată pe-acolo.

Am sunat-o de vreo două sau trei ori și am primit aceleași răspunsuri tăioase. „Nu știu. N-am nici o idee. N-am cum să-ți spun.“

Un lucru care m-a mirat și care chiar a început să mă preocupe. Nu numai dintr-o curiozitate morbidă, cu toate că și din asta, dar mai ales cuprins fiind deodată de temeri pentru ea, pentru el, pentru ceea ce li s-ar putea întîmpla. Să fi avut loc de data aceasta o nouă înfruntare, pe care ea s-o fi pierdut ? S-o fi pierdut oare în favoarea lui Kurt ? Una ca asta nu-mi venea să cred. În mod evident însă, ea nu fusese de acord cu plecarea lui Ike, iar el în mod la fel de evident o sfidase. Ce prostie din partea lui, am gîndit eu. Cîtă ușurință și cît egoism. Să pună pe primul plan nevoile sale ca atlet ; sau mai bine zis, ceea ce își închipuia că ar fi nevoile sale ; în timp ce ea, în sine, valora de zece ori mai mult decît Kurt și cronometrul lui blestemat.

Acum însă îmi dau seama de ce ținea atît de mult ca Ike să rămînă alături de ea. Sau cel puțin așa văd eu lucrurile. Stările proaste pe care trebuie să fi început a le avea în fiecare dimineață și toate celelalte. Sau mai există oare un lucru care-mi scapă ? S-ar putea să fi fost cumva un accident ? Oare acesta este adevăratul dedesubt ? Cu cît stau mai mult să mă gîndesc, cu atît mai puternică este convingerea mea că *a fost* un accident. Datorat însă lui.

Și înainte se tot învîrtise Helge pe-acolo, dar numai pentru două sau trei zile, iar eu oricum nu fusesem în dispoziția în care eram acum. Îmi cam zîmbea ea din cînd în cînd, iar eu mă gîndisem că probabil îi plac. Avea un fel anume de-a se uita la tine, măsurîndu-te din priviri și cîntărindu-te cu un calm extraordinar, dar, cum am mai spus, nu-mi bătusem eu capul cu chestia asta.

Arăta nemaipomenit de bine tipa asta, foarte înaltă, mai înaltă decît mine, cu niște picioare interminabile ; puternică, dar nu masivă, mătăhăloasă, cum sînt marea majoritate a atletelor germane. Avea părul negru și foarte lung. Prima oară am remarcat-o la Belgrad, cînd a cîștigat proba 400 metri la campionatele europene, în timp ce eu cîștigasem cursa de 1 500 ; cu părul acela lung al ei, care îi flutura pe spate.

Taică-su era un industriaș din Frankfurt pe Main, căptușit cu bani, iar ea avea mașina aia roșie, un Ferrari, care mergea ca obuzul. Fata asta, vă spun eu, știa bine ce voia ; și aveai impresia că ce voia și căpăta, iar pe deasupra mai făcuse și universitatea, mă rog, era o tipă deșteaptă.

A doua zi dimineață după ce sosisem la Nürnberg, ne-am antrenat împreună. Am alergat vreo cîteva tururi și pot să vă spun că se mișca tipa, nu glumă, cu picioarele alea ale ei. De

fapt, în cel de-al treilea tur, chestia s-a transformat într-o întrecere în toată regula, ea luîndu-mi-o deodată înainte ; mi-am zis că așa ceva nu admit și m-am luat după ea.

Imediat a început să alerge mai repede și tot întorcea capul rîzînd. Kurt ne striga la amîndoi : „Mai încet, mai încet !", dar noi nici nu-l luam în seamă, era ca o provocare, amîndoi alergam din răsputeri, pînă cînd, în final, cu greu am depășit-o, am terminat cu vreun yard înaintea ei, dar a trebuit să dau ceva din mine.

Kurt s-a apropiat de noi cu un aer tare amărît, clătinînd din cap, ne-am întins amîndoi ca să ne ia pulsul, iar ea și-a întors capul spre mine, rîzîndu-mi din nou. A rîs și, cînd Kurt a început să-i spună ceva în germană, i-a răspuns și ea ceva, ce anume nu știu, dar în mod evident nu era de acord cu el. Apoi Kurt s-a întors către mine și mi-a spus : „Nu are nici un rost să te iei la întrecere. Antrenamentul nu trebuie să se transforme într-o întrecere", iar eu nu i-am răspuns nimic, omul avea perfectă dreptate, numai că ea începuse și în ruptul capului n-aș fi putut s-o las să-mi facă una ca asta.

În aceeași seară m-a dus cu mașina la Frankfurt. La început nu prea reușeam eu să mă hotărăsc, dar mi-a spus : „Bineînțeles că mergi. O să te aduc înapoi la timp. N-ai să pierzi din orele de somn".

Felul în care conducea ea m-a înspăimîntat de moarte. Am mers pe autostradă cu nu mai puțin de 120 pe oră, de multe ori depășind și 140. Din vreme în vreme se uita la mine și zîmbea, iar eu nu știu cum naiba am putut să-i răspund tot cu cîte un zîmbet, ținînd cont de toate curbele alea pe care le lua, smucindu-se ba la stînga, ba la dreapta, depășind orice mașină care-i ieșea în cale.

Cînd am ajuns acolo, la Frankfurt, m-a dus la un restaurant foarte la modă, unde se și dansa. Cînd am intrat și am dat cu ochii de chelneri, cînd am auzit muzica și am văzut cum e lumea îmbrăcată, am simțit că parcă mă lovește cineva în moalele capului, chestie care probabil că s-a văzut, pentru că imediat mi-a spus : „Nu-ți face griji. O să le spun să treacă totul în contul lui tata".

Era ca Jill, dansa bine și îi plăcea, singura deosebire între ele fiind faptul că Jill avea felul acela specific al ei de a dansa foarte grațios, foarte ritmic, dar executînd un *solo*, în timp ce Helge dansa cu tine, îți zîmbea mereu și într-un chip aproape aținător. Era îmbrăcată într-un costum cu pantaloni de un verde

strălucitor, şi arăta nemaipomenit cu părul ăla al ei revărsat pe umeri.

În timp ce mîncam, mi-a zis : „Acum mănînci carne, dar înainte nu mîncai". I-am spus : „Da, ai dreptate, eram vegetarian" şi m-am întrebat oare ce urmăreşte. Pe faţa ei a apărut iarăşi surîsul acela care îmi dădea o senzaţie de nelinişte. Mi-a spus : „Cred că renunţi la foarte multe lucruri pentru alergare". I-am zis : „Eşti nevoit. Tu nu renunţi la multe lucruri ?", iar ea a ridicat din umeri, mi-a spus : „Nu aşa multe. Pentru mine, alergarea nu este totul în viaţă". Ne-am privit unul pe altul, ea avînd întipărită pe faţă expresia aceea ; m-am întins peste masă şi am apucat-o de mînă, iar ea m-a strîns tare ; avea degete foarte puternice. Mi-a spus : „Îţi place jazzul ? Am acasă Modern Jazz Quartet". Am întrebat-o : „Şi cum rămîne cu întorsul acasă ?", iar ea a dat din nou din umeri, nu-i păsa. Mi-a spus : „Îl sun pe Kurt şi-i spun că maşina s-a stricat. Se strică des".

Avea un apartament nemaipomenit în care locuia singură. Totul foarte modern, gresie pe jos, o sumedenie de camere, covoare, tablouri pe pereţi din care nu prea-nţelegeam eu mare lucru şi mobila aia din metal, toată numai unghiuri. Cînd am ajuns în pragul uşii, mi-a spus : „Cred că poţi să mă săruţi", apoi m-a sărutat *ea* pe *mine*, încolăcindu-mă cu braţele, strîngîndu-mă ; era ca un piton care se răsucea în jurul tău.

În cinci minute eram în pat, patul acela imens al ei, acoperit cu o blană albă şi avînd înşirată deasupra o adevărată menajerie : ursuleţi de pluş, păpuşi şi tot felul de chestii dintr-astea. Le-a măturat jos pe toate dintr-o singură mişcare ; buf !

Şi era minunată, cu picioarele alea lungi ale ei, cu trupul acela fantastic, făcînd tot soiul de lucruri care în mod evident îi şi plăceau, lucruri pe care nu mi le imaginasem niciodată ; făcea dragoste ca şi cînd s-ar fi jucat, spunînd : „Îţi place ? Dar aşa, îţi place ?". Sub mîngîierile mele închidea ochii, făcînd : „Mmmm !", ca şi cînd ar fi gustat dintr-o prăjitură bună.

În momentul în care s-a dus să-i telefoneze lui Kurt — şi asta numai la insistenţele mele — trebuie să fi fost miezul nopţii ; mi-a spus : „Nu ştiu de ce te frămîntă". Cînd ne-am întors a doua zi Kurt nu ne-a spus nimic, s-a uitat numai la noi şi a dat din cap cu un aer mîhnit, dar mai tîrziu, în aceeaşi zi, m-a prins singur şi mi-a spus : „Un atlet trebuie să facă anumite sacrificii. Nu te pot învăţa, pot numai să te sfătuiesc. Ritmul bătăilor inimii tale a fost astăzi în medie cu cinci la sută mai accelerat".

Aşa că după chestia asta am pus-o să mă aducă acasă mai devreme ; uneori mă întorceam singur — aşa cel puţin mă simţeam mai în siguranţă.

Abia după o săptămînă de şedere acolo i-am scris lui Jill. N-avusesem nici o veste de la ea. De telefonat nu mă puteam hotărî, mai ales din cauza discuţiilor care ar fi urmat şi apoi mai era şi povestea asta cu Helge. Începusem acum să nu mai fiu chiar aşa de supărat, doar atîta, nu aveam chef să discut cu ea despre toate chestiile astea, adică despre copil şi toate celelalte ; voiam să fiu departe de toate, ceea ce poate că nu era tocmai bine, dar ăsta era sentimentul pe care îl aveam atunci, pe care l-aş fi avut oricum, cu sau fără Helge. Aveam nevoie de timp ca să mă obişnuiesc cu ideea.

Pînă la urmă, totuşi, i-am scris, i-am spus că-mi pare rău că am plecat aşa în grabă, că nu a fost decît un impuls de moment, că am simţit deodată nevoia de a pleca să mă antrenez de unul singur, că i-aş fi explicat dac-ar fi fost acasă atunci, în dimineaţa aceea. Mi-am cerut, de asemenea, iertare pentru felul în care mă purtasem şi pentru lucrurile pe care i le spusesem ; i-am zis că eram obosit şi că vestea pentru mine fusese o adevărată lovitură, ceea ce era foarte adevărat, dar că imediat ce mă voi întoarce o să reluăm discuţia. I-am spus că am nevoie de puţin timp pentru ca să mă gîndesc la toate. Nu c-aş fi avut eu prea mult timp să mă gîndesc, împărţit cum eram între Kurt şi Helge.

Lui Kurt nu-i prea plăcea ceea ce se întîmpla şi continuu îmi susura tot felul de observaţii ; ba pulsul, ba bătăile inimii, pînă cînd într-o zi mi-a şi trîntit-o : „Pentru o femeie, alergarea nu poate fi niciodată la fel de importantă ca pentru un bărbat". Mi-am dat seama ce vrea să spună, ştiam că are dreptate, că îmi riscam toate şansele, dar, ţinînd cont de starea de spirit în care continuam să fiu atunci, pentru mine era exact lucrul de care aveam nevoie ; fără o aventură de genul ăsta cred că mi-aş fi ieşit complet din minţi.

Odată, în timp ce stăteam întinşi pe pat, Helge mi-a spus : „Am văzut-o pe soţia ta la Belgrad ; e drăguţă, oarecum" şi deodată m-a luat în braţe, pe sub cuvertură, aşa că una simţeam şi la cu totul alta mă gîndeam. Aşa făcea ea, era ceva caracteristic. I-am spus : „Mda ?", aşa, cu indiferenţă. Mi-a zis : „Nu-ţi place să vorbeşti despre soţia ta ?", iar eu i-am spus : „Crezi că e momentul potrivit ?", iar ea a rîs.

După ce a trecut o săptămînă fără să primesc răspuns de la Jill, am început să mă îngrijorez, pînă cînd într-o seară am su-

nat acasă și nu mi-a răspuns nimeni. A doua zi dimineață am sunat din nou, devreme, în jur de șapte și jumătate ; tot nici un răspuns. Singurul lucru care mi-a venit în minte a fost că poate s-a dus acasă, poate că e la Manchester ; așa că am sunat acolo.

Am obținut cu mare greutate legătura și în sfîrșit a răspuns maică-sa cu o voce foarte prudentă. „Da. Cine e ?" și cînd am zis : „Doamnă Dailey, sînt eu, Ike" mi-a răspuns : „Ah, da", foarte rece. I-am zis : „Jill e acolo ?". Mi-a răspuns : „Da. Este" în sensul că ce treabă ai *tu* cu ea ? Am întrebat-o : „Aș putea să vorbesc cu ea ?" și, după o lungă tăcere, mi-a zis : „Să văd".

Dumnezeu știe cît am așteptat. Mi s-a părut mai mult de-un ceas, dar a durat probabil mai puțin de un minut, apoi în sfîrșit am auzit-o pe Jill : „Da ?", pe un ton chiar mai rece decît al maică-si. I-am spus : „Ei, ai primit scrisoarea mea ?". Mi-a spus : „Da, am primit-o". I-am zis : „Bine, da' credeam c-o să-mi scrii și tu". Mi-a spus : „Despre ce să-ți scriu ?". I-am zis : „Mă rog, cel puțin puteai să-mi spui că te duci la Manchester". Mi-a zis : „Și tu puteai să-mi spui că pleci la Nürnberg".

„Uite ce e — i-am spus eu — dacă vrei să recunosc c-am greșit, O.K., recunosc. Am zis-o și-n scrisoare, nu-i așa ?". Mi-a zis : „Și la ce bun ?". I-am spus : „Asta înseamnă c-am putea să mai discutăm despre treaba asta, nu ? Cel puțin *să mai discutăm*", dar fir-ar al naibii să fie, nu voia nicidecum să lase de la ea, mi-a zis : „Știu care este părerea ta. Așa că n-are nici o importanță dacă mai discutăm sau nu. N-am dreptate ?". Chestie la care mi s-a urcat tot sîngele la cap ; am început să răcnesc la telefon, i-am spus : „Ce dracu, bineînțeles că are importanță ! Vrei să spui că n-are importanță pentru *tine !* Vrei să fie numai după tine !". Mi-a spus : „Cred că nu are nici un rost să mai continuăm" și mi-a închis telefonul.

Rămăsesem acolo și tremuram tot ; mi-am zis ducă-se dracului, nu mă mai întorc *niciodată*. Cînd a sosit Helge, acum venea în fiecare dimineață, mi-a spus : „Ce s-a întîmplat, Ike ?". I-am zis : „Nimic. Nimic în mod deosebit", dar în noaptea aia i-am spus lui Kurt că s-a stricat mașina ; din nou.

În afara vechiului oraș Nürnberg, cu medievalele sale castele și catedrale, se află o clădire întinsă, joasă, contrastînd prin modernitatea sa scînteietoare.

Aici se pregătește în liniște, dar în mod intens, Ike Low, cel mai strălucitor alergător britanic al milei, pentru o cursă a cărei

dificultate o cunoaște : finala probei de o milă din cadrul Jocurilor Commonwealth-ului de la Perth.

Prilej cu care londonezul în vîrstă de douăzeci și patru de ani, reprezentant comercial al unei firme de articole sportive, îl va întîlni aproape în mod inevitabil — și va trebui să-l învingă — pe cel alături de care deține recordul mondial în proba de o milă : canadianul de excepție Terry Cooper.

Stînd de vorbă cu el săptămîna trecută în apropierea pistei de alergări din asfalt roșu, a cărei amenajare a costat 10 000 de lire sterline (bani proveniți de pe terenurile de fotbal), Ike mi-a declarat : „Aș putea spune că mă pregătesc pentru această cursă de mai bine de un an de zile. Am început să mă pregătesc chiar din clipa în care am aflat că Terry Cooper îmi doborîse recordul mondial."

Înalt, de o calmă dîrzenie, cu un trup arămiu care pare un adevărat miracol al unei condiționări nemiloase, aproape brutale, Ike plănuiește să-și atingă condiția fizică de vîrf chiar la Perth. Sub îndrumarea antrenorului său, medicul de renume internațional, profesorul Kurt Giesemann, nimic nu a fost lăsat la voia întîmplării. Greutatea lui Ike, pulsul, bătăile inimii, ritmul său de refacere constituie obiectul unei verificări și înregistrări de fiecare zi.

Împreună, cei doi au privit cu atenție cursele filmate ale lui Cooper și le-au analizat tur cu tur. Ike zîmbește amenințător : „În momentul în care am să ajung la Perth, cred că-l voi cunoaște pe Cooper mai bine decît se cunoaște el însuși !".

Printre aceste filme se află și pelicula singurei întreceri în care Ike și Cooper s-au *întîlnit ;* o cursă pe teren acoperit la Madison Square Garden din New York, în cursul căreia Ike a căzut, punîndu-i-se piedică, iar Cooper s-a erijat fără nici o dificultate în învingător. „E un lucru care nu-mi *spune* nimic — declară Ike —, dar pe care îl țin minte."

De șase săptămîni locuiește și se antrenează la Centrul sportiv, urmînd exigentul program de antrenament cu intervale al lui Giesemann ; un sistem pe care l-a adoptat în luna iunie, după cinci ani de antrenament bazat pe rezistență, deci diferit din punct de vedere structural, desfășurat sub îndrumarea sfidătorului și neortodoxului antrenor britanic Sam Dee.

„Sam a fost pentru mine nemaipomenit, a declarat Ike. Cred însă că nu mai puteam realiza nimic rămînînd alături de el. Poate pur și simplu pentru că, după cinci ani, timp în care ai desfășurat un anumit tip de antrenament, oricare ar fi el, simți nevoia unei schimbări."

L-am întrebat pe fostul alergător junior de sfert de milă, care a parcurs prima sa milă în patru minute pe cînd avea numai optsprezece ani, dacă păstrează în continuare legătura cu Dee. O încruntare a plutit pe chipul său de o frumuseţe sălbatică, un chip aproape de idol hollywoodian, înainte de a-mi răspunde : „Nu. Deşi aş fi vrut. Sam s-a simţit foarte lezat. Cred că este un mare antrenor. Şi Kurt cred că este un mare antrenor. Numai că în această etapă a carierei mele, Kurt, cred eu, are mai multe să-mi ofere decît Sam".

Giesemann, calm şi politicos, un contrast desăvîrşit faţă de flamboaiantul Dee, mi-a explicat, în timp ce-l urmărea pe Ike făcînd tururi de pistă alături de o brunetă wagneriană, deţinătoare a recordului european în proba de 400 metri, Helge Walter : „Fiecare atlet are nevoie nu numai de antrenorul potrivit ci şi de antrenamentul potrivit la momentul potrivit. Din fericire, Ike şi cu mine ne-am găsit unul pe altul într-o perioadă în care cred că-i pot fi de folos. Pentru mine este un adevărat privilegiu să pot lucra cu un alergător atît de talentat".

Singurul regret al lui Ike este că soţia sa Jill, sprintera britanică internaţională, nu este alături de el la Nürnberg — şi nu va fi nici la Perth.

„Aşteaptă un copil, care se va naşte în primăvara viitoare", mi-a spus el. „Pentru moment locuieşte la Manchester împreună cu părinţii ei."

Dar, aşa cum spune Giesemann : „Fiecare atlet trebuie să fie gata să facă anumite sacrificii".

Sam îţi cerea să suferi, iar Giesemann îţi cere să faci sacrificii. Bănuiesc că Ike vede în asta o anumită diferenţă ; mie însă mi se par a fi două lucruri identice o dată ce le-ai adus la un numitor comun. Doi sihaştri din epoca timpurie a creştinismului, care predică salvarea sufletului prin mortificarea trupului. Parcă-i văd pe toţi discipolii lor adunaţi într-o bună zi într-un panteon : Sfîntul Ike Picioare de aur, Sfîntul Emil * din Praga, Sfîntul Roger ** din Iffley, privindu-ne din înălţimile Olimpului cu un zîmbet radios, arătîndu-ne calea spre lucruri mai înalte, spre timpi mai rapizi, spre renunţări mai mari.

Nu că renunţarea lui Ike ar fi fost deplină : se vehiculează prea multe fotografii cu el antrenîndu-se împreună cu acea Walkyrie ; cu toate că şi ea, în mod negreşit, îşi are un loc bine stabilit în hagiografie ; tentaţie trimisă de diavol, căreia i te laşi

*—** Aluzii la Zatopek, Bannister.

pradă, o renegi şi în final o învingi. „O, doamne, dă-mi puterea să rezist tentaţiei : dar nu încă."

Sînt acri strugurii ? Pur şi simplu pentru că ştiu că dacă *aş fi făcut sacrificii* mai mari, dacă mi-aş fi mortificat carnea ceva mai mult, atunci aş fi cîştigat o medalie de aur şi nu una de bronz ? În această clipă a existenţei mele, oare regret ? Într-un sens, da, fără nici o îndoială ; regret că nu am cîştigat medalia de aur, că nu o am agăţată de perete sau într-o vitrină, că nu mi-am avut şi eu numele înscris pe acea listă de onoare în perpetuă metamorfoză. Cu ce m-am ales în definitiv din acei ani ai mei pe care nu i-am folosit mortificîndu-mă ? Cu cîteva amintiri care deja încep să păleasca. Oare trebuie mereu să te zbaţi pentru ceva permanent, pentru ceva ce poţi păstra, pentru ceva ce poţi arăta lumii, ceva ce ar putea să-ţi supravieţuiască ? Nu cred. Nu am o ambiţie prea mare de a lăsa ceva în urma mea — nici măcar copii — şi oare omul nu este suma clipelor sale ? Tinereţea, fără îndoială, îţi este dată ca să te bucuri de ea, nu ca să te autoflagelezi. Nu, privind lucrurile în ansamblu, nu cred că regret într-adevăr. Şi, în definitiv, cine ar putea să afirme că *aş fi cîştigat* medalia de aur ? Poate că n-aş fi putut s-o cîştig nici măcar pe cea de bronz.

Acum două zile m-a sunat Ike. De la Nürnberg. „Eu sînt, Ike." Părea foarte jenat. „Vreau să te rog ceva şi-mi vine foarte greu." Că să stau de vorbă cu Jill. „Doar atît, telefonează-i. E la Manchester. Vreau să zic că plătesc eu convorbirea şi totu', mă rog." „Şi ce să-i spun lui Jill ?" Şi mai jenat.

„Păi, e însărcinată ; cred că ştii chestia asta. Mda, păi uite, s-a cam supărat că am plecat la Nürnberg."

„Şi asta te-a surprins ?", l-am întrebat eu. Nu, mi-a zis el, nu l-a surprins deloc. „Chestia e că mi-a aruncat-o aşa, în faţă. Chiar în momentul în care m-am întors de la Moscova. Pentru mine a fost un adevărat şoc."

Avusesem deci dreptate. I-am zis : „Şi acum ?"

Mi-a spus : „Ei, acuma m-am obişnuit cu ideea, nu-i aşa ? O accept. Adică, dac-aşa trebuie să fie, atunci treacă de la mine."

L-am întrebat : „Dar nu poţi s-o suni şi să-i spui chiar tu ?". Mi-a zis : „Nu ştiu cum o s-o ia. Vreau să zic, dac-ar veni din partea *ta*, adică de la cineva care ne cunoaşte pe amîndoi, asta ar putea-o face să înţeleagă că într-adevăr *sînt* sincer".

I-am spus : „Eşti sigur c-aş fi omul tocmai potrivit ? Întotdeauna am avut impresia că Jill se poartă cu mine în mod mai curînd circumspect". Nu, nici vorbă, mi-a răspuns el — puţin

cam prea grăbit — îi eram simpatic, numai că uneori nu prea știa cum să mă ia, adică în glumă sau în serios ; și asta m-a făcut să întrevăd disperarea în care se afla, pentru că știa la fel de bine ca și mine că asta e o minciună sfruntată.

Mi-a spus : „Înainte de Perth. Vreau ca lucrurile să fie puse la punct" și pînă să mă pot abține m-am trezit să-i replic : „Așa încît să poți intra în bătălie cu conștiința curată ? Da, știu. O să mă duc pînă acolo, Ike. În asemenea situații, telefoanele nu sînt de cine știe ce ajutor".

Mi-a spus : „O să te duci ?", cu o imensă ușurare ; în mod evident era tocmai lucrul pe care îl sperase. „Poate că-i mai bine să nu știe că vii. Ai ei sînt uneori cam ciudați. Știi cum sînt oamenii de prin locurile alea."

Așa că am picat ca din cer, ca din imensul spațiu interplanetar ; pe strada aceea mică și banală, printre copacii aceia prăfuiți, mașina mea Lotus albă trebuie să fi părut ceva la fel de exotic ca o capsulă spațială ; iar eu, lui Jill, în pragul ușii, la fel de neașteptat ca și un astronaut.

După o clipă de stupoare, trăsăturile feței ei s-au înăsprit și mi-a spus : „Ike te-a trimis ?"

I-am zis : „Nu chiar, dar am primit un mesaj din partea lui". Mi-a zis : „Nu vreau să-l aflu".

I-am spus : „După atîta drum, doar n-o să ai inima să mă trimiți înapoi la Londra, nu ?".

Pentru un moment m-am întrebat dacă nu cumva chiar asta o să și facă. Săraca fată, în mod evident trecuse prin încercări grele. Fața ei nu mai păstra nimic din aerul acela de strălucitoare sănătate. Se subțiase, în timp ce trupul i se îngroșase ; părea că nu se mai odihnește noaptea și aura aceea de minunată liniște interioară pe care o radia lăsase locul unei tristeți adînci. Într-un tîrziu mi-a spus : „Mai bine intră" și s-a dat la o parte ca să-mi facă loc. Era un cămin de om sărac, așa cum fusese și al meu în copilărie, de muncitor cu frica lui Dumnezeu ; era o casă din acelea unde-se-trăiește-în-bucătărie, în care salonul era pe post de cavou, tot numai lustru și dezolație, un fel de sacrificiu neînsuflețit pe altarul principiilor micii burghezii.

Mama ei a venit în salon, încinsă cu un șorț, cu părul începînd să-i albească și cu trupul începînd să i se deformeze, dar cu aceeași privire frumoasă, liniștită. Cînd a aflat cine eram, n-a prea știut cum să se poarte cu mine, să mă considere prieten ori dușman, așa că pînă la urmă a adoptat tactica unei politeți pline de prudență, întrebîndu-mă dacă n-aș dori o ceașcă cu

ceai ; ceea ce în asemenea cămine nu este altceva decît un simplu reflex pavlovian.

După ce a ieșit din cameră, după ce Jill și cu mine ne-am așezat, i-am spus : „M-a sunat de la Nürnberg acum două zile". Știam că o să fie un lucru extrem de greu de făcut. În starea psihică în care se afla, chiar și o pală de vînt se putea transforma în taifun.

„Te-a sunat, *pe tine*", mi-a răspuns ea, iar eu am început să bat cîmpii despre disperare și speranțele cele din urmă, în timp ce ea se uita la mine cu privirea aceea fixă, ostilă, în mod evident iritată, umilită de faptul că Ike mă amestecase tocmai pe mine și întrebîndu-se cam ce știu eu din toată povestea asta și cît anume. În final m-a întrebat : „Bine, și care e mesajul ?".

Nu i-am zis : „Treacă de la mine", am parafrazat și i-am spus : „Că s-a răzgîndit. Că e de acord".

„Și te-a trimis pe tine ca să mi-o spui", a comentat ea.

„Jill, ascultă-mă...", am început eu. Dar ea nu voia. Mi-a spus : „Poți să-i transmiți că, dacă are ceva să-mi spună, atunci să mi-o spună personal". I-am zis : „Așa voi face". Avea perfectă dreptate. I-am spus : „Jill, vreau să înțelegi un lucru. Știu că nu mă prea simpatizezi". Nu a negat. „Dar am vrut într-adevăr să vă fiu de ajutor. Credeam că o să reușesc".

M-a ascultat fără să mă privească, s-a instalat din nou între noi un lung hiat, apoi mi-a spus : „Nu te învinuiesc cu nimic". Ceea ce, cred eu, era lucrul maxim la care mă puteam aștepta din partea ei.

Cînd am ajuns înapoi la Londra, l-am sunat pe Ike și i-am spus că trebuie să vină el personal.

Cît de îndepărtată pare acum, cît de ironică acea imagine, el și ea, alergînd alături unul de altul. Îmi închipui că întotdeauna a fost ceva mult prea romantic pentru ca să poată dura.

11.

N-am apucat s-o văd pe Jill înainte de a pleca la Perth ; ca să spun adevărul, m-am temut. Nu de ea, ci de efectul pe care l-ar fi avut asupra mea o eventuală ceartă. Luînd cu mine această povară la douăsprezece mile depărtare, sau, mă rog, cîte erau, și trebuind să trăiesc sub apăsarea ei, lăsînd-o să mă macine noapte și zi.

Am sunat-o, totuși, după ce am vorbit cu Alan și, dacă ar fi fost ceva mai prietenoasă, dacă m-ar fi încurajat cîtuși de puțin, *atunci* m-aș fi dus pînă la Manchester. Dar nicidecum, a fost la fel de rece, nu puteam să pricep, i-am spus : „Uite ce e, *sînt* de acord. Dacă vrei copilul, atunci fă-l. Te rog, *crede* ce-ți spun". „Foarte bine, Ike", a fost tot ce mi-a răspuns ea.

I-am zis : „Asta-i tot ce ai să-mi spui : foarte bine ?".

„Da", mi-a răspuns ea. „Da, tot și nimic altceva". Mi se părea că o să-nceapă să plîngă ; apoi a pus receptorul în furcă. Nici tu ce mai faci, nici tu cum o mai duci. Așa că m-am întors la Londra ca să mă întîlnesc cu echipa și n-am mai sunat-o deloc, ceea ce recunosc că n-a fost tocmai bine, dar, așa cum am mai spus, mă temeam.

I-am scris, totuși, spunîndu-i că mă *schimbasem* într-adevăr, că o iubeam și dacă nu venisem s-o văd înainte de a pleca, asta fusese numai din cauza dispoziției ăleia ciudate pe care o ai înaintea unui eveniment de o asemenea importanță, lucru pe care ea, fără nici o îndoială, avea să-l înțeleagă mai bine decît oricine, cunoscîndu-mă pe mine și cunoscînd și genul ăsta de competiții.

Nu m-am dus nici acasă — n-aș fi putut suporta, Jill nefiind acolo — și am rămas la Lancaster Gate împreună cu echipa. Îmi părea rău că nu vine și Helge, mi-ar fi plăcut într-adevăr să fie alături de mine, deși într-un fel era mai bine așa.

În ultimele două săptămîni nu s-a mai antrenat la Centrul sportiv. Mi-a spus că se luase Kurt de ea, zicîndu-i să mă lase în pace, pentru că se apropie un moment important și că ar trebui să se mai gîndească puțin și la cei din jur. Mi-a povestit :

„I-am zis că tu nu ești copil, că știi și singur cît de importantă e cursa. I-am spus să nu forțeze nota. I-am zis : «Lui îi poți zice ce să facă, dar nu mie, asta să fie clar»". S-a dat totuși la fund și bine a făcut, fie vorba între noi ; acum mă duceam singur la Frankfurt sau ne întîlneam undeva, pe drum, și venea ea să mă ia cu mașina. Mașina aia împuțită. Odată mi-a spus : „Știi ce cred că i-ar plăcea lui Kurt ? Nici bărbat, nici femeie, pur și simplu mașină, să poată măsura tot și, cînd nu alergăm, să poată să ne oprească apăsînd un buton".

Într-un fel, Kurt era asemeni lui Sam ; dacă priveai lucrurile din afară ți se păreau diferite și un pic cam aiurea, dar, deși Helge era și ea alergătoare, deși se antrena și ea cu Kurt, pentru ea situația nu putea fi aceeași ; mai întîi pentru că era fată și apoi alergarea pentru ea nu era decît un *hobby*. Trebuia să pătrunzi pînă în străfunduri pentru a putea înțelege.

A fost a dracului de lungă călătoria în Australia, chiar și cu avionul, decolam și aterizam din nou, decolam și aterizam din nou. Cum apucam și noi să ațipim un pic, cum ne dădeau iarăși afară din avion.

Desigur, scandalul de rigoare a avut și el loc, de data asta apropo de cît ar trebui să primească de pildă căpitanul echipei. N-am vrut să mă amestec, și-așa aveam destule pe cap.

Eram sigur că pînă la urmă Ron Vane avea să găsească prilejul să se ia de mine în timpul călătoriei și pînă la urmă a tăbărît asupra mea după ce am plecat din Los Angeles. Gargara obișnuită : cît de mult s-a bucurat de rezultatele mele. Mi-a zis : „Ce ți-am spus eu, Ike ? N-am avut dreptate ? Vezi și tu : imediat cum ți-ai schimbat antrenorul. Ar fi trebuit s-o faci mai de mult". M-am mulțumit să dau din cap ; n-avea nici un rost să mă întind la vorbă cu el.

Kurt urma să vină și el la Perth ; dar și Sam, altă bătaie de cap. Pregătise vreo doi băieți din echipă, Jack Scott, alergător de garduri, și Ronnie Black, pentru proba de 880. Mă antrenasem o bună bucată de vreme cu Jack, dar tipul celălalt mi-era complet necunoscut. Nu prea vorbeau ei cu mine, atîta doar că mă tot priveau și comentau chestii pe care eu nu reușeam să le aud ; îmi cam imaginez eu ce le spusese Sam despre mine.

Cînd am ajuns acolo, m-am simțit ca în bătrînul Cardiff. Bineînțeles, nu clima și nici oamenii, australienii, ci atmosfera de acolo, complet diferită de aceea proprie Jocurilor Olimpice, mai curînd ca la o petrecere. Eram cazați în bungalow-uri, eu împreună cu Peter Carson, celălalt alergător de o milă, pe care, într-un fel, îl invidiam. N-avea nici o șansă, putea să se distreze

în voie, în timp ce eu pînă la finală nu puteam să mă gîndesc la nimic altceva.

În prima mea zi pe pista de antrenament împreună cu Kurt, l-am întîlnit pe Cooper ; a fost foarte prietenos. S-a apropiat de mine cu mîna întinsă și mi-a zis : „Salut ! Sper că, de data asta, nici unul dintre noi n-o să cadă".

I-am strîns mîna și i-am spus : „Și eu sper la fel" și, mă rog, chestii de-astea. M-a întrebat dac-aș vrea să alerg cîteva tururi împreună cu el, dar i-am spus nu, mulțumesc, mă antrenez cu Kurt. A zîmbit și a spus : „O. K., ia-o încet" și s-a îndepărtat de unul singur. Era un tip destul de simpatic, dar, chiar și cu el, nu știai niciodată, trebuia să fii cu mare băgare de seamă înainte de o cursă ca asta. Probabil că n-avusese nici o intenție anume, însă pe de altă parte, poate că bătuse un apropo cum c-aș fi supraantrenat, c-ar trebui acum să mai slăbesc ritmul, în ceea ce-l privea pe el avînd perfectă încredere în forțele sale. Sau altceva, dacă de pildă *aș fi alergat* totuși cu el, ar fi putut să nu fie decît o simplă plimbare, dar ar fi fost la fel de posibil să facă și el ca mulți alții, adică să țîșnească după cîteva tururi, lăsîndu-te cu ochii în soare și zdruncinîndu-ți *propria* încredere.

În ziua a treia, de ce mi-era frică, de aia am avut parte. M-am întîlnit cu Sam.

Pînă în momentul ăla reușisem să mă feresc din calea lui. Venise și el la vreo cîteva concursuri în care alergasem, dar nu cred că se omora să stea de vorbă cu mine mai mult decît mă omoram eu. Odată, acolo la White City, i-am făcut semn cu capul și i-am zis : „Totul e în regulă, Sam ?", dar el mi-a întors spatele, așa că mi-am zis în sinea mea n-ai decît și mai du-te dracului. Însă de data asta voia să-mi pună pielea pe băț ; era lucru cert. Îmi dădeam seama foarte bine după felul în care se uita la noi, adică la Kurt și la mine, cu pieptul scos în afară, o mînă în șold, holbîndu-se și rînjind în stilul lui caracteristic.

I-am dat un ghiont lui Kurt și i-am spus : „Uite-l pe Sam". S-a uitat și el și a spus : „Eu n-am nimic de împărțit cu el". I-am zis : „*Tu* poate că n-ai, dar el are".

Jack și cu Peter erau acolo, pe pistă ; Sam îi pusese să facă sprinturile lui alergare-oprire. N-aveam încotro, trebuia să trecem prin dreptul lor ca s-ajungem la linia de start. I-am zis : „Bună dimineața, Sam", dar, în loc să-mi răspundă, s-a întors către oamenii din jur, era ceva lume adunată acolo, și a ținut următorul discurs :

„Doamnelor și domnilor, aveți acum prilejul să vedeți două tipuri de antrenament în plină acțiune. Unul dintre ele este me-

toda antrenamentului cu intervale, utilizată de profesorul Giesemann, pe care îl vedeți aici, o metodă care, după opinia *mea*, îi transformă pe alergători în roboți. Veți putea vedea toate caracteristicile metodei profesorului Giesemann ; asta este *tot* ce face el. Metoda *mea*, așa cum bine știți, nu este înrobită spațiului delimitat de pistă. Ea cere utilizarea unor spații în care atletul să poată alerga liber, preferabil într-un decor agreabil și care inspiră. Ea are nevoie de copaci, și de dealuri, și de iarbă. Cei doi alergători ai mei, Jack și Peter, nu fac decît să tălmăcească pentru dumneavoastră, pe pista de aici, ceea ce s-a făcut la Londra.

Dar asta exact așa cum trebuie ; sau cel puțin așa cum cred *eu* că ar trebui. Un atlet pregătit în mod corespunzător nu are nevoie să se forțeze chiar înainte de cursă. Metodele profesorului Giesemann, în schimb, sînt mecanice. Roata morii se învîrtește numai într-un singur ritm și într-un unic sens. Asta nu înseamnă că atletul pe care el îl antrenează, Ike Low, nu poate înregistra o victorie în cadrul acestei competiții. Timp de ani de zile a beneficiat de tipul meu de antrenament, și asta nu se poate pierde în cîteva luni.

Dacă va cîștiga, sînt unii care vor spune că a făcut-o mai curînd în ciuda metodelor mele, decît datorită lor ; că a făcut-o mulțumită antrenamentului desfășurat sub direcția profesorului Giesemann. Prieteni, acest lucru o să mă distreze la culme. De mult mi-am pierdut plăcerea și respectul pentru aclamațiile publicului ; răsplata constă în realizările atleților mei, chiar și atunci cînd aceștia cad în mîinile rivalilor și denigratorilor mei. Știu prea bine, și la fel știu și ei, cui își datorează succesul. Nu le păstrez nici un resentiment atunci cînd mă părăsesc ; numai atît, îmi pare rău pentru ei. Îmi pare rău că trebuie să renunțe la un tip de antrenament care a fost conceput în mod rațional pentru atlet, pentru ceea ce constituie esența atletului.

Îl aveți aici pe cel care ar fi putut să fie cel mai mare alergător de o milă pe care l-a văzut lumea vreodată. Uitați-vă cît de frumos se mișcă. Eu l-am învățat să se miște așa. Dacă este cinstit, o va recunoaște. Mi-e teamă însă că nu va atinge niciodată culmea capacității sale ; iar eu nu-l voi mai antrena niciodată, chiar dacă ar fi să se întoarcă din nou la mine și să mă implore. Nu există cale de întoarcere. O dată ce un atlet mă părăsește, ruptura este irevocabilă. Relația noastră constă în ceva mai mult decît simpla pregătire fizică ; tot așa cum constă în mult mai mult decît simpla condiționare mecanică.

Priviți-l ; priviți un mare atlet care și-a trădat posibilitățile latente".

Și apoi, ca să fie tacîmul complet, chiar a doua zi, o scrisoare de la ea.

Dragă Ike,

M-am gîndit mult dacă să-ți răspund sau nu. De nenumărate ori am început, ca să mă opresc după ce scrisesem cîteva rînduri. Este atît de greu să exprim în cuvinte ceea ce simt și la fel de greu să-mi aștern gîndurile pe hîrtie.

N-o să încep prin a-ți face reproșuri pentru felul în care te-ai purtat cu mine. Acum mi-am dat seama că, de fapt, n-a fost vina ta și că n-aveai cum să te porți altfel. Am înțeles pînă și faptul că noi toți care ne-am aflat în jurul tău, mă includ și pe mine, te-am ajutat să fii ceea ce ești.

Nu intenționasem să încep așa, recunosc, dar aici, la noi, nu prea ai altceva de făcut decît să stai și să te gîndești. Iar eu m-am gîndit atît de mult. La început n-am vrut să-ți spun despre copil și în nici un caz nu așa cum s-a întîmplat, imediat ce ai venit acasă de la Moscova. A fost o mare greșeală, la început am vrut să nu-l păstrez, pe cuvîntul meu că așa am vrut, pentru că mi-am adus aminte, la fel ca și tine, de ceea ce hotărîsem amîndoi. Dar, cînd a fost s-o fac, n-am putut, îl doream atît de mult și mai ales, dacă vrei sau nu să mă crezi, din cauza ta. Pentru că te iubeam și pentru că era copilul tău.

Nu-ți cer să înțelegi. Dar pur și simplu nu puteam să-i las să mi-l omoare și să mi-l arunce, Ike, pentru că asta ar fi însemnat să mă omoare pe *mine*. N-aș mai fi fost niciodată aceeași.

Și a fost un lucru lipsit de inimă din partea ta, deși bănuiesc că nu ți-ai dat seama, să mi-l trimiți pe Alan, în loc să vii tu însuți să stai de vorbă cu mine. Cum ai putut să faci una ca asta ? Cum ai putut să-i *spui* lucruri pe care ar fi trebuit să le știm numai tu și cu mine ? Niciodată n-am avut încredere în el. Mă face să mă simt ca o maimuță închisă în cușcă, la care lumea se uită printre zăbrele, și continui să cred că este gelos pe tine, și continui să cred că are o părere proastă despre mine, orice mi-ai spune. Cred că s-a bucurat că ne-am despărțit, deși s-a purtat atît de frumos cînd a venit să mă vadă.

Ike, sper că vei cîștiga cursa, sper din toată inima. Știu ce lucru important este pentru tine, mai important decît orice pe lume. Mi-am dat seama de aceasta înainte de a afla despre copil, dar într-un mod oarecum detașat. Cînd mi-a sărit în ochi atît de evident în seara aceea, m-a durut îngrozitor. Numai dumnezeu știe cît de mult vreau să cîștigi, așa cum vreau încă și mai mult să cîștigi la Tokio, dar acum, cu acest copil pe care îl port în mine, n-am încotro, Ike, nu pot să cred că există ceva mai important pe lumea asta decît copilul meu.

Cînd l-ai părăsit pe Sam m-am bucurat și am fost atît de ușurată pentru că simțeam că o să te regăsești pe tine însuți și că o să *fii* tu însuți, așa cum el nu ți-ar fi îngăduit-o niciodată. Dar am impresia că nimic nu s-a schimbat. Kurt nu-ți dă ordine așa cum făcea Sam, nu pare să fie așa de pornit împotriva mea cum era Sam, dar pare totuși să te ceară și *el* trup și suflet, în felul lui. Din cauza asta ți s-a părut ciudat felul în care am vorbit cu tine la telefon ultima oară. M-am tot gîndit și încă mă mai gîndesc, mie ce mi-a mai rămas și ce-i va mai rămîne copilului, atunci cînd se va naște ?

Știu, mi-ai spus că ești de acord, dar poate că o spui pur și simplu pentru că n-ai încotro. Iar eu n-am cum să pretind că după ce copilul se va naște îți voi putea acorda toată atenția și grija cu care te-ai obișnuit să fii înconjurat. Ți-aș da tot ceea ce sînt în stare să-ți dau, dar am sentimentul acesta îngrozitor, că pentru tine niciodată nu va fi destul.

Să știi că te iubesc și acum. Mă rog pentru tine ca să cîștigi. Dar mă tem pentru noi doi, Ike. Ai răbdare cu mine.

Asta-mi mai lipsea.

Ike, fostul tău antrenor, Sam Dee, a participat și el la emisiunea noastră și, după cum reiese, el consideră că ai făcut o mare greșeală cînd ți-ai schimbat stilul de antrenament.

Mda, păi e normal să spună așa, nu ?

Tu ce crezi, ai avut dreptate să procedezi astfel ?

În caz contrar n-aș fi făcut-o, nu-i așa ?

Ai putea să ne spui cîte ceva despre diferența care există între sistemul lui Sam și cel pe care l-ai adoptat acum, cu profesorul Giesemann ?

Da, păi e un antrenament cu intervale, nu ? Adică mă refer la sistemul lui Giesemann. De pildă, faci patru sute de metri : două tururi de cîte două sute de metri, cu un interval între ele.

Și metoda lui Sam ?

Metoda lui Sam se bazează mai curînd pe cros. Urcat și coborît dealuri cu diferite viteze ; nu prea lucrează pe pistă.

Și de ce te-ai hotărît să faci această schimbare, Ike ?

M-am antrenat cu Sam timp de cinci ani. Începusem să alerg prost și simțeam că am nevoie de o schimbare.

Sam consideră, se pare, că profesorul Giesemann își transformă alergătorii în adevărate sisteme programabile.

În ce ?

În roboți. Ești de acord cu asta ?

Mda. După cum bine vezi, îmi și iese o sîrmuliță pe după ureche.

Cum privești această cursă ? Ești încrezător ?

Cred că trebuie să ai încredere în tine, altfel n-ai nici o șansă.

Principalul tău rival este Terry Cooper, nu-i așa ? Dețineți împreună recordul mondial.

Foarte adevărat.

Ai vreun plan care să te ajute să-l învingi ?

Mda. Să alerg mai repede decît el.

Startul în finala probei de o milă. Ike Low, marea speranță a Angliei. Îl puteți vedea, pare foarte încordat, așa cum de altfel este și normal.

Ia uită-te acum la el ; fir-ar al dracului, nu știu cum poate să fie atît de calm. Poate că de fapt nici nu e. Vrea să mă ducă de nas.

Iar acum — Terry Cooper. Codeținător, împreună cu Low, al recordului mondial în proba de o milă, omul pe care va trebui să-l învingă pentru a-și păstra titlul pe care l-a cîștigat acum patru ani la Cardiff. Cooper pare a fi foarte, foarte calm. În vîrstă de douăzeci și șase de ani, studiază biologia marină la Vancouver.

Unde-i Sam ? Parcă l-am zărit pe-aici, prîn dreptul pistei. Dumnezeule, sper că doar mi s-a părut.

Low a obținut la Los Angeles cel mai bun timp înregistrat anul acesta în cursa de o milă, egalînd astfel recordul mondial deținut de Cooper. Pînă acum, cei doi nu s-au întîlnit niciodată într-o competiție în aer liber. Singura lor întîlnire a avut loc la Madison Square Garden, unde Low s-a împiedicat și a căzut la scurt timp după start, Cooper continuîndu-și cursa și cîștigînd-o. Amîndoi s-au calificat cu ușurință în semifinale, fără a se dovedi necesari timpi sub patru minute. Deci, jocurile sînt făcute. Cooper pe culoarul doi, Ike Low pe culoarul patru.

Ce senzație ciudată am în stomac, parcă m-ar strînge o gheară. Ziceam că am trecut de faza asta.

Iată-i că pornesc : și ce *start* are Low ! Aleargă ca într-o cursă de sfert de milă. Iar Cooper e pe urmele lui. Cooper a ac-

ceptat provocarea. O uimitoare explozie de energie din partea ambilor alergători.

Doamne, tot după mine e ! Na, ia tu conducerea și mai du-te dracului !

Așa cum puteți vedea, Cooper l-a depășit totuși pe Low. Turul se încheie cu o distanță de mai puțin de un yard între cei doi alergători. Cecil, cît s-a înregistrat după primul tur ?

Cronometrul meu arată 54,2, George. Un tur incredibil. Nu înțeleg cum de speră să poată păstra un asemenea ritm.

Australianul Gogan, al treilea, s-a pierdut în spate, la vreo douăzeci de yarzi *buni*. Singura lui șansă ar fi ca cei doi să clacheze.

Blestemat să fie, își bate joc de mine ; trebuie să încetinească, *trebuie*.

Un ritm într-adevăr fantastic. Care în mod inevitabil începe acum să slăbească.

Cel puțin așa ar trebui să *cred*. Acuma lasă-l dracului să rămînă acolo, în față.

Și după acest tur doi, Cecil, cît s-a înregistrat pe cronometrul tău.

55,4, George, atîta arată cronometrul.

Un tur mai puțin rapid decît primul și, totuși, un timp *foarte* bun.

Un timp remarcabil de bun. Dacă mențin același ritm, am putea avea un nou record mondial.

Acum, Cooper pare să se desprindă din nou, a creat o breșă de aproximativ cinci yarzi. În mod cert, Low nu-și poate permite să-l lase să-și mărească avantajul.

Da' nu-mi vine să cred. Se mișcă de parcă ar putea-o ține așa pînă în vecii vecilor.

Da : Low vine din urmă și la timp, înainte de semnalul clopotului. Acest ultim tur trebuie să fie *senzațional*. Ce timp s-a înregistrat în turul trei, Cecil Partridge ?

Un 57,3, George.

Un tur alergat mai slab.

Relativ slab. Cred că era inevitabil, după ritmul pe care l-au imprimat în primele două tururi.

Și continuă să fie o cursă cu numai doi protagoniști. Cooper *și* Ike, imprimînd din nou un ritm *incredibil*.

Acuma, trebuie să-l prind din urmă, *acuma* !

Amîndoi și-au dat drumul la *maximum* ; Cooper se mișcă splendid, dar Low se menține chiar în spatele lui. Sînt în linie dreaptă : nici o modificare. Acum, Low începe încet să cîștige teren. Sînt umăr la umăr !

Durerea. Nu mai pot. Lasă-l să cîștige el, n-are decît să cîștige el, fir-ar al dracului !

Trec de turnantă, au intrat pe ultima linie dreaptă, se apropie de linia de sosire *tot* umăr la umăr !

Acuma trec, am trecut !

Și Low obține un ușor avans ! Mai sînt cincizeci de yarzi și e doar cu un pas înaintea lui Cooper ! Acum sînt din nou la același nivel ! Acum conduce Low !

Hai, cedează, blestematule !

Și Low a cîștigat ! Low rupe panglica cu un avans de un yard față de Cooper. Ce finiș ! Ce finiș uimitor al tînărului englez ! Cecil Partridge, poți să ne spui timpul final ?

3 : 54,7, George. Cu numai două zecimi de secundă peste recordul mondial pe care îl dețin în comun.

Dar ce splendidă cursă ! Și ce minunată performanță a londonezului în vîrstă de douăzeci și patru de ani, reprezentant comercial al unei firme de articole sportive ! Deci, o nouă medalie de aur pentru Anglia, cîștigată de Ike Low cu un timp pe care *noi* îl considerăm a fi 3 : 54,7.

Ceea ce, George, ar reprezenta un nou record al Jocurilor Commonwealth-ului.

Ceea ce, așa cum l-ați auzit pe Cecil Partridge, ar reprezenta un nou record al Jocurilor Commonwealth-ului.

Sînt mort. Pentru numele lui dumnezeu, lăsați-mă în pace. Simt că-mi vine să vărs.

Iată-l pe Cooper dînd mîna cu Low, cît *fair play* din partea acestui canadian.

Mda, ai alergat frumos, Terry.

Da' nu pot să pricep de unde are atîta putere.

Mulțumesc, Kurt.

Sam e acolo, se uită la mine. Cu zîmbetul ăla. N-ai decît să crezi ce-ți place și dracu să te pieptene.

Da. Bravo și ție. Ai alergat bine.

Atunci am crezut că o să mor. Am crezut într-adevăr că o să mor.

Sam a intrat apoi în scenă cu o declarație ciudată, prin care își asuma toate meritele, bineînțeles : „A cîștigat, pentru că l-am învățat eu să doboare bariera suferinței."

Și, brusc, am avut o revelație — limbajul lui Sam este sintetic — un corolar pentru ceea ce gîndisem cu înainte. Încep să înțeleg că ceea ce urmărește Sam, deși fără să-și dea seama, este un fel de renaștere prin suferință. Atletul trece prin *Valea stăpînită de umbra morții*, prin bariera suferinței, și se naște pentru a doua oară printr-un miracol. Sînt sigur că e ceva în genul ăsta sau cel puțin ceva asemănător, și de bună seamă că și alergătorii o intuiesc, pentru că altfel n-ar accepta niciodată să treacă printr-un astfel de chin.

În timp ce Giesemann și toți ceilalți, cu vorbăria lor morbidă despre sacrificiu, urmăresc mai mult sau mai puțin același lucru. Ascetismul, viața închinată unui țel, purificarea prin suferință, doamne, oare trebuie cu toții să fim inițiați în acest ritual înainte de a putea cîștiga o medalie de aur ?

Alergătorul de o milă Ike Low, eroul medaliat cu aur al Angliei la Jocurile Commonwealth-ului de la Perth, a fost în-

tîmpinat ieri la aeroport de soţia sa Jill, tînăra care ar fi putut cîştiga o altă medalie de aur pentru Anglia. Dar Jill, care aşteaptă un copil ce se va naşte în luna aprilie a anului viitor, a trebuit să se retragă din echipă.

„Nu mi-a părut chiar atît de rău pentru mine — a declarat sprintera brunetă, în vîrstă de douăzeci şi trei de ani — dar aş fi vrut atît de mult să fiu acolo, să-l văd pe Ike cîştigînd. Eram sigură că va reuşi."

Sînt însă speranţe pentru o dublă medalie olimpică la Tokio, peste doi ani. Jill ne-a declarat : „După ce se va naşte copilul, nutresc marea speranţă de a-mi relua activitatea sportivă. În definitiv multe mame o fac".

12.

Era cel mai minunat lucru pe care l-aş fi putut spera şi ultimul la care m-aş fi gîndit ; mi s-a tăiat răsuflarea. Din încăperea vămii, privea prin uşă spre mulţimea care venise să ne întîmpine ; la început nu mi-a venit să-mi cred ochilor, apoi mi-a zîmbit şi mi s-a părut într-adevăr ceva extraordinar, niciodată nu mă bucurasem atît de mult s-o văd zîmbind.

Fiind acum sigur că e ea, i-am făcut semn cu mîna şi ea mi-a răspuns ; a şi zis ceva, dar bineînţeles că n-am auzit nimic.

Totul era perfect, totul se rezolvase. Adevărat că primisem o telegramă de la ea, FELICITĂRI, IUBITULE, dar asta putea să însemne orice sau putea să nu însemne nimic ; nu-mi prea dădusem eu frîu imaginaţiei pe chestia asta. Şi, de fapt, ca să fiu sincer, mă încurcasem între timp cu păpuşica aia sud-africană, o scrimeră brunetă cu un trup micuţ, nemaipomenit, care-mi amintea puţin de Jill.

Da' uite că era colo şi nimic n-ar fi putut să mă bucure mai mult, ne zîmbeam unul altuia şi ne tot făceam semne cu mîna, în timp ce aşteptam ca tîmpitul ăla de la Serviciul Vămii să termine cu răscolitul prin valiza mea ; mi-a zis : „Da' vreo medalie de aur n-aveţi ?", iar eu i-am spus : „Am vîndut-o". O aveam în buzunar ; i-am arătat-o, pe urmă am ieşit în sfîrşit de acolo şi am îmbrăţişat-o pe Jill. Nici nu-mi păsa de camerele alea împuţite de luat vederi. Am stat acolo nu ştiu cît sărutîndu-ne, ca şi cînd amîndoi am fi vrut să recîştigăm timpul pierdut cît nu fusesem împreună.

Venise cu maşina. M-am suit la volan şi am pornit spre casă. Pe drum n-am stat prea mult de vorbă, ne zîmbeam unul altuia din cînd în cînd şi din nou ne sărutam aşteptînd la vreun semafor, mă rog; pe urmă, cum am ajuns acasă ne-am urcat în pat şi acolo am rămas ; era nemaipomenit, ne-am iubit aşa cum n-o mai făcusem niciodată, aşa cum nu se poate spune în cuvinte, iar cînd nu făceam dragoste, nici atunci nu ne spuneam

nimic, rămîneam înlănțuiți, privindu-ne din cînd în cînd, zîmbind.

Am început din nou să ne antrenăm împreună, și asta m-a bucurat. Își reluase slujba la școală, dar, ori de cîte ori putea, ieșea cu mine pe pistă. Am tot vorbit despre cum avea să meargă și ea la Tokio, să alerge pentru Marea Britanie, după ce se va naște copilul ; începusem să mă obișnuiesc cu ideea copilului. Nu pot să spun că-mi pierdusem mințile de fericire, dar acum puteam oarecum să-mi imaginez cum aveau să decurgă lucrurile. Niciodată nu fusesem mai apropiați unul de altul ca acuma și cînd copilul avea să vină pe lume, prea multe *n-ar fi trebuit* să se schimbe, aveam să ne *descurcăm* noi.

Acum mergeam cam o dată pe lună la Nürnberg, iar cu Kurt vorbeam la telefon la fiecare zece zile sau cam așa. Prima oară cînd m-am întors acolo eram puțin cam neliniștit din cauza lui Helge ; speram din toată inima să nu dau ochii cu ea, mă temeam că dacă are să afle că *vin* o să se înființeze, dar cînd am văzut că nu apare, ei bine, culmea e că mi s-a făcut dor de ea.

A doua oară, cînd m-am dus la Nürnberg, m-a sunat. Mi-a zis : „Ce-i cu tine, nu mă mai suni ?“ și cînd i-am auzit vocea s-a întîmplat ceva cu mine, ceva ce aș fi dat orice să nu se-ntîmple, am avut un adevărat șoc. I-am zis : „Mda, păi uite, prima dată am stat foarte puțin“, iar ea a rîs, mi-a spus : „Oricum, felicitări pentru medalie“, făcînd ca totul să pară așa, ca o farsă, ceea ce era o altă trăsătură a ei.

Problema era că în momentul acela mi-am dat seama că n-am cum s-o evit, nu numai pentru că voiam să mă culc cu ea — pornire pe care am avut-o de altfel încă din clipa în care i-am auzit vocea —, dar mai ales pentru că orice scuză aș fi inventat, ea mi-ar fi rîs în nas, făcîndu-mă astfel să mă simt ca un idiot.

Așa că atunci cînd mi-a spus „Vino la Frankfurt în seara asta“ nu i-am răspuns nu, așa cum de altfel aș fi dorit, nu i-am răspuns nimic, pentru că nu *știam* ce să-i răspund și cred că ea și-a dat seama, pentru că a rîs din nou și mi-a zis : „O.K., ne întîlnim la locul știut, vin să te iau pe la șapte“, adică într-o stație de autobuz la o milă depărtare de Nürnberg.

În următoarele patru ore, cred că trebuie să mă fi gîndit și iarăși răzgîndit de vreo douăzeci de ori. M-am hotărît să nu mă duc, să nu mă duc cu nici un chip ; după aia mi-am zis că, dacă nu mă duc, o să mă sune din nou, pentru că ea nu era ca

celelalte tipe, care la una ca asta s-ar fi considerat jignite ; pentru ea n-ar fi fost decît o glumă.

Așa că eram la post cînd a apărut în mașina ei decapotabilă, cu părul fluturînd în vînt, arătînd nemaipomenit, și, odată ce-am dat cu ochii de ea, n-a mai existat cale de întoarcere, am reînceput s-o doresc la fel ca înainte.

În pat mi-a zîmbit și mi-a spus : „Acum deci ești din nou cu soția ta“.

I-am zis : „Mda“. Nu mi-a făcut niciodată plăcere să vorbesc cu ea despre Jill, chiar și atunci cînd Jill și cu mine eram certați. Mi-a spus : „Și pentru asta ești așa de timid ?“. I-am zis : „Poate“, iar ea mi-a spus : „Oi fi fost la fel de timid și în Australia ? Nu cred !“ și a rîs. N-avea nici cea mai mică noțiune despre bine ori rău. Cum am mai spus, ce voia, aia și lua, făcîndu-te să te simți la fel, să faci ce ai chef și nici să nu-ți pese. Ceea ce într-un fel ușura lucrurile, pentru că totul ți se părea a fi ireal, ca un vis, nu numai pentru că te găseai undeva departe de casă — un lucru care contribuie și el la crearea senzației aștea —, dar mai ales datorită *ei* și felului în care te făcea să privești lucrurile. Plecai de-acasă, ceea ce *era* ceva real, intrai împreună cu ea în această lume a visurilor și te reîntorceai apoi din nou în real.

Odată m-a întrebat : „Nevasta ta știe despre noi ?“. I-am spus : „Nu, cred că nu“. Mi-a zis : „Adică vrei să spui, *speri* că nu“ și mi-a venit în minte ideea că ei, de fapt, i-ar fi făcut plăcere, adică s-ar fi bucurat grozav ca Jill să știe.

Din cînd în cînd aveam impresia că Jill bănuiește ceva ; mai ales cînd mă întreba despre Helge, ori de cîte ori apărea cîte ceva despre ea prin ziare ; apoi felul în care se uita la mine, tonul pe care îl avea cînd îmi vorbea, dar niciodată nimic direct. Îi ziceam : „Doar ți-am spus că Helge nu se mai antrenează cu mine“, iar ea mă privea de parcă n-ar fi fost sigură dacă spun adevărul.

Din cînd în cînd mă întîlneam cu Helge *într-adevăr* în Nürnberg, un oraș care îmi plăcea, cu clădirile lui vechi, cu biserici și, mă rog, cu chestii dintr-astea. M-a dus la un muzeu unde erau expuse o groază de tablouri făcute de nemți, care chiar mi-au plăcut ; și culorile, și fețele alea bătrîne, noduroase ; dar pentru mine, o jumătate de oră a fost arhisuficient. Ceea ce, bineînțeles că a amuzat-o, cum de altfel o amuza totul ; efectiv îmi dădeam seama că asta și *vrea*, adică să vadă că m-am săturat, ca să poată face caz de chestia asta. Mi-a spus : „Numai alergarea, nimic în viață decît alergarea !“. I-am zis : „Nu-i ade-

vărat", iar ea mi-a spus : „Nu, nu, mai e și asta !" și m-a luat în brațe. Niciodată nu-i păsa de ce-ar putea crede ceilalți despre ea.

Și deci sînt din nou împreună ; reuniți — sînt absolut convins — de medalia de aur, de acea euforie care i-a cuprins pe amîndoi. Adevărată ironie a soartei, dacă stai să te gîndești că tocmai medalia de aur, această *goană* după medalii de aur părea să fie lucrul care-i desparte.

Ba chiar au reluat poza din tabloul „Loialitate", amîndoi navigînd alături pe pista de la Crystal Palace. M-am antrenat acolo cu ei o singură dată ; plutea ceva în aer, ca o răceală, de parcă noua înțelegere la care ajunseseră implica și un țap ispășitor : eu. Știam prea multe, fusesem invitat să pătrund prea mult în intimitatea lor și acum erau nerăbdători să scape de mine. Îi stînjeneam. Nu faptul că s-ar fi purtat nepoliticos cu mine, dar apăruseră anumite inflexiuni ciudate. În ceea ce o privește pe Jill, ele existaseră dintotdeauna, venind însă de la Ike, erau pentru mine ceva cu totul nou. Îmi pare rău, dar cred că-i înțeleg.

Și e oare o răutate din partea mea să mă întreb dacă această structură reconstruită este destul de puternică pentru a rezista în continuare, pentru a putea ține piept copilului, Olimpiadei care se apropie ?

Cît despre Tokio : Sam a și început să prorocească venirea zilei de apoi. M-am întîlnit cu el la o competiție pe teren acoperit.

„Pînă la Perth, timpul a fost prea scurt, ca roadele muncii mele să fie distruse. Mult prea scurt pentru ca Ike să poată fi corupt, transformat într-un robot. Dar pînă la Jocurile Olimpice mai sînt doi ani și în acest răstimp chiar și baza pe care am pus-o eu poate fi treptat anihilată".

I-am spus : „N-ar fi ceva îngrozitor dacă totuși cîștigă la Tokio, Sam ?", însă degeaba încerci să-l prinzi în cursă pe Sam. Mi-a răspuns : „Ba deloc. M-aș bucura nespus de mult să cîștige la Tokio, atît pentru el, cît și pentru țara sa. Dar în prezent nu prea văd cum ar putea reuși. Singura lui șansă ar fi să se reîntoarcă la mine în timp util, dar, așa cum am mai spus, problema nici nu se pune. În acești doi ani Giesemann va ucide în el dorința de a alerga. Îl va transforma într-un alergător de tururi, nu de curse. Capacitatea unui atlet nu poate fi măsurată în laborator și nici calculată pe baza unor instrumente. Nu poți cîntări ori măsura spiritul omenesc.

Acestea sînt metode *teutonice*, iar Ike nu e german, ci englez".

Cred că ar putea să aibă dreptate ; dreptate, în sensul că Ike nu o să cîștige la Olimpiadă. Doi ani reprezintă un răstimp extrem de lung, antrenamentul cu intervale *am putea* spune că este o activitate stereotipă, lipsită de viață, însă tocmai de antrenamentul lui *Sam* se săturase Ike ; lucru de care nu se pomenește aproape deloc. Întreaga farsă constă în faptul că dacă finala olimpică s-ar alerga acum, mă îndoiesc că ar putea exista cineva care să-i poată ține piept lui Ike. Cooper nu cred că-l va mai putea învinge vreodată ; și în nici un caz nu în contextul vreunei competiții importante. Un alergător care pierde o cursă de genul acesta este mai curînd ca un boxer de categoria grea învins în lupta pentru titlul mondial. E foarte posibil să fi pierdut la limită, dar a fost înfrînt într-o măsură atît de covîrșitoare, încît nu va mai fi niciodată același. O înfrîngere fizică, bineînțeles. În cazul unui alergător, înfrîngerea fizică poate fi mai puțin importantă — cel puțin în aparență —, însă înfrîngerea psihologică este covîrșitoare.

Mi-ar plăcea să mă duc la Ike și să-i spun : „Retrage-te. Renunță cît încă ești în frunte, fii tată, întemeiază-ți o familie adevărată" și sînt sigur că în străfundurile inimii ei Jill simte aceeași pornire. Dar, bineînțeles, ar fi inutil.

Dar dumneavoastră, doamnă Low, ați putea spune totuși că *există* un conflict între a fi mamă și a face carieră ca atletă internațională ?

Nu, nu cred. Cred că pentru o femeie e bine să mai facă și altceva, nu numai să stea închisă toată ziua în casă.

Dar desigur că, în zilele noastre, un atlet internațional trebuie să-și consacre majoritatea timpului unui antrenament susținut și, de asemenea, să facă numeroase deplasări.

Da, este adevărat.

Atunci cum reușiți să vă descurcați ?

Iau copilul cu mine. Cel puțin la antrenament. Am impresia că-i și place.

Îi place ?

Da.

Înțeleg. Minunat.

Adică cel puțin așa se pare. Stă și el acolo, rîde și vorbește pe limba lui.

Dar dacă trebuie să participați într-o cursă în străinătate, nu prea puteți să-l luați cu dumneavoastră.

Ah, pînă nu se face mare, n-o să mai alerg într-o astfel de competiție.

Și dacă totuși s-ar întîmpla ?

L-aș duce la Manchester, la mama. Sau poate ar rămîne la Londra cu soacra mea. Cred că s-ar putea naște mici rivalități pe motivul acesta !

Cel puțin să nu fiți nevoită să aplicați judecata lui Solomon!

O, sper să nu fie nevoie !

Doamnă Low, soțul dumneavoastră este un alergător de mare faimă. Considerați că lucrul acesta v-a ajutat în cariera dumneavoastră ?

Da, sînt deseori întrebată. Cred că *m-a ajutat*. Mă antrenez împreună cu el.

Într-adevăr ? Cît de des ?

În fiecare zi ; cînd nu predau. Lucrul acesta mă ajută. Și apoi, cu cît rezultatele sale sînt mai bune, cu atît crește și dorința *mea* de a mă afirma.

Deci, între dumneavoastră există oarecum o competiție.

Nu, nicidecum. Nu mă iau la întrecere cu el. Nici unul dintre noi nu se ia la întrecere cu celălalt. Însă mă încurajează.

Nu credeți că o activitate competițională atît de intensă tinde în cazul femeilor să dezvolte un spirit competitiv *exagerat* ?

Nu, nu cred. În definitiv, femeile manifestă același spirit competitiv în alte domenii, fără să desfășoare neapărat o activitate sportivă, nu-i așa ? Cea mai frumoasă haină de blană, cea mai frumoasă casă și multe alte lucruri de genul ăsta.

Ați dori ca băiatul dumneavoastră să devină alergător?

O, da, însă n-am să-l oblig niciodată. De fapt, acum trebuie să-și imagineze că sîntem de-a dreptul nebuni să ne tot învîrtim ore în șir în jurul pistei.

Era mai rău decît mi-aș fi putut vreodată imagina. O schimbare totală, care m-a rupt de ea complet. Și, fiți atenți, ar fi trebuit să mă aștept la una ca asta, ținînd cont de felul ei de a se purta în ultimele două-trei luni. Era ca și cum n-ar mai fi fost cu adevărat alături de mine, ca și cum ar fi trecut într-o lume aparte ; îi vorbeam, iar ea, cu zîmbetul acela întipărit pe față, nici nu mă mai auzea.

Nici nu părea să-i pese că se deformează, că arată în felul ăla, că trebuie să-și poarte povara din ce în ce mai grea. Își părăsise slujba — bineînțeles —, ceea ce nu aranja lucrurile cu nimic și evident că nu mai putea să vină la antrenament. Ce nu eram în stare să pricep e cum își poate ea imagina c-aș fi și eu la fel de fericit. Cînd se întîmpla să iasă din stările ei de transă îmi zîmbea și trebuia uneori să fac adevărate eforturi ca să-i pot și eu răspunde tot cu un zîmbet. Dacă nu m-aș fi dus din cînd în cînd la Nürnberg și dacă n-ar fi existat Helge, păi cred că aș fi înnebunit de tot.

Era greu antrenamentul, era foarte greu să trebuiască să te chinui de unul singur cu toate programele alea pe care le trimitea Kurt ; singur în fața acelor, cronometrîndu-ți timpul, învîrtindu-te în jurul pistei pînă îți înțepeneau picioarele, în jurul aceleiași piste blestemate, zi după zi. Și cu toate acestea, *făceam* timpii pe care îi voia el, chiar dacă ritmul pe care mi-l imprima era din ce în ce mai rapid, iar pauzele din ce în ce mai mici. Îi trimiteam înapoi programele cu timpii marcați pentru fiecare tur — insista foarte mult pe chestia asta — și mă trezeam cu un alt teanc înapoi.

Singurul lucru care mă mai ținea acum pe linia de plutire era Olimpiada de la Tokio, numai că pînă acolo mai aveam de străbătut o cale atît de lungă și erau zile cînd mă trezeam, vedeam ploaia șiroind pe geam și-mi ziceam ia mai dă-o dracului, azi stau acasă, deși niciodată n-am făcut-o. În momente ca astea recunosc că Sam îmi lipsea ; aveam nevoie de cineva care să stea de vorbă cu mine, simțeam că nu mai ține chestia asta cu comanda de la distanță. O aveam pe Jill, cel puțin puteam să stau de vorbă cu ea, numai că Jill tot cădea în transele ei, cum le ziceam eu, și niciodată nu mai deschidea din proprie inițiativă discuția despre alergare. Întotdeauna trebuia s-o fac eu și atunci accepta să stea de vorbă cu mine, n-am ce spune, dar nu ca mai înainte, ci de parcă ar fi vrut de fapt să fie lăsată în pace, să se gîndească la ale ei.

Tokio sau nimic pentru Ike Low, alergătorul în vîrstă de douăzeci și patru de ani, deținător al recordului mondial în proba de o milă și medaliat cu aur la Jocurile Commonwealth-ului.

„Sînt hotărît să cîștig la Tokio, în 1964, cursa de 1 500 de metri", mi-a declarat tînărul londonez de șase picioare înălțime, reprezentant comercial la o firmă de articole sportive. „Dar chiar dacă nu reușesc, tot am să mă retrag din competiții. În defi-

nitiv va fi a doua Olimpiadă la care particip și standardele sînt din ce în ce mai severe pentru atleți. Oamenii nu-și dau seama cîte sacrificii trebuie să facă un sportiv de talie internațională".

M-a trezit la patru dimineața dintr-un vis. Zburam din nou, iar Sam și Kurt priveau la mine de jos, și Sam spunea: „Dar bineînțeles, a trecut pe pilotul automat". Am simțit apoi o durere la încheietura șoldului drept, mi-am spus că nu mai pot, că trebuie să mă opresc, că o să cad și apoi m-am trezit pentru că Jill mă scutura de umăr.

Mi-a spus: „Îmi pare rău, iubitule, dar de două ore au început durerile", așa că m-am sculat și am dus-o cu mașina la spital, la Barnet. S-au purtat foarte frumos cu noi acolo, ne-au servit cîte o ceașcă cu ceai și chestii dintr-astea, apoi, cînd au luat-o de-acolo și ea s-a îndepărtat, avînd întipărită pe față expresia aia, în parte ca și cînd ar fi vrut să-mi spună că îi pare rău, în parte ca și cum nu credea că se mai întoarce vreodată, am avut un sentiment ciudat, mi s-a strîns stomacul de frică, am rămas împietrit acolo pînă cînd a apărut o soră și mi-a zis: „Ei, domnule Low, n-are de ce să vă fie teamă", iar mie mi-a venit să-i spun : „Poate ție n-are de ce să-ți fie teamă, proasto!".

În ziua aia m-am dus la antrenament, pentru că orice era preferabil decît să stau și să mă învîrt prin casă, dar nu mi-era mie mintea la alergare și am tot sunat la spital de nu știu cîte ori, pînă cînd începuse să se vadă de la o poștă că tipilor li se cam făcuse greață de mine. Am sunat-o pe maică-mea, am sunat-o și pe mama lui Jill ; erau amîndouă încîntate, nici una nu părea să se frămînte prea mult, dar eu eram pur și simplu îngrozit, pentru că, în definitiv, nu poți fi niciodată sigur, se *pot întîmpla* cine știe ce chestii.

Am tot amînat și iar amînat să dau telefon din nou la spital, muncindu-mă cu tururile alea afurisite, pe care nici măcar nu eram în stare să le cronometrez ; a fost cea mai îngrozitoare ședință de antrenament din cîte am avut parte, tot întrebîndu-mă oare prin ce-o fi trecînd ea acuma. Cînd, în sfîrșit, am ieșit de pe pistă, m-am dus glonț la telefon, nici nu m-am mai schimbat : era băiat. Sora mi-a spus că amîndoi sînt bine.

Am pus receptorul în furcă și mi-am zis mulțumescu-ți ție, doamne, că Jill e bine și, pe urmă, slavă ție doamne, că-i băiat. Treaba nostimă e că voiam tare mult să fie băiat, ca în general toți bărbații, zic eu ; mă gîndeam cîte chestii o să-l învăț și cam ce mi-ar plăcea să iasă din el.

În aceeași seară m-am dus să-i văd ; era frumoasă Jill, cu capul sprijinit pe perne, fericită cum n-o mai văzusem niciodată, cu zîmbetul acela radios. Nu că n-ar fi zîmbit și înainte, ba zîmbea chiar foarte des, dar sub zîmbetul ei se ascundea ceva, nu știu cum să spun, un fel de tristețe, pe cînd acuma nu se mai ascundea nimic.

Pe urmă m-am uitat la copil, în pătuțul de lîngă ea, și nu știu de fapt cam la ce m-oi fi așteptat eu să văd, doar văzusem destui copii la viața mea, dar erau oarecum altfel — poate fiind mai mari — și în nici un caz nu ca maimuțica asta albicioasă, cu nasul turtit și cu ochii lipiți, roșiatică prin jurul sprîncenelor și cu smocul ăla de păr în vîrful capului, ca o piele roșie. Jill mi-a spus : „Nu-i așa că e drăguț ?", iar eu i-am răspuns : „Mda, foarte drăguț" și cînd am ieșit afară am avut o senzație ciudată, de parcă se făcuse un gol în mine.

Nu numai din cauza copilului, dar și din cauza *ei*. Zîmbetul. Adică eram și eu inclus *în* zîmbetul ei, eu *și* copilul, dar zîmbetul se înfiripase *datorită* copilului, iar mie mi se cerea să mă alătur aceluiași sentiment. Trebuise să apară pe lume copilul, pentru ca ea să zîmbească așa.

Nu pentru că nu mi-ar fi fost drag copilul ; mi-era drag. Făceam orice pentru el, de pildă mă sculam în toiul nopții ca să mă duc la el, îl plimbam în brațe prin cameră bătîndu-l ușurel pe spate cînd îl durea burta, în fine, chestii dintr-astea, dar cînd îi priveam pe amîndoi, cînd vedeam cum se joacă cu el, cum îi zîmbește, ei bine, atunci mă întrebam oare care-o mai fi rostul meu în toată treaba asta.

Poate că lucrurile n-ar fi mers atît de prost dacă măcar am fi putut să facem dragoste, ceea ce bineînțeles că era exclus, iar eu mă simțeam uneori îngrozitor ; pe Sam îl pierdusem, se pare că și pe Jill o pierdusem mai mult sau mai puțin, iar Kurt era tocmai la Nürnberg. Erau zile cînd aproape că-mi venea să plîng pe pista aia de la Crystal Palace, gonind prin ploaie, cu mădularele aproape înțepenite, cronometrîndu-mă singur la capătul fiecărui tur, oprindu-mă pentru cîteva clipe și năpustindu-mă din nou înainte. Era mai rău decît bariera suferinței a lui Sam ; să fii de unul singur și să te hăituiești pe tine însuți.

Era prea greu de îndurat, nu mai puteam, așa că am început să petrec din ce în ce mai mult timp la Nürnberg. Mă duceam pentru sîmbătă și duminică și mă trezeam că stau o săptămînă întreagă, sau plecam pentru o săptămînă și rămîneam două.

Acolo îi aveam pe Kurt şi pe Helge. Recunosc sincer că mă simţeam uneori vinovat pe chestia asta, dar ce aş fi putut să fac ? Să fi rămas la Londra, înnebuneam de tot.

Pe urmă s-a deschis sezonul şi n-a mai fost chiar aşa de rău, numai că, într-un fel, era tot un sezon mort, pentru că nu-mi oferea nimic. În curse de genul ăsta puteai foarte bine să şi pierzi, dar de dovedit nu puteai dovedi nimic. Dacă era să cîştigi, foarte bine, se aşteptau toţi la chestia asta, iar dacă era să pierzi, ziceau că te-ai tîmpit şi-atîta tot. Pînă şi recordul mondial nu mai aveai nici un imbold să-l dobori, din moment ce acuma îl deţineai ; sau, mă rog, cel puţin jumătate din el. Mai preocupat erai de altul care ar fi putut să apară şi să-l doboare el, ceea ce de altfel s-a şi întîmplat în iulie, cînd s-a ivit Keita.

13.

Sărmanul Ike. Mai întîi Cooper şi acum Keita ; un oarecare sergent de poliţie, un african cu vreo optsprezece sau nouăsprezece copii ; un nobil sălbatic, un primitiv neîntinat şi fără automobil personal, un ins care a alergat toată viaţa lui din simpla nevoie de a ajunge dintr-un loc într-altul. A smuls o secundă şi un sfert din recordul mondial, iar lui Ike i-au rămas numai cîteva săptămîni pentru a-l recuceri pînă la finele unui sezon, care altminteri l-ar lăsa năpădit de întrebări pentru o iarnă întreagă. Şi n-o să reuşească ; cel puţin nu anul acesta ; pur şi simplu nu aleargă destul de bine, iar asta o ştie şi el. 3 : 54,8 este cel mai bun timp pe care l-a obţinut în acest sezon, iar două curse le-a şi pierdut ; una acasă şi alta în Suedia.

Toată bucuria lui de a alerga a pierit din nou ; e ca un cal de circ care aleargă în jurul arenei împodobit cu panaşe, superb, dar alergînd numai pentru că aşa i se cere. De dragul lui Kurt : dresorul de animale cu inima sensibilă.

Nu e-ar fi numai vina lui Kurt. Mai e şi copilul, care joacă un rol potrivit aşteptărilor. Rareori mai ai ocazia de a privi tabloul „Loialitate" ; în definitiv, loialitatea ei se împarte, iar el pur şi simplu nu poate să accepte una ca asta. Se profilează acum un nou tablou, care nu-l include însă şi pe el : Maternitate. Jill ar arăta splendid şi în cazul acesta, cu ochii ei minunaţi şi gravi. Şi nici măcar n-am certitudinea că n-ar fi un tablou mai reuşit decît primul — cel puţin din punct de vedere artistic. Cel dinainte era de un gust uşor îndoielnic.

Cînd nu se desfăşoară nici o competiţie în Anglia, se pare că Ike e la Nürnberg, unde are tot ce-şi poate dori : pe Kurt, pe Walkyria lui şi perpetua atenţie generală. Nu ştiu cît o să mai suporte Jill.

M-a luat din nou cu el la antrenament : neîndoielnic *„faute de mieux"* *. M-a sunat într-o bună dimineaţă, pe la începutul verii şi, cu o voce spăşită, mi-a spus : „Alan, tu de ce nu mai vii pe la Crystal Palace ?". Ştia la fel de bine ca şi mine de ce

* În lipsă de altceva mai bun (în fr.).

dar invitația era destul de evidentă, așa c-am reînceput să mă antrenez cu el.

Tare se mai căina : „Sînt momente cînd îmi vine să las totul baltă".

I-am spus : „Oare asta nu i se întîmplă oricărui alergător?".

Tur și repaus, tur și repaus. Mi-a spus : „Da' ție cum ți s-ar părea chestia asta așa, zi de zi ?". I-am răspuns : „Oribilă".

„E destul de neplăcut și cu *el*, la Nürnberg, d-apăi de unul singur", mi-a spus. Și apoi : „Mai ales cînd cei pe care contai nu te mai ajută".

Bănuiesc că dacă Sam ar putea fi profet, ar avea în orice caz tot dreptul să fie și martir. Ți se întîmplă uneori să ți se înfățișeze în fața ochilor imagini ridicole; cum ar fi de pildă Sam crucificat pe acele unui cronometru.

Și apoi... Keita.

În săptămîna următoare, după ce faptul fusese comis, ne-am antrenat din nou împreună. „Mai întîi unu' și acuma altu', fir-ar el al dracului". Precum capetele hidrei. „Și Kurt care nu-i în stare să facă rost de timpii ăia intermediari", a spus el. Părea aproape disperat, mai că-i dădeau lacrimile. „Se pare că tipii ăia nu țin nici o evidență, în țările alea ale lor."

L-am înțeles. Dușmanul pe care nu-l cunoști este întotdeauna cel mai de temut. „Cică asta s-a întîmplat la *Tunis*", mi-a zis el. „Mie treaba asta mi se pare cam împuțită."

Așa că dețin acuma un nou rol ; nu mai sînt intermediarul, ci consolatorul ; am preluat vechile *ei* funcții. Recuzita mea este alcătuită din exclamații pline de simpatie ; un stoc de răspunsuri, dar nici un sfat, pentru că el n-are nevoie de sfaturi, ci doar de încurajare. Sfatul pe care i l-aș da — retrage-te ! — este ultimul pe care ar vrea să-l audă ieșind din gura cuiva. Cînd nu se plînge de Jill, îi cășună pe Keita, denigrîndu-l. „N-a cîștigat niciodată vreo cursă importantă. O Olimpiadă e cu totul altceva — ceea ce, de altfel, e perfect adevărat —, nimic nu poate înlocui faptul de *a fi participat* la o Olimpiadă."

Ba da, bineînțeles ; talentul pur, temperamentul nativ, și Keita ar putea să le aibă pe amîndouă. Să fii un simplu polițist analfabet — așa cum presupun că este el — într-o țară neînsemnată prezintă imense avantaje. Ești la adăpost de nenumărate stresuri ; presa, microfoanele sîcîitoare, camerele de luat vederi. Cu toate că l-am văzut o dată la televizor ; ca și Ike de altfel. E înalt și foarte zvelt și se mișcă dumnezeiește. Nu l-a învățat nimeni și asta se vede de la o poștă. Pare să *alunece*

fără nici cel mai mic efort. Fără rigiditate — ceea ce înseamnă fără complexe — și nicidecum după preceptele vreunei teorii.

Are un antrenor — un englez oarecare —, dar individul pare modest și plin de bun simț ; ca un administrator colonial care i-a îndrăgit într-adevăr pe băștinași. Fără nici o îndoială că o să pună mîna pe el la timp vreo universitate americană — cum probabil o să i se întîmple și lui Keita — și o să aibă grijă să-l transforme în „expert".

Ike mi-a spus : „Se mișcă bine, nu-i așa ?" și apoi : „Nu pare să aibă cine știe ce forță".

Și, într-adevăr, nici nu are, cel puțin nu în sensul convențional ; dar sînt convins că de fapt este foarte puternic. Se pare că întotdeauna avem nevoie de semnele exterioare și vizibile ale puterii, căutîndu-le mai curînd pe acestea, decît viabilitatea, *desăvîrșirea* evolutivă. Cît de puternică este o pasăre ? Cît de puternic este un pește ? Oare o știucă ar înota mai bine dacă s-ar antrena cu halterele ? Keita a evoluat în sînul unei generații de oameni care a trebuit să umble și să alerge. Cînd țara sa va înceta de a mai fi vitregită, Keita va deveni o curiozitate a trecutului. Așa că Ike, bietul de el, își face tot felul de griji din cauza lui Keita, în timp ce — sînt convins — lui Keita nici nu-i pasă de Ike. Ba mai mult, probabil că nici măcar n-a auzit vreodată de existența lui.

O să iasă pe pista de la Tokio — parcă-l văd — cît se poate de calm, așa cum sînt africanii, lipsit de orice expresie, învăluit în mantia indiferenței și cînd se va auzi pocnetul pistolului va țîșni înainte ca o gazelă. Poate că n-o să cîștige, dar așa își va face apariția. În timp ce Ike, bolnav de îngrijorare și încordat la maximum, cu mușchii anchilozați, muncit de tot soiul de gînduri despre bariera suferinței și nevoia de sacrificiu, cu timpii intermediari bîzîindu-i în cap ca un roi de viespi, conștient de *ceea ce se așteaptă de la el*, conștient că *aleargă pentru țara sa, în ochii întregii lumi* — și zeci de alte clișee meschine.

Ar putea totuși să cîștige. Dar nu cred.

Ike Low, speranța Marii Britanii la Tokio în lupta pentru medalia de aur, nu se gîndește la Kwame Keita, cel care i-a smuls recordul mondial în proba de o milă : nu încă.

„Nu cred că vom avea ocazia să alergăm împreună în vreo cursă înainte de Tokio", mi-a spus cu un puternic accent cockney tînărul înalt în vîrstă de douăzeci și cinci de ani, întrerupîndu-și pentru o clipă exigentul program de antrenament, pe care îl desfășoară la centrul de agrement de la Crystal Palace.

„Anul acesta nu se desfăşoară Jocurile Commonwealth-ului, iar el nu a alergat niciodată în Europa. Bineînţeles că problema s-ar pune altfel dacă s-ar organiza vreo cursă amicală de o milă aici sau în Statele Unite, dar pot spune în mod cert că persoana lui nu mă preocupă. Cred că la un moment dat ajungi în situaţia de a-ţi face mult prea multe griji din cauza altui alergător ; aşa că m-am decis să-l las pe el să se frămînte din cauza mea."

L-am întrebat pe medaliatul cu aur la Jocurile Commonwealth-ului dacă are de gînd să facă totul pentru a-şi recîştiga recordul mondial înainte de Olimpiada de la Tokio.

„Nu", mi-a răspuns el. „Nu am de gînd să fac nici un efort deosebit ; mă refer la curse organizate în mod special în acest scop şi alte chestii dintr-astea. Dacă e să se întîmple, atunci tot se va întîmpla. Obiectivul meu însă este Tokio ; orice altceva trece pe locul al doilea. Vreau să ajung la Tokio în cea mai bună formă fizică şi psihică pe care o pot atinge. Dacă mi-aş concentra atenţia asupra recordului mondial, chiar şi în cazul în care l-aş recîştiga, asta ar putea însemna pentru mine o debusolare totală. Nu-mi pot permite riscul de a mă trezi secătuit de puteri."

„Dar chiar asta a şi fost părerea unanimă despre tine în sezonul trecut", i-am reamintit eu. „Că eşti epuizat. Că dorinţa aceea arzătoare de a cîştiga, ambiţia aceea vibrantă care te-a purtat impetuos în jurul pistelor din lumea întreagă a dispărut ; cel puţin temporar."

Ike a tăcut un timp înainte de a-mi răspunde : „E adevărat că am avut sezoane şi mai bune. Dar un atlet nu este o maşină. Asta oamenii o cam uită. Şi adu-ţi aminte, Tom, cît timp am stat încordat pentru Jocurile Commonwealth-ului. O astfel de cursă — reamintim că Ike l-a învins pe canadianul Cooper într-un finiş de neuitat, într-o luptă pe viaţă şi pe moarte — te solicită mai mult decît îţi poţi da seama pe moment ; atît din punct de vedere emoţional, cît şi fizic".

Consideră oare, l-am întrebat eu pe Ike — care la volanul maşinii sale Renault este reprezentant comercial pentru o bine cunoscută firmă franceză de articole sportive —, consideră oare că metodele sale actuale de antrenament ar putea fi una din cauzele pasei proaste prin care trece ?

„Anumiţi critici — am subliniat eu — au spus că tipul de antrenament pe care îl practici sub îndrumarea profesorului Kurt Giesemann din Nürnberg ar putea avea un efect dezastruos asupra unui alergător."

„Astea-s prostii", mi-a replicat el pe loc. „Cînd un atlet nu aleargă bine, oamenii dau întotdeauna vina pe antrenor. Acelaşi lucru îl spuneau şi cînd mă antrenam cu Sam Dee — individualistul excentric care îşi antrenează alergătorii la Hampstead Heath —, ale cărui metode sînt cu totul diferite. În mod cert, Kurt mă supune unui program foarte dur ; dar acelaşi lucru îl făcea şi Sam. Fiecare atlet ştie că pentru a rămîne în vîrful piramidei trebuie să facă sacrificii."

Unul dintre acestea fiind şi faptul că timpul care a mai rămas pînă la Olimpiada de la Tokio, Ike trebuie să şi-l petreacă la Centrul sportiv de la Nürnberg, departe de atrăgătoarea sa soţie Jill — ea însăşi o posibilă sprinteră a echipei britanice — şi de fiul său în vîrstă de paisprezece luni, Neil.

„Intenţionezi să te retragi după Olimpiada de la Tokio ?", l-am întrebat eu. „Indiferent dacă pierzi sau cîştigi ?"

„Da", mi-a răspuns el ferm, apoi a adăugat cu un zîmbet : „Desigur, mi-ar fi mult mai uşor dacă aş cîştiga".

Trebuia să vină şi momentul ăsta. E de mirare că nu venise mai curînd.

Pînă acum nu-mi *zisese* nimic că stau atît de mult departe de casă, nimic nici despre Helge, dar ori de cîte ori mă întorceam acasă simţeam ceva plutind în atmosferă. După felul în care acum nu mai vorbea cu mine decît dacă o întrebam eu. După felul în care nu mai zîmbea niciodată, decît lui, copilului. Nu c-aş fi avut ceva împotriva *lui*, bineînţeles ; era un puşti foarte de treabă, vesel şi zîmbăreţ, cu ochi albaştri, obraji rotunjori şi părul blond, care niciodată nu-ţi crea probleme. Dar acuma totul se reducea la el şi la ea, în timp ce eu fusesem dat deoparte ; ajunsesem pînă acolo încît nici nu-i mai ceream să vină cu mine la antrenament, pentru că ştiam de la bun început care o să fie răspunsul. Era prea ocupată.

Într-o duminică dimineaţa n-am mai putut îndura. Mă întorsesem la Londra ca să alerg la White City în întîlnirea cu echipa Franţei şi cîştigasem, dar cu un timp slab, un 3:59,1, aşa că stăteam acolo răsfoind ziarele care, în marea lor majoritate, mă desfiinţau. Ea nici în tribună măcar nu venise — copilul nu se simţise bine — şi chestia asta, ce să vă mai spun, îmi picase al dracului de bine.

Ea îi dădea de mîncare lui Neil, care stătea cocoţat pe scăunelul lui înalt, vorbindu-i şi îngînîndu-l, cînd eu deodată pur şi simplu n-am mai putut să suport şi i-am spus : „Aş face mai bine să mă car de-aici, nu-i aşa ?".

Ea s-a răsucit înspre mine şi mi-a spus : „Da, ai face mai bine". Uite-aşa. Transformîndu-se complet. Pierindu-i orice

urmă de zîmbet în clipa în care și-a întors ochii spre *mine*. I-am zis : „Foarte bine, așa am să și fac. Chiar așa fac. Plec de tot la Nürnberg".

Mi-a răspuns : „De ce nu ? Măcar așa o să-ți poți petrece timpul în întregime cu prietena ta, nu ?"

Era pentru prima oară cînd pomenea de asta și eu am tresărit. I-am zis : „Adică, ce vrei să spui cu asta ?".

Mi-a zis : „Vai de mine, Ike, dar știi foarte bine ce vreau să spun" și s-a apucat din nou să-i dea de mîncare lui Neil, ca și cînd eu nici n-aș mai fi fost acolo împreună cu ei.

Asta m-a înfuriat. M-am ridicat și am prins-o de braț, i-am spus : „Ce tot *vorbești* tu acolo ?".

S-a desfăcut din strînsoarea mea, a luat copilul în brațe și a ieșit din încăpere, vorbind cu el, spunîndu-i să nu-i fie frică, să se liniștească. M-am așezat din nou la masă, eram de-a dreptul năuc. Nici nu vă *puteți* imagina cît rămăsesem de năuc.

S-a întors după o vreme și mi-a spus : „S-a liniștit. Nu vreau să ne certăm de față cu el". I-am spus : „O, bineînțeles, el și iarăși el". M-a privit ca și cum n-ar fi priceput și mi-a spus : „E doar un copil, Ike. E complet neajutorat".

I-am spus : „Ce-a fost cu chestia aia, adică cum, prietena mea ?", iar ea a oftat ușor și mi-a spus : „Of, Ike, nu te mai obosi să faci pe nevinovatul. Am aflat totul de nu mai știu cîtă vreme". Am întrebat-o : „De la cine ? Cine ți-a spus ?" Mi-a răspuns : „Știe toată lumea. Și nici tu nu te-ai ferit cine știe ce, nu-i așa ? Nici nu poți să-ți închipui cît de încîntați sînt oamenii să-ți aducă la cunoștință lucruri dintr-astea".

I-am spus : „Ei bine, și tu la ce te-așteptai ? Ținînd cont de felul în care m-ai dat la o parte. Ținînd cont de felul în care nici nu m-ai mai băgat în seamă".

A clătinat din cap, zîmbea din nou, mi-a spus : „Nu te-am dat la o parte, Ike. Tu m-ai dat la o parte pe mine. Ceri de la oameni mult mai mult decît pot ei să-ți ofere".

I-am răspuns : „N-o să-ți mai cer de-aici încolo nimic din ceea ce-mi *ofereai* înainte".

M-am ridicat de pe scaun și am ieșit din încăpere. Nu mai aveam să-mi fac decît o singură valiză.

14.

Ieri seară a apărut în pragul casei mele și mi-a spus : „L-am părăsit pe Kurt" cu tonul și expresia unuia care te-ar fi anunțat : „Mi-am părăsit nevasta". Cu singura deosebire că el își *părăsise* deja nevasta, care, de cîteva săptămîni, se afla împreună cu copilul la Manchester.

L-am poftit înăuntru și i-am oferit ceva de băut, ceea ce pentru mine era un simplu gest reflex ; el însă a primit și a dat paharul pe gît. Părea atît de nenorocit și de dezorientat, încît îți inspira milă. Arăta ca un om lăsat în voia soartei : fără nevastă, fără părinte ocrotitor. Pentru că atunci cînd îl părăsise pe Sam, o mai avea încă pe Jill și cel puțin putuse să se adreseze lui Kurt, pe cînd acum... altă soluție nu-i mai rămăsese decît să vină la mine.

I-am spus : „Îmi pare rău". Mi-a zis : „*Mie* nu-mi pare rău. Ce chestie, să mă tot învîrt în jurul pistei ăleia tîmpite, zi după zi. Ar fi trebuit s-o fac de mult. Mi-a nenorocit *țurloaiele*".

„Și acum ce-o să faci ?", l-am întrebat.

„Dracu știe", a răspuns el. „Numai dracu poa' să știe".

„Doar n-ai de gînd să te întorci înapoi la Sam ?", i-am spus eu, ca și cînd ar fi fost ultimul lucru pe care și l-ar fi putut imagina cineva, la care el mi-a zis : „Dă-l dracului pe Sam. Dă-i dracului pe toți. Tu alergi și ei culeg laurii".

„Asta aș fi putut și eu să ți-o spun", i-am răspuns.

Mi-a zis : „Ei bine, și de ce nu mi-ai spus-o, mă rog ?", iar eu : „Dragul meu Ike, pentru că nu m-ai fi ascultat".

S-a ridicat și a început să se plimbe prin cameră ; era încordat ca un cal de curse și la fel de plin de energie animalică, așa că niciodată nu putea să stea liniștit prea multă vreme. „Mai întîi Jill și pe urmă chestia asta", a exclamat el ca o copie miniaturizată a Regelui Lear ; ca o copie miniaturizată a lui Sam. „Tocmai asta-mi lipsea mie în anul olimpic."

„Ei bine, după părerea mea, asta ar putea să te înalțe sau să te distrugă", i-am zis eu și, cînd m-a întrebat la ce mă refer,

i-am răspuns : „Acuma stai pe propriile-ți picioare, nu ? Pentru prima oară în viața ta". I s-a luminat fața, s-a întors către mine și mi-a spus : „Așa e ; un atlet în plină maturitate n-are nevoie de antrenor, nu-i așa ? De unul care să-l muncească și să-i tot dea ordine. Uită-te la tipu' ăsta, belgianu'. Am apucat să stau și eu de vorbă cu el atunci. I-a tras un picior în fund antrenorului și în viața lui n-a alergat mai bine decît aleargă acum. Ăsta e unul din lucrurile care m-au decis. Mi-a zis tipu' : «Antrenor ! La ce bun să ai antrenor ?»".

I-am spus : „Mă rog, unii atleți au totuși nevoie de antrenori. Cel puțin în anumite etape".

Mi-a povestit scena în care i-a spus lui Kurt că are de gînd să-l părăsească. Puteam să mi-o imaginez și singur foarte bine ; o încuviințare resemnată, o neînțelegere udată de lacrimi : „Dar una ca asta nu pot să pricep".

„Zic : Uită-te și tu ce timpi am avut în sezonul ăsta ; nimic n-am reușit să scot sub 3 : 57,2. Nu mai *vreau* să alerg, uite ce mi-ai făcut". Mi-a spus : „Îți mai aduci aminte ce spunea bătrînu' Sam ? Despre povestea aia cu zburatul ? Că, atunci cînd lucrurile merg într-adevăr bine, ai impresia că nu *faci* nici un efort, ai senzația că zbori ? Ei bine, nici nu-mi mai aduc aminte de cînd am alergat ultima dată așa. În tot sezonul ăsta am *simțit* fiecare pas pe care l-am făcut. Înainte așteptam cu bucurie și nerăbdare cursele ; acum însă, pentru mine, fiecare cursă a devenit o corvoadă afurisită".

„Deci acum ai să începi să te antrenezi de unul singur ?", l-am întrebat eu, iar el s-a întors din nou către mine cu un aer pe care l-am considerat patetic : „Alan, o să vrei să te *antrenezi* cu mine, nu-i așa ?".

„Bineînțeles", i-am spus eu, „Dacă tu crezi că asta te-ajută cu ceva".

„O să m-*ajute*, mi-a răspuns el. „Tare rău e să fii de unul singur".

Apoi a devenit euforic, ca un spiriduș scăpat din sticla în care fusese închis. „Nici nu-ți poți da seama ce nemaipomenit o să fie fără programele alea împuțite de antrenament cu care mă munceam tur după tur, la nesfîrșit, ca un motor care se învîrte și se tot învîrte."

„Ba da, cred că pot să-mi dau seama", i-am răspuns eu.

„Și cu ăla, care, între două tururi, îți pune mîna pe inimă, și-n timp ce face chestia asta are o mutră de parc-ar vrea să-ți spună că ești pe moarte și mai multe nu. Vreau să zic că nu trebuie să te antrenezi chiar în halu' ăsta, nu-i așa ? Adică, cel

puțin nu în timpul sezonului. Puțină alergare de rezistență, puțină alergare de viteză. Și poate un pic de cros."

Mă tot așteptam să pomenească de Jill, întrebîndu-mă dacă nu care cumva are de gînd să mă trimită din nou acolo, iar el într-un tîrziu mi-a spus : „Știi, totul s-a terminat între mine și Jill".

I-am zis : „Îmi pare foarte rău".

„Mda" mi-a spus el. „Păi a aflat de Helge ; din cauza asta. Și din cauza copilului. După ce a născut copilul s-a schimbat."

„Ca mai toate femeile", i-am zis eu.

„Bine, dar după toate cele pe care le-am *trăit* împreună ?", a spus el, ca și cînd încă nu-i venea să creadă în veridicitatea unei astfel de trădări. „După tot ce-am *realizat* noi împreună ?"

Mi-a spus că, de cînd se despărțiseră pentru a doua oară, nu mai știa nimic despre ea și că părăsise locuința pe care o avuseseră la Londra. „Nu mai puteam să mai stau acolo, mai ales în momentul de față." În puținele rînduri în care venise la Londra pentru diverse întîlniri locuise la Lancaster Gate împreună cu echipa, la hotelul acela intim și primitor ca o stație de metrou. I-am spus că poate să vină să stea la mine ; aveam un divan destul de confortabil.

Deci așa stau lucrurile cu el. După părerea mea, e ceva pur temporar ; mai devreme sau mai tîrziu va pleca în pelerinaj la Manchester, la Canossa. Dacă nu cumva Canossa este de fapt Hampstead Heath.

Cu numai două luni înainte de Olimpiada de la Tokio, Low, alergătorul britanic de o milă, a hotărît să se bată de unul singur.

Astfel, vă pot dezvălui că nu va mai fi antrenat de profesorul Kurt Giesemann din Germania Federală, cel mai de seamă exponent al exigentei metode de antrenament cu intervale de la Centrul Sportiv din Nürnberg, o investiție în valoare de 250 000 de lire sterline.

Este pentru a doua oară cînd Low, care în decursul acestui sezon a locuit la Nürnberg, se desparte de un antrenor de primă clasă. Acum doi ani el a pus capăt unei colaborări de cinci ani cu Sam Dee, un vegetarian convins și bine dezlegat la limbă, anunțînd că nu mai are încredere în metodele neconvenționale ale acestuia.

Și-a îndreptat în schimb privirile către Giesemann — și către medalia de aur pe care i-a adus-o Angliei, cîștigînd o magnifică cursă de o milă la Perth, în Jocurile Commonwealth-ului.

Acum, după un sezon plin de dezamăgiri în cursul căruia nu a reușit să-și recucerească recordul mondial deținut în prezent de către noul alergător-minune de o milă, Kwame Keita, Low a luat hotărîrea să se despartă de Giesemann și să-și continue antrenamentul de unul singur.

„Cred că în momentul de față nu mai am nevoie de nici un antrenor", mi-a declarat el. „Nu zic că n-am învățat multe de la Sam și de la Kurt, dar simt că a venit momentul să stau pe propriile-mi picioare. Dacă e să cîștig la Tokio, ceea ce încă mai cred că este posibil, nu o pot face decît într-un singur fel ; pe pistă, de unul singur."

Ike, foarte mulți consideră că antrenorii își acordă un credit mult prea mare în ceea ce privește performanțele atleților lor. Ești de aceeași părere ?

Da, cred că da.

Și în cazul tău ?

Păi, pînă la un punct, da. Adică nu spun că nu m-au ajutat, Sam și cu Kurt, dar m-am întrebat uneori : „Fir-aș al dracului, în definitiv, cine aleargă ?"

Acesta este motivul pentru care te-ai decis ca pe viitor să nu mai apelezi la serviciile vreunui antrenor ?

Da, în parte.

Pare o hotărîre plină de curaj în momentul de față, cînd sîntem atît de aproape de Jocurile Olimpice.

Pentru asta am și luat-o. *Tocmai* pentru că sîntem atît de aproape de Jocurile Olimpice. Pentru că am devenit conștient de faptul că începusem să alerg prost.

Consideri că din cauza antrenamentului cu intervale ai început să nu mai alergi bine ?

Da, așa cred. Ajunsesem la capătul puterilor. Pierdusem dorința de a mai alerga.

Și acum ți-ai recăpătat-o ?

Mda.

Dar în momentul în care ai trecut de la forma de antrenament practicată de Sam Dee la antrenamentul cu intervale al profesorului Giesemann, dacă nu mă înșel, ai declarat cam același lucru.

Oare ?

În fine... Mai mult sau mai puțin. Cu toate acestea, imediat după schimbarea făcută ai obținut acea victorie superbă la Jocurile Commonwealth-ului de la Perth.

Cred că la început, antrenamentul cu intervale m-a ajutat. Vreau să spun că era o schimbare. Mă antrenasem cu Sam aproape zi de zi, timp de cinci ani. Kurt a venit cu ceva nou. Poate din cauza asta.

Și cum ai de gînd să te antrenezi începînd de-acum și pînă la Tokio ?

Păi, ca să zic așa, amestecat. Ceva alergare pe pistă, ceva cros. Am să le combin. Cînd mă plictisesc de una, mă apuc de ailaltă.

Nu crezi că programele de antrenament, deosebit de aspre în cazul unui atlet de talie mondială, sînt greu de urmat atunci cînd nu există cineva care să te supravegheze ?

Nu, de ce ? M-am antrenat foarte mult de unul singur și cînd eram cu Kurt. El îmi trimitea programele, iar eu alergam după ele.

Numai că aceste programe, el le elabora foarte meticulos, nu-i așa ?

Ei bine, acuma o să fiu eu ăla care le elaborează, da ?

Au trecut patru săptămîni de cînd locuiam din nou la Londra, pînă să mă duc s-o văd pe Jill. Din ziua în care plecasem de-acasă, nici nu mai stătusem de vorbă, nici nu ne mai scrisesem, nici nimic. Voiam însă să se întoarcă înapoi la mine, aveam neapărată nevoie de ea și gîndul ăsta mă chinuia.

Știu bine ce zicea lumea, că mă purtasem ca un ticălos ; și părinții mei gîndeau la fel, deși niciodată nu mi-au spus-o drept în față, ci numai pe ocolite. Maică-mea, cel puțin, dînd din cap și oftînd, așa cum făcea ea, îmi tot zicea că ce păcat e, că ce fată drăguță e Jill, că e o adevărată rușine ce se-ntîmplă cu copilu' ăla. Pentru că lor nu putusem să le-ascund nimic, mai ales după ce făcusem chestia asta, adică renunțasem la casă, iar maică-mea, zic eu, bănuia ea de mult că se petrece ceva cu mine.

Îmi dădeam foarte bine seama de ce dau toți vina pe mine. Pentru că priveau lucrurile numai dintr-un singur punct de vedere, ăla care era cel mai la îndemînă, punctul *ei* de vedere. Și nu zic că eu, adică *numai* eu aveam dreptate. Ceea ce vreau să zic e că *amîndoi* greșisem. Și Jill, *și* eu. Ea din punctul meu de vedere, iar eu din punctul ei de vedere, doar că, așa cum

am mai spus, lumea îi dădea dreptate ei, și asta fără ca să-și bată capul prea mult.

Chestia nostimă era că și puștiu' îmi lipsea, era un băiețel tare nostim și dacă lucrurile ar fi fost altfel, dacă eu n-aș fi trecut printr-un moment atît de decisiv, ei bine, mi-ar fi plăcut să mă ocup ceva mai mult de el. Dar după felul în care priveam eu lucrurile, era timp destul și pentru asta, ar fi fost timp destul după Tokio ; atunci aș fi putut să mă ocup de amîndoi.

Nu știam ce-o să fac pe urmă. Probabil că urma să lucrez mai departe pentru firmă, numai că pe picior mai mare, adică director comercial al filialei din Marea Britanie sau ceva în genul ăsta. Singura chestie e că, ori de cîte ori puneam problema pe tapet, tipii deveneau cam evazivi ; că să mai vedem, că nu sînt prea siguri de planurile pe care le au cu partenerul englez, pînă cînd, în final, mi-au dat să înțeleg că asta e : dacă cîștig la Tokio, totul e O.K., dacă nu, din partea lor n-am decît să mă duc dracului. Am ajuns pînă la urmă să mă întreb ce-o să se întîmple pînă și cu slujba pe care o aveam *acuma*, în cazul în care nu cîștig și mă retrag. O să pot oare să mi-o păstrez sau se duce și asta pe apa sîmbetei ? Nu era cine știe ce bucurie să trebuiască să-ți bați capul și cu chestia asta.

Am plecat la Manchester cu mașina ; mi-era capul atît de plin de gînduri, că era cît p-aci să am vreo două accidente. Știam care o să fie atitudinea ei, știam că n-o să-mi vină ușor, singurul lucru pe care-l speram însă era să răzbesc pînă la ea, s-o fac să privească lucrurile din punctul *meu* de vedere.

Cînd am ajuns acolo, mi-a deschis maică-sa. După felul în care m-a privit, mi-am imaginat pentru o clipă că o să-mi trîntească ușa-n nas. I-am zis repede : „Pot să vorbesc cu Jill ?"

Mi-a răspuns : „Dacă vrea și ea, ceea ce mă cam îndoiesc". I-am spus : „Bine, atunci întreab-o".

Mi-a mai aruncat o privire, pe urmă însă a strigat în sus, pe scări : „Jill, e Ike", ca și cînd ar fi zis că e dricaru', și apoi am auzit vocea *ei* : „*Ike* ?". Pe urmă am auzit și vocea micuțului Neil venind de undeva și, ca să fiu sincer, am simțit cum mi se strînge inima, mi-am zis că trebuie neapărat să-l văd, l-am strigat : „Neil !", iar el mi-a răspuns : „Tati !". Apoi i-am auzit pe amîndoi în capul scării, ea vorbindu-i foarte încet, pe urmă luînd-o *în jos* pe scară, iar eu, acolo, așteptînd parcă startul într-o cursă ; rămăsesem fără vlagă.

Cînd au dat colțul, puteai vedea două expresii total diferite ; el, copilul, cu fața toată numai zîmbet, radiind de bucurie, fluturîndu-și mînuțele către mine, în schimb, ea, lipsită de orice expresie, cu privirea aceea care la ea însemna „Atenție, pericol". S-a oprit pe o treaptă și mi-a spus numai atît : „Ce e, Ike ?", timp în care Neil continua să dea din mînuțe și să gîngurească, așa că pe ea n-am mai luat-o în seamă, nu i-am zis nimic, i-am vorbit numai lui ; cel puțin era și ăsta un început.

Ne-am dus în camera de zi și m-am așezat acolo, ținîndu-l pe Neil în brațe, jucîndu-mă cu el, făcîndu-l să rîdă, așa că ea nu mai avea ce să spună, văzînd cît de fericit era copilul. Cînd maică-sa s-a ridicat și a spus că se duce să pună de ceai, am știut că fusesem acceptat, că totul era în regulă.

Jill m-a privit și apoi mi-a spus : „Ike, tu de fapt ce vrei ?". I-am răspuns : „Te vreau înapoi".

„Nu-i adevărat", mi-a răspuns ea. I-am zis : „Jill, pentru numele lui dumnezeu, altfel de ce crezi c-aș mai fi venit pe-aici". Mi-a spus : „M-am mai întors o dată la tine. Și vezi bine ce s-a întîmplat". I-am spus : „Uite, te rog să mă crezi, acum o să fie *cu totul* altfel". Am schițat gestul de a mă ridica în picioare și ea a întins mîinile să-l ia pe Neil. Neil, mereu Neil. Mi-a spus : „N-o să fie deloc altfel" și l-a strîns pe Neil la piept, de parcă eu aș fi încercat să i-l iau. „Singura diferență e că acum l-ai părăsit pe Kurt. Nu-ți fie teamă. Bănuiesc că o să-ți găsești foarte repede pe altcineva". Mai că nu spunea lucrurilor pe nume.

I-am zis : „L-am părăsit ; am părăsit-o și pe ea". Mi-a zis : Măcar i-ai prevenit că ai de gînd s-o faci ? Sau pur și simplu ai șters-o, așa cum îți e obiceiul ?". Pe urmă l-a așezat pe Neil pe genunchii ei și a început să-l legene, pînă cînd copilul a izbucnit în rîs ; devenise dintr-o dată foarte tăcut și grav, de parcă și-ar fi dat seama de ceea ce se întîmpla.

I-am spus : „Știi care e marele tău defect ? Nu vrei cu nici un chip să cedezi". Mi-a zis : „Iar marele *tău* defect e că ai pretenția ca numai ceilalți să cedeze mereu".

La asta nu i-am mai răspuns nimic. Și totuși spusesem un adevăr, o părăsisem și pe Helge atunci cînd îl părăsisem pe Kurt. Pentru mine, Nürnbergul, Kurt și Helge erau de nedespărțit, formau un tot, chiar dacă nu se înghițiseră niciodată, adică Helge și cu Kurt. El reprezentase pentru mine un lucru, ea cu totul altceva și de nici unul din ei nu mai aveam nevoie.

Cît despre Helge, mă despărţisem de ea nu numai pentru că între noi lucrurile nu mai mergeau bine, deşi în povestea asta şi patul jucase un rol destul de însemnat, dar mai ales din cauza felului în care lovea ea în toate şi mă lua mereu peste picior, rîzînd de mine că mă antrenez cu prea multă seriozitate. Odată mi-a zis : „Şi dacă pierzi la Tokio, ce faci ? Te împuşti ? Bineînţeles ! Poate te împuşti cu pistolul de start, nu ?", ceea ce *mie* nu mi s-a părut deloc amuzant.

În afară de asta, trebuia să fie şi ea acolo, urma să alerge pentru Germania Federală, şi asta-i tot ce-mi lipsea mie la Tokio, să continue să mă submineze şi în pat, *şi*-n afara patului.

Mama lui Jill a adus ceaiul şi ba cu una, ba cu alta, abia cînd l-a luat pe Neil să-i facă baie şi să-l culce am apucat şi noi să stăm de vorbă cu adevărat. Se-ntorsese şi taică-su acasă şi avusese faţă de mine aceeaşi atitudine ca şi maică-sa, abia de-mi adresase un cuvînt. Voiam s-o scot de-acolo ca să pot vorbi cu ea. Am întrebat-o dacă n-ar vrea să facem o plimbare cu maşina, dar ea nu a fost de acord ; nu voia să-l lase singur pe Neil, mi-a spus ea, care se tot trezise din somn noaptea trecută. Aşa că, pînă la urmă, tot acolo am rămas, în camera aia.

I-am spus : „Ascultă-mă, să ştii că pot să obţin casa înapoi destul de repede, dacă asta cumva te nelinişteşte". Mi-a spus : „Asta nu mă nelinişteşte deloc" şi i-am zis : „Bine, atunci care-i chestia ? Hai, spune-mi şi aranjez eu totul. Crezi că nu te mai iubesc ? Asta e ?", iar ea şi-a clătinat capul dintr-o parte într-alta, ca şi cînd n-ar mai fi fost nici o speranţă.

I-am spus : „Bineînţeles că te iubesc, ce mama dracului ! Altfel de ce crezi c-aş mai fi venit aici ?", i-am prins mîna şi ea m-a lăsat să i-o ţin ; doar atît. I-am zis : „Să nu-mi spui că *tu* nu mă mai iubeşti !". Iar ea s-a uitat la mine, în clipa aia avea lacrimi în ochi, mi-a zis : „Nu, acum nu te mai iubesc. Ike, sînt rece, nu mai simt nimic. Uite unde am ajuns. Şi dacă îmi mai faci încă o dată aşa ceva, dacă te las să-mi mai faci încă o dată aşa ceva, cred că o să se sfîrşească cu mine".

Am încercat să o sărut pe gură, eram în genunchi în faţa ei. A întors capul, aşa că n-am apucat să o sărut decît pe obraz. I-am spus : „N-o să se mai întîmple niciodată. Îţi făgăduiesc, iubita mea".

Mi-a spus : „O, nu, Ike, nu poţi. Acum mi-o spui cu sinceritate, pentru că eşti singur şi pentru că te frămînţi, dar nu-i

felul tău să te schimbi. O ştiam şi totuşi m-am întors la tine ; am făcut o greşeală. Dar n-o mai fac. Niciodată".

I-am spus : „Pe toţi dracii, Jill, mă *retrag* imediat după Tokio, ştii foarte bine ; şi dacă cîştig, şi dacă pierd". Mi-a zis : „Vezi, iarăşi. Acum aşa spui. Eu însă nu cred că ai să te retragi. Mai ales în cazul în care nu cîştigi".

I-am spus : „Bine, dar uite, dacă-ţi promit ? Dacă-ţi jur că după Tokio mă retrag orice s-ar întîmpla ?". Dar ea a clătinat din cap : „S-a terminat, Ike. N-o să mai pot niciodată să am încredere în tine. Sper că ai să cîştigi la Tokio, fiindcă ştiu că, pentru tine, ăsta-i cel mai important lucru din lume. Şi din cauza asta, Ike. Nu-ţi dai seama ? Tocmai din cauza *asta* nu pot să mă mai întorc la tine".

Antrenîndu-mă împreună cu Ike în aceste ultime cîteva săptămîni am început să devin conştient de pericolele inerente antrenamentului şi a apărut în mine o oarecare îngăduinţă faţă de felul în care Sam şi Kurt şi toţi ceilalţi nu fuseseră în stare să le ocolească. Pentru că acum înţeleg această mare tentaţie, pot să-mi dau seama cît de uşor este să-ţi asumi rolul Creatorului ; graţie unei invitaţii tacite.

Pentru că atletul el însuşi încurajează o astfel de situaţie ; *vrea* să fie tratat ca un copil, să i se spună ce trebuie să facă, iar atunci cînd o face, să existe cineva care să-i şteargă lacrimile şi să-i oblojească juliturile, să simtă că undeva, prin apropiere, se află un om puternic, care ţine cu el, care îl poate convinge că toată suferinţa prin care trece serveşte unui scop ; un om care, dacă este necesar, îi poate chiar el provoca această suferinţă.

Şi nu există nici o îndoială, Ike într-adevăr *aleargă* mai bine ; se poate verifica în mod concret, pe cronometru, prin rezultatele pe care le obţine. „Alan, m-ai ajutat enorm de mult", îmi spune el. Iar eu îi răspund : „Ba nu te-am ajutat cu nimic", şi ştiu că ceea ce spun e perfect adevărat ; dar cît de uşor mi-ar veni să-l cred ! Cînd de fapt ştiu că totul nu este decît un simplu efect al schimbării, o înmagazinare de energie provenită din despărţirea de Kurt şi care nu poate dura mai mult decît cîteva săptămîni, cîteva curse.

Locuieşte în continuare împreună cu mine ; casa şi-a închiriat-o şi nici măcar nu poate suporta gîndul de a se reîntoarce la părinţii lui. Iar mie nu-mi displace să-l am alături ;

ceea ce ține probabil tot de sindromul Creatorului. A plecat la Jill și s-a întors cu coada între picioare. După toate aparențele, ea i-a spus că nu se mai întoarce niciodată înapoi și asta pentru faptul că el subliniase mult prea limpede ordinea priorităților.

Foarte corect, dar oare nu l-a ajutat și ea în direcția asta ? Oare nu i-a hrănit și ea fantasmele ? „Loialitate". Marea preoteasă. Poate că pur și simplu a trecut de la un cult la altul ; de la adoratoare a lui Mercur, la adoratoare a Junonei. Dar bineînțeles că lui nu-i spun toate astea ; mă mulțumesc cu exclamațiile pline de simpatie. M-am mai lăsat o dată atras în mod dezastruos într-o situație asemănătoare și mi-e de ajuns.

Așa că mă antrenez în fiecare seară cu el la Crystal Palace, îl însoțesc la Richmond Park, asupra căruia am căzut de comun acord că ne place, și uneori la Regent Park, pentru antrenamentul de rezistență. Cel puțin e plăcut să alergi prin parcuri ; cîte o căprioară, păsări, fîntîni, un peisaj atît de diferit în comparație cu pistele de atletism, acele țări ale nimănui, cu funcționalitatea lor anonimă, amfiteatre posomorîte ale trudei și sudorii ; aproape la fel de deprimante ca și sala de gimnastică în care își face antrenamentul la haltere. Dar în privința asta am pus piciorul în prag ; i-am declarat ferm că în asemenea locuri urîte și fetide trebuie să se ducă de unul singur.

Schimbarea care a avut loc în el este uimitoare ; în mod clar psihosomatică ; probabil că noi, atleții, sîntem ființele cele mai nevrozate și mai influențabile din lume. Într-o singură săptămînă, practic de la o zi la alta, toată tensiunea pe care o acumulase s-a risipit. Mi-a spus : „Alan, am din nou senzația că *zbor*" — cu fața scăldată de bucurie ; iar cu sovieticii, la White City, a alergat superb : o milă în 3 : 55,8, ceea ce l-a lăsat pe Semiceastnii cu gura căscată.

Între timp, Keita a mai smuls o zecime de secundă din propriul record mondial, dar Ike s-a arătat aproape indiferent. „Hm, în California", mi-a spus el. „Toți am stabilit recorduri în California. Rămîne de văzut la timpul cuvenit. Mai vedem noi la Tokio."

A trebuit să-i promit că merg și eu la Tokio și, ținînd cont de cheltuieli, numai dumnezeu știe cum o să reușesc. Studiez acum toate posibilitățile, adică tururile amestecate și aglutinate, genul de excursii care includ raclele budiste, două săptămîni la Stadionul Olimpic și o vizită la teatrul Kabuki.

Ike oscilează între stări de încredere în sine maniacală — „Știu că voi reuși, știu că o să cîștig, pur și simplu simt chestia asta" — și depresiuni în care are nevoie să fie încurajat : „Alan, tu crezi că o să reușesc ? Nu, pe bune, chiar crezi ? Jill își imaginează că nu. Zicea că n-o să mă retrag nici dacă *pierd*".

Se pare că asta l-a marcat profund. În definitiv, pe timpuri, ea fusese Fidela Discipolă ; în vreme ce eu nu-i pot oferi genul acesta de credință oarbă, nu pot decît să *sper* că va cîștiga. Și nici nu am nimic în joc, așa cum avuseseră Sam și Kurt. Pentru ei exista o justificare, un capital investit. Trebuiau să creadă în el în aceeași măsură în care el trebuia să creadă în ei. Simt însă același lucru pe care l-am simțit întotdeauna : că nu va cîștiga, că pentru el, acea clipă a trecut la Roma. Nu Keita este cel care mi-a format sau care mi-a influențat părerea, Keita nu este nimic altceva decît o simplă manifestare exterioară și vizibilă, o manifestare de moment ; temerile s-au întrupat.

„Cît despre Keita ăsta, Alan, vreau să zic că se *știe* chestia asta, adică faptul că negrii în general sînt sprinteri."

„Sau maratoniști."

„Mda, mă rog ; maratoniști. Dar nu și semifondiști. N-au făcut niciodată *nimic* în cursele de semifond."

Bietul de el. Are nevoie de un preceptor mult mai pasionat decît aș putea fi eu vreodată.

Ike Low, speranța noastră într-o medalie olimpică de aur, a țîșnit triumfal spre un 3 : 54,9 în cursa amicală de o milă, de la White City și a aruncat mănușa : „Acum sînt gata să mă măsor cu Keita".

Tînărul Low, înalt de șase picioare și în vîrstă de douăzeci și șase de ani, care actualmente se antrenează de unul singur, a lăsat mult în urma sa trei dintre sportivii care în mod probabil vor fi challengerii săi la Tokio ; Terry Cooper din Canada, Pál din Ungaria și Blattler din Germania Federală.

Ike a declarat : „Mi-am asumat un risc atunci cînd m-am hotărît să-mi continui antrenamentul pe cont propriu, acum însă se pot vedea rezultatele. Voi atinge condiția fizică și psihică de vîrf la momentul potrivit. Keita, păzea că vin !".

Dezamăgit de un 3 : 40,8 în cursa de 1 500 de metri, care nu a reușit să îl situeze decît pe un loc secund la Budapesta, în

urma ungurului Zoltán Pál, Ike Low a declarat : „Pur și simplu n-am putut să alerg așa cum trebuia. Am avut neplăceri cu stomacul înainte de cursă și se pare că asta m-a slăbit".

Ei bine, vîntul schimbării nu a suflat prea mult. Un deranjament stomacal a fost de ajuns pentru a-l opri, pentru a ucide euforia. După Budapesta a mai alergat prost în vreo cîteva curse, iar acum se uită la mine cam așa cum se uită un sălbatic la idolul care nu a adus ploaia. Am recepționat mesajul.

15.

Hampstead Heath. *O după-amiază la începutul lui septembrie. Toamna încă nu a sosit ; copacii își păstrează veșmîntul lor verde neîntinat, soarele este blînd, cerul puțin înnegurat. Asemeni unui pelerin, sau unui penitent,* IKE LOW *suie coasta unui deal și își aruncă ochii împrejur. Poartă un pulover de lînă albastru deschis, care lasă să se întrevadă un al doilea pulover maro cu gulerul răsfrînt. Pantalonii lui albaștri sînt croiți după ultima modă, strînși, fără manșetă ; pantofii lui din piele neagră, fără șireturi, sînt exagerat de ascuțiți.*

În depărtare, de după un alt deal, apar trei siluete mici, albe, în alergare. IKE *privește cum, rînd pe rînd, dispar, apoi apar din nou, devenind vizibil mai mari de fiecare dată, înghițite de vălurele cu panta molcomă, ieșite iar la iveală pe sprînceana vreunui deal. Cu timpul, încep să se întrevadă pantaloni scurți și tricouri. Părul uneia dintre siluete este alb, al alteia negru și al celei de-a treia blond. Pe măsură ce bărbații se apropie — se poate vedea acum că este vorba de trei bărbați —* IKE *pare să devină din ce în ce mai tulburat. Cu mîinile în buzunare, se întoarce mai întîi la dreapta, apoi la stînga, fiind parcă pe punctul de a pleca. Pînă la urmă însă, cu hotărîre, dar în mod evident plin de neliniște, își îndreaptă umerii, ținîndu-și în continuare mîinile în buzunare, și așteaptă încremenit.*

Cei trei bărbați nu avansează înspre el în mod constant ori regulat. Din cînd în cînd, bărbatul blond sau cel cu părul negru țîșnește înainte, ca sub presiunea unui urmăritor invizibil ; apoi, cel care a rămas în spate se năpustește pe urmele fugarului. Bărbatul cu părul alb se mișcă mereu în același ritm, ceilalți doi încetinind din cînd în cînd, pentru a-l lăsa să-i ajungă.

Acum, se află la cîteva sute de yarzi distanță și îi poți recunoaște. Bărbatul cu părul alb este SAM, *zvelt, încordat, corpul său de bronz ducînd cu sine un minimum de materie. Bărbatul cu părul negru, cel mai înalt dintre cei trei, este* TOM BURGESS, *alergătorul de cursă lungă, cu fruntea acum în-*

cruntată. Fața lui, marcată de efort atunci cînd sprintează, ia în repaus expresia unei uluiri obosite și continue, de parcă ar simți că ceva nu merge așa cum trebuie, fără însă să știe bine ce anume. Al treilea, bărbatul blond, este RONNIE BLACK, *alergătorul internațional de garduri.*

Fața lui IKE *este acuma stăpînită de temeri. Ochii îi clipesc, gura i se strîmbă puțin, însă în mod cu totul conștient nu își modifică felul de a-și ține capul, asemeni unui soldat de gardă obligat să-și mențină atitudinea în orice condiții. La două sute de metri de el,* ALERGĂTORII *își schimbă brusc direcția către dreapta. Deschide gura, ca și cînd ar fi pe punctul de a-i striga, dar o închide la loc, fără să scoată nici un sunet.*

Acum, vocea lui SAM *se poate auzi limpede.*

SAM : Tom, dă-i drumu' !

TOM BURGESS *sprintează docil.*

Tensiunea dispare treptat de pe fața lui IKE, *lăsînd loc unei palide satisfacții. Pare acum asemeni unuia care în mod deliberat și-a asumat un risc, a hotărît să treacă printr-o încercare, care, în final, s-a dovedit a fi inutilă. Acum se întoarce pe loc, se pregătește să coboare dealul, dar nu face doi pași că se și răsucește brusc la dreapta, pe direcția alergătorilor și o pornește pe urmele lor, cu mîinile tot în buzunare, alergînd încet, cu ușurință și cu grație.*

SAM : Gata, stop ! Ronnie !

RONNIE BLACK *sprintează.*

Deodată, IKE *își scoate mîinile din buzunare și sprintează și el, trecînd ca fulgerul pe lîngă* SAM, *fără să-i arunce vreo privire, depășindu-l pe* TOM BURGESS, *de data asta cu zîmbetul pe buze, în vreme ce aceștia doi încremenesc, holbîndu-se la el uluiți, de parcă ar fi văzut o stafie. În momentul în care* IKE *aproape că l-a ajuns din urmă pe* RONNIE BLACK *întoarce capul, îl privește și el cu o față uimită. Profitînd de această clipă de ezitare,* IKE *îl depășește, bătîndu-l ușor pe umăr și se oprește.* IKE : Totul e-n regulă, Ron ?

BLACK *nu-i răspunde, se mulțumește să caște gura, iar acum, revenindu-și,* SAM *și cu* TOM *o iau la fugă pentru a-i ajunge din urmă pe cei doi. Are loc o confruntare tacită,* IKE *privindu-i pe cei trei bărbați într-o așteptare oarecum provocatoare, însă prietenoasă ;* RONNIE BLACK *continuă să-l privească pe* IKE *cu uimire,* TOM *cu o expresie plină de reproșuri,* SAM *cu un surîs strîmb, dînd ușor din cap, ca și cum ar vrea să spună că el, cel puțin, se așteptase la această reîntoarcere. Treptat, rămîn în confruntare numai* SAM *și* IKE. *Expresia lui* SAM *nu se modifică, în timp ce* IKE *capătă un aer neliniștit, vag sfidător, asemeni unui copil neascultător care se știe vinovat.*

IKE *(într-un tîrziu) :* M-am gîndit să trec să te văd.

SAM *se mulțumește să dea din cap, continuînd să rînjească.*

IKE : Adică să văd ce mai faci.

SAM *dă din nou din cap, vrînd să sugereze că el, unul, îl înțelege perfect.*

SAM : Știam că o să te întorci, Ike.

IKE : Zău ?

SAM : Tu însă nu știi dacă eu o să te mai *primesc* înapoi.

IKE *deschide gura, ca pentru a nega o asemenea pretenție, însă o închide la loc, fără să rostească vreun cuvînt.*

SAM : Ai încercat antrenamentul cu intervale, ai încercat să vezi și cum e de unul singur, iar acum te-ai întors de unde ai plecat.

Vocea lui crește treptat în intensitate, se amplifică cu hotărîre.

Te-ai întors pentru că ai nevoie de mine. Pentru că acum ți-ai dat în sfîrșit seama că eu și numai eu îți *înțeleg* necesitățile, că eu și numai eu te pot inspira în efortul spre autodepășire. Eu singur îți pot oferi șansele victoriei la Tokio, o încununare a carierei oricărui atlet. *Tu* te-ai întors la *mine...*

IKE *(cu jumătate de glas)* : Dar n-am zis nici o clipă că...

SAM *(inexorabil) :* Dar sînt eu oare de acord să te primesc *pe tine* înapoi ? După ce am fost părăsit. După ce am fost trădat. După ce am fost criticat în mod public și denigrat.

Acum, în timp ce vorbește, cuvintele i se pătrund de o amărăciune crescîndă, ca un foc ce se alimentează singur.

Ideile mele luate în rîs. Metodele mele de antrenament, cărora le datorezi tot ce ești acum, ridiculizate. La discreția ticăloșilor și șarlatanilor, a impostorilor care *distrug* talentul, în timp ce pretind că îl dezvoltă.

SAM *se întoarce către* TOM BURGESS *și* RONNIE BLACK, *care în clipa aceasta îl privesc pe* IKE *cu reproșul încărcat de dispreț al credincioșilor față de un apostat.*

Ce să-i spun ? Să-i spun ceea ce merită să i se spună ? Ceea ce aș avea de o mie de ori dreptul să-i spun ? Să se ducă dracului. Să-și asume consecințele faptelor sale : irosirea talentului său, eșecul tuturor ambițiilor sale. Ce să-i spun ?

TOM *și* RONNIE *rămîn tăcuți, ca și cînd și-ar da seama că aceste întrebări sînt pur retorice. Pe fața lui* IKE *se citește*

acum încordare și teamă. Rupe în final tăcerea care se prelungea.

IKE : Numai tu singur poți să decizi, Sam.

SAM : Bineînțeles că numai eu. Și am să te uimesc. Am să mă port cu tine în spirit creștinesc, deși în multe cazuri deplîng acest spirit creștinesc, întoarcerea celuilalt obraz. Am închinat cinci ani de neprecupețită grijă și răbdare carierei tale și ție însuți, iar tu m-ai răsplătit cu trădarea ta. Însă disprețuiesc un asemenea comportament. Îmi dau seama că te-ai purtat așa nu din răutate, ci din slăbiciune ; că te-ai rătăcit, subminat fiind de cei pe care ți-i credeai prieteni — ba chiar mai apropiați decît un prieten. Așa că te primesc înapoi : nu în ciuda a ceea ce ai făcut, ci *tocmai* pentru asta. Te previn însă : s-ar putea să fie prea tîrziu.

Aici intervine un hiat. IKE *pare copleșit ; nu poate să-și ridice privirile către* SAM. *Fețele celorlalți doi se relaxează treptat, căpătînd expresia unei complezențe benigne.*

Aproape în mod automat, mîna dreaptă a lui IKE *se ridică încet și se întinde spre* SAM, *care i-o apucă, scrutînd intens fața lui* IKE, *pînă cînd, în sfîrșit, acesta își înalță capul spre a privi în ochii lui* SAM.

SAM : Ți-am spus. S-ar putea să fie prea tîrziu.

Sînt din nou împreună ! Alergătorul de o milă, Ike Low, și antrenorul Sam Dee ; după o ruptură de doi ani, care, amîndoi, juraseră, va fi definitivă.

Ike, una dintre cele mai arzătoare speranțe britanice în cucerirea unei medalii în cursa de o milă la Tokio, a declarat : „Acum îmi dau seama că am făcut o greșeală părăsindu-l pe Sam. Sînt fericit că a acceptat să mă antreneze din nou".

Sam, antrenorul în vîrstă de șaizeci de ani, recunoaște : „I-am simțit lipsa. De obicei nu sînt de acord să primesc înapoi un alergător, odată ce acesta m-a părăsit, însă de data asta fac o excepție. Continui să cred în băiatul ăsta".

Nehotărîrea gen Hamlet a lui Ike Low, una dintre puținele noastre speranțe realizabile la Tokio, nu face decît să ilustreze extraordinara tensiune sub care este nevoit să trăiască un atlet de talie internațională, îndeosebi în cursul unui an olimpic, și nevoia pe care mulți dintre ei o manifestă de a avea un braț prietenos care să-i sprijine.

Low, care acum doi ani l-a părăsit pe explozivul, autoritarul dușman al compromisurilor Dee pentru profesorul Kurt Giesemann din Nürnberg, a renunțat și la Giesemann în cursul acestui ultim sezon. După numai cîteva săptămîni, timp în care s-a antrenat pe cont propriu, Low s-a reîntors la Dee.

Ar fi cu totul irelevant să criticăm decizia sa pe terenul logicii pure și al meritelor respective ale celor doi antrenori cu sisteme de antrenament atît de diferite. Fapt este că atunci cînd un atlet de talie mondială atinge un anumit nivel în cariera sa, cel mai bun lucru pentru el este probabil lucrul pe care el îl simte a fi cel mai bun. Calitatea vinului o judeci gustîndu-l : la Tokio.

Deci, existau două Canosse.

Mi se părea ciudat să fiu din nou împreună cu el. Ca în visele în care faci tot soiul de lucruri pe care simți că le-ai mai făcut o dată. Din nou vocea aia care te mîna de la spate fără încetare ; ca înainte. Fă asta, fă aia. Tratîndu-te ca pe un copil, după tot acest răstimp petrecut departe de el și mai mult de unul singur, cu tine însuți. Pentru că asta și făcea, abia acum puteam să-mi dau bine seama ; te trata ca pe un copil.

Cu toate astea, nu era rău să fii din nou la Hampstead Heath ; în orice caz, mult mai bine decît pe pista aia îngrozitoare de la Nürnberg, sau pe-aia de la Crystal Palace, fie vorba între noi, învîrtindu-te și tot învîrtindu-te, pînă cînd îți înțepeneau toate mădularele, pînă cînd nu mai erai altceva decît — așa cum spunea Sam — un cal înhămat la o piatră de moară, sau, mă rog, ceva în genul ăsta.

Singurul lucru de care m-aș fi lipsit bucuros era toată povestea aia cu bariera suferinței. Mă dezobișnuisem. Sam, care te împingea de la spate, urlînd la tine, mînîndu-te pînă cînd îți venea să te trîntești pe jos, pînă cînd nu mai rămînea nimic pe lume în afară de tine și durerea care te orbea, durerea care îți pulsa clocotitor în creier. Dumnezeule, de-așa ceva chiar că m-aș fi lipsit bucuros. Singura consolare era că asta nu se repeta prea des, în timp ce chestia aia cu intervalele nu se mai sfîrșește niciodată ; treci mereu prin acele *mici* bariere, tur după tur, timp după timp, de-ajungi să-ți pierzi mințile și mai multe nu. Știam că Sam are dreptate, că la Tokio o să fiu *nevoit* să trec prin bariera suferinței ca să-l pot învinge pe Keita ăla, pentru că asta e : ca să-l învîng, o să trebuiască să alerg mai repede decît am alergat eu vreodată în viața mea.

Nu mă lăsa nici o clipă să uit faptul că-l părăsisem și nici că spusesem chestiile alea. Adică alea pe care chipurile le declarasem în interviuri. Își aducea aminte de fiecare în parte și mi le tot arunca în față. De pildă, în timp ce ne spunea încotro trebuie să alergăm prin Hampstead Heath, se întrerupea și zicea : „Numai că așa vă împiedic să judecați voi singuri ! Asta a spus Ike. Asta a declarat Ike. Sam niciodată nu te lasă să gîndești cu capul tău propriu. Așa că n-o să vă dau decît sugestii. Aș vrea să știu dacă nu care cumva aveți ceva împotrivă. În felul acesta vă încurajez să fiți independenți. Aveți întrebări ? Aveți sugestii ? Atunci vă rog să-mi permiteți să-i pun lui Ike o întrebare. Profesorul Giesemann te lăsa să te gîndești tu singur ? Da ? Sau ba ? Aștept un răspuns".

Și ce ai fi putut să-i răspunzi ?

Rar i se întîmpla să pomenească de Jill. Odată m-a întrebat unde e. I-am zis : „Manchester", iar el a dat din cap și a zîmbit satisfăcut, de parcă s-ar fi așteptat la una ca asta. Pe urmă, cînd i-am zis că locuiesc împreună cu Alan, tot la fel a dat din cap, a zîmbit și mi-a spus : „Vino să stai la mine. Am o cameră liberă". Ceea ce am și făcut. M-am mutat acolo, la școala aia.

Cînd i-am zis lui Alan că m-am întors la Sam, s-a mulțumit să zîmbească : „Normal". I-am zis : „Alan, ai făcut foarte multe pentru mine ; zău așa", însă el mi-a răspuns : „Ți-am spus o dată pentru totdeauna că n-am făcut nimic pentru tine. Lui Sam îi face plăcere să audă chestii dintr-astea, nu mie".

Aș fi rămas cu Alan, zău dacă nu, dar după întrecerea de la Budapesta, aia în care am avut probleme cu stomacul, nimic nu mai mergea ca lumea, ajunsesem iarăși în situația în care eram atunci cînd îl părăsisem pe Kurt. Ce chestie, cum poate să te impresioneze așa ceva. Adică pierzi cursa *din cauză că* nu ești în formă, știi că de-aia ai pierdut, și asta o știu și toți ceilalți, dar totuși ai pierdut, și asta te deprimă. Vin acasă și alerg o cursă infectă la Birmingham, 4 : 02, îmi vărs plămînii la Varșovia, cu toate că, mă rog, cîștig, și iată-mă din nou în starea aia groaznică, de blegeală, la numai cîteva săptămîni înainte de Tokio.

Eram disperat, trebuie să recunosc, și la cine puteam să mă mai duc, dacă nu la Sam ? Poanta e că începusem să alerg mai bine, nu atît datorită antrenamentului, cît datorită lui, datorită felului în care te făcea să te simți ; nici măcar Kurt nu era în stare de așa ceva.

Adică, uite, să luăm chestia asta cu Keita. Kurt ți-ar fi tot împuiat capul cu timpii intermediari, comparînd o cursă cu

alta, un tur cu altul, în aceeași cursă și în curse diferite, calculînd tot felul de valori medii, Sam însă nici măcar nu se obosea să-și bată capul cu astea și îți spunea numai atît : „Keita nu te-a învins niciodată. Keita n-a *dovedit* niciodată într-o competiție că este mai bun decît tine. Și, mai presus de orice, n-a participat niciodată la o Olimpiadă. Recordul lui mondial e de o importanță *relativă*. Demonstrează că este un mare alergător — trebuie să dăm Cezarului ce e al Cezarului — dar *nu* demonstrează că e un mare concurent, un lucru pe care tu însă l-ai dovedit din cînd în cînd".

Adică exact ceea ce aveam eu nevoie să aud, în loc de mizeria aia cu timpii pe care i-a obținut tipu', chestie care mi-l făcea încă și mai de temut decît era el în realitate.

Și alt lucru pe care l-a zis Sam : „Foarte bine ; favoritul e Keita. *Lasă-l* pe el să fie favoritul. E în avantajul tău. Lasă-l pe el să lupte împotriva tuturor presiunilor, în timp ce tu rămîi de-o parte și lucrezi în liniște și pace. N-are decît să fie el favoritul, atîta vreme cît tu ești învingătorul".

Era din nou ca-n vremurile bune, ne duceam din nou pe la Stan, unde nevastă-sa reîncepuse să-mi facă ochi dulci. Mi-a spus : *„N-ai fost* băiat cuminte", iar el : „Ai fost un tîmpit. Dacă era după mine, ți-aș fi spus să te duci dracului".

Unu' pe care chestia asta chiar că l-a șocat a fost Ron Vane. Am avut întîlnirea aia de la Crystal Palace, cu toți tipii care urmau să alcătuiască delegația olimpică și el mi-a zis : „Ike, să știi că mă mir foarte tare. Zău dacă nu. De ce n-ai venit la mine, dac-aveai probleme ? Știi bine că întotdeauna sînt gata să te ajut".

I-am zis : „Da, Ron, știu chestia asta".

Mi-a spus : „Credeam că te-ai lămurit în privința lui. Și știi ce o să însemne toată afacerea asta ? O să însemne că iar o să ne stea pe cap la Tokio și că iar o să facă tot felul de figuri în Satul Olimpic. Știi, asta are un efect negativ asupra echipei".

N-am alergat prea mult în perioada aia, pînă la Tokio, n-ar fi avut nici un sens, cu toate că am obținut niște timpi buni în Suedia, un 3 : 55,6 și un 3 : 54,7.

Mă înțelegeam bine cu Sam, locuind împreună cu el. Totul mergea strună, deși, în mod normal, situația ar fi trebuit să mă calce pe nervi, adică turuiala asta a lui cu care nu mai isprăvea. Dar în starea de spirit în care mă găseam era exact lucrul de care aveam nevoie, îmi redădea încredere în mine.

Era nostim, zău așa, cum bucătărea el și cum făcea curat, pentru că numai el le cam făcea ; ordine peste tot, fiecare lucru

pus la locul lui, frumos. Dacă lăsai un pantof în mijlocul dormitorului sau dacă nu aşezai extensorul la locul lui, imediat sărea la tine. Zicea : „Ordinea am învăţat-o pe cînd eram în Marina Comercială. Pînă şi cea mai întunecoasă hrubă o poţi face să-ţi dea impresia de ordine şi curăţenie, tot aşa cum cabina cea mai luxoasă se poate transforma într-o mocirlă împuţită".

La Jill nu mă mai gîndeam cine ştie ce, deşi din cînd în cînd mi se cam strîngea inima, întrebîndu-mă ce-o mai fi făcînd Neil şi ce i-o mai fi zis ea despre mine ? Pentru mine nu mai exista decît Tokio ; aşa şi trebuia să fie. Dacă luam acum legătura cu ea, nu aş fi reuşit altceva decît să mă indispun. După ce totul se va sfîrşi, ei bine, poate că atunci o să găsesc o cale de ieşire. În definitiv, n-a cerut nici divorţul, nici nimic.

Şi crezi *într-adevăr* că o să reuşeşti, Ike ?
Da, cred. *Timpitule.*
Asta pentru că mulţi îl consideră pe Keita de neînvins.
Da' pe mine încă nu m-a învins. Am dreptate ?

Ştiam prea bine ce-i în mintea lor, dar n-avea nici o importanţă, în vreme ce înainte asta m-ar fi deprimat, ba chiar m-ar fi obsedat. Şi numai datorită lui Sam. Uite, chestia asta reuşea el să ţi-o insufle.

Cred că lucrurile se leagă unele de altele, există o anumită inevitabilitate. În definitiv, trebuia să fie sau Jill, sau Sam ; ea nu l-a vrut înapoi, aşa că s-a întors la Sam. Şi Sam l-a primit. Din două motive, zic eu. Mai întîi, pentru că n-a găsit un alt alergător de talia lui Ike — n-a mai găsit pe nimeni altcineva pe care să-l poată prezenta la Tokio — şi în al doilea rînd, pentru că nu are nimic de pierdut.

Dacă Ike cîştigă, atunci e datorită lui ; în definitiv, începuse să alerge prost în momentul în care Sam i-a dat iertăciunea. Dacă pierde, ei bine, asta înseamnă că nu s-a întors la timp.

Ike Low, speranţa noastră într-o medalie de aur la Tokio, m-a asigurat astăzi : „Sînt hotărît să storc din mine pînă şi ultima picătură de vlagă pe care o am, sînt gata să accept orice pedeapsă, orice suferinţă pe care o poate îndura trupul meu, asta pentru a-i aduce Marii Britanii medalia de aur şi gloria".

Tînărul londonez în vîrstă de douăzeci şi şase de ani, înalt şi frumos, ca turnat în bronz, a continuat : „Ştiu că, odată ieşit pe pista olimpică, nu mai sînt doar Ike Low din Hackney, reprezint speranţele a cincizeci de milioane de oameni. Dacă nu reuşesc, înseamnă nu numai că m-am trădat pe mine însumi, dar că am trădat şi Marea Britanie".

A adăugat liniştit : „Se zice că deţinătorul recordului mondial, Kwame Keita, este un superman, că nu poate fi învins. Ei bine, asta rămîne de văzut. În definitiv, n-are decît două picioare, la fel ca şi mine".

Şi tînărul Low şi-a lansat avertismentul către poliţistul cel plin de avînt : „Oricare ar fi cel care cîştigă cursa asta, o să-l coste al dracului de scump".

16.

Ce straniu e totul şi cît de ireal ! În ciuda acestei sîrguincioase maimuţăreli a tot ce poate fi mai rău în Vest, în ciuda autostrăzilor, a zgîrie-norilor hidoşi, a mizerelor baruri americane lungi şi singuratice ! Cît dezgust şi cît dispreţ trebuie că au faţă de ei înşişi ! Sentimente pe care nu le poţi explica numai prin admiraţia pe care o nutresc faţă de noi ; orgii nebune de peliculă cinematografică, actori de televiziune cu priviri occidentalizate.

Şi cu toate acestea, am senzaţia că sub masca oraşului nou, o parodie brutală a ceea ce reprezentăm noi, freamătă „adevăratul" Tokio ; la fel ca omul de afaceri japonez care, aşa cum am auzit eu, odată ajuns seara acasă, îşi scoate costumul de oraş şi îşi îmbracă chimonoul. Îl simţi cum s-a refugiat pe străzile înguste, sub delicatele lampioane de hîrtie, printre căsuţele elegante cu cîte un singur etaj, umbrite de monstruoşii zgîrie-nori, în raclele care se odihnesc la umbra copacilor bogaţi. Şi ce e mai sinistru, în ochii copiilor de şcoală, tăcuţi şi anonimi, aşezaţi în tribunele stadionului, aşteptînd ordinele supuşi.

În anxietatea sa de a se face plăcut, în frenezia sa de a se face iubit, oraşul întreg e ca un parvenit evoluînd la o recepţie regală. Şi cît de mult se deosebeşte de Roma, unde intruşii eram *noi*, într-un oraş care ne privea oarecum de sus, tolerîndu-ne.

Am spus „noi", deşi eu acum sînt un necombatant, un călător oarecare aflat numai în trecere, un turist. Iar rolul acesta mi-l asum cu amărăciune, ca un soldat al cărui regiment intră în luptă, în timp ce el rămîne în spatele liniei din cauza unei simple pişcături de ţînţar. Ai posibilitatea de a vedea mult mai multe lucruri, asta însă fără ca să te implici în mod real.

Există totuşi cîteva stadioane într-adevăr remarcabile, complet diferite de zgîrie-norii sordizi ; iar plafonul pistei de înot se ondulează învolburat ca o mare cubistă.

Şi, dumnezeule, cît de puţin seamănă oamenii aceştia cu noi ! Grupul nostru are o interpretă adorabilă ; ieri seară am mers cu ea la un restaurant, apoi am invitat-o la mine şi am petrecut noaptea împreună. Am avut un adevărat şoc cînd m-am trezit a doua zi şi am văzut-o alături de mine, odihnindu-şi capul pe pernă. Faţa aceea ciudată, încordată, cu totul şi cu totul străină ; ochii oblici, tăiaţi parcă în piatră, culoarea ca de ceară a pielii. O pisică, un leu, o specie diferită. În momentul în care s-a trezit şi mi-a zîmbit, senzaţia de straniu mi s-a spulberat, dar nemişcată, în somn, parcă aparţinea unei alte lumi.

Însă ca orice bătrîn soldat, nu mă simt bine printre civili odată ce se trage primul glonte şi îmi petrec ore în şir în Satul Olimpic. Plin de bananieri şi de biciclete ; cuprins de aceeaşi bună dispoziţie amestecată cu nervozitate. Prin restaurante, negri înalţi se ridică precum nişte turnuri deasupra capetelor celorlalţi ; sovietice gigantice pedalează cu sîrg în costume de trening. Sam este omniprezent, ţinîndu-şi micile discursuri în faţa unui auditoriu încropit ad-hoc, perorînd plin de veselie şi dirijînd totul. Ike este rînd pe rînd încordat şi apatic, comunicativ şi distrat, iar cînd deschide gura vorbeşte numai despre cursă sau despre infrastructura cursei. „Azi dimineaţă am alergat un 1 : 47,8" — bine dispus — sau — mai puţin bine dispus — „Keita ăsta se pare că a alergat un 3 : 37,8 pe pistă, azi după-masă". M-a întrebat dacă l-am văzut cum aleargă şi ce părere am despre el. I-am zis că l-am văzut şi că mi se pare a fi într-o formă excelentă.

„Ei, n-o fi el într-o formă chiar *aşa* de excelentă", a spus Ike. „Adică, cel puţin dacă te uiţi la el cum arată. Eu aş zice mai curînd că a crescut aşa, ca o buruiană."

Nu l-am contrazis, tot aşa cum i-am şi spus sincer impresia pe care o aveam : că acest Keita era exact aşa cum mi-l imaginasem, un animal superb, plin de graţie. Un animal în sensul cel mai bun şi cel mai de invidiat al cuvîntului, exploziv în plină mişcare şi pe deplin relaxat în repaus. Faţa lui suplă are fineţe ; pare foarte interiorizat. Nu cred să-l fi surprins vreodată zîmbind, nici măcar antrenorului, consulul, un bărbat serios, blond şi grăsuliu, care se tot agită în jurul lui, de parcă ar vrea să-şi apere tribul preferat de puterea de corupţie a omului alb.

Cît despre felul lui de a alerga, este o adevărată plăcere, o splendoare pe care televizorul nu ţi-o poate reda, o totală lipsă de efort vizibil ; picioarele negre şi subţiri literalmente

mănîncă pămîntul. Prin comparație, pînă și mișcările lui Ike par a fi mecanice și controlate de *voință*. Și el se mișcă într-adevăr minunat, bineînțeles, dar, în timp ce Keita este superbul animal, Ike pare o mașină programată. Să însemne oare asta că în prezent simplul atlet este lipsit de viitor, lipsit de orice speranță ? Poate că da.

Ieri, în Satul Olimpic de la Tokio, i-am adus la cunoștință lui Ike Low că rivalul său în proba de 1 500 metri, Kwame Keita, a obținut un timp de 1 : 45,8 pe 800 metri la antrenament.

„Foarte bine !", mi-a aruncat dinamicul Low. „Mîine am să alerg un 1 : 44 !"

Aceasta este starea de spirit în care se pregătește tînărul în vîrstă de douăzeci și șase de ani pentru o cursă de care este conștient că va fi cea mai importantă din întreaga sa carieră sportivă. În restaurantul olimpic, el a refuzat cu hotărîre un mușchi filé pe care i-l oferea zîmbind un bucătar japonez.

„Nu mănînc carne !", a declarat el, rostind cuvintele cu un puternic accent cockney. „Cel puțin nu, de cînd m-am reîntors la antrenorul vegetarian Sam Dee." Și m-am așezat alături de tînărul din Hackney, înalt de șase picioare, în timp ce acesta tocmai dădea gata o farfurie „talie bărbătească" plină cu mazăre, morcovi și cartofi.

Deci continui să fii pe deplin încrezător în forțele tale, Ike ?

O, da. Am încredere în mine.

Astăzi a avut loc ceremonia de deschidere. Ce straniu e să asiști, în loc să participi. Și cît de ciudat acest amalgam de trăiri : și invidie, și iritare, și uimire și, în final, sentimentul că fără voia ta li te alături. În ciuda prostiei și a infatuării, în ciuda acelor pretenții demențiale, am sfîrșit din nou prin a fi captivat. Cîtă putere extraordinară poate să aibă un ritual, oricît de șarlatanesc și de insidios ar fi el. În cazul de față, solemnitatea plină de gargariseli a japonezilor a reușit să transforme totul în ceva mult mai absurd și mai pompos ca de obicei.

Am avut parte și de ecourile angoasante ale gongurilor electronice, pe care le-ai fi putut asemăna cu efectele sonore dintr-un film hollywoodian despre Orientul misterios ; mai că te așteptai să apară și o preoteasă învăluită într-un nor de fum. Dar, în final, nu și-a făcut apariția decît un japonez mititel care purta torța fugind cu pași mărunți pe stadion, muncindu-se cu

nesfîrșitele trepte verzi ale unei imense scări pogorîtă parcă dintr-un vis și care a aprins apoi Flacăra... Flacăra Sacră.

Și, bineînțeles, intrarea înregimentată a gladiatorilor cu pălării de pai și pălării de cowboy, și rochii roz, și blazere albastre, contingentele paramilitare, unele mari și altele infime, contrastînd în mod caraghios, dîndu-ți din nou senzația unor trupe, senzație care, prin absurd, s-a accentuat atunci cînd Bătrînul și-a început discursul răsunător, cu implacabilele sale incantații despre tinerețe, amatorismul pur și idealul olimpic.

Bănuiesc că în acel moment m-am simțit impresionat, văzîndu-l din nou cum i se adresează cărnii sale de tun ca un mare general de război, gata de a-i trimite pe toți la moarte printre sîrmele ghimpate. Iar ei stăteau acolo ca o turmă supusă, tăcuți, atenți, ascultînd revoltătoarele platitudini ; Tineretul Lumii — așa cum în mod inevitabil nu a lăsat să-i scape ocazia de a-i numi — gata să-și vîndă chiar și mama pentru o medalie. Dar fusesem eu oare mai bun decît ei, fusesem eu oare altfel ?

Am reușit să-l regăsesc pe Ike printre membrii echipei britanice, recunoscîndu-l sub pălăria lui albă. Mărșăluiește bine, așa cum de altfel te-ai fi și așteptat, cu spatele foarte drept, cu o mișcare soldățească a brațelor. L-am privit cu atenție prin binoclu în timpul discursului pe care l-a ținut Bătrînul și m-am bucurat văzînd că nu-i acordă nici o atenție, însingurat din nou, cu ochii goi, visînd, gîndindu-se probabil la Keita.

Țara lui Keita avea numai șase oameni în echipă ; blazere verzi, pălării albe. Steagul îl purta el, demn, rece, fără expresie. În timpul discursului, și lui i-au fugit gîndurile, dar mă îndoiesc că în ceea ce-l privește se gîndea la ceva anume. Manifestă spiritul de economie al unei pisici, natural și perfect ; cînd nu are la ce să se gîndească, nu se gîndește la nimic.

M-am trezit că nici eu nu mai aud cuvintele pe care le rostea Bătrînul. Oricum, nu aveau nici un sens, nefiind decît poate un simbol : o legătură între cei tineri și cei bătrîni, între prezent și trecut. Ceremonia reală, adevăratul ritual, ar fi trebuit să fie un paricid public — un lucru desigur de neconceput.

Dar oare armata franceză nu ajunsese să se revolte într-un tîrziu ?

Pe pista de antrenament, Sam s-a dus la antrenorul lui Keita, tipul ăla, englezu', și i-a zis : „Domnul meu, te salut ca pe un rival și ca pe un prieten", apoi a dat mîna cu el. Pe urmă l-a adus pe Keita și ne-a pus și pe *noi* să ne dăm mîna.

M-am simțit ca un idiot. N-am nimic cu băiatu', da' ce să-i zic ? Sper din toată inima să ieși pe locul doi ?

I-am spus : „Mda, ei bine, noroc bun", dar se pare că nu pricepea o boabă din engleza mea ; el și cu antrenorul lui își vorbeau unul altuia într-o limbă africană.

Nici antrenorul nu vorbea cine știe ce ; deși, e drept că Sam nici nu-i prea dădea ocazia. Se uita la Sam pe parcă în viața lui nu mai întîlnise așa ceva, ceea ce probabil că era perfect adevărat, în timp ce Sam îi zicea : „Pentru mine, idealul olimpic nu are nici un sens. Pe mine mă interesează numai idealul *uman*. Jocurile Olimpice nu reprezintă un scop în sine, ci sînt un mijloc spre atingerea unui scop ; și acest scop trebuie să fie înfrățirea. Trebuie să ne luăm la întrecere unul cu altul nu ca dușmani, ci ca frați, nu ca englezii cu africanii, nu ca germanii cu sovieticii, ci ca un frate cu fratele său ; în deplină prietenie. Prin sport, trebuie să arătăm lumii întregi calea către pace".

Tipul celălalt se mulțumea doar să dea din cap și spunea c-așa e ; părea oarecum îngrijorat și în final l-a luat cu sine pe Keita, de parcă s-ar fi temut că Sam e nebun și bietul Keita s-ar putea molipsi și el.

E și Helge aici. Nu ia masa la restaurantul nostru, mulțumescu-ți ție, doamne, dar știam că mai devreme sau mai tîrziu aveam să mă trezesc nas în nas cu ea în Satul Olimpic, ceea ce de altfel s-a și întîmplat. Amîndoi eram cu bicicletele ; o chestie nostimă, zău așa, s-o văd cum apare deodată, pedalînd împreună cu o altă nemțoaică, una blondă — grozavă tipă — și să constat că și așa îi șade la fel de bine ca la volanul mașinii. Cînta și, cînd m-a văzut, mi-a strigat : „Bună !", aruncîndu-mi un zîmbet, fără să se oprească, așa, de parcă nu prea știa bine de unde să mă ia. Și, pentru o clipă, chestia asta m-a șocat, ba chiar m-am oprit, așa de răscolit eram de felul în care trecuse pe lîngă mine. Chiar m-am gîndit să mă iau după ea, dar nostim e că motivul pentru care m-am stăpînit totuși a fost că mi-era teamă de cum o să reacționeze, adică dacă mă trimitea la plimbare ? Pe urmă mi-am zis că e pur și simplu ridicol să mă mai încurc acum cu ea, s-o las să-mi distragă atenția de la ceea ce era cu adevărat important. Dacă se întîmplă cumva să mă mai întîlnesc cu ea, am să stau liniștit în banca mea.

Cu Kurt, chestia a fost ca la Perth, cu Sam, numai că de data asta îmi trăsesem cizma pe celălalt picior. Era și el tot timpul pe pistă, bineînțeles, și Sam și-a făcut un punct de

onoare din a se duce să dea mîna cu el — bestia bătrînă — zicînd că speră că nu există nici un resentiment, că el a știut întotdeauna că pînă la urmă o să mă întorc tot la el, dar că într-un fel era bucuros că între timp mă preluase Kurt, pentru că-n felul ăsta șansele mele crescuseră acum.

Kurt n-a zis nimic, părea numai foarte necăjit în timp ce Sam îi vorbea, iar mie mi-a făcut semn cu capul, atîta, fără să-mi mai arunce nici o privire. Cred că n-aveai cum să-l învinovățești pentru asta.

Sam plănuise totul, ca de obicei ; absolut totul, din punct de vedere tactic. Seriile și semifinalele voia să le alerg așa, porcește, numai ca să mă calific : „Ești acum un nume destul de mare, pentru ca să nu trebuiască să cîștigi în fiecare cursă spre a-ți dovedi superioritatea. Keita este genul de alergător cu un singur ritm. Cursele pe care le face sînt mereu aceleași. Aleargă fără nici o strategie și în mod neinteligent. Nu trebuie decît să observi timpii lui pe cele două distanțe, mila și cei 1 500 de metri. Rar se întîmplă să difere cu mai mult de două sau trei secunde. Este cea ce eu numesc un alergător monoton. Tu însă ești un alergător artistic, un alergător cu temperament. Vei alerga pe măsura adevăratelor tale posibilități într-o mare competiție, dar nu și în cursele lipsite de importanță. Cu cît vei cheltui mai puțină energie fizică și mintală în cursele preliminare, cu atît va fi mai mare rezerva ta în finală. În acea cursă, îl vei lăsa pe Keita să imprime ritmul, știind dinainte stilul pe care îl va adopta.

În tot timpul cursei o să păstrezi o distanță în limita a zece yarzi față de el, pînă pe prima linie dreaptă a turului final, cînd îl vei depăși. În momentul acela va fi pentru el prea tîrziu ca să-și mai modifice tactica, să își accelereze ritmul sau să își revină de pe urma efectului psihologic care va fi enorm".

Suna bine ce spunea el, ca de pildă chestia asta, adică să-l las pe Keita să fie favoritul, și toată presiunea să acționeze astfel asupra lui, dar erau momente în care nu-mi plăcea felul în care tipii mă cam tăiau de pe listă, încredințați fiind c-o să cîștige Keita. Ca de exemplu pe pistă, unde fotografii și reporterii se țineau numai după el, făcîndu-i tot timpul poze, vorbind între ei numai despre el. Nu eram invidios sau ceva în genul ăsta, numai că treaba mă cam nilinișteа și poate tocmai din cauza asta am și făcut vreo cîteva afirmații cam tîmpite.

Iată un om care, într-adevăr, are încredere în sine, pe nume Ike Low. Ar fi cîştigat finala olimpică în proba de 1 500 metri, zice el, dacă n-ar fi intervenit un accident minor, adică o întindere de ligament, din cauza căreia nici măcar nu s-a mai calificat.

Ike nu crede că-l va mai opri de data asta vreo întindere de ligament. Nicidecum. E la fel de sigur că o să cîştige medalia de aur, cum oricare japonez e sigur că Muntele Fuji n-o să se clintească de la locul lui. Sau la fel de sigur cum sîntem toţi că slăbănogul sergent de poliţie pe nume Kwame Keita o s-o zbughească înainte aşa de tare, încît o să aibă timp suficient să facă şi un duş rapid pînă ca restul concurenţilor s-apuce să-şi încheie cursa.

Pentru Ike, totuşi, lucrurile sînt bine puse la punct. Spune că trebuie să cîştige deoarece pînă acum Keita nu l-a învins niciodată ; ceea ce este foarte adevărat. Ce nu spune însă este faptul că africanul nici n-a alergat vreodată în aceeaşi cursă cu el, aşa că poate lucrul cel mai bun pe care l-ar avea Ike de făcut ar fi să rămînă în pat în ziua finalei, ca şi după aceea să poată declara acelaşi lucru.

Şi mai zice el, prinzînd ocazia cînd antrenorul său, Sam Dee, tace — i se mai întîmplă şi lui cîteodată — că Kwame Keita n-a mai participat niciodată la o Olimpiadă. Ei bine, nici Cassius Clay nu mai luptase niciodată pentru titlul mondial înainte de a-l zdrobi pe Sonny Liston şi, dacă tot veni vorba, nici John Wilkes Booth nu mai împuşcase pe nimeni înainte de a-l asasina pe Abe Lincoln.

Sam, care i-ar putea da lecţii pînă şi unui senator sudist în a ţine discursuri de amorul artei, declară că Kwame Keita ar putea claca din cauza presiunii ; presiunea fiind Ike. Ha-ha-ha !

Keita nu declară nimic, ci continuă să alerge mai repede decît oricine. Ceea ce, dacă stai bine să te gîndeşti, vorbeşte de la sine.

Mai e şi Alan ; *el* nu crede cu adevărat c-aş putea să cîştig. N-o spune niciodată, dar îmi dau seama c-aşa e. Zîmbeşte în sinea lui şi tot încearcă să schimbe subiectul.

Iar Helge a venit ieri la mine pe pista de atletism. Ploua — aici plouă foarte mult — şi la început n-am recunoscut-o, purta mantaua aia roşie de ploaie cu capişon. Keita alerga ; a dat din cap către el şi a spus : „N-aleargă rău, nu-i aşa ?". I-am zis : „Mda, aleargă bine". Mi-am dat seama unde voia

să bată. Am adăugat : „O să mai vedem noi cum aleargă săptămîna viitoare".

În Satul Olimpic, Ronnie Black şi cu mine locuiam împreună într-una din acele căsuţe albe şi măcar el ştia să se poarte ca lumea cu mine, asta probabil pentru că şi el era unul dintre băieţii lui Sam. Tipu' venea din nordul Angliei, alergător de 110 metri garduri, şi-şi dădea seama că n-are nici o şansă, dar încerca şi el marea cu degetul, ca toată lumea. În echipă domnea o atmosferă foarte bună, aşa cum nu mai existase niciodată pînă acum, atît printre băieţi, cît şi printre fete. Nici chiar Ron Vane nu fusese în stare s-o strice.

Şi-mi zicea Ronnie al meu : „Eu mi-aş cîntări bine, zău aşa, şansele pe care le am în faţa lui Keita ăsta. Nu prea au ei rezistenţă, negrii ăştia ; sînt în formă atîta vreme cît totul merge bine. Şi încă ceva, e la mintea cocoşului că lui o să-i vină mult mai greu să se adapteze decît nouă, nu ?"

Bănuiesc c-avea dreptate, pentru că-ţi lua ceva timp să te obişnuieşti cu ăştia, japonezii ; şi cu mutrele lor atît de deosebite, şi cu limba aia a lor, cu felul lor de a se holba la tine, de parcă ai fi apărut din cine ştie ce navetă spaţială, cu fotografii ăia mărunţei şi caraghioşi, care veneau în Sat şi te trăgeau în poză şi-abia pe urmă te întrebau cine eşti, cu zgomotele alea, ca nişte lătrături, care se auzeau în megafoanele stadionului, după ce se sfîrşea cu muzica aia infectă, nişte zgomote pe care în viaţa ta nu le mai auziseşi ; cu mulţimea aia şi cu felul în care se aşternea uneori o tăcere de-ţi ziceai că ce dracu, ăştia parcă au venit aici ca să ne-ngroape.

Unii dintre atleţi se mai duceau prin Tokio ca să-şi mai arunce ochii pe-acolo, da' eu nu, adică-mi ziceam c-o să am timp destul şi pentru asta ; nu voiam să ştiu absolut nimic despre Tokio, pînă cînd n-avea să se sfîrşească totul, las' să se ducă alţii ; chestiile astea nu puteau decît să te tulbure. Aşa că am stat tot timpul în Satul Olimpic, care era O.K., mi se părea mult mai simpatic decît la Roma, cel puţin mai aveai şi tu nişte petice de verdeaţă, şi-mi plăcea şi ideea asta cu bicicletele, adică le luai de unde voiai şi cînd aveai chef, lăsîndu-le apoi pe unde se nimerea ; deşi Sam mă tot pisa la cap să nu pedalez prea mult, că pentru muşchii mei nu e bine.

Aş putea zice că mă împrietenisem la toartă cu Cooper, pe pistă ; într-un fel, eram amîndoi în aceeaşi oală, adică la amîndoi ne zburase recordul mondial şi noi am fi fost favoriţii de nu s-ar fi ivit Keita ăsta, pe cînd acuma nu mai dădea nimeni

nici doi bani pe noi. De fapt, Terry mi-a şi zis : „Ike, hai să facem un pariu, argintul sau bronzul".

I-am zis că din partea mea n-are decît să le ia el pe-amîndouă ; nu există decît o singură medalie care să mă intereseze pe mine.

Acum, Ike mă ocoleşte. Un lucru foarte normal, zic eu. N-are nevoie de sceptici. Şi, cu toate astea, nu am în mine tăria de a-i spune : „Bineînţeles că o să cîştigi, Ike", deşi bănuiesc că asta l-ar putea ajuta şi ar aplana neîndoios neînţelegerea dintre noi.

A trecut de preliminarii fără nici o dificultate, alergînd uşor, cu un evident potenţial în rezervă, obţinînd un timp de 3 : 39,9. Cursa a cîştigat-o rusul Semiceastnii sau cel puţin a fost lăsat să o cîştige ; era clar că Ike l-ar fi putut depăşi oricînd. E nefiresc din partea lui să se mulţumească să nu cîştige, deşi cred că asta face parte din cine ştie ce plan complicat pe care l-o fi conceput Sam.

În timp ce Keita a alergat cu un aer aproape degajat şi a realizat un timp splendid : 3 : 38,5. A doua zi dimineaţă, în Satul Olimpic, Ike părea foarte deprimat. Cum a dat cu ochii de mine, mi-a şi spus, ca pentru a se justifica : „Alan, să ştii că nu mi-am dat cine ştie ce osteneală", şi cel puţin o dată în viaţa mea am putut şi eu să-i spun ceea ce ar fi vrut el să audă. Şi anume că asta se observase în mod evident.

Trebuie să recunosc că mă îngrijora felul în care pur şi simplu zbura pe căldura aia infernală, de fapt aş fi dat orice să nu fi rămas să privesc cursa ; în definitiv m-aş fi amărît destul numai auzind timpul pe care-l scosese. Şi nu părea să fi făcut vreun efort, asta era chestia mai proastă. Totul sună minunat cînd Sam zice că el îşi cheltuieşte din energie, pe cînd eu nu dau nimic din mine, dar mie mi se pare că tipu' ar fi putut să mai reteze vreo cîteva secunde aşa, ca popa.

După preliminarii n-am putut închide ochii toată noaptea, gîndindu-mă fără încetare cum ar trebui să alerg în semifinală, mai ales dacă s-ar întîmpla să picăm în aceeaşi cursă ; să mă forţez sau s-o las moale ? Mai întîi îmi ziceam că e mai bine aşa, dup-aia nu, invers, dar chestia e că dacă-mi dau drumul de-a binelea, chiar dacă n-alergăm împreună în aceeaşi cursă, şi se întîmplă ca timpul meu să nu fie la fel de bun ca al lui, ei bine, ce-o să fie atunci în sufletul meu ?

Cînd am stat de vorbă despre asta cu Sam, mi-a spus : „O să alergi aşa cum am stabilit că trebuie să alergi. Ţi-am mai spus o dată, e un alergător cu un singur ritm, de aceea, e foarte normal să nu se omoare prea tare pentru a obţine asemenea rezultate. Pe de altă parte, asta înseamnă şi că nu *poate* obţine timpi mai buni de-atît. Sînt sigur că nu i s-a întîmplat niciodată să se lupte cu realitatea barierei suferinţei şi tocmai în asta constă avantajul imens pe care îl ai tu asupra lui. Sub supravegherea mea te-ai obişnuit cu suferinţa şi ai reuşit s-o învingi. Dar nu trebuie să-ţi risipeşti energia. În semifinale, aleargă în aşa fel, încît să te califici ; ceea ce nu-ţi va fi deloc greu. Dar nu face nici un efort care ţi-ar putea stîrbi potenţialul de care ai nevoie în finală, căci asta este singura cursă care contează, singura demnă de ţinut în minte".

Era iarăşi umezeală în ziua semifinalei, o zi mai mult decît oribilă. Am stat alături de Sam în autobuzul care ne ducea din Satul Olimpic la stadion, ştiind foarte bine că şi Keita se află pe undeva, prin spate. Din fericire, slavă ţie doamne, nu căzusem împreună în urma tragerii la sorţi. Sam mi-a zis : „Vremea asta, ţie ţi se potriveşte, în timp ce *el* nu e deloc obişnuit cu aşa ceva", dar în ceea ce mă privea, eu tot aş fi preferat o zi însorită în locul ploii ăsteia nesuferite, care mă deprima.

Mai întîi avea să se desfăşoare semifinala lui Keita, în care alerga şi Cooper. De fapt, şi glumise pe chestia asta în seara trecută, la clubul din Satul Olimpic, zicînd chestii de genul „O.K., acuma rămîne de văzut dacă tipu' e-ntr-adevăr din carne şi oase". Şi nu mi-e ruşine să recunosc c-am stat acolo, aşteptînd cu sufletul la gură să înceapă cursa asta a lui, de parcă urma să alerg şi eu cu ei. Mă rugam la toţi sfinţii să cîştige Terry, pentru că cel puţin pe el îl bătusem, adică pe Terry, şi dacă el ar fi putut să-l învingă pe Keita, atunci puteam şi eu ; însemna că-i pot învinge pe amîndoi.

Cum a pocnit pistolul, Keita s-a desprins într-un ritm fantastic, dar Terry s-a ţinut după el ; restul concurenţilor rămăseseră pe undeva în urmă, nu mai contau. Sam a cronometrat primul tur cu un 52,4 ; Terry se ţinea bine după Keita, dar era evident că pe tipu' chestia asta nu-l deranjează deloc, parcă făcea un tur de antrenament.

În al doilea tur a iuţit-o şi mai tare. Terry se ţinea în continuare de el, dar îţi dădeai seama că dăduse de fundu' sacului, era de ajuns să observi ce expresie avea şi cum i se bălăngănea capul ; şi iar am simţit cum mi se strînge stomacul.

La începutul turului trei, Keita avea un avans de doi yarzi și știai cu siguranță că Terry nu-l mai poate ajunge, c-ar trebui să se considere norocos dacă cel puțin reușește să mențină distanța asta, ceea ce de fapt nu s-a întîmplat. A fost ca-ntr-un coșmar ; Terry sforțîndu-se, apăsînd pedala pînă la refuz, dînd totul din el și rămînînd treptat în urmă, din ce în ce mai mult, cu cinci yarzi, cu zece yarzi, cu aproape cincisprezece yarzi la semnalul clopotului.

M-am trezit că sar în picioare și-ncep să strig „Haide, Terry, *bate-l*, Terry !", știind că e inutil ; îți puteai da foarte bine seama că nenorocitu' abia dacă-și mai trage sufletul. De fapt, pe la mijlocul primei linii drepte, tipu' a clacat, așa că n-a mai rămas în față decît Keita mîncînd pămîntu', iar Terry la vreo douăzeci de yarzi în spatele lui, pînă cînd doi alergători au reușit să-l depășească și numai el știe de unde a mai avut puterea să iasă al patrulea și cel puțin să se califice.

Keita a scos un 3 : 36,4 și, cînd a rupt panglica, nici măcar transpirat nu era, ci al dracului de liniștit, de parcă chestia asta pentru el nu însemnase nimic ; în timp ce bietul Terry se clătina pe picioare ca un om beat, pînă cînd unul dintre oficialii ăia japonezi mărunței, îmbrăcat într-un blazer și cu pălărie de pai, s-a trezit, în sfîrșit, să-i arunce o pătură pe umeri.

Sam a spus : „Vezi cum a plătit Cooper pentru greșeala pe care a făcut-o ? Și-a epuizat toate rezervele pentru finală. A avut noroc și că s-a calificat. A alergat exact genul de cursă care să-i convină lui Keita. Acum îți dai seama cît este de important să-ți economisești energia". Dar eu vedeam lucrurile cu totul altfel, mie mi se părea că, oricum ar fi alergat Terry, Keita tot l-ar fi asasinat.

Cînd am intrat pe pistă, Terry tocmai ieșea, își pusese treningul, i-am spus : „Ai avut ghinion, bătrîne", iar lui i s-a lungit mutra ; mi-a zis : „Ike, ăsta *nu* e om". Ceea ce era ultimul lucru pe care aș fi vrut să-l aud înainte de cursa mea. Și am avut un start prost, m-am blocat la prima turnantă și pînă la sfîrșitul turului doi rămăsesem foarte în spate. Conducea ungurul Pál, ăla care mă bătuse la Budapesta, iar eu nu eram deloc în apele mele, nu puteam să-mi dau drumu' ; abia la semnalul clopotului lucrurile s-au schimbat brusc și am început efectiv să *alerg* cursa aia, în loc să mă gîndesc la cum ar trebui s-o alerg. I-am depășit pe doi dintre ei în linie dreaptă, apoi pe încă unu' și deodată m-am simțit plin de forță, așa cum vă zic, m-am simțit într-adevăr bine.

Am auzit pe cineva strigînd : „Haide, Ike !", probabil unu' din echipa noastră, trebuie să mai fi fost vreo douăzeci de yarzi între mine și Pál, dar cînd am ajuns din nou în linie dreaptă nu mai rămăseseră decît zece și am știut că pot să-l prind din urmă dacă vreau. S-a uitat înapoi și atîta îngrijorare i se putea citi pe față, încît mi-a venit să rîd, mi-am zis oare de ce ți-o fi așa de frică, tîmpitule, n-are *nici* o importanță, oricum te califici, așa că am slăbit ritmul în mod deliberat, aducîndu-mi aminte ce-mi zisese Sam. Am ieșit al doilea și mă simțeam grozăv, știam că rezervele mele sînt neatinse, așa că timpul pe care-l obținusem, un 3:39,8, nu însemna absolut nimic.

Ba chiar, trecînd linia de sosire, am izbucnit în rîs.

În noaptea aceasta, în Satul Olimpic de la Tokio, un tînăr englez în vîrstă de douăzeci și șase de ani va duce cu insomnia o luptă tot atît de crîncenă ca și cea pe care o va purta pe Stadionul Olimpic pentru victoria în proba de 1 500 metri.

Numele lui este Ike Low și dacă există vreun adversar care să-i poată alunga somnul, acesta nu e altul decît Kwame Keita, marele favorit al acestei dramatice finale.

Pe Ike nu-l deranjează faptul de a fi considerat *outsider*. „Pentru mine, ăsta este un avantaj", mi-a declarat el. „Cu cît așteaptă oamenii mai puțin de la tine, cu atît îți este mai ușor să-i uimești." Și tînărul londonez înalt de șase picioare mi-a mărturisit că el și controversatul său antrenor, Sam Dee, dețin un plan cu ajutorul căruia Keita se pare că va putea fi învins.

„Bineînțeles că nu-ți pot spune despre ce este vorba", mi-a declarat Ike. „Dar sîntem amîndoi convinși că o să țină".

În aparență, șansele lui Ike sînt însă foarte reduse. În timp ce Keita a învăluit pista olimpică într-un nor de praf, cîștigînd atît seria cît și semifinala cu niște timpi de excepție, Ike s-a mulțumit cu un confortabil loc doi în ambele curse. Cu toate acestea, oricine îl cunoaște cîtuși de puțin pe chipeșul alergător de o milă născut în Hackney și-a putut da seama că acesta a alergat cu mult sub posibilitățile sale reale.

Există o amintire care nu i se poate șterge din minte. Acum patru ani, la Roma, era pe punctul de a marca una din cele mai extraordinare surprize din istoria Jocurilor Olimpice moderne. Și în finala probei de 1 500 metri, tragedia s-a declanșat. O întindere de ligament l-a scos din cursă pe tînărul Ike, atunci în vîrstă de douăzeci și doi de ani, ucigînd cu cruzime speranțele britanice într-o medalie de aur.

De atunci, a cîştigat şi a pierdut recordul mondial, a cîştigat de două ori titlul suprem în cursa de o milă la Jocurile Commonwealth-ului şi părea a fi pe punctul de a obţine aurul la Tokio — pînă în clipa în care a apărut, anul trecut, pe arena competiţională Keita.

„Voi da mîine tot ce e mai bun din mine", m-a asigurat el. „Sînt hotărît ca mîine să alerg cursa vieţii mele. Ori cîştig; ori mă duc dracului. A fi al doilea sau ultimul, pentru mine tot una e."

Nu cred să fi dormit mai mult de vreo trei ore. Gîndindu-mă mereu, gîndindu-mă la toate. Îmi veneau în minte o groază de chestii. Nu numai cursa, cum aveam s-o alerg, Keita ; ci şi Jill, multe despre Jill şi Neil. Dac-am făcut bine ce-am făcut, dac-o să primesc veşti de la ea mîine, fiindcă pînă acum nu-mi scrisese nici măcar un rînd de cînd sosisem la Tokio. Îmi aduceam aminte de telegrama pe care o primisem de la ea la Perth, cît de mult contase asta pentru mine şi apoi ea, la aeroport, cînd am văzut că venise să mă întîmpine. Mă întrebam dac-o s-o mai facă şi de data asta, adică să-mi telegrafieze şi pe urmă să mă aştepte la aeroport, dacă cîştig ; mă rog, oricum, să vină. Lucrurile trebuiau să se schimbe dacă cîştigam, i-ar fi fost imposibil să continue cu jocul ăsta. Dac-aş cîştiga, asta ar schimba totul. Aveam deci o motivaţie în plus.

M-am tot gîndit fără încetare la timpii pe care-i obţinusem eu şi la timpii pe care-i obţinuse el, Keita, pentru că eu nu reuşisem niciodată să *scot* în cursa de 1 500 metri un timp ca al lui, la Tokio, adică cel mai bun timp al meu era 3:38,1, în vreme ce el putea în mod evident să mai alerge o dată aşa cum alergase, ba încă şi mai bine ; pentru că, aşa cum v-am mai zis, alergase fără ca nici măcar să aibă pe cineva care să-l împingă de la spate. Din punctul ăsta de vedere era foarte clar de ce îl desemnaseră pe el favoritul, dar dacă el nu fusese împins de la spate, ei bine, nu fusesem nici eu ; el era cel care avea s-o facă şi, aşa cum zicea Sam, eu eram un alergător cu temperament, cu cît era cursa mai importantă, cu atît alergam mai bine şi ştiam că puteam realiza lucruri pe care nu le mai făcusem niciodată în proba de 1 500 metri, că puteam să străpung aşa-zisa barieră a suferinţei. Întrebarea era, oare el, cît de departe poate *el* să mai meargă ?

Toată dimineaţa am fost ca în transă. Nu-mi mai aduc bine aminte de nimic. De la Jill, nici un cuvînt. Sam îi dădea înainte cu gura, ca de obicei, dar mie nu-mi mai intra în cap, ar fi fost

şi imposibil în starea în care eram ; ca atunci cînd ţii deschis aparatul de radio şi, din cînd în cînd, mai prinzi cîte un cuvinţel, dar în general nu auzi decît un zgomot de fond.

Ai să cîştigi această cursă. Aşa cum ţi-am mai spus, este cea mai importantă cursă din viaţa ta, iar tu vei alerga cea mai bună cursă din viaţa ta, pentru că aşa trebuie. Nu numai că vei doborî recordul olimpic, dar vei doborî şi recordul mondial. Pentru a face una ca asta va trebui să treci prin bariera suferinţei. Eşti conştient de lucrul acesta şi eşti pregătit. E un lucru pe care l-ai făcut de mai multe ori pînă acum, dar de data aceasta, cîteva secunde de suferinţă te pot răsplăti cu nemurirea.

Şansele tale sînt ignorate de cei care nu înţeleg atletismul şi cu atît mai puţin posibilităţile corpului omenesc. Vei cîştiga această cursă, pentru că întîia dată în viaţa ta îţi vei valorifica întregul potenţial. Iar eu voi fi alături de tine, pentru a te strînge în braţe atunci cînd vei rupe panglica.

Oameni care vin să-mi ureze noroc, Ron Vane care-mi strînge mîna şi-mi spune : „Ike, noroc bun", ca şi cînd chestia asta l-ar ucide. Chiar şi Helge, asta chiar că a fost o surpriză, întorcîndu-se deodată către mine în mijlocul restaurantului, sărutîndu-mă, spunînd : „Noroc bun, iubitule" şi ieşind apoi afară ca din puşcă. Prea rău nu se descurcase, cîştigase o medalie de bronz.

Bănuiesc că nu m-am dezmeticit pe deplin decît în momentul în care m-am îndreptat către linia de start, scoţînd treningul de pe mine, auzindu-mi deodată numele, propriul meu nume, strigat prin megafoane cu accentul ăla caraghios. Era o zi frumoasă, nu-i vorbă, nici prea cald, nici prea rece şi, brusc, mi-a trecut prin minte chestia asta : patru ani de zile şi totul are să se termine în mai puţin de patru minute.

Cît de liniştit este Keita, cît de calm ! Precum inima unui uragan sau centrul unui vîrtej. Tuciuriu, într-o bluză de un verde strălucitor ; este perfect pînă şi din punct de vedere cromatic. Din cînd în cînd schiţează cîteva mişcări line de alergare, dar numai ca simplu gest, fiindcă ştie că aşa se face, iar el pentru nimic în lume n-ar fi atît de îngîmfat, încît să treacă peste acest mic ritual, oricît de inutil i s-ar părea.

Cele cîteva mişcări ale lui Ike sînt conştiincioase ; par a-i fi şi necesare. Dar nu se poate spune că vreunul dintre ei doi ar fi încordat, Ike prin prisma standardelor lui şi Keita pe baza standardelor proprii. Chiar şi privit prin binoclu, Ike îţi apare

surprinzător de stăpîn pe sine. Probabil, efectul spălăturii de creier efectuată de Sam. Are și ea meritele ei.

Cunosc atît de bine starea de spirit care domnește acolo, pe pistă ; acea cavalcadă de anticipații, acea așteptare singuratică. În clipa de față, m-am implicat prea mult pentru a rămîne un simplu spectator. Am locul meu bine definit în desfășurarea ritualului, între mine și erou există o legătură ombilicală, fiecare pas al lui va fi și pasul meu, triumful lui și triumful nostru, înfrîngerea lui și înfrîngerea noastră.

Unde-i Sam ? Uite-l ; s-a descurcat, strecurîndu-se cu un bluf de mare maestru printre cordoanele cenușii ale polițiștilor vigilenți, e chiar la marginea pistei. Acum se apleacă înspre Ike, șoptindu-i ultimul cuvînt electrizant ; Ike dă din cap. Facă-se voia ta.

Antrenorul lui Keita nu e aici. Nici n-are nevoie să fie.

Ike Low a tras culoarul patru, Keita, culoarul șase. O cursă *extrem* de dificilă pentru tînărul englez. Știe că pentru a cîștiga trebuie să realizeze cel mai bun timp din întreaga lui carieră, dar azi dimineață în Satul Olimpic mi-a declarat că este sigur de reușită. Un mare alergător cu un minunat spirit competitiv. Iată-l pe Keita. După cum puteți vedea, este foarte zvelt. Un sergent de poliție, deținător al recordului mondial în proba de o milă, care de două ori a reușit să obțină un timp fantastic în calificările pentru finala de 1 500 de metri. Și Terry Cooper, fost codeținător al recordului mondial în proba de o milă împreună cu Ike Low, înfrînt de Keita în semifinală fără drept de apel. Se îndreaptă acum către locurile de start. Așteptarea este subliniată de o adîncă tăcere care se așterne peste giganticul stadion, în timp ce concurenții se pregătesc pentru startul în finala olimpică a probei de 1 500 de metri. Și pornesc !

Ca un copil cu un *puzzle*. Fragmentele colorate se învălmășesc, se amestecă mereu, galbene, albe, roșii, verzi, albastre, negre, se așază într-un fel anume, se schimbă, se reașază, pînă cînd, în sfîrșit, ia naștere o mică imagine, care îngheață pentru o clipă ; fața schimonosită privește pe deasupra panglicii.

Ike a pornit bine. Ca de altfel și Keita. Mă întreb care este oare planul lui Ike ? Al meu care ar putea fi ? Probabil să încerc să supraviețuiesc ; dar acesta este punctul de vedere tipic al spectatorului. Atleții prinși în vîltoarea competiției nu gîndesc așa.

În orice caz l-am aranjat pe imbecilu' ăla ; cu coatele lui ascuțite. Pál e în frunte ; n-o să rămînă el acolo. Keita e exact unde trebuie ; cu cîțiva yarzi înaintea mea.

Și, într-adevăr, un prim tur de pistă *extrem* de rapid. Ungurul Pál imprimă ritmul, Keita este chiar în urma lui, rusul Semiceastnîi, apoi britanicul Ike Low. Ceilalți concurenți au și rămas în urmă, în momentul în care se încheie acest tur de deschidere : și iată-l pe Keita țîșnind ! Dumnezeule, ce accelerație are ! Trece de Pál, ocolindu-l prin exterior și lăsîndu-l *mult* în urmă ! Iar Ike Low se ia după el ! Ike Low, alergătorul britanic decis să nu-l lase pe Keita să-și asigure atît de timpuriu conducerea cursei. Care este timpul care s-a înregistrat pentru primul tur, Cecil ?

După cronometrul meu 51,8.

51,8. Va fi o cursă *foarte* rapidă. Keita, urmat de Ike Low, apoi Semiceastnîi. Marea Britanie își păstrează o șansă în această cursă cu nouă concurenți, al nouălea în acest moment fiind Cooper. Terry Cooper din Canada, fostul deținător al recordului mondial în proba de o milă, care în mod evident se resimte de pe urma semifinalei alergate împotriva lui Keita.

Ține-te de el, Ike !

Sam. Da' ce mama dracului își închipuie el că fac ?

Keita imprimă un ritm *extraordinar*, cu toate acestea, Ike Low este pe urmele lui. Tînărul britanic, alergînd foarte puternic. *Singurul*, în această cursă, capabil de a-i ține piept lui Keita. Acum, Keita începe să se desprindă. Se desprinde în mod vizibil. Alergătorii intră în turul trei, iar el și-a mărit avansul la vreo cinci sau șase yarzi.

Doamne, ajută-mă să-l prind din urmă pe nemernicu' ăsta !

Și un minunat efort din partea lui Low, o splendidă revenire a tînărului britanic ! A redus distanța care îl desparte de Keita la trei yarzi, doi yarzi ! *Este umăr la umăr cu Keita !*

Zbor !

O speranță întemeiată ? Sau numai iluzorie ? Absurdul sentiment de renaștere al bolnavului de cancer ? Și-a stors în mod

evident ultimele puteri, în timp ce Keita continuă să alerge cu aceeași grație inexorabilă. Priviți chipurile lor ! Agonie și serenitate.

Durerea. Turul patru. *Acum ;* trebuie !

Și iată că se aude semnalul clopotului ! Ultimul tur ! Keita conduce foarte strîns. Low țîșnește ! L-a ajuns din urmă pe Keita : *și acum a trecut înaintea lui !* Keita îl ajunge din urmă și preia din nou conducerea !

Vino înapoi, blestematule ! Nu-l mai zăresc. Numai durerea. Plămînii, picioarele. Numai durerea. Ține-te de el, iar eu acuma trec prin bezna asta adîncă ; pe urmă voi vedea din nou. Iar el n-o să mai fie acolo, o să fie în urma mea. *Tot acolo e !* Să-l ia dracu, de unde naiba are atîta putere ? Trebuie să-ncerc din nou, din nou durerea. *Acum !* Pieptu' ! O să cad ! Totu' e negru. Nu mai văd nimic.

Haide, Ike !

Asta a fost Sam. O fi fața lui ? Acum nu mai alerg. Doar atîta, cad ; cad.

DE ACELAȘI AUTOR :

Ascensiunea lui Gerry Logan, București, Editura C.N.E.F.S., 1968

Jelania greierilor captivi. București, Editura Univers, 1981

Fidelitate. București, Editura Univers, 1987